

Sarvavajrodayā

Arlo GRIFFITHS and Ryugen TANEMURA

January 31, 2022

1. Maṅgala

2. Trisamādhī (Pūrvasevā)

2.1. Ādiyoga

... चिन्तनीया इत्यादियोगो नाम समाधिः ॥ ॥

2.2. Maṇḍalarājāgrī

2.2.1. Emanation of the Sixteen Bodhisattvas

2.2.1.1. Vajrasattva

5 तदनु वज्रधातृश्रिया चतुर्षु स्थानेष्व्वात्मानमधिष्ठाय बोध्यग्रीं बद्ध्वा हृद्गतवज्रसत्त्वं
चोदयेद्वज्रसत्त्वेति ॥

ततः सर्वतथागतहृदयेभ्यः चन्द्रमण्डलानि भूत्वा विनिःसृत्य यावत्सर्वलोकधा-
तुषु सर्वसत्त्वानां नैरात्म्यप्रतिवेधं कारयित्वा चन्द्रमण्डलाकारं चित्तैकाग्रतां निष्पा-
द्यागत्य सर्वदेवतास्थानेषु चन्द्रमण्डलान्येव भूत्वावस्थितं चिन्तयेत् ॥

10 ततस्तेभ्यो ज्ञानरश्मयो विनिःसृत्य स्वहृद्गतवज्रे प्रविश्य तेन सहैकीभूय । सर्व-
तथागताधिष्ठानेन महान् सर्वाकाशसमवसरणप्रमाणपञ्चसूचिकवज्रविग्रहो भूत्वा ।
पुनः पूर्ववद्धृद्गतवज्रप्रमाणमेव भूत्वा तस्माद्विनिःसृत्य स्वहस्तस्थितं चिन्तयेत् । त-
स्माच्च पुनः वज्राकाररश्मयोऽनेकवर्णानेकसंस्थाना विनिःसृत्य सर्वाकाशधातुं व्या-
प्य । तेभ्यः पुनर्वज्रसत्त्वादिरूपेण सर्वसत्त्वधातुं यावत्सर्वतथागतसमताज्ञानाभिसंबो-
15 ध्यादौ नियोज्य । पुनः संहारयोगेनैकसत्त्वकायो भूत्वा स्वहृद्गतवज्रे प्रविश्य । त-

5–6 tad anu ... vajrasattveti ॥ Cf. STTS 35 7–9 tataḥ ... cintayet ॥ KSP, chapter 6 (INUI 1994: 110); Cf. STTS 36 2.10–3.1 tatas ... cintayet ॥ KSP, chapter 6 (INUI 1994: 110–109); Cf. STTS 36–40.

1 cintanīyā ... samādhīḥ ॥ Ed^T omits this part.

1 21r1 ॥ The scribe makes no clear interruption for the string hole in line 1, where the elaborate punctuation sequence occupies precisely this space.

1 cintanīyā ity ॥ em.; *cintanīyaty* MS 5 vajradhātṛvīśvayā ॥ em. Ed^T (← KSP, Tib.); *vajradhātṛvīśvayādi* MS 5 hṛdgatāṃ vajrasatvaṃ ॥ em. Ed^T; *hṛdgatāvajrasatvaṃ* MS; *hṛdgatavajrasattvaṃ* KSP (I^{ed}) 8 candramaṇḍalākāraṃ ॥ em. (← KSP (I^{ed})); *candramaṇḍalākāraṃ cittaikāgratāṃ* MS; *candramaṇḍalākāraṃ cittaikāgratāṃ* em. Ed^T (sil.) 9 eva ॥ MS KSP (I^{ed}); *evam* em. Ed^T 10 jñānaraśmayo ॥ em. Ed^T (sil.); *jñānarasmayo* MS 10 sahaikībhūya ॥ em.; *sahaikībhūyaḥ* MS Ed^T 12 punaḥ pūrvavad hṛdgata- ॥ em.; *punaḥ pūrvavahṛdgata-* MS; *punaḥ pūrvahṛdgata-* em. Ed^T (sil.) 12 tasmād ॥ em. Ed^T (sil.); *tasmā* MS 13 ca ॥ em. Ed^T (sil.); *caḥ* MS 13 vajrākāraraśmayo ॥ em. Ed^T (sil.); *vajrākārasmayo* MS 14 punar ॥ em. Ed^T (sil.); *puna* MS 14–15 -saṃbodhyādaḥ ॥ em. Ed^T (sil.); -*saṃvoddhyādaḥ* MS

1 (folio missing) [21r1] cintanīyety 15 svahṛdgata[21v1]vajre

त्रावस्थितेनोदानमुदानयमानं चिन्तयेत् ॥

अहो समन्तभद्रोऽहं दृढसत्त्वः स्वयंभुवाम् ।

यदृढत्वादकायोऽपि सत्त्वकायत्वमागत इति ॥

ततो हृदयादवतीर्याक्षोभ्यस्याग्रतो स्थित्वाज्ञां मार्गयमानं चिन्तयेत् । ततो सर्वतथागतकुलचक्रवर्तित्वे पञ्चबुद्धमकुटपट्टाभिषेकेनाभिषिच्यानुत्तरशीलादिकं यावत्सर्वतथागतसमताज्ञानाभिसंबोधिनिष्पादकमाद्यवज्रमाद्यवज्राङ्कितघण्टासहितमशेषानवशेषसत्त्वधातूनां निष्पादनाय समन्तभद्राय दद्यात् । ततो नामाभिषेकादि दद्यात् ॥

तदनु वज्रपाण्यहंकारेण उदानमुदानयेत् ।

इदं तत्सर्वबुद्धानां सिद्धिवज्रमनुत्तरम् ।

अहं मम करे दत्तं वज्रे वज्रं प्रतिष्ठितमिति ॥

2.2.1.2. The Other Fifteen Bodhisattvas

एवं उत्पत्तिस्फरणसंहारनिलयदृढीभाववैरोचनहृद्रतवज्रमध्यावस्थितेन उदानमुदानयमानमभिषेकानन्तरोदानं च वज्रमुष्टिपर्यन्तेन द्रष्टव्यमिति ।

वज्रराजादीनामुदानानि भवन्ति ।

[Vajrarāja]

2–3 aho ... āgata ॥ STTS 40 = KSP, chapter 6 (LOCATION!!). 4–8 tato ... dadyāt ॥ KSP, chapter 6 tato hrdayād avatīrya ... pañcabuddhaṃ makutaṭṭābhīṣekena cābhiṣicyānuttaraśīlādikayā ... -bhisambodhiṃ niṣpādyaikam ādyavajraṃ vajrāṅkitam ghaṇṭāsahitam ... (INU1 1994: 109); Cf. STTS 41–42: ... atha bhagavān ... sarvatathāgata-*śīla*-samādhi-...mahājñāna-samayam, ... yāvat-sarvatathāgata-samatā-jñānābhijñānuttara-mahāyānābhisamayottama-siddhyavāpti-phala-hetos, ... 10–11 idam ... pratiṣṭhitam ॥ STTS 43 13 evam ... draṣṭavya iti ॥ KSP: evam utpattispharaṇasamhārayogena vairocanaḥrḍgatamadhyāvasthitenodānam udānayaṇṭo 'bhiṣekānantare vajrasattvād ārabhya yāvad vajramuṣṭiparyantaṃ svasvacihnāni pūrvavat spharaṇasamhārayogenodānam udānayanti.

5 -śīlādikam ॥ KSP reads -śīlādikayā, which is supported by SVU Tib (reading of Tib!!).

6 -bhisambodhiniṣpādakam ॥ KSP reads -bhisambodhiṃ niṣpādyaikam.

1 -sthitenodānam ॥ em. Ed^T (sil.); -sthitetodānam MS 1 udānayaṇānam ॥ em.; udāyāṇāni MS; udānayaṇāni em. Ed^T; CROSS REFERENCE. The same wording is found in the 2.3. Karmarājā-grī. 4 hrdayād ॥ em. Ed^T (sil.); hrdayod MS 4 sthitvājñānam ॥ em. Ed^T (sil.); sthitvājñā MS 4 mārgayamānam ॥ em. Ed^T; mārgayamānā MS; Ed^T's footnote gives the impression that they read rgayamānā. 4 tato ॥ em. Ed^T (sil.); tabho MS 5 pañcabuddha- ॥ em.; pañcavuddham MS 5 makuta- ॥ MS; mukuṭa- em. Ed^T (sil.) 5 -ṣekenābhiṣicyānuttara- ॥ em.; -ṣekenanābhiṣicyānuttara- MS; Ed^T silently emends -ṣekena cābhiṣicyānuttara-. 6 -vajrāṅkita- ॥ em.; -vajrāṅkitam MS Ed^T 6–7 -ghaṇṭāsahitamāśeṣānavaśeṣasattva- ॥ em.; ghaṇṭāsahita aśeṣānavaśeṣā- MS; ghaṇṭāsahitam aśeṣānavaśeṣa- em. Ed^T (ghaṇṭāsahitam is a silent emendation) 7 nāmābhiṣekādi ॥ MS; nāmābhiṣekādini em. Ed^T (sil.) 9 vajrapāṇyahanikāreṇa ॥ em. Ed^T (sil.); vajrapāṇyāhaṅkāreṇa MS 13 evam ॥ MS; evam em. Ed^T (sil.) 13 -nilaya- ॥ em. Ed^T (sil.); -nilaya- MS 13 -dr̥ḍhībhāva- ॥ MS; -dr̥ḍhībhava- Ed^T 13 -madhyāvasthitenodānam udānamudānayaṇānam ॥ em.; -madhyovasthitonodānam udānam MS 13 vajramuṣṭi- ॥ em. Ed^T (sil.); vajramuṣṭhi- MS 14 udānāni ॥ em. Ed^T (sil.); uddānāni MS 14 bhavanti ॥ Ed^T reads bhavati which it emends to bhavanti.

- अहो ह्यमोघराजोऽहं वज्रसंभवमङ्कुशः ।
 यत्सर्वव्यापिनो बुद्धाः समाकृष्यन्ति सिद्धये ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां वज्रज्ञानमनुत्तरम् ।
 यत्सर्वबुद्धार्थसिद्ध्यर्थं समाकर्षणमुत्तममिति ॥
 5 [Vajrarāga]
 अहो स्वभावशुद्धोऽहमनुरागः स्वयम्भुवाम् ।
 यच्छुद्ध्यर्थं विरक्तानां रागेण विनयन्ति हि ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां रागज्ञानमनाविलम् ।
 हत्वा विरागं रागेण सर्वसौख्यं ददन्ति हीति ॥
 10 [Vajrasādhū]
 अहो हि साधुकारोऽहं सर्वः सर्वविदां वरः ।
 यद्विकल्पप्रहीणानां तुष्टिं जनयते ध्रुवम् ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां साधुकारप्रवर्तकम् ।
 सर्वतुष्टिकरं वज्रं दिव्यं प्रामोद्यवर्धनमिति ॥
 15 [Vajraratna]
 अहो हि स्वभिषेकोऽहं वज्ररत्नमनुत्तरम् ।
 यन्निःसङ्गा अपि जिनास्त्रिधातुपतयः स्मृताः ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां सत्त्वधात्वभिषेचनम् ।
 अहं मम करे दत्तं रत्नं रत्ने नियोजितमिति ॥
 20 [Vajrateja]
 अहोऽनुपमतेजोऽहं सत्त्वधात्ववभासनम् ।

1–2 aho ... siddhaye ॥ STTS 46. 3–4 idam ... uttamam ॥ STTS 49 6–7 aho ... vinayanti hi ॥ STTS 52 8–9 idam ... dadanti hīti ॥ STTS 55 11–12 aho ... dhruvam ॥ STTS 58 13–14 idam ... vardhanam iti ॥ STTS 61 16–17 aho ... smṛtāḥ ॥ STTS 66 18–19 idam ... niyojitaṃ iti ॥ STTS 69 4.21–5.1 aho ... tāyinām ॥ STTS 72. The MS and the editions read the first half as follows: *aho hy anupaman tejaḥ satvadhātvaḥ avabhāsanam* MS Y^{ed}; *aho hy anupamam tejaḥ sattvadhātvaḥ avabhāsanam* H^{ed}

1 amogharājo 'ham ॥ MS; *amogharājāham* Ed^T STTS(H^{ed}) STTS(Y^{ed}) 1 vajrasambhava-m-aṅkuśaḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *vajrāsambhavamāṅkuśa* MS 3 idam tat sarvabuddhānām ॥ em. Ed^T (sil.); *idan ta savavuddhānā* MS 3 vajrajñānam ॥ em. Ed^T (sil.); *vajrānam* MS 4 yat sarvabuddhārthasiddhyartham ॥ em. with STTS; *yatsarvavuddhārthasiddhārtha* MS; Ed^T emends *sarvavuddhārthasiddhyartham*, mentioning Horiuchi's different reading for STTS but ignoring that the SVU ms. agrees with the STTS ms. 6 svayambhuvām ॥ em. Ed^T (sil.); *svayabhuvam* 7 yac chuddhyartham ॥ restored with Ed^T and STTS; *[ya] + + +* MS 7 rāgeṇa ॥ em. Ed^T (sil.); *sagaṇa* MS 9 virāgaṇi ॥ em. Ed^T (sil.); *virāga* MS 9 sarva- ॥ em. Ed^T (sil.); *tsarva-* MS 12 -prahīṇānām ॥ em. Ed^T; *-prahīṇyano* MS; Ed^T reads *-prahīṇyanāni*. 16 'ham ॥ em. Ed^T (sil.); *hamim* MS 19 ratnam ratne ॥ em. Ed^T (sil.); *ratna ratne* MS; *ratne ratnam* STTS(H^{ed}); *ratne ratnam* STTS(Y^{ed}) 19 niyojitaṃ ॥ em. Ed^T (sil.); *tiyojitaṃ* MS 21 sattva- ॥ em. (←STTS, SVU Tib., *Tattvāloka* karī); *sarva-* MS Ed^T

2 samākṛṣyanti [22r1] siddhaye

यच्छोधयति शुद्धानां बुद्धानामपि तायिनाम् ॥

इदं तत्सर्वबुद्धानामज्ञानध्वान्तनाशनम् ।

परमाणुरजःसंख्यासूर्याधिकतरप्रभम् ॥

[Vajraketu]

5 अहो ह्यसदृशः केतुः अहं सर्वार्थसिद्धिनाम् ।

यत्सर्वाशाप्रपूर्णानां सर्वार्थपरिपूरणमिति ॥

इदं तत्सर्वबुद्धानां सर्वाशापरिपूरणम् ।

चिन्तामणिध्वजं नाम दानपारमितानयम् ॥

[Vajrahāsa]

10 अहो महाहासमहं सर्वाग्याणां महाद्भुतम् ।

यत्प्रयुञ्जन्ति बुद्धार्थे सदैव सुसमाहिताः ॥

इदं तत्सर्वबुद्धानामद्भुतोत्पाददर्शकम् ।

महाहर्षकरं ज्ञानमज्ञातं परशासिभिरिति ॥

[Vajradharma]

15 अहो हि परमार्थोऽहमादिशुद्धः स्वयम्भुवाम् ।

यत्कोलोपमधर्माणां विशुद्धिरुपलभ्यते ॥

इदं तत्सर्वबुद्धानां रागतत्त्वावबोधनम् ।

2–3 idam ... -prabham ॥ STTS 74 5–6 aho ... paripūraṇam iti ॥ STTS 77 7–8 idam ...
dānapāramitānayaṃ ॥ STTS 80 10–11 aho ... susamāhitāḥ ॥ STTS 83 12–13 idam ...
paraśāstribhir iti ॥ STTS 86 15–16 aho ... upalabhyate ॥ STTS 91 5.17–6.1 idam ... pratiṣṭhi-
tam ॥ STTS 94

13 paraśāsibhir ॥ STTS(H^{ed}) here reads *parasāmitir*, but Horiuchi mentions a possibility to emend
to *paraśāstribhir* on the basis of Tib. (*gtsug lag gzhan gyis*). See STTS §86, note 1. But agreement
between SVU and STTS mss. suggest we may not need such a violent emendation. We should accept
the reading *paraśāsibhir* as equivalent to *paraśāstribhir*.

1 chodhayati ॥ MS; *chodayati* Ed^T 1 śuddhānām ॥ em. Ed^T (sil.); *suddhānām* MS 2 -dhvānta- ॥
em. Ed^T (sil.); -*dhvanta*- MS 3 -saṅkhyā- ॥ MS Ed^T; -*saṅkhyā*- STTS(MS H^{ed} Y^{ed}) 3 -dhikataraprabham ॥
em. Ed^T; -*dhikataraprabham* MS 5 hy asadrśaḥ ॥ em. Ed^T; *hy isadrśaḥ* MS 6 -prapūrṇānām ॥
em. Ed^T (sil.); -*prapūrṇānām* MS; -*paripūrṇānām* STTS(MS H^{ed} Y^{ed}) 6 paripūraṇam ॥ em.
Ed^T (sil.); *paripūrṇānām* MS; -*pratipūraṇam* STTS(MS H^{ed} Y^{ed}) 10 aho mahāhāsam ॥ em. Ed^T
STTS(MS H^{ed} Y^{ed}); *aho hi mahāhāsam* MS 10 sarvāgryāṇām ॥ MS Ed^T STTS(H^{ed} Y^{ed}); *sarvā-*
gryāṇām STTS(MS) 11 prayuñjanti ॥ em. following STTS(H^{ed} Y^{ed}); *prayujyanti* MS; *prayumi-*
jam**ya(cancelled ?)nti* STTS(MS) 11 buddhārthe ॥ MS Ed^T STTS(MS Y^{ed}); *buddhārtham*
STTS(H^{ed}) 11 susamāhitāḥ ॥ MS; *susamāhitāḥ* Ed^T 12 -buddhānām ॥ em. Ed^T (sil.); -*vud-*
dhānām MS 12 adbhutotpādadarśakam ॥ em. Ed^T; *adbhut-pādadarśakam* MS 13 mahāharṣakaram ॥
em. Ed^T STTS; *mahākarṣakaram* MS 13 paraśāsibhir ॥ em. (←STTS MS Y^{ed}); *paraparaśāsibhir*
MS *paraśāstribhiḥ* em. Ed^T (←STTS Horiuchi's note); *parasāmitir* STTS(H^{ed}) 15 svayambhuvām ॥
em. Ed^T (sil.) STTS(MS H^{ed} Y^{ed}); *svayadbhuvam* MS; *svayambhuvān* STTS(Y^{ed}) 16 kolopamadharmaṇām ॥
em. Ed^T (←STTS); *lokopamadharmā[m]* MS 16 viśuddhir ॥ em. Ed^T (←STTS); *viśuddhim* MS

7 sarvabuddhānām [22v1] sarvāśāparipūraṇam

अहं मम करे दत्तं धर्मं धर्मे प्रतिष्ठितम् ॥

[Vajratīkṣṇa]

अहो हि सर्वबुद्धानां मञ्जुघोषमहं स्मृतः ।

यत्प्रज्ञाया अरूपिण्या घोषत्वमुपलभ्यते ॥

5 इदं तत्सर्वबुद्धानां प्रज्ञापारमितानयम् ।

छेत्तारं सर्वशत्रूणां सर्वपापहरं परम् ॥

[Vajrahetu]

अहो वज्रमयं चक्रमहं वज्राग्रधर्मिणाम् ।

यच्चित्तोत्पादमात्रेण धर्मचक्रं प्रवर्तते ॥

10 इदं तत्सर्वबुद्धानां सर्वधर्मविशोधनम् ।

अवैवर्तिकचक्रं तु बोधिमण्डमिति स्मृतम् ॥

[Vajrabhāṣa]

अहो स्वयम्भुवां गुह्यं संधाभाषमहं स्मृतः ।

यद्देशयन्ति सद्धर्मं वाक्प्रपञ्चविवर्जितम् ॥

15 इदं तत्सर्वबुद्धानां वज्रजापमनन्तरम् ।

सर्वतथागतानां तु मन्त्राणामाशु साधनमिति ॥

[Vajrakarma]

अहो ह्यमोघं बुद्धानां सर्वकर्ममहं बहु ।

यदनाभोगबुद्धानां वज्रकर्म प्रवर्तते ॥

20 इदं तत्सर्वबुद्धानां विश्वकर्मकरं परम् ।

अहं मम करे दत्तं विश्वे विश्वं नियोजितम् ॥

[Vajrarakṣa]

3–4 aho ... upalabhyate ॥ STTS 97 5–6 idam...param ॥ STTS 100 8–9 aho ... pravartate ॥ STTS 103 10–11 idam...smṛtam ॥ STTS 106 13–14 aho ... -vivarjitam ॥ STTS 109 15–16 idam...sādhnam iti ॥ STTS 112 18–19 aho ... pravartate ॥ STTS 116 20–21 idam...niyojitam ॥ STTS 119

1 dharmanī ॥ em. Ed^T (←STTS(MS Y^{ed})); dharmma dharme MS; dharmanī dharmma- STTS(H^{ed}) 4 yat ॥ em. Ed^T; ya MS 4 prajñāyā ॥ em. following STTS; prajñāyā MS 4 arūpiṇyā ॥ em. (STTS(MS H^{ed} Y^{ed})); rūpināḥ MS; -rūpiṇyā Ed^T 6 chettāramī ॥ em. Ed^T; cchetāramī MS 6 sarvasatruṇāmī ॥ em. Ed^T (sil.); sarvasatruṇāmī MS 9 cittotpāda- ॥ em. Ed^T; citotpāda- MS 10 -viśodhanam ॥ em. Ed^T (sil.); -visodhanam MS; -viśodhakamī STTS(MS H^{ed} Y^{ed}) 11 avaivartika- ॥ em. Ed^T (sil.); avaivarttika- MS 13 svayambhuvāmī ॥ em. Ed^T (sil.); svayambhuvāmī MS 14 saddharmanī ॥ em. Ed^T; sadharmma MS; Ed^T reports only the variant sadha-. 14 -prapañca- ॥ em. Ed^T; -prapañcā- MS 15 anantaram ॥ MS Ed^T; udāhṛtamī STTS 16 sādhnam ॥ em. Ed^T (sil.); sānam MS 18 amoghanī ॥ em. after STTS: amogha MS; Ed^T emends amogho. 18 sarvakarma-m-ahamī bahu ॥ em. (←STTS); sarvakarmāvaham ahamī MS; sarvakarmā ahamī bahuḥ Ed^T; sarvakarma-m-ahamī bahu STTS(H^{ed}) STTS CHECK MS AND YAMADA!! 19 pravartate ॥ em. (←STTS); pravartakaḥ MS; pravartate STTS (CHECK MS AND YAMADA!!) 21 viśve ॥ em. Ed^T (sil.); viśva MS

16 s[ā]23r1]dhanam

अहो वीर्यमयो वर्म सुदृढोऽहं दृढात्मनाम् ।
 यदृढत्वादकायानां वज्रकायकरं परम् ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां मैत्रीकवचमुत्तमम् ।
 दृढवीर्यमहारक्षं महामित्रमुदाहृतम् ॥

5 [Vajrayakṣa]

अहो महोपायमहं बुद्धानां करुणात्मनाम् ।
 यत्सत्त्वार्थतया शान्ता रौद्रत्वमपि कुर्वते ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां सर्वदुष्टाग्न्यदामकम् ।
 वज्रदंष्ट्रायुधं तीक्ष्णमुपायः करुणात्मनाम् ॥

10 [Vajramuṣṭi]

अहो हि सुदृढो बन्धः समयोऽहं दृढात्मनाम् ।
 यत्सर्वाशाप्रसिद्ध्यर्थं मुक्तानामपि बन्धनम् ॥
 इदं तत्सर्वबुद्धानां मुद्राबन्धं महादृढम् ।
 सर्वबुद्धाशुसिद्ध्यर्थं समयो दुरतिक्रम इति ॥

15 2.2.2. Emanation of the Four Goddesses Surrounding Vairocana

ततोऽक्षोभ्याहंकारेण सत्त्ववज्रीं निष्पादयेत् । रत्नसम्भवाहंकारेण रत्नवज्रीम् ।
 अमिताभाहंकारेण धर्मवज्रीम् । अमोघसिद्ध्यहंकारेण कर्मवज्रीम् । आसामुदानानि
 भवन्ति ॥

[Sattvavajrī]

20 अहो हि सर्वबुद्धानां सत्त्ववज्रमहं दृढः ।

1–2 aho ... param ॥ STTS 122 3–4 idam...udāhṛtam ॥ STTS 125 6–7 aho ... kurvate ॥
 STTS 128 8–9 idam...karuṇātmanām ॥ STTS 131 11–12 aho ... bandhanam ॥ STTS 134
 13–14 idam ... duratikrama ॥ STTS 137: idam tat sarvabuddhānāni muṣṭibandham mahādṛḍham |
 yat sarvabuddhās tu siddhyartham samayo duratikrama iti ॥. SVU has a variant in pāda c. **REPORT
 MS AND YAMADA!!** 7.20–8.1 aho ... āgataḥ ॥ STTS 141

1 varma ॥ MS Ed^T; varmaḥ STTS (**CHECK MS AND YAMADA!!**) 2 yad ॥ em. Ed^T (sil.); ya
 MS 2 vajrakāyakaram ॥ em. Ed^T (sil.); vajrākāyakaram MS 7 sattvārthatayā ॥ em. Ed^T (sil.) af-
 ter STTS; sarvārthatayā MS 7 kurvate ॥ em. (←STTS); kurvataḥ MS; kuruvataḥ Ed^T (uninten-
 tional error) **CHECK STTS MS AND YAMADA!!** 8 -duṣṭāgrya- ॥ em. (←KSP **CHECK!!**);
 -[d]uṣṭāpya- MS-duṣṭāgra- STTS **CHECK STTS MS AND YAMADA!!** 8 -dāmakam ॥ em. Ed^T
 (sil.); -dāyakam MS 9 vajradanīṣṭrāyudham ॥ em. Ed^T (sil.); vajradraṣṭrāyudha MS 9 karuṇātmanām ॥
 em. Ed^T (sil.); karuṇātmanā MS 11 sudṛḍho bandhaḥ ॥ MS Ed^T; sudṛḍhabandhaḥ STTS (**CHECK
 MS AND YAMADA!!**) 11 dṛḍhātmanām ॥ em. Ed^T (sil.); dṛḍhātmanām MS 12 prasiddhyartham ॥
 em. Ed^T; pratasiddhyartham MS 14 -buddhāśusiddhyartham ॥ em. Ed^T; vuddhāśusiddhyartham
 MS 16 tato 'kṣobhyā- ॥ em. Ed^T (sil.); tata akṣobhyā- MS 17 -siddhyahanikāreṇa ॥ em. Ed^T
 (sil.); -siddhyahanikāreṇa MS 17 udānāni ॥ em. Ed^T (sil.); uddānāni MS 20 dṛḍhaḥ ॥ em. Ed^T
 (←STTS); dṛḍham MS. See STTS 141, where Horiuchi reads dṛḍhaḥ but admits in a note that he
 cannot justify why the text does not show dṛḍham. We believe that satvavajram aham is metri causa
 for satvavajro 'ham and thus that dṛḍhaḥ is correct. This explains the masculine adjective forms in
 the following hemistich. **CHECK MS AND YAMADA!!**

यदृढत्वादकायोऽपि वज्रकायत्वमागतः ॥

[Ratnavajrī]

अहो हि सर्वबुद्धानां रत्नवज्रमहं स्मृतः ।

यन्मुद्राणां हि सर्वासामभिषेकनयं दृढम् ॥

5 [Dharmavajrī]

अहो हि सर्वबुद्धानां धर्मवज्रमहं शुचिः ।

यत्स्वभावविशुद्ध्या वै रागोऽपि हि सुनिर्मलः ॥

[Karmavajrī]

अहो हि सर्वबुद्धानां कर्मवज्रमहं बहुः ।

10 यदेकः सन्नशेषस्य सत्त्वधातोः सुकर्मकृदिति ॥

2.2.2.3. The Four Goddesses of Worship in the Inner Circle

पुनः वैरोचनाहंकारेण लास्यादितुष्टयम् । उदानान्यासाम् ॥

[Vajralāsyā]

अहो न सदृशी मेऽस्ति पूजा ह्यन्या स्वयंभुवाम् ।

15 यत्कामरतिपूजाभिः सर्वपूजा प्रवर्तते ॥

[Vajramālā]

अहो ह्यसदृशाहं वै रत्नपूजेति कीर्तिता ।

यत्त्रैधातुकराज्याग्र्यं शासयन्ति प्रपूजिताः ॥

[Vajragītā]

20 अहो हि संगीतिमयी पूजाहं सर्वदर्शनाम् ।

यत्तोषयन्ति पूजाभिः प्रतिश्रुत्कोपमेष्वापि ॥

3–4 aho ... dṛḍham ॥ STTS 144 6–7 aho ... sunirmalaḥ ॥ STTS 147 9–10 aho ... sukarmakṛd
iti ॥ STTS 150 14–15 aho ... pravartate ॥ STTS 154 17–18 aho ... prapūjitāḥ ॥ STTS 157
20–21 aho ... pratiśrutkopameṣv api ॥ STTS 160

3 ratnavajram ॥ em. Ed^T (sil.) (←STTS MS H^{ed} CHECK YAMADA!!); ratnavajrām MS 3 smṛtaḥ ॥
em. Ed^T; smṛtam MS STTS (MS H^{ed}) YAMADA!! 4 sarvāsām ॥ em. Ed^T (sil.) (←STTS MS H^{ed}
CHECK YAMADA!!); sarvāsām MS 4 abhiṣekanayanī ॥ em. Ed^T (←STTS MS H^{ed} CHECK YA-
MADA!!); abhiṣ/jekataḥyanī MS 4 dṛḍham ॥ em. Ed^T (←STTS (MS H^{ed}) CHECK YAMADA!!);
dṛḍhamiḥ MS; Ed^T reads dṛḍhaḥ. 7 rāgo 'pi ॥ em. Ed^T ←STTS MS H^{ed} CHECK YAMADA!!;
rāṇyepi MS 7 sunirmalaḥ ॥ em. Ed^T ←STTS MS H^{ed} CHECK YAMADA!!; sunirmmalam MS
9 bahuḥ ॥ MS Ed^T; bahu STTS (MS H^{ed} CHECK YAMADA!!) 10 sattvadhātoḥ ॥ em. Ed^T (sil.)
←(STTS MS H^{ed} CHECK YAMADA!!); satvadhāto MS 12 -catuṣṭayam ॥ em. Ed^T; -catuṣṭhayam
MS 12 udānāny āsām ॥ em. Ed^T; uddānānyāmāsām MS; MSK reads udānānyāmāsām and emends
udānāny āsām; we accept the emendation. 14 sadṛśī ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); śadṛsī MS
14 anyā ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); at[ya]ḥ MS 18 -rājyāgryam ॥ em. Ed^T (← STTS); -rājā-
gryam MS 18 prapūjitāḥ ॥ em. Ed^T (← STTS); prapūjitā MS 20 sarvadarśinām ॥ em. Ed^T (←
STTS); sarvadarśinam MS; Ed^T reads sarvadarśinam. 21 toṣayanti ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS);
toṣayanti MS 21 pratiśrutkopameṣv ॥ em. Ed^T (← STTS); pratiśrutakopameṣv MS

1 dṛḍham [siddham sign] [23v1] yad dṛḍhatvād

[Vajranṛtyā]

अहो ह्युदारपूजाहं सर्वपूजार्थकारिणाम् ।
यद्वज्रनृत्यविधिना बुद्धपूजा प्रकल्प्यते इति ॥

2.2.2.5. The Four Goddesses of Worship at the Corners

5 पुनरक्षोभ्याद्यहंकारेण वज्रधूपादिचतुष्टयम् । उदानमासाम् ॥

[Vajradhūpā]

अहो ह्यहं महापूजा प्रह्लादनवती शुभा ।
यत्सत्त्वावेशयोगाद्धि क्षिप्रं बोधिरवाप्यते ॥

[Vajrapuṣpā]

10 अहो हि पुष्पपूजाहं सर्वालंकारकारिका ।
यत्तथागतरत्नत्वं पूज्य क्षिप्रमवाप्यते ॥

[Vajradīpā]

अहो ह्यहं महोदारा पूजा दीपमयी शुभा ।
यदालोकवती क्षिप्रं सर्वबुद्धदृशो लभेत् ॥

15 [Vajragandhā]

अहो गन्धमयी पूजा दिव्याहं हि मनोरमा ।
यत्तथागतगन्धं वै सर्वकाये ददाति हीति ॥

2.2.2.6. The Four Gate-keepers

अतो वैरोचनाहंकारेण वज्राङ्कुशादिचतुष्टयम् । उदानमेषाम् ॥

20 [Vajrāṅkuśa]

अहो हि सर्वबुद्धानां समाकर्षमहं दृढः ।
यन्मया हि समाकृष्टा भजन्ते सर्वमण्डलम् ॥
[Vajrapāśa]

2–3 aho ... prakalpyata iti ॥ STTS 163 7–8 aho ... avāpyate ॥ STTS 167 10–11 aho ... avāpyate ॥ STTS 170 13–14 aho ... labhet ॥ STTS 173. It seems that *ālokavatī* should be understood as or emended to *ālokavatīḥ*. 16–17 aho ... dadāti hīti ॥ STTS 176 21–22 aho ... sarvamaṇḍalam ॥ STTS 180

3 -nṛtya- ॥ MS Ed^T; -nṛtta- STTS (H^{ed}) **CHECK MS AND YAMADA!!** 3 buddhapūjā ॥ em. (← STTS); *buddhapūjāḥ* MS 3 prakalpyata iti ॥ em. (← STTS); *prakalpyateti* MS; Ed^T as usual separates the *iti* and edits *prakalpyate* || *iti*. 5 udānāny āsām ॥ em.; *udānānyāsām* em. Ed^T; *uddānāyāmāsām* MS 8 -sattvāveśayogād ॥ em. Ed^T (sil.); -*satvāveśayogod* MS 10 sarvālāṇikāra- ॥ em. Ed^T (sil.); *sarvālāṇikāra-* MS 11 yat tathāgata- ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); *yat sarvatathāgata-* MS 11 pūjya ॥ em. Ed^T (sil.); *pūjā* MS 14 -dṛśo ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); -*dṛso* MS 17 -gandhaṃ ॥ em. Ed^T; -*gandho* MS 17 sarvakāye ॥ em.; *sarvakāma* MS; Ed^T reads *sarvakāme* and emend *sarvakāye*. 17 dadāti ॥ em. Ed^T (sil.); *da.āti* MS 19 ato ॥ em. Ed^T (sil.); *ata* MS 19 udānam ॥ em. Ed^T (sil.); *uddānam* MS 21 dṛḍhaḥ ॥ em. Ed^T (← STTS); *dṛḍham* MS 22 samākṛṣṭā ॥ em. Ed^T (sil.); *samākṛṣṭhā* MS

8 śubhā | [24r1] yat

अहो हि सर्वबुद्धानां वज्रपाशमहं दृढः ।
 यत्सर्वत्र प्रविष्टापि प्रवेश्यन्ते मया पुनः ॥
 [Vajrasphoṭa]
 अहो हि सर्वबुद्धानां वज्रस्फोटमहं दृढः ।
 यत्सर्वबन्धमुक्तानां सत्त्वार्थाद्वन्ध इष्यते ॥
 [Vajrāveśa]
 अहो हि सर्वबुद्धानां वज्रावेशमहं दृढः ।
 यत्सर्वपतयो भूत्वा चेष्टा अपि भवन्ति हीति ॥

॥ इयता मण्डलराजाग्री नाम समाधिः ॥

10 2.3. Karmarājāgri

ततो वैरोचनेन सहाभिन्नमात्मानं विचिन्त्य समाजं कुर्यात् । ततस्तान्समाजग-
 तान्सर्वतथागतान्सबोधिसत्त्वपर्वन्मण्डलान् ॐ सर्वतथागतपादवन्दनं करोमीत्यु-
 दीर्य ।

अहो समन्तभद्रस्य बोधिसत्त्वस्य सत्क्रिया ।
 यत्तथागतचक्रस्य मध्ये भाति तथागतः ॥
 इत्युदानमुदानयमानांश्चिन्तयेत् ॥

ततो वैरोचनहृदये प्रविश्य निष्क्रम्य सत्त्ववज्रादिभिरेकीभूय पुनरप्युदानमुदानय-
 मानान् ।

अहो हि सर्वबुद्धानां महौदार्यमनादिजम् ।
 यत्सर्वाणुप्रसंख्या वै बुद्धा ह्येकत्वमागता इति ॥

ततः श्रीवज्रसत्त्वस्थानस्थो योगी सर्वतथागतेभ्यो मालाभिषेकादिकमादाय व-

1-2 aho ... punaḥ ॥ STTS 183 4-5 aho ... iṣyate ॥ STTS 186 7-8 aho ... bhavanti hīti ॥
 STTS 189 11 Section 2.3 ॥ → KSP (I^{ed} sections 157-159) 12 om ... karomīty ॥ STTS 192
 14-15 aho ... tathāgataḥ ॥ STTS 193 19-20 aho ... āgatā ॥ STTS 195; quoted in KSP (I^{ed}
 section 158)

1 dṛḍhaḥ ॥ em. Ed^T; dṛḍhaṃ MS 2 sarvatra ॥ MS Ed^T; sarvāṇu- STTS (H^{ed}) **CHECK MS AND YAMADA!!** 2 praviṣṭāpi ॥ em. Ed^T (sil.); praviṣṭhāpi MS 4 dṛḍhaḥ ॥ em. Ed^T; dṛḍhaṃ MS
 5 -bandhamuktānāṃ ॥ em. Ed^T; -vandhanamuktānāṃ MS 5 sattvārthād bandha ॥ em. Ed^T (sil.);
 satvārthān vandha MS 7 dṛḍhaḥ ॥ em. Ed^T; dṛḍhaṃ MS 8 sarvapātayo ॥ em. Ed^T; sarvāpātayo
 MS 11-12 tān samājagatān sarvatathāgatān ॥ em. Ed^T; tāni samājāgatāni sarvatathāgatāni MS;
 tān samājagatān sarvabuddha- KSP (I^{ed}) 12 -maṇḍalān ॥ em. Ed^T KSP (I^{ed}); -maṇḍalam MS
 12 sarva- ॥ em. Ed^T (sil.) KSP (I^{ed}); sava- MS 12 -vandanāni ॥ em. Ed^T (which reports as their
 reading -vandhanani, with an anusuvāra that is not actually written); -vandhana MS; -vandanāni
 STTS (H^{ed}) **CHECK MS AND YAMADA!!**; -vandanāni KSP (I^{ed}) 17 vairocanaḥṛdaye ॥ em. Ed^T
 (sil.); vairocanaḥṛdaya MS; vairocanaḥṛdaye KSP (I^{ed}) 17-18 udānāyāmānān ॥ em. Ed^T;
 udānāyāmānān MS; udānāyāmānaḥ KSP (I^{ed}) 20 yat sarvāṇuprasamīkhyā ॥ em. Ed^T following
 STTS; sarvāṇuprasamīkhyā MS; sarvāṇuprasamīkhyā KSP (I^{ed}) 21 mālābhiṣekādīkam ॥ em. Ed^T;
 mālābhiṣekādīkam MS; mālābhiṣekādīkam KSP (I^{ed}) 10.21-11.1 vajrāṅkuśādibhir ॥ em. Ed^T (with
 wrong reading -śādīr in the footnote) KSP (I^{ed}); vajrāṅkuśādīr MS

12 sabodhisattva[24v1] ~ parśanmaṇḍalān

ज्राङ्कुशादिभिराकृष्य प्रवेश्य बद्धा वशीकृत्य चतुर्मुद्रामुद्रितान् वैरोचनादीन् कृत्वा
 सर्वबुद्धैकसंग्रहे सर्वकुलामुद्रणे । बोधिचित्तोत्पादने । सर्वतथागताकर्षणे । अनु-
 रागे । तोषणे । अभिषेके । प्रभासावभासने । दानपारमितानियोजने । स्मिता-
 द्रुतप्रतिष्ठापने । सुविशुद्धिसमाधिनिष्पादने । क्लेशोपक्लेशच्छेदने । महामण्डलप्रवे-
 5 शने । निष्प्रपञ्चधर्मतानियोजने । अशेषानवशेषपूजया सर्वतथागतपूजने । अन्य-
 यानस्पृहाचित्तात्क्लेशोपक्लेशादिभयेभ्यश्चारक्षणे । सर्वरक्षापरिपालने । कायवाक्कि-
 त्तैकीकरणबन्धतथागतमुष्ट्या सर्वबुद्धत्वनिष्पादने । दानशीलक्षान्तिवीर्यप्रज्ञाध्यान-
 प्रणिध्युपायनिष्पादने । बोधिचित्ताङ्कुशेन महामोक्षपुरे सर्वसत्त्वाकर्षणे । दशपार-
 मितार्चयया प्रवेशने । अन्ययानस्पृहाचित्तस्फोटने । प्रकृतिप्रभास्वरानुत्पादावेशे ।
 10 सद्धर्मनगरपालने च नियोजयेदिति ॥ (←KSP)

॥ कर्मराजाग्री नाम समाधिः ॥

2.4. Supplement

ततो वज्रयक्षपरिजसगन्धोदकेन सर्वपूजाङ्गानि प्रोक्ष्य । वज्रानलमुद्रेण परिज-
 प्य । ॐ वज्रपुष्पे हूमिति पुष्पमुद्रया पुष्पाणि । ॐ वज्रगन्धे हूमिति गन्धमुद्रया ग-

6 sarvarakṣāparipālāne ॥ MS KSP (I^{ed}); Ed^T emends *sarvarakṣāt paripālāne*, but the emendation is unwanted.

7–8 dāna...niṣpādane ॥ why only 8 pāramitās, and not 10? KSP too mentions only the same 8.

1 ākṛṣya ॥ em. Ed^T (sil.) KSP (I^{ed}); ākṛṣya MS 1 -mudritān vairocanaḍḍīn ॥ em. Ed^T KSP (I^{ed}); -mudritāni vairocanaḍḍī MS 2 -saṁgrāhe ॥ em. Ed^T KSP (I^{ed}); -saṁgrahai MS 2–3 anurāge ॥ em. Ed^T (sil.); anurāgai MS; anurāgaṇe KSP (I^{ed}) 3 prabhāsā- ॥ em. (←KSP (I^{ed})); prabhayā- MS Ed^T 4 -pratiṣṭhāpane ॥ em. Ed^T (sil.) KSP (I^{ed}); -pratiṣṭhāpane MS 4 kleśopa- ॥ em. Ed^T (sil.) KSP (I^{ed}); klesopa- MS 6 -cittāt ॥ em. Ed^T (sil.); -cittā MS KSP (I^{ed}) 6 kleśopa- ॥ em. Ed^T (sil.) KSP (I^{ed}); klesopa MS 6 cāraṣaṇe ॥ MS KSP (I^{ed}); Ed^T silently emends *ca rakṣaṇe* em. Ed^T (sil.) (the emendation is unnecessary.) 7 -tathāgata- ॥ em. (←STTS 132, KSP); -tathatā- MS Ed^T 7 -muṣṭyā ॥ em. Ed^T (sil.); -muṣṭhyā ॥ MS 7 sarvabuddhatvaniṣpādane ॥ MS; Ed^T misreads -buddhaddha- and emends *sarvabuddhaniṣpādane*; n.e. KSP (I^{ed}) 13 -gandhodakena ॥ em. Ed^T; -gandhodake MS 13 vajrānalena mudreṇa ॥ MS; em. *vajrānalena* or *vajrānalena mantreṇa*? Ed^T emends *vajrānalamudrayā*. Probably Ed^T's emendation is based on Tib.: *rdo rje me'i phyag rgya dang bcas pas* Mañjuśrīyamūlakalpa, Hevajratāntra 14 om ॥ em.; n.e. MS 14 vajrapuṣpe ॥ em. Ed^T; vajrapuṣpa MS 14 hūmiti ॥ em.; hū; mīmiti MS; hūmi || iti em. Ed^T (sil.) 14 puṣpāṇi ॥ MS; puṣpāṇi Ed^T 14 hūm ॥ em.; n.e. MS 11.14–12.1 gandham ॥ em. Ed^T; gandhat MS

5 -pūjayā [25r1] sarvatathāgatapūjane

न्धम् । ॐ वज्रधूपे हूमिति धूपमुद्रया धूपम् । ॐ अकारो मुखं सर्वधर्माणामाद्यनु-
 त्पन्नत्वादिति खड्गमुद्रया बलिम् । वज्रबन्धेन खड्गाकर्षाभिनया खड्गमुद्रा । ॐ वज्रा-
 लोके हूँ इति दीपमुद्रया दीपम् । ॐ वज्रसत्त्व हूमिति । तिलयवकुशलाजासितसुग-
 न्धिकुसुमचन्दनोदकानि शङ्खभाजनादौ प्रक्षिप्य स्फुटितवज्राञ्जलिलक्षणयार्धमुद्रया
 5 त्रिः परिजप्य सप्तवारमेकंविशतिवारं वा परिजप्य स्थापयेत् । ततो यथावद्वारोद्धाटनं
 कृत्वा श्रीवज्रसत्त्वमहामुद्रां बद्ध्वा । ॐ वज्रसत्त्व हूमिति परिजप्य ।

बाहुभ्यां वज्रबन्धेन वज्राच्छटाविमोक्षणैः ।

श्रीवज्रसत्त्वयोगात्मा सर्वबुद्धान् समाजयेत् ॥

वामाच्छटकतालेन सम्यक्तालेति सिद्ध्यति ।

10 दक्षिणेन तु तालोक्ता संनिपातावुभावपीति ॥

1–2 om̐ ... -anutpannatvād ॥ See, e.g., *Kriyāsamgrahapañjikā* chapter 6: om̐ akāro mukhaṃ sar-
 vadharmānām ādyanutpannatvāt om̐ āh hūm. (LOCATION); *Kriyāsamgrahapañjikā* chapter 6: om̐
 akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanutpannatvāt om̐ āh hūm (LOCATION); *Vajrāvalī*: tataḥ śiṣyān
 prasthāpya bahir vihitadigbalipūjādiko 'ntaḥpraviśya cakram praṇamyārghādikaṃ cakreśāya dattvā
 kuśalaṃ pariṇamayya maṇḍalaṃ triḥ pradakṣiṇīkṛtya pūrvadvāri sthito bhagavadabhimukhaḥ śatākṣaram
 triḥ paṭhitvāprāptyā cetyādinaḥ kṣamayitvā om̐ kṛto va ityādi om̐ āh hūm vajra muḥ iti jñānacakraṃ
 visarjya svanirmitamaṇḍalam ātmany antarbhāvya om̐ akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanutpan-
 natvāt om̐ āh hūm phaṭ svāhā / om̐ āh hūm muḥ / ity uccārayan sarvadharmānutpādam adhimuñcan
 ghaṇṭām vādayan karasthāvajreṇa prāgdvāram ārabhya brahmasūtramārgeṇa nāyakaśthānaṃ yāval lo-
 payan svaśirasi rajastruṭimātraṃ dattvā padmādikaṃ lopayet / tato dvārāni koṇāṃś ca karasthava-
 jrarekhābhir utkiret / (LOCATION); *Vajrāvalī*: om̐ āh hūm akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanut-
 pannatvāt hūm muḥ iti vā / om̐ āh hūm vajra muḥ / iti vā paṭhan visarjayed iti / atra śāntyādimukhyakārya-
 bedaḥ kāladigvarnabhedo bodbhavyaḥ / (LOCATION); *Vajrāvalī*: iti daśamantraiḥ pūrvādiṣv aiśānyādiṣu
 ca dakṣiṇāvartenordhvam adhaś ca yamāryādidaśakrodhānām ḍākinīvajrapañjara-uktānām / om̐ indra
 jama jalaja khkhabhuva bahni vādarakkha canda sujja mādavappa talayatāleṃ aṭṭa sappa edam baliṃ
 bhuñjājiḡgha phulla buppa māṃsa biṃha amhakajja savvasā pakṣanti khaṇipheḍagāda svāhā / om̐
 akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanutpannatvāt om̐ āh hūm phaṭ svāhā / iti mantreṇendradīnām
 / (LOCATION); *Kudṛṣṭinirghātana*: om̐ akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanutpannatvāt om̐ āh
 hūm phaṭ svāhā (LOCATION); *Hevajratāntra*: om̐ akāro mukhaṃ sarvadharmānām ādyanutpan-
 natvāt om̐ āh hūm phaṭ svāhā (LOCATION); *Hevajratāntra*: vairocanaḍi tad anu (ed. tadanu) akāro
 mukhaṃ (LOCATION) 7–10 bāhubhyāṃ ॥ *Samāyoga*: bāhubhyāṃ vajrabandhena vajrāccha-
 ṭāvīmokṣaṇaiḥ | śrīvajrasattvayogātmā sarvabuddhān samājayet ||5.49||; *sarvabuddhasamājam tu*
vajrācchaṭāvīmokṣaṇaiḥ | śamyatālasamājais tu tritālaṃ viniyojayed ||5.32|| SDPT p.172: bāhub-
 hyāṃ vajrabandhena vajra^{chaṭa}kavīmokṣaṇe | śrīśākyarājayogātmā sarvabuddhān samājayet || vāme
 chaṭakātālena samatālena siddhyati | dakṣiṇena tu tālokaṃ saṃnipātāv ubhāv api || (CHECK THE
 READING OF THE EDITION); Possibly quoted from the *Paramādyā*. CHECK!!

10 apīti ॥ MS; Ed^T note indicates that they read *ayīti*.

1 hūmiti ॥ em.; hū^mimīti MS; hūmī || iti em. Ed^T (sil.) 1 om̐ ॥ em.; n.e. MS 2 khaḍgākārṣābhinayā ॥
 em.; khaḍgākārṣābhinayā MS; Ed^T accepts the text as it is. 2–3 om̐ vajrāloke hūmī ॥ em.; hūmī va-
 jrāloke MS 3 hūmiti ॥ em.; hūnīmiti MS; hūmī || iti em. Ed^T (sil.) 5 ekamviśati- ॥ em. Ed^T (sil.);
 ekaviśamīti- MS 5 dvārodghāṭanāni ॥ em. Ed^T (sil.); dvārodghāṭanāni MS 6 śrīvajrasattvamahāmudrām ॥
 em. Ed^T; śrīvajrasattvamahāmudrām MS 6 hūmiti ॥ em.; hū^m;mīmiti MS; hūmī || iti em. Ed^T (sil.)
 7 vajrabandhena ॥ em.; vajrabandhe MS^{pc} Ed^T; vajrena MS^{ac} 8 sarvabuddhān ॥ em. Ed^T; sar-
 vavuddhāni MS

4 candanoda[25v1]kāni

समाजमुद्रालक्षणम् । ॐ वज्रसमाज जः हूँ वँ होः इति समाजमुद्राहृदयम् ।

अस्याज्ञामात्रचकिताः सपर्वचक्रसंचयाः ।

सर्वबुद्धाः समायान्ति का कथान्येषु वर्तते ॥

ततः शीघ्रं महामुद्रां वज्रसत्त्वस्य सेवयन् ।

5 उच्चारयेत्सकृद्द्वारं नामाष्टशतमुत्तमम् ॥

वज्रसत्त्व महासत्त्वेत्यादि ।

ततो द्वारेषु सर्वेषु कर्म कृत्वाङ्कुशादिभिः ।

महाकर्माग्न्यमुद्राभिः समयांस्तुनिवेशयेत् ॥

मुद्राभिः समयाग्न्याभिः सत्त्ववज्रादिभिस्तथा ।

10 साधयेत महासत्त्वान् जः हूँ वँ होः प्रवर्तयेत् ॥

एतदुक्तं भवति । वज्रयक्षेण विघ्नोत्सारणं रक्षांश्च कृत्वा । वज्रमुष्टिना द्वारबन्धम् ।

वज्रसत्त्वेनार्घं दत्त्वा वज्रधात्वादिसमयमुद्रां बद्ध्वा । वज्रधातु दृश्येत्यादिना सर्वान् दृ-

श्यान्कृत्वा जः हूँ वँ होः समयस्त्वम् । समयस्त्वमहम् । स्वहृदयानि मन्त्रांश्च श्रीवै-

रोचनादीनां त्रिरुच्चार्य । धर्मकर्ममहामुद्राभिश्चैनानामुद्राभिषेकमुद्राभिर्बुद्धादीनभि-

15 षिच्चार्य दत्त्वा । ॐ सर्वतथागतपुष्पपूजामेघसमुद्रस्फरणसमये हूमिति पुष्पैः ।

2–3 asyā... vartate ॥ SDPT p.172: asyā ājñāyā mātrena saparṣaccakrasaṃcayāḥ | sarvabuddhāḥ samāyānti kā kathānyeṣu varttate ॥ 4–5 tataḥ ... uttamam ॥ To be traced. 6 The nāmāṣṭaśata beginning with vajrasattva ॥ STTS §§197–201. 7–10 tato pravartayet ॥ STTS §209.22–23: tato dvāreṣu sarveṣu karma kṛtvāṅkuśādibhiḥ | mahākarmāgnyamudrābhiḥ samayāṃs tu niveśayet ॥ mudrābhiḥ samayāgryābhiḥ sattvavajrādibhis tathā | sādhyeta mahāsattvān jaḥ hūmi vami hoḥ pravartayan ॥

1 jjah ॥ emend jah with Ed^T (sil.)?

1 -mudrāḥṛdayam ॥ em. Ed^T; -mudrāḥṛdayat MS 2 saparṣaccakra- ॥ em. Ed^T; saparṣaccakra- MS 4 śīghram ॥ em. Ed^T (sil.); śrīghra MS 4 sevayan ॥ em. Ed^T; sevayāni MS 5 uccārayet ॥ em. uccāraye MS 5 nāmāṣṭaśatam ॥ em. Ed^T; nāmāṣṭhaḡatam MS; Ed^T's note reports the misreading nāmāṣṭaśatam. 6 mahāsattvetyādi ॥ Ed^T (sil.); mahāsattvetyādi MS^{pc}; mahāsattvetyādi MS^{ac} 7 karma ॥ em. Ed^T (sil.); karmmani MS 8 mahākarmāgnyamudrābhiḥ ॥ em. Ed^T; mahākarmābhramudrābhiḥ MS 8 samayāṃs ॥ em. Ed^T; samayās MS; Ed^T's note reports the misreading samayas. 9 samayāgryābhiḥ ॥ em. Ed^T; samāgryābhiḥ MS 10 sādhyeta mahāsattvān ॥ em. Ed^T; sādhyeta mahāsattvāni MS 10 jaḥ ॥ em. Ed^T (sil.); jāḥ MS 11 bhavati ॥ em. Ed^T; bhavanti MS 11 rakṣāṃś ॥ em.; rakṣāṃś MS Ed^T. Cf. SVU §140 ... tathāiva vajrāṅkuśādibhiḥ ākṛṣya praveśya baddhvā vaśīkṛtya vajrayakṣeṇa vighṇotsāraṇaṃ prākāraṃ pañjaraṃ kṛtvā samayavajramuṣṭhinā maṇḍaladvārāṇi baddhvā dvayakṣarakavacena sarvarakṣāḥ saṃrakṣyārgḥadānapūrvikābhiḥ svasamayamudrābhir dṛśyaṃ kṛtvā; Bhūtaḡāmara manual: ... śāntikaṃ homaṃ kṛtvā duṣṭot-sāraṇamantreṇa duṣṭān utsārya pūrvavad digbandhādibhiḥ sthānarakṣāṃ kṛtvā ... 11 vajramuṣṭhinā ॥ em. Ed^T (sil.); vajramuṣṭhinā MS 12–13 sarvān dṛśyān ॥ em. Ed^T; savā dṛśyā MS; Ed^T's reports the reading as sarva x x x. 13 mantrāṃś ॥ em.; mantrās MS; mantrān em. Ed^T (sil.) 14 cainān āmudryābhi ॥ em. (←Tib.); ca nānāmudrābhi MS Ed^T; chos dang las dang phyag rgya chen po rnam kyis kyang | de rnam la rgyas btab ste | dbang bskur ba'i phyag rgya rnam kyis Tib. 14 -mudrābhir ॥ em. Ed^T; -mudrābhi MS 14–15 abhiṣicyārgḥam ॥ em.; abhiṣīścārgḥam MS; abhiṣīncārgḥam Ed^T 15 -samaye ॥ em. Ed^T; -samaya MS 15 puṣpaiḥ ॥ em. Ed^T (sil.); puṣaiḥ MS

11 vajrayakṣeṇa [26r1] vighṇotsāraṇam

ॐ सर्वतथागतगन्धपूजामेघसमुद्रस्फरणसमये हूमिति गन्धैः । ॐ सर्वतथागत-
धूपपूजामेघसमुद्रस्फरणसमये हूमिति धूपैः । ॐ अकारो मुखं सर्वधर्मानामित्या-
दिना बलिपूजया । ॐ सर्वतथागतदीपपूजामेघसमुद्रस्फरणसमये हूमिति दीपैः ।
लास्याद्यष्टविधपूजया च संपूज्य ।

- 5 [Vajrasattva]
ॐ सर्वतथागतसर्वात्मनिर्यातनपूजास्फरणकर्मवज्री आः ।
ॐ सर्वतथागतसर्वात्मनिर्यातनपूजास्फरणकर्माग्नि जाः । [Vajrarāja]
ॐ सर्वतथागतसर्वात्मनिर्यातनानुरागणपूजास्फरणकर्मबाणे हूँ होः । [Vajrarāga]
ॐ सर्वतथागतसर्वात्मनिर्यातनसाधुकारपूजास्फरणकर्मतुष्टि आः । [Vajrasādhu]
10 ॐ नमः सर्वतथागतकायाभिषेकरत्नेभ्यो वज्रमणि ॐ । [Vajraratna]
ॐ नमः सर्वतथागतसूर्येभ्यो वज्रतेजिनि ज्वल हीः । [Vajrateja]
ॐ नमः सर्वतथागताशापरिपूर्णचिन्तामणिध्वजाग्रेभ्यो वज्रध्व- [Vajraketu]
जाग्नि त्रँ ।
ॐ नमः सर्वतथागतमहाप्रीतिप्रामोद्यकरेभ्यो वज्रहासे हः । [Vajrahāsa]
15 ॐ सर्वतथागतवज्रधर्मसमतासमाधिभिः स्तुनोमि महाधर्माग्नि हीः । [Vajradharma]
ॐ सर्वतथागतप्रज्ञापारमितानिहारैः स्तुनोमि महाघोषानुगे धँ । [Vajratikṣṇa]

14.6–15.8 om ... kuru kuru ॥ STTS §§506–507, 509–510, 512–513, 515–516: om sarvatathā-
gatasarvātmaniryātanapūjāspharaṇakarmavajrī āh. om sarvatathāgatasarvātmaniryātanapūjāspharaṇakar-
māgri jjaḥ. om sarvatathāgatasarvātmaniryātanānūrāgaṇapūjāspharaṇakarmavāṇe hūmī hoḥ. om
sarvatathāgatasarvātmaniryātanāsādhukārapūjāspharaṇakarmatuṣṭi āh. ... om namaḥ sarvatathā-
gatakāyābhiṣekaratnebhyo vajramaṇi om. om namaḥ sarvatathāgatasūryebhvo vajratejini jvala hrīḥ.
om namaḥ sarvatathāgataśāparipūrṇacintāmaṇidhvajāgrebhvo vajradhvajāgre tram. om namaḥ
sarvatathāgatamahāprītiprāmodyakarebhvo vajrahāse haḥ. ... om sarvatathāgatavajradharmatāsamā-
dhibhiḥ stunomi mahādharmaḥ hrīḥ. om sarvatathāgataprajñāpāramitānirhārāiḥ stunomi mahāghoṣānuge
dhami. om sarvatathāgatacakrākṣaraparivartādisarvasūtrāntanayaiḥ stunomi sarvamaṇḍale hūmī.
om sarvatathāgatasamīdhābhāṣabuddhasamīgītibhir gāyan stunomi vajravāce vami. ... om sarvatathā-
gatadhūpameghaspharaṇapūjākarme kara kara. om sarvatathāgatapuṣpaprasaraspharaṇapūjākarme
kiri kiri. om sarvatathāgatālokaḥ jvalāṣpharaṇapūjākarme bhara bhara. om sarvatathāgata-gand-
hasamudraspharaṇapūjākarme kurr kuru.

7 jāḥ ॥ em. jaḥ or jjaḥ.

12–13 vajradhvajāgri ॥ STTS read vajradhvajāgre.

13 tram ॥ Ed^T emends trāmi, but STTS read tram.

15 -dharmasamatā- ॥ em. -vajradharmatā-, with STTS?

2 hūmiti ॥ em. hū; nim iti MShūmi || iti em. Ed^T (sil.) 2 om ॥ em. Ed^T; n.e. MS 3 -dīpapūjā- ॥
em. Ed^T; -dīpanipūjā- MS 3 hūm iti ॥ em. hū; nim iti MS; hūmi || iti em. Ed^T (sil.) 6 -pūjāspharaṇakarmavajrī ॥
em. Ed^T; -pūjāmeghasamudraspharaṇakarmavajra MS 8 -pūjāspharaṇakarmavāṇe ॥ em. Ed^T
(sil.); -pūjāspharaṇakarmavāṇe MS 11 om namaḥ sarvatathāgatasūryebhvo ॥ em. Ed^T; om sar-
vatathāgatasūryebhvo MS 15 om sarva- ॥ em. following STTS om namaḥ sarva- MS 15 samādhībhīḥ
stunomi ॥ em. with STTS; samādhībhīḥ stutomi MS; Ed^T keeps stutomi. 16 -nirhārāiḥ stunomi ॥
em. with STTS; -nirhārāiḥ stutomi MS; Ed^T keeps stutomi. 16 -nuge dham ॥ em. Ed^T (with STTS);
-nurodham MS

8 pūjā[26v1]spharaṇakarmavāṇe

- ॐ सर्वतथागतचक्राक्षरपरिवर्तादिसर्वसूत्रान्तनयैः स्तुनोमि सर्वम- [Vajrahetu]
ण्डले हूँ ।
- ॐ सर्वतथागतसंधाभाषबुद्धसङ्गीतिभिर् गायन् स्तुनोमि वज्रवाचे [Vajrabhāṣa]
वै ।
- 5 ॐ सर्वतथागतधूपमेघस्फरणपूजाकर्म कर कर । [Vajrakarma]
ॐ सर्वतथागतपुष्पप्रसरस्फरणपूजाकर्म किरि किरि । [Vajrarakṣa]
ॐ सर्वतथागतालोकज्वालास्फरणपूजाकर्म भर भर । [Vajrayakṣa]
ॐ सर्वतथागतगन्धसमुद्रस्फरणपूजाकर्म कुरु कुरु । [Vajrasaṃdhi]
इत्याभिर्विद्याभिः षोडशसत्त्वसदृशीभिः कर्ममुद्रायुक्ताभिः पूजां कुर्यात् ॥
तत्रेमा मुद्रा भवन्ति । कायस्थं वज्रबन्धं संपीड्य द्विधीकृत्य मुष्टिद्वयेन
10 **सगर्वोत्कर्षणाद्** द्वाभ्यामङ्कुशग्रहसंस्थिता ।
बाणघट्टनयोगा च साधुकारा हृदि स्थिता ॥
अभिषेके द्विवज्रं तु हृदि सूर्यप्रदर्शनम् ।
वामस्थबाहुदण्डा च तथास्ये परिवर्तिता ॥
सव्यापसव्यविकचा हृद्वामखङ्ग**मारणी** ।
15 अलातचक्रभ्रमिता वज्रद्वयमुखोत्थिता ॥
वज्रनृत्यभ्र**मोन्मुक्तकपोलो**ष्णीषसंस्थिता ।
कवचा कनिष्ठदंष्ट्राग्रा मुष्टिद्वयनिपीडितेति ॥
ततः चतुःप्रणामं कृत्वा श्रीवज्रसत्त्वमहामुद्राव्यवस्थितः सर्वतथागतकायवाक्कि-
त्तवज्रमात्मानं भावयेदनेन । ॐ वज्रात्मकोऽहमिति । ततः स्वभावशुद्धं । ॐ स्व-
20 भावशुद्धोऽहमिति । नैरात्म्यसमतया च । वैरोचनादिसर्वदेवतास्वभावम् । ॐ स-

10–17 sagarvo- ... -nipīḍiteti ॥ STTS §287–288: *sagarvotkarṣaṇāṃ dvābhyām aṅkuśagrahasaṃsthitā* | *vāṇaghaṭṭāṇayogā ca sādhuḥkāra hṛdi sthitā* || *abhiṣeke dvivajraṃ tu hṛdi sūryapradarśanam* | *vāmaṣṭhabāhudaṇḍā ca tathāsye parivartitā* || *savyāpasavyavikacā hṛdvāmā khaḍḍadhāraṇā* | *alā-tacakraḥbhrāmītā vajradvayamukhotthitā* || *vajranṛtyabhramonmuktakapolosṇīṣasaṃsthitā* | *kavacā kaniṣṭhadamīṣṭrā(gṛyā) muṣṭidvayanipīḍitā* ||

1 stunomi ॥ em. with STTS; *stutopi* MS (Ed^T reads *stunoyi*); *stutomi* em. Ed^T 3 gāyan stunomi ॥ em. with STTS; *gāya stutopi* MS; Ed^T emends *gāyan stutomi*. 3 vajravāce ॥ em. Ed^T (sil.) with STTS; *vajrāvāce* MS 7 -jvālāspharaṇapūjākarme bhara bhara ॥ em. with STTS; -*jvālospharaṇapūjākarmme* | *kara kara* MS; MSK reads -*jvālā-* (sil. em.) but keeps *kara kara*. 8 ṣoḍaśa- ॥ em. Ed^T (sil.); *ṣoḍaśa-* MS 8 pūjāṃ kuryāt ॥ em. Ed^T; *pūjā kuryāt* MS 10 sagarvotkarṣaṇād dvābhyām ॥ em. Ed^T; *sagarvotkarṣa[ṇādvā]bhyām* MS; The relevant *akṣara* is damaged in the ms., but our impression is that the scribe wrote -*ṇādvā-* rather than -*ṇāddvā-*. 11 bāṇa- ॥ em.; *vāma-* MS; MSK reads and retains *vāna-*. 11 -ghaṭṭana- ॥ em. Ed^T (sil.); -*ghattana-* MS 12 -pradarśanam ॥ em. Ed^T; -*padarśanam* MS 13 parivartitā ॥ em. Ed^T; *parivartitā* MS 16 -bhramonmukta- ॥ em. Ed^T; -*bhramomukta-* MS 16 -kapoloṣṇīṣa- ॥ em. Ed^T; -*kapoloṣṇīmīṣa-* MS; Ed^T reports as reading -*kapoloṣṇīṣa-*. 17 -damīṣṭrāgrā ॥ em. Ed^T; -*dramīṣṭrāgrā* MS 17 muṣṭi- ॥ em. Ed^T (sil.); -*muṣṭhi-* MS

8 vidyābhiḥ [27r1] ṣoḍaśa-

र्वसमोऽहमिति ॥

ततः श्रीवज्रसत्त्वशताक्षरं वज्रवाचोदीरयन् मनसा वा सर्वमेवाहमिति भावयेत् । सर्वदेवतामुखेभ्यश्च मन्त्रध्वनिरभिरणतीत्यध्यवसायः कार्यः । एवं सर्वे जप्ता भवन्ति । तावद्भावयेद्यावत्वेदो न जायते । खेदे सति पुनर्नामाष्टशतस्तुतिमर्घं दत्त्वा पूजां चतुःप्रणामं च कृत्वा यतोयतः समुत्पन्ना मुद्रास्तास्तत्रतत्रैव मुञ्चेत् । सत्त्ववज्रादिमुद्रामोक्षम् । वज्र मुरिति । श्रीवज्रसत्त्वादीनां स्थाननियम उक्तः । अक्षोभ्यादीनां वज्रसत्त्ववज्ररत्नवज्रधर्मवज्रकर्मस्थानमेव स्थानम् । वैरोचनस्योष्णीषः स्थानम् ॥

ततो वज्ररत्नसमयमुद्रया हृदयोत्थितया स्वाभिषेकस्थानस्थितया सर्वमुद्राभिषेकं कुर्यात् । ॐ वज्ररत्नाभिषिञ्चेति । तदनु पूर्ववत्कवचबन्धं कुर्यात्तर्जनीभ्याम् । ॐ सर्वमुद्रां मे दृढीकुरु वरकवचेन वमिति । अन्ते समतालया तोषयेत् पूर्ववत् । वज्रसत्त्वशताक्षरं चोच्चार्याभिप्रेतसिद्धये कुशलं परिणामय्य यन्मया विधिन्यूनं कृतं तत् क्षान्तुमर्हथेति विज्ञाप्यार्घं च दत्त्वा गमनाय संचोदयेत् सर्वबुद्धबोधिसत्त्वान् ।

ॐ कृतो वः सर्वसत्त्वार्थः सिद्धिं दत्त्वा यथानुगा ।

गच्छध्वं बुद्धविषयं पुनरागमनाय त्विति ॥

सत्त्ववज्रीं चोर्ध्वतो मुञ्चेदनेन हृदयेन । वज्रसत्त्व मुः इति । एवं सर्वे विसर्जिता भवन्ति ॥

यथा निर्मितं च सपर्वच्चक्रसंचयं तथैव मनसा साधुयोगेन स्वकाये प्रवेश्य वज्ररक्षयक्षसंधिकर्ममुद्राभिरात्मानं संरक्ष्योत्थाय मण्डलकर्म पुस्तकवाचिकादि कु-

5 vajra mur iti ॥ STTS §309: *atha sarvamudrāṇāṁ sāmānyo mokṣavidhivistaro bhavati. tatrādīta eva yato yataḥ samutpannā mudrā tāni tatra tatraiva muñced anena hṛdayena, vajra muḥ.* 8–10 tato ... vam iti ॥ STTS 310: *tato hṛdayotthitayā ratnavajrimudrayā svābhiṣekasthānasthitayābhiṣcyāgrāṅgulibhyāṁ mālāni veṣṭayan baddhvā, tathaiva kavacāni bandhayed anena hṛdayena, omī ratnavajrābhiṣiṅca sarvamudrāni me dṛḍhīkuru varakavacena vami.* 13–14 om ... punarāgamanāya tv ॥ STTS 317: *omī kṛto vaḥ sarvasattvārthaḥ siddhir dattā yathānugā | gacchadhvam buddhavīṣayam punar āgamanāya tu ||*

18 -vyavasthitāḥ ॥ em. Ed^T; -vyavasthitāḥ MS 18 -vāk- ॥ em. Ed^T; -kāk- MS 1 -śatākṣaram ॥ em. Ed^T; -śatākṣaram MS 1 manasā vā ॥ em. Ed^T; manavā MS 2 sarve ॥ MS; sarvair Ed^T 3 yāvat khedo ॥ em.; yāvad khedo MS (thus also Ed^T; the sandhi is impossible.) 3 punar ॥ em. Ed^T (sil.); puna MS 3 -stutim ॥ em. Ed^T (sil.) CHECK!!; stutinim MS 5 vajra ॥ em. with STTS §309; vajrasatva MS; Ed^T emends vajrasattva. 6 -sthānam ॥ em. Ed^T sthānam MS 6 vairocanaśoṣṇīṣaḥ ॥ vairocanaśoṣṇīṣa- em. Ed^T (sil.); vairocanaśoṣṇīṣa- MS 9 pūrvavat ॥ em. Ed^T; pūrvat MS 9 omī ॥ em.; n.e. MS Ed^T 10 vam iti ॥ em. Ed^T (whose note "Ms om. vam" is misleading, because the ms. does not omit the m); miti MS 10 pūrvavat ॥ em. Ed^T; pūrvat MS 10–11 vajrasattvaśatākṣaram ॥ em.; vajrasattvaśatākṣaram MS; vajrasattvaśatākṣaram Ed^T 11 coccāryābhi- ॥ em.; coccāpyābhi- MS; Ed^T emends ca japyābhi-. 11 pariṇamayya ॥ em.; pariṇamayya em. Ed^T (sil.); pariṇamayya MS 11 vidhinyūnam ॥ em. Ed^T (sil.); vidhinyūnam MS 12 kṣāntum arhatheti ॥ em. Ed^T (sil.); kṣāntum arhartheti MS 12 vijñāpyārgham ॥ em. Ed^T (sil.); vijñānyārghaṁ MS 12 -sattvān ॥ em. Ed^T; -satvat MS

3 bhāvaye[27v1]d

र्यात् । एवं प्रत्यहं चतुःसंध्यं कुर्यान्मासं षड्मासं संवत्सरं यावता वा कालेन देवता-
भिरनुज्ञातो भवति । अथवा पूर्ववन्महायोगं कृत्वा पूजादिकं च ।

वज्रं तत्त्वेन संगृह्य घण्टां धर्मेण वाद्य च ।

समयेन महामुद्रामधिष्ठाय हृदयं जपेत् ॥

- 5 ततो वज्रात्मकादिमन्त्रत्रयमुदीरयंस्तदर्थं त्रयं विभाव्य स्वहृदि चतुर्मुद्रामण्डलो-
क्तहृदयपञ्चकेन वज्रधातुमहामण्डलं निर्माय पूर्वोक्तैर्हृदयैः श्रीवैरोचनादीन् यथा-
स्थाने निवेश्याकाशसमतायोगेण प्रविश्य तैः सह वज्रात्मकादिमन्त्रैरेकीभूय वज्र-
धातुरहं स्वयमिति वज्रधातुमहामण्डलमात्मानं विचिन्त्य सर्वमेवाहमिति भावयन्
श्रीवज्रसत्त्व जपेत् । सर्वदेवतामुखेभ्यश्च मन्त्रध्वनिरभिरणतीत्यत्रापि चिन्तनीयम्
10 । एवमाश्वेव सर्वे वैरोचनादयः सिद्धा भवन्ति । श्रान्तःश्रान्तश्च नामाष्टशतस्तुति पू-
जां चतुःप्रणामं च कुर्यात् । चतुःसंध्यावसाने च नामाष्टशतस्तुतिपूर्वकं विधिं कृ-
त्वा विसर्जयेदिति ॥

सर्वलौकिकलोकोत्तराश्च मन्त्रा महायोगेन साध्याः । यस्तु मण्डलं भावयितुमशक्तः
स महायोगं कृत्वा प्रत्येकं सर्वमन्त्राणां लक्षजापं कुर्यात् । वज्रोत्तिष्ठेति लक्षजापं कृ-

15 vajrasattva muḥ ॥ STTS 317: vajrasattva muḥ. 3–4 vajraṁ ... japet ॥ *Vajrāvalī* mentions the source of the verse: *tad uktam paramādyatantre — vajraṁ tattvana samgrāhya ghaṇṭāṁ dharmena vādya ca | samayena mahāmudrāṁ adhiṣṭhāya hṛd ājapet* ॥ (Mori's edition 29.3). Paramādyamantrakalpapakhaṇḍa (Ota. No. 120, Toh. 488): *de nyid kyis ni rdo rje gzung || chos kyi dril bu dkrol bar bya || dam tshig gis ni phyag rgya cher || byin gyis brlabs nas snying po bzlas* ॥ (P vol.5 156.1.5–6 **folio number!! D LOCATION!!**; **Taisho No.244, vol.8, 812c TEXT!!** See note 29.3 *2 (Mori's edition, vol.2, pp.607–608) **mention Hevajrasekaprakriyā CROSS REFERENCE!!** The same verse is quoted again below. See p.49.

10 śrāntaḥśrāntaś ca ॥ *Manusmṛti*: ārabhetaiva karmāṇi **śrāntaḥ śrāntaḥ** punaḥ punaḥ | karmāṇy ārabhamāṇaṁ hi puruṣaṁ śrīr niṣevate ॥ 9.300 ॥

15 cordhvato ॥ em. Ed^T (sil.); *corddhato* MS 15 hṛdayena ॥ em. Ed^T; *hṛdayedanena* MS 16 saparṣaccakra- ॥ em. Ed^T (sil.); *saparṣacakra-* MS 17 sanirakṣyotthāya ॥ em. Ed^T; *sanirakṣotthāya* MS 17 maṇḍalakarma pustakavācīkādi ॥ em.; *maṇḍalakapustakavācīkādīm* MS; *maṇḍalakarmapustakavācīkādīm* em. Ed^T; or **maṇḍalakoṇa- !!** 1 catuḥsaṁdhyāni ॥ em. (see end of next paragraph); *catusadhyāni* MS; Ed^T emends *catuṣṭayāni*. 1 kuryān māsaṁ ॥ em.; *kuryātmāsaṁ* MS *kuryād māsaṁ* em. Ed^T (sil.) 1 saṁvatsaraṁ ॥ em. Ed^T; *saṁvaccharaṁ* MS 2 pūrvavan ॥ em.; *pūrvan* MS; Ed^T silently emends *pūrvavat*. 3 vajraṁ tattvena ॥ em. Ed^T; *vajra tatvena* MS 3 ghaṇṭāṁ ॥ em. Ed^T (sil.); *ghaṇṭāni* MS 4 japet ॥ em. Ed^T; *jopet* MS 5 -mantratrayam ॥ -mantraṁ traya MS Ed^T 5 caturmudrā- ॥ em. Ed^T; *caturmudrā-* MS 5–6 -maṇḍaloktahṛdaya- ॥ MS; -*maṇḍale rakṣahṛdaya-* Ed^T 6 pūrvoktai ॥ em. Ed^T; *pūrvvoktai* ॥ 7 taiḥ saha ॥ em.; *tair saha* MS; Ed^T accepts wrong *sandhi* without note. 8 bhāvayan ॥ em. Ed^T (sil.); *bhāvayam* MS 9 -hṛdayamantraṁ ॥ Ed^T em. (sil.); -*hṛdayaṁ mantraṁ* MS 10 evaṁ āśv eva ॥ em.; *evaṁ āśveva* MS; Ed^T reads *evaṁ ādyeva* and emends *evamādinaiva*. 10 nāmāṣṭaśatātutim ॥ em. Ed^T; *nāmāṣṭaśatutim* MS 11 catuḥsaṁdhyāvasāne ॥ em. Ed^T (sil.); *catursaṁdhyāvasāne* MS

15 visarjitā [28r1] bhavanti 10 śrāntaḥśrānta[28v1]ś ca

त्वा वज्रोत्तिष्ठमुद्रां बद्धा सकलां रात्रिं जपेत् । सिद्धो भवति ॥

ततःप्रभृति तथा कलशादिकमाकाशे स्थापयेत् ।

द्विवज्राग्र्याङ्गुली सम्यक्संधायोत्तानतो दृढम् ।

उत्थापयेन् मृतं सर्वं वज्रोत्तिष्ठेति संज्ञितेति ॥

- 5 वज्रावेश अः इति च लक्षं परिजप्य वज्रघण्टां घृतसंपाताहुतिसहस्रेणाभिसंस्कृत्य वज्रावेशसमयमुद्रयावष्टभ्य सकलां रात्रिं जपेत् । तथा सिद्धया हस्तस्थया सर्वमावेशयतीति ॥ ॥

3. Maṇḍala rituals

3.1. Bhūmisaṁśodhanaparigrahaavidhiḥ

- 10 एवं कृत्वा पूर्वसेवां मण्डलमालिखेद्विहारारामग्रामनगराणां पूर्वोत्तरदिग्भागे । यत्र वा मनसोऽनुकूलं भवति तत्र । सुसमस्तिग्धसुप्लवसुप्रमाणानूषरे भूभागे । राज्ञो हस्तशतं पञ्चाशद्वस्त्रं वा । सामन्तमहासामन्तानां पञ्चाशत्पञ्चविंशतिहस्तं वा । श्रेष्ठिनः सार्धवाहस्य वा पञ्चविंशति तदर्धं वा । साधकानां द्वादशहस्तं षड्वस्त्रं वा । तत्रादौ तावदभिमतमण्डलभूमिमध्ये मानुषास्थिचूर्णहोमेन रक्तविषसहितेन मण्डल-
15 विघ्नान् निवार्यात्मशिष्यभूपालादिशान्तिकहोमं कुर्यात् ॥

ततो भूमिं शोधयेत् । व्याममात्रं कण्ठनाभिजानुमात्रं वाधः खनित्वा सुगन्धाभ्यक्तमृदापूर्य वज्रशिखरापरिजप्तगन्धोदकेन आसिच्याकोटयेत् । सुसमां कूटागार-

3–4 dvivajrāṅgulī ... saṁjñitēti ॥ STTS 963: dvivajrāṅgryāṅgulī samyak samdhāya susamāhitah | utthāpayen mṛtaṁ sarvaṁ vajrottiṣṭheti saṁjñitā ॥ 10 Section 3.1 ॥ parallel to Tattvālokaḥ (P LOCATION!!; D f.108v1–109r1) 11 -supramāṇānūṣare ॥ Padmaśrīmitra's Maṇḍalopāyikā 2.17 (CHECK!!): supramāṇe same snigdhe 'nūṣare doṣavarjite | pūrvottaraplave rāmye bhūbhāge śodhayet punaḥ ॥

14 -viśasahitena ॥ According is Harunaga Isaacson, Alexis Sanderson's restoration is asṛgviśasahitena.

13 sarvalaukikalokottarāś ॥ em.; sarvalokikalokotarāś MS; Ed^T silently emends sarvalokikalokottarāś. 13 -yogena ॥ em. Ed^T (sil.); -yogena MS 13 sādhyāḥ ॥ em. Ed^T; sādhyā MS 13 aśaktaḥ ॥ em. Ed^T; aśakta MS 1 vajrottiṣṭhamu- ॥ em. Ed^T (sil.); vajrottiṣṭhamu- MS 1 sakalāni rātrim ॥ em. Ed^T; sakalotrātriṇ MS 2 sthāpayet ॥ em. Ed^T; sthāpayeti MS 3 dvivajrāṅgryāṅgulī ॥ em. following STTS; dvivajrāṅgulī MS Ed^T 3 samdhāyottānato ॥ em. Ed^T; sandhāyottānato MS; but STTS reads differently. 4 sarvaṁ ॥ em. Ed^T; sarva 4 vajrottiṣṭheti ॥ em. Ed^T; vajrottiṣṭheti MS 5 vajraghaṇṭām ॥ em. Ed^T; vajraghaṇṭā MS 5 -saṁskṛta ॥ -saṁskṛta MS; -saṁskṛtāni em. Ed^T 6 -mudrayāvaṣṭabhya ॥ em. Ed^T (sil.); mudrayāvaṣṭabhya MS 10 pūrvasevāni ॥ corr. Ed^T (sil.); pūrvasevā MS 10 -grāma- ॥ corr. Ed^T (sil.); -grāmā- MS 11 yatra ॥ em. Ed^T; yatra MS; yantra Ed^T 11 manaso ॥ em. Ed^T; manaso MS; manaso Ed^T 11 -supramāṇānūṣare ॥ em.; -supramāṇābhūṣare MS Ed^T 12 pañcaviṁśatirhastam ॥ em. Ed^T; pañcaviṁśatirhastam MS 13 pañcaviṁśatim ॥ em. Ed^T (sil.); pañcaviṁśatis MS 13 śaḍḍhastam ॥ em. Ed^T (sil.); śaḍḍhas-tam MS 14 -cūrṇahomena ॥ em.; -cūrṇah[ome]+ MS Ed^T 14 -viśasahitena ॥ em. Ed^T; +śasahitena MS 15 -vighnān ॥ em.; -vighnaṁ MS Ed^T 15 nivāryā ॥- corr. Ed^T (sil.); nivāryā MS

12–13 vā | [29r1] śreṣṭhinaḥ

मन्तर्गतां चतुस्तोरणशोभितां चतुर्द्वाराक्षवाटपरिवृतपर्यन्तां सुचित्रितसघण्टावस-
क्तसत्केतुवितानविततोत्तमां बुद्धरत्नादिपटप्रतिमाभिरुपशोभितां चतुष्कोणावस्थित-
धूपघटिकां पुष्पदीपवस्त्रादिभिश्चोपशोभ्य गन्धेनोपलिप्य वज्रयक्षपरिजप्तगन्धोदकेन
प्रोक्ष्य भूमौ हस्तं दत्त्वा वज्रसत्त्वं शताक्षरं च सप्तश आवर्तयेदिति ॥

5

॥ भूमिसंशोधनपरिग्रहविधिः ॥

3.2. Adhivāsanahomavidhiḥ

ततः

स्वयं प्रातः सुगन्धाङ्गो यथास्याभरणाम्बरः ।

सुरक्तवस्त्रसंवीतः स्रग्वी सुरभिताननः ॥

10 शुक्लाष्टमीमारभ्य दशमीं त्रयोदशीं चतुर्दशीं वारभ्य पञ्चदशीं यावन्मण्डलकर्म कु-
र्यात् । प्रकृतिस्थभूभागं तु संमार्ज्योपलेपनं कृत्वा तथैव हस्तेनालभ्य वज्रसत्त्वमा-
वर्तयेत् । ततः सर्वं विधिं कुर्यात् । पौर्णमास्यां वा पूर्वाह्णमारभ्य कुर्यादिति । मण्ड-
लप्रवेशादिवसे त्वनाहारेणाचार्येण शिष्यसहितेन भवितव्यम् ॥

तत्र तावन्मण्डलभूमिमध्ये स्थित्वात्मरक्षां विघ्नघातादिकं च कुर्यात् । ततो
15 वज्रचक्रया मण्डलं निर्माय प्रणामादिपूर्वकं संवरग्रहणं महायोगं कृत्वा कूटागारम्

1–2 *sucitrita...vitattottamām* ॥ Cf. *Samāyoga* 6.3cd: *ghaṇṭāvasaktasatketuvitānavitatottame* 7 *tataḥ ... adhyeṣaṇīyaḥ* ॥ Parallel to *Tattvāloka-karī* (P LOCATION!!; D f.109r1–109v1) 8–9 *svayaṃ ... surabhitānanah* ॥ *Paramādya* (P LOCATION!!; D. f.189r); Tibetan translation of *Paramādya* sug-
gest that the reading of the opening is not *snātaḥ* but *prātaḥ* (in the morning). See also *Samāyoga* 6.20: *tataḥ snātaḥ sugandhāṅgo vicitrābharaṇāvrtaḥ | vicitravastrasaṃvītaḥ sragvī surabhitānanah* ॥

17 -āsicyā- ॥ This emendation is supported by the Bhūtaḍāmara initiation manual and *Vajrāvalī*.
8 *yathāptyābharaṇāmbaraḥ* ॥ RT proposes em. *yathāptā-*.

16 *bhūmim* ॥ corr. Ed^T; *bhūmi* MS 16 *śodhayet* ॥ em.; *soḍhāpayet* MS; *śodhāpayet* Ed^T (sil. em.) 16 *vyāmamātram* ॥ em. Ed^T; *vyāmamantram* MS 16 -jānu- ॥ MS; -janu- em. Ed^T 16–17 *sugandhābhya-* ॥ MS; *sugandhāyaka-* Ed^T 17 -mṛdāpūrya ॥ corr. Ed^T (sil.); -mṛdāpūrya MS 17 *vajrasikharā-* ॥ MS; *vajrasikhara-* em. Ed^T 17 -āsicyā- ॥ em.; -āsicyāsicyā- MS Ed^T 17 *susamāni* ॥ MS; *susamāni* em. Ed^T 18.17–19.1 *kūṭāgārāntargatāni* ॥ MS; *kūṭāgārāntargatāni* em. Ed^T 1 *catustoraṇaśobhitāni* ॥ MS; *catustoraṇaśobhitāni* em. Ed^T (sil.); *catustoraṇaśobhitāni* MS 1 *caturdvārākṣavāṭaparivṛtaparyantāni* ॥ em.; *caturdvārātkavāṭaparivṛtāni paryante* MS; *caturdvārākṣavāṭaparivṛtāni paryanta-* Ed^T 1 *sucitrita-* ॥ em.; *sucitritam* MS; *sucitritam* Ed^T (sil. em.) 2 -vitānavitanottamām ॥ em.; *vitānavitanottamam* MS Ed^T 2 -paṭapratimābhir upaśobhitāni ॥ corr.; -*paṭapratimābhirūpasobhitāni* MS; -*paṭapratimābhir upaśobhitāni* Ed^T 2 *catuṣkoṇāva-* ॥ em.; *catuṣkoṇāva-* MS 3 -ghaṭikāni ॥ MS; -*ghaṭikāni* em. Ed^T; -*ghaṭikāni* Ed^T 3 *copaśobhya* ॥ em. Ed^T; *cāscopasobhya* MS; *cāscopasobhya* Ed^T 3 *vajrayakṣa-* ॥ em. Ed^T; *vajrayarakṣa-* MS 8 *svayam* ॥ corr. Ed^T; *svaya* MS 8 *prātaḥ* ॥ em.; *snātaḥ* MS Ed^T 9 -saṃvītaḥ ॥ em. Ed^T; -*sampītaḥ* MS 9 *sragvī* ॥ em. Ed^T; *śragdhī* MS

9 -saṃvītaḥ [29v1] *sragvī*

आसनानि च निष्पाद्य सत्त्वपर्यङ्कनिषण्ण आत्मानं हर्षयेत् ॥

अद्य मे सफलं जन्म सफलं जीवितं च मे ।

समः समयबुद्धानां भविताहं न संशयः ॥

अवैवर्त्यो भविष्यामि बोधिसत्त्वैकचेतनः ।

5 तथागतकुलोत्पत्तिर्ममाद्य स्यान्न संशयः ॥

अग्रे मे दिवसो ह्यद्य यज्ञो मेऽद्य निरुत्तरः ।

संनिपातोऽद्य मे ह्यग्रः सर्वबुद्धनिमन्त्रणादिति ॥

ततः सर्वाङ्गेन प्रणम्य धूपघटिकाहस्तः सर्वबुद्धान्निमन्त्रयेत् ।

2–7 adya ...nimantraṇāt ॥ This set of three stanzas are found in the following texts. Gottingen Bhūtaḍāmara manual: *adya me saphalaṃ janma saphalaṃ ca jīvitaṃ ca me | samayasamayade-vānāṃ bhavitāhaṃ na saṃśayaḥ | avaivarttyo bhaviṣyāmi bodhisattvaikacetanaḥ | mahāvajrakulot-pattir mamādyā syān na saṃśayaḥ | agro me divaso hy adya yajño me 'dya niruttaraḥ | saṃnipāto 'dya me hy agrāḥ sarvabuddhanimantraṇāt* (f. 1v–2r); *Viṃśatavidhi* 6.3–5: *adya me saphalaṃ janma saphalaṃ jīvitaṃ ca me | samaḥ samayabuddhanāṃ bhavitāhaṃ na saṃśayaḥ || avaivarttī bhaviṣyāmi bodhisattvaikacetanaḥ | tathāgatakulotpattir mamādyāiva na saṃśayaḥ || agro me divaso hy adya yajño me 'dya niruttaraḥ | sannipāto 'dya me hy agrāḥ sarvabuddhanimantraṇād iti ||*; KSP ch.6 (*pratiṣṭhā*): *adya me saphalaṃ janma saphalaṃ jīvitaṃ ca me | samaḥ samayabuddhanāṃ bhavito 'haṃ na saṃśayaḥ || avaivarttyo bhaviṣyāmi bodhicittaikacetanaḥ | tathāgatakulotpattir mamādyāiva na saṃśayaḥ || agro me divaso hy adya yajño me 'dya niruttaraḥ | sannipāto 'dya me hy agrāḥ sarvabuddhanimantraṇāt* || (Tanemura 2004: 176). Only the first and third stanza are found in Padmaśrīmitra's *Maṇḍalopāyikā*: *adya me saphalaṃ janma saphalaṃ jīvitaṃ ca me | samaḥ samayade-vānāṃ bhavitāhaṃ na saṃśayaḥ || agro me divaso hy *adya* (corr. *adyaḥ* MS) *yajño me ('dya niruttaraḥ | ājñāṃ karomy ahaṃ nātha sarvabuddhānukampayā* || (*pādas c and d are different*) (f. 7v1)

15 vajracakrayā ॥ Ed^T wrongly reads this as *vajracakrayo*, and needlessly emends to *vajracakreṇa*. Understand *vajracakrayā* [mudrayā].

1 harṣayet ॥ This emendation is supported by KSP.

3 bhavitāhaniv ॥ reading supported by testimonia No need to emend.

4 avaivarttyo ॥ CHECK KSP!

8 sarvabuddhān nimantrayet ॥ the reconstruction is that of Ed^T following Tib.: *sang rgyas thams cad spyan drang bar bya'o. buddhān āvāhayet* would also be possible.

10–11 kuryāt ॥ em. Ed^T (sil.); *kuryāt* MS 11 prakṛtisthabhūbhāgaṃ ॥ em.; *prakṛtisthabhūbhāge* MS Ed^T 11 sanimārjyopalepanaṃ ॥ em.; *sanimārjyepalepana* MS; *sanimārjya lep-anam* Ed^T (sil. em.) 11 hastenālabhya ॥ em. Ed^T (sil.); *hastenolabhya* MS 12 kuryāt ॥ em. Ed^T (sil.); *kuryāt* MS 12 pūrvāhnam ॥ corr. Ed^T (sil.); *pūrvvāhnam* MS 12 ārabhya ॥ em. Ed^T; *āra* MS Or to be emended to *ārambham*? 13 anāhāreṇā- ॥ em. Ed^T (sil.); *anahāreṇā-* 14 maṇḍalabhūmimadhye ॥ em.; *mahālabhūmimadhye* MS^{ac}; *malabhūmimadhye* MS^{pc}. Cf. Tib. **CHECK!** 15 praṇāmādi- ॥ em.; *praṇāmādika-* MS Ed^T 15 mahāyogaṃ ॥ em. Ed^T; *mayo-gam* MS; *mahāyogaṃ* em. Ed^T; Cf. Tib. **CHECK!** corrupt. We don't accept Ed^T/Tib. *mahāyogaṃ*; need a verb/absolute here. 15 kūṭāgāram ॥ em.; *kūṭāram* MS; *kūṭāgāram* em. Ed^T 1 sattvaparyāṅkaniṣaṇṇa ॥ em.; *satvaparyāṅkaniṣaṇṇa* MS 1 harṣayet ॥ em.; *karṣayet* MS Ed^T 2 saphalaṃ janma ॥ em.; *satvamahāsamudrayā vyavasthitaphala janmā* MS; The contamination is due to the eyeskip of the scribe from *sa* of *saphalaṃ* to *sa* of *śrīvajrasattva-*. 3 bhavitāhaniv ॥ MS; *bhavitāhe* em. Ed^T 5 mamādyā ॥ em. Ed^T; *mmagādyā* MS Perhaps there are traces of an attempt to correct the scribal error. 8 sarvāṅgena ॥ corr; *savāṅgena* MS 8 dhūpaghaṭikāhas-taḥ ॥ em.; *dhūpavattikāhastāḥ* MS See two other occurrences of *dhūpaghaṭikā* in the text.

8 nimantra[30r1]yet

- समन्वाहरन्तु मां बुद्धा अशेषदिक्षु संस्थिताः ।
 अमुको नामाहं वज्री मण्डलं कल्पयाम्यहम् ।
 आयान्तु सर्वबुद्धाद्याः सिद्धिमेनां प्रदास्यथेति ॥
 उक्त्वा । आदियोगं मण्डलराजाग्रीं कर्मराजाग्रीं च विभाव्य पुनर्द्वारोद्धाटनपूर्वकं व-
 5 ज्रसत्त्वस्थाने श्रीवज्रसत्त्वमहामुद्रया व्यवस्थितस्तन्मन्त्रोदीरणतत्परो योगी सर्वो-
 त्तरसाधकैस्तथागताहंकारयुक्तैर्नामाष्टशतेन महामण्डलालिखनायाध्येषणीयः ॥
 तत उत्थाय सर्वतथागतैर्गणमापूरयमाणं दृष्ट्वा सर्वतथागतपादवन्दनां कृ-
 त्वा
 अहमेव स्वयं वज्री वज्रसत्त्व अहं स्वयम् ।
 10 अहं बुद्धो महाराजा अहं वज्री महाबलः ॥
 अहं योगीश्वरो राजा वज्रपाणिरहं दृढः ।
 अहं स्वामी महावज्र अधिष्ठानं न रिञ्चति ॥
 ततो वज्रदृष्टि मडिति चक्षुषोर्विन्यस्य । अःकारेण पादतलयोर्विश्ववज्रं नि-
 र्माय स्वसमयमुद्रां बद्धोपर्याकाशे तन्मण्डलमुत्थाप्य वज्रोत्तिष्ठेति । ततस्तया स्व-
 15 समयमुद्रयात्मानं सकृदधिष्ठाय पुनर्महामुद्रां बद्धा ।
 तथैवोत्थाय मुद्रास्थः सर्वतो व्यवलोकयन् ।
 परिक्रमेत्स्वर्गवेण वज्रसत्त्वमुदाहरन् ॥

7 tata utthāya ... na riñcati ॥ parallel to *Tattvālokarī* (P LOCATION!!, D f.109v2-4) 9-10 aham ... mahābalaḥ ॥ VĀ and KSP 11-12 aham ... riñcati ॥ [These two verses and the preceding prose: Bhūtaḍāmara manual.](#) 13-15 tato ... baddhvā ॥ parallel to *Tattvālokarī* (P LOCATION!!, D f.109v5-6) 16-17 tathaivothhāya ... udāharan ॥ This is a verse quoted from STTS §203: *tathaivothhāya mudrāsthaḥ sarvato vyavalokayan | parikramena garveṇa vajrasattvam udāharan* ||. No doubt *parikrameta* is the better reading. [Check ed. Yamada and ms.](#) RT confirmed that Yamada reads *parikrameta*. [CHECK Bhūtaḍāmara manual!!](#) *tathaivothhāya mudrāsthaḥ sarvato vyavalokayan | parikramet svagarveṇa svamantram samudāharan* ||

7-8 sarvatathāgatāir gagaṇa... kṛtvā ॥ In MS, *sarvatathāgatapādavandanām kṛtvā* precedes *sarvatathāgatāir gagaṇam āpūrayamāṇam dṛṣtvā*, but it is implausible that the officiant makes reverence to the feet of the *tathāgatas* before drawing down them. Probably the metaphasis is caused by the fact that the both parts begin with *sarvatathāgata-*. Our emendation is supported by Tib.

1 aśeṣadikṣu ॥ corr.; *aśeṣādikṣu* MS 4 pradāsyathety uktvā ॥ restoration by Ed^T; *pradāsyat*[*tyetyuktvā* MS. The restoration of Ed^T seems metrically unacceptable. 4 punardvārodghāṭana- ॥ corr.; *punardvārodghāṭana* MS; *punar dvārodghāṭana* Ed^T 5 tanmantrodīraṇa- ॥ corr. Ed^T; *tamanrodīraṇa* MS 6 -yuktair ॥ corr. Ed^T; *-yuktai* MS 7 āpūrayamāṇam ॥ em. as in §59; *āpūrayad* MS 7 dṛṣtvā ॥ em. Ed^T; *dṛṣṭā* MS 7 -vandanām ॥ MS; *-vandanam* Ed^T (probably a typo) 12 adhiṣṭhānam ॥ em.; *adhiṣṭhānā* MS Ed^T 14 svasamayamudrām baddhvoparyākāśe ॥ em.; *svasamayamudrām* [pa]yākāśe MSCf. §49 and 68 for *uparyākāśa*. 14 vajrottiṣṭheti ॥ em.; *vajrasatva vajrottiṣṭheti* MS. Or keep Ed^T reading, or emend *vajrasattva vajrottiṣṭheti*? 15 sakṛd ॥ em. Ed^T (supported by Tib.); *kṛd* MS 15 punar ॥ em. Ed^T; *puna* MS 17 parikramet svagarveṇa ॥ em.; *parikrameta svagarveṇa* MS Ed^T 17 vajrasattvam ॥ *vajrasattvam* MS; *vajrasattvety* Ed^T. The emendation is unwarranted.

16 mudrāsthaḥ [30v1] sarvato

वज्रदृष्ट्या दिक्सीमामण्डलबन्धप्राकारपञ्जरं पादतलपरिग्रहेण च रसातलमुपादाय
सुमेरुपृष्ठं यावद्वज्रमयं कुर्वन्पुनर्विघ्नघातादिकं कृत्वा गुह्यरूपं मण्डलमाकर्षयेदनेन
मुद्रायुक्तेन ॐ वज्रमण्डल हूँ जः इति ॥

वज्रमुष्टिद्वयेन तर्जन्याङ्गुष्ठचक्रा सर्वमण्डलाकर्षणी वज्रचक्रा नाम मुद्रा ।

5 ॐ महावज्राचक्रेऽधितिष्ठ सिध्य हूँ ।

इत्यनया मण्डलं पुनरधितिष्ठेत् । वज्रहेतुकर्ममुद्रैवास्या मुद्रा ॥

ततः खदिरवज्रकीलका मण्डलकोणचतुष्टये वज्रेणाकोट्याः ।

ॐ वज्रकील कीलय सर्वविघ्नान् बन्ध हूँ फट् ।

इत्यनेन हृदयेनाष्टोत्तरशतशतपरिजप्ताः । वामवज्रमुष्ट्या वा पञ्चसूचिकं वज्रं आ-
10 दाय तेन हूँकारमुदीरयन्मण्डलकोणचतुष्टये मण्डलनाभौ च कीलकपञ्चकं निष्पा-
द्य दक्षिणकरेण त्रिसूचिकवज्रीकृतेनाकोटयेदिममुदीरयन् —

ॐ घ घ घातय घातय सर्वदुष्टान् फट्, कीलय कीलय सर्वपापान्

फट्, वज्रकील वज्रधर आज्ञापयति स्वाहेति ॥

ततो वज्रयक्षपरिजप्तप्रोक्षणकलशं मण्डलगृहद्वारे न्यस्य वज्रमुष्टिकर्ममुद्रया

15 सर्वरक्षां दृढीकृत्य वज्रकवचेन कवचयेत् । तथा चाह —

1–3 vajradṛṣṭyā ... hūṃ jah iti ॥ parallel to *Tattvāloka* (P LOCATION!!, D f.109v7–110r3)

4 vajramuṣṭidvayena ... mudrā ॥ KSP (CHECK!!)

1 ca rasāṭalam ॥ -*grāhe(n)a*: the scribe has accidentally added a diagonal stroke to *na*. Perhaps he meant to cross out the *akṣara*. *pāḍatalaparigraheṇa bhūmitālam* Ed^T. This emendation is unwarranted. cf. Ratnākaraśānti *Bhramaharasādhana* for term *simābandha* and *ārasāṭala*.

4 vajracakrā nāma mudrā ॥ For *vajracakrā*, see STTS §275.

9 hrdayenā...parijaptāḥ ॥ We do not follow Ed^T in emending an adverbial form in -*m/mi*, because other examples of *aṣṭottaraśata(pari)japta* are apparently attested in the text; their emendation of an absolutive form (*parijapya*) also seems unnecessary. The error °*i* for *ḥ* in an ancestor manuscript of our codex.

13 vajradhara ājñāpayati ॥ the same reading is found in the inscription edited in Griffiths (2014: 169). Nevertheless, perhaps we should emend -*dhara ājñā-* with Ed^T.

15 vajrakavacena ॥ emend *ca vajrakavacena*, or even *vajrakavacena* without *ca*. The *ca* might be

1 vajradṛṣṭyā ॥ em. Ed^T; *vajradṛṣṭvā* MS 1 diksīmāmaṇḍalabandha- ॥ em. Ed^T (sil.); *diksīmāmaṇḍalavadhva-* MS 1 ca rasāṭalam ॥ em.; *cārasāṭalam* MS 2 -prṣṭhām ॥ corr.; -*prṣṭām* MS 2 kurvan ॥ em. Ed^T; *kurvam* MS 4 vajramuṣṭidvayena ॥ em.; *vajramuṣṭidvaye* MS Ed^T 4 tarjanyāṅguṣṭhacakrā ॥ corr.; *tarjanyāṅguṣṭhavajra-* MS; *tarjanyāṅguṣṭhavajrā* Ed^T 5 mahāvajracakre 'dhitiṣṭha ॥ MS; *vajracakrādhitiṣṭha* Ed^T 7 maṇḍalakoṇacatuṣṭaye ॥ corr.; *maṇḍalakōṇe catuṣṭaye* MSe^T 8 kīlaya ॥ corr. Ed^T; *kīleya* MS 8 sarvaviḥnān ॥ em.; *sarvaviḥnām* MS; *sarvaviḥnam* Ed^T 9 hrdayenā...parijaptāḥ ॥ em.; *hrdayecāṣṭottaraśataparijaptā* °*i* MS; *hrdayenāṣṭottaraśatam parijapya* Ed^T 9 vāmavajramuṣṭyā ॥ corr. Ed^T; *vāmavajramuṣṭhyā* MS 10 udīrayan ॥ corr. Ed^T; *udīrayam* MS 10 maṇḍalakoṇacatuṣṭaye ॥ em.; *maṇḍalam koṇe catuṣṭayam* MS; *maṇḍalakōṇe catuṣṭaye* Ed^T 11 imam udīrayan ॥ em. Ed^T; *iyam udīyan* MS 12 gha gha ॥ MS^{pc} Ed^T; *gha ghā* MS^{ac} 12 sarvaduṣṭān ॥ em. Ed^T; *sarvaduṣṭā* MS 12 sarvapāpān ॥ em. Ed^T; *sarvapāpā* MS 13 vajradhara ājñāpayati ॥ em. Ed^T; *vajradharo jñāpayati* MS 14 vajramuṣṭikarmamudrayā ॥ em. Ed^T; *vajramuṣṭikarmamudrāyā* MS 15 vajrakavacena ॥ em.; *ca vajravajrakava[jra]na* MS; *ca vajrakavacena* Ed^T

14 svāheti ॥ [31r1] tato

- बन्धयोगविधानं च वज्रमुष्टिं प्रकल्पयेत् ।
 कवचयेद्वज्रकवच रक्षां सर्वां तु मण्डल इति ॥
 पुनर्मण्डलमध्ये निषद्य मनसा सर्वमण्डलं परिकल्प्य सर्वमण्डलस्थानं गन्धे-
 नोपलिप्य पञ्चतथागतस्थानेषु चतुरस्राणि चन्दनकुंकुमादिभिर्मण्डलकानि कुर्यात् ।
 5 शेषेषु वर्तुलानि । स्वस्वमन्त्रैश्च सप्तवारपरिजप्तानि ॥
 ततो वज्राङ्कुशादिभिराकृष्य प्रवेश्य बद्ध्वा वशीकृत्याकाशदेशात्तेषु तथागता-
 दीन् स्वहृदयैर्निवेश्य पञ्चभिरुपचारैः संपूज्य ।
 अभिषेकाय कलशं सर्वव्रीह्यादिसंयुतम् ।
 स्तोत्रं तोयस्य प्रक्षिप्य वज्रसत्त्वाभिमन्त्रितम् ॥
 10 अधिवासयेद्विधिवदत्त्वार्धं गन्धवारिणा ।
 कुसुमानि च प्रक्षिप्य धूपेनैवाधिवासयेत् ॥
 अन्यस्मिन्त्वहनि त्रिसंध्यन्तं सम्यक्परिजपेत् ।
 तेनाभिषेकं कुर्वीत पुनर्जप्तेन मण्डले ।
 लक्षणं वक्ष्यमाणं च तस्य ज्ञेयं महात्मभिः ॥
 15 श्रीवज्रसत्त्वस्य पुरतश्च चायं स्थाप्यः ॥
 ततो वज्रयक्षवज्रसत्त्वबुद्धलोचनाभिः प्रत्येकं घृतादिकमष्टोत्तरशतं जुहुयादिति ॥

॥ अधिवासनहोमविधिः ॥

1–2 bandha... maṇḍala iti ॥ Source? Scripture? Pāda c: hypermetrical 8–14 abhiṣekāya ... mahātmabhiḥ ॥ Durgatipariśodhana (CHECK!!)

a dittographical error.

1 vajramuṣṭiṃ ॥ emend vajramuṣṭiṃ, or keep Ārṣa/Aiśa form.

2 vajrakavaca ॥ emend vajrakavacāni, or keep Ārṣa/Aiśa form.

4 caturasrāṇi ॥ The exemplar of our ms. presumably had caturaśrāṇi, and tgis is what Ed^T read.

5 śeṣeṣu ॥ corr. or read śeṣeṣu, as Ed^T reads. It may be that there were two types of ś in tguis ms., one (as here) archaic, close in shape to g and especially s, the other somewhat resembling ṇ.

5 svasvamantrais ca ॥ svamantrais ca MS. correct or read svamantrais ca. See note on preceding sentence.

8 abhiṣekāya kalaśaṃ sarvavrihyādisaṃyutam ॥ na vipulā

1 vajramuṣṭiṃ ॥ em. Ed^T vajramuṣṭi MS; vajramuṣṭiṃ Ed^T 2 sarvāni ॥ em.; sarvan MS; sarvaṇi Ed^T 4 caturasrāṇi ॥ em.; caturagrāṇi MS; caturaśrāṇi Ed^T 4 -kumkumādibhir ॥ em. Ed^T; kumkumādibhi MS 4 kuryāt ॥ em. Ed^T; kuryāt MS 5 vartulāni ॥ em. Ed^T; vartulāni MS 5 svasvamantrais ca ॥ em.; svamantrais ca MS; svamantrais ca Ed^T; This emendation is supported by Tib. 5 -parijāptāni ॥ em. Ed^T (sil.); -parijāptāni MS 6 ākṣya ॥ em. Ed^T; ākr MS 6–7 tathāgatādīn ॥ em.; tathāgatodīni MS; tathāgatādīni Ed^T 7 svahrdayair ॥ em.; svahrdayai MS; svahrdaye Ed^T 7 upacāraiḥ ॥ em. Ed^T (sil.); upācāraiḥ MS 7 saṃpūjya/ abhiṣekāya ॥ saṃpūjya abhiṣekāya MS 10 vidhivad dattvārgham ॥ em. Ed^T; vidhiva datvārgham MS 11 dhūpenaivādhi- ॥ em. Ed^T; dhūpenaivādhi- MS 12 anyasmin tv ahani ॥ em. Ed^T; °anyasmi tv ahani MS 13 punar- ॥ corr.; puna MS 14 vakṣyamāṇam ॥ em. Ed^T; vakṣamāṇam MS 16 juhuyāt ॥ em. Ed^T; juhuyān MS

16 vajra[31v1]yakṣa-

3.3. Adhivāsanavidhiḥ

ततो बाह्यबलिं दत्त्वोपस्पृश्य नामाष्टशतेन संस्तुत्य पुष्पादिभिर्लास्यादिभिश्च सर्वतथागतं संपूज्य प्रणम्य शिष्यान्धिवासयेत् ।

तत्रादौ तावत्सुस्नातशुचिवस्त्रैः पुष्पकरैश्चाचार्यं प्रणम्य शिष्यैरेवं वक्तव्यम् ।

5 त्वं मे शास्ता महारत ।
इच्छाम्यहं महानाथ बोधिसत्त्वनयं दृढम् ।
देहि मे समयं तत्त्वं बोधिचित्तं च देहि मे ॥
बुद्धं धर्मं च संघं च देहि मे शरणं त्रयम् ।
प्रवेशयस्व मां नाथ महामोक्षपुरं वरमिति ॥

10 ततः पापदेशनादिकं कारयेत् ।
शृणु भद्राशयनिभृत सम्यक्संहृत्य कल्पनाः सकलाः ।
विसृतमतिर्नो सुगतैरधिष्ठ्यते वज्रसत्त्वाद्यैः ॥
कृतमनुमोदितमकुशलमवशेन कारितं यच्च ।
तत्सर्वमग्रबोधेः पुरतः प्रतिदेशयाम्यधुना ॥
15 संभारद्वयमनिशं सुगतसुतानामगाढगम्भीरम् ।
सकलजगदर्थसाधकमनुमोदे ऽहं ततो ऽन्यदपि ॥
कृपया परीत्तमानसमनघमर्ति सकलकायहतमोहम् ।
सुगतं प्रयामि शरणं सकलकुलाम्भोजमध्यगतम् ॥
प्रवरधियामारामं हीनभयंकरतया च जेतुवनम् ।

5–9 tvaṃ me ... varam iti ॥ Nāgabodhi's *Viṃśatavidhi* 7.3–4: *tvaṃ me śāstā mahārata | icchāmy ahaṃ mahānātha bodhisattvanayaṃ dṛḍhaṃ | dehi me samayaṃ tattvaṃ bodhicittaṃ ca dehi me || buddhaṃ dharmāṃ ca saṅghaṃ ca dehi me śaraṇatrayaṃ | praveśayasva māṃ nātha mahāmokṣapuraṃ varam iti ||* **CHECK TANAKA'S ED!!**; *Durgatipariśodhana*: *tataḥ śiṣyān praveśayet. tatra pañcaśikṣāpadaparigrhītena śrāmaṇerakabhikṣusaṃvaragrhītena vā ācāryābhiṣekārhe nācāryapādayoḥ praṇipatyaivaṃ vaktavyam. tvaṃ me śāstā mahārataḥ | icchāmy ahaṃ mahānātha mahābodhinayaṃ dṛḍhaṃ | dehi me samayatattvaṃ saṃvaram ca dadasva me || iti.* (p.284) In later texts, the first *pāda* is embedded into a single stanza. See, e.g., VA § 20.4: *mṛtyujanmajarānakramakarādibhyānakāt | bhavābdher eka uddhartā tvaṃ me śāstā mahārataḥ || icchāmy ahaṃ mahānātha mahābodhinayaṃ dṛḍhaṃ | dehi me samayaṃ tattvaṃ bodhicittaṃ ca dehi me || buddhaṃ dharmāṃ ca saṅghaṃ ca dehi me śaraṇatrayaṃ | praveśayasva māṃ nātha mahāmokṣapuraṃ varam || iti pāṭhayan ...* (p.375) 17–18 *kṛpayā ... -madhyagatam* ॥ Quoted in *Vajrajvālodayā* (**LOCATION!!**)

11 śṛṇu ... vidivehe ॥ The stanzas are in *Āryā* except the 7th one *Gīti* and the 8th *Anuṣṭubh*.

2 puṣpādibhir lāsyādibhiḥ ॥ em. Ed^T; *puṣpādibhi lāsyādibhis* MS 4 tāvat ॥ em. (sil.) Ed^T; *tāva* MS 4 -susnāta- ॥ em.; -*susnāna-* MS Ed^T 4 cācāryaṇi ॥ em. Ed^T; *cācāryaṇi* MS 4 evaṃ ॥ em.; *eva* MSEd^T 4 vaktavyam ॥ MS; *vaktavyaḥ* Ed^T 11 bhadrāśayanibhṛta ॥ em. Ed^T; *bhadrāśayanibhṛta* MS 15 anīṣaṃ ॥ em. Ed^T; *anīṣa* MS 15 -agāḍha- ॥ corr.; *agāḍha* MS; *agāḍhaṃ* Ed^T 17 anaghamatini ॥ *ānaghamatini* MS Ed^T 18 -kulāmbhoja- ॥ corr. Ed^T; -*kulāmbhojā-* MS

18 prayāmi [32r1] śaraṇaṃ

धर्मं गतो ऽस्मि शरणं भयविभवविभावनाचतुरम् ॥
 रागाद्युरगविषापहमुरुकरुणामानसं विबुद्धधियम् ।
 वीतभववन्दितमहं प्रयामि शरणं यतीशगणम् ॥
 हेतुसमनन्तराधिपविषयात्मफलप्रभावजितशत्रुम् ।
 5 प्रतिविध्य कृपामूलं बोधौ संवेदनं बिभर्म्यसमम् ॥
 सत्त्वानां परिपाकाय परित्राणाय वा पुनः ।
 स्वचेतःशुद्धये चैतत्सर्वं दद्यां तृणादिवत् ॥
 एवं शीलं क्षमां वीर्यं ध्यानं प्रज्ञामनुत्तराम् ।
 भावयेयं विशुद्ध्यर्थी स्वपरेषां प्रतिक्षणम् ॥
 10 सौगतमन्त्रविविक्तं सततमनाभोगवाहि सामाज्यम् ।
 प्रापयितुमशेषजगत् स्थितो ऽहमधुनापि दिवेह ॥

अनेन चैवं समुदानीतेन कुशलमूलेन सर्वस्वपरित्यागिना मया
 भवितव्यम् । सर्वसत्त्वानाम् अन्तिके समचित्तता मयोत्पादयित-
 व्या । सर्वसत्त्वा मया सर्वयानैः सर्वोपायविसरैर्विनीया अप्रतिष्ठिते
 15 निर्वाणधातौ प्रतिष्ठापयितव्याः । सर्वसत्त्वानपि च परिनिर्वाप्य न
 कश्चित्सत्त्वः परिनिर्वापितो भवतीत्येवं मया चित्तमुत्पादयितव्यम् ।
 अनुत्पादता मया सर्वधर्माणामवबोद्धव्या । अव्यवकीर्णेन च सर्व-
 ज्ञताज्ञानचित्तेन षट् पारमितासु मया शिक्षितव्यम् । एकयानन-
 यनिर्हारो मयावबोद्धव्यः । सप्तत्रिंशद्वोधिपक्ष्यधर्मनिर्हारप्रतिबोधाय
 20 मया शिक्षितव्यम् । दशबलवैशारद्यप्रतिसंविदावेणिकबुद्धधर्मप्रति-
 बोधाय मयाभियोगः कर्तव्यः । एवं यावदपरिमितसकलबुद्धधर्मनि-
 र्हाराय मया प्रतिपत्तव्यम् ॥

अयमसौ बोधिसत्त्वानां वज्रोपमो महाबोधिचित्तोत्पादः स-
 र्वतथागतपिता सर्वतथागताज्ञाकारः सर्वतथागतज्येष्ठपुत्रः । अय-
 25 मसौ भगवान्समन्तभद्रः । तद्यथासंपादितकुशलमूलबलेन मयात्र
 चित्तोत्पादे व्यवस्थितेनानन्तमुखनिर्हारस्य समन्तभद्रचर्याभिधान-
 स्यापर्यवस्थितप्रान्तस्य निष्पादने निखिलविनेयजनराशिर्बहुमुखैश्च-

5 pratividhya kṛpāmūlaṃ ॥ This should be emended to pratividdhakṛpāmūlaṃ in a single compound?

2 rāgadyuraga- ॥ em. (← Tib.: 'dod chags la sogs sbrul) Ed^T; rā[gādyu]+ga- MS 3 vītabhava-
 vanditam ॥ MS; vītabhavaṃ vanditam Ed^T 4 hetusamanantarādhīpa- ॥ MS^{pc}; hetusamantanta-
 rādhīpa MS^{ac} 4 -viṣayātma- ॥ corr. (sil.) Ed^T (silently); viṣayātma MS 5 pratividhya ॥ em.
 Ed^T; pratividdhya MS 6 paritrāṇāya ॥ corr. Ed^T; paritrāṇāya MS 6 punaḥ ॥ corr. Ed^T; yu-
 naḥ MS 7 dadyāmi ॥ em.; dadyāt MS (CHECK!!) Ed^T 7 tṛṇādivat ॥ em. Ed^T; tṛṇādi-
 vat MS 8 kṣamāṃ ॥ em. Ed^T; kṣamā MS 8 dhyānaṃ ॥ em. Ed^T; dhyāna MS 9 sva-
 pareṣāṃ ॥ em. Ed^T; svareṣāṃ MS

- र्याप्रभेदसंदर्शनैरावर्ज्यं संप्रहर्ष्य समुत्तेज्य नियोजनीय इति ॥
ततः शिष्यहृदये समय अः इति पठंश्चन्द्रमण्डलं निर्माय तस्योपरि पञ्चसूचिकं
वज्रमस्य प्रतिष्ठाप्य हृदये हृदयेन तु ।
सुरते समयस्त्वं होः वज्र सिद्ध्य यथासुखमिति ॥
- 5 शिरसि च गन्धोदकपरिप्लुतं करं न्यस्य वज्रसत्त्वमावर्तयन्वज्रं चिन्तयेत् । ललाटे
चन्द्रस्योपरि त्रांकारेण वज्ररत्नम् । कण्ठे ह्रीःकारेण वज्रपद्मम् । मूर्ध्नि कंकारेण वि-
श्ववज्रम् । वज्रसत्त्व वज्ररत्न वज्रधर्म वज्रकर्मेति उच्चारयेत् । स्वहृदयादिष्वधितिष्ठेत् ॥
ततो वज्रगन्धया तेषां करेषु गन्धं दद्यात् । पुष्पया पुष्पाणि । धूपया तान्धूप-
येत् । दीपया दीपेनाभासयेत् । वज्रहासपरिजप्तं द्वादशाङ्गुलप्रमाणमुदुम्बरमयमश्व-
10 त्थमयं वा गन्धदिग्धमग्रे कुसुमनिबद्धं दन्तधावनं दद्यात् । तैश्च प्राङ्मुखैरुदङ्मुखैर्वा-
ग्रेणैव खादनीयम् ॥

12 This section ॥ Cf. *Aṣṭasāharikā Prajñāpāramitā* 3–4 vajram ... yathāsukham ॥ *Durgati-pariśodhana*. identified by RT in SDPT, ed. Skorupski p. 288 (and Paramādyā, but only in Chinese [but transcribed] and Tibetan) CHECK article by Shigetoshi Otsuka!

10 sāmājyam ॥ Perhaps no need to be emended. This is Buddhist counterpart of Śaiva sāyujya, etc.

14 sarvopāyavisarair ॥ Perhaps this should be emended further to *sarvopāyavistarair*

20 śikṣitavyam ॥ No need to emend as is done by Ed^T

7 uccārayet ॥ PDS suggests that this should be *uccārayan*.

7 svahrdayādiṣv ॥ Emend *svasvahrdayādiṣv*?

10 udaṇmukhair ॥ *drammu* of *udrammukhair*: the scribe corrected the *akṣaras*.

10 sāmājyam ॥ MS; *samājam* Ed^T 11 aśeṣajagat ॥ em.; *eteṣāṃ jagatāṃ* em. Ed^T *eśajatāṃ* MS 11 adhunāpi ॥ em.; *adhunāvi* MS Ed^T 12 samudānītena ॥ em. Ed^T; *samudānītena* MS 13–14 mayotpādayitavyā ॥ em. Ed^T; *māyotpādayitavyā* MS 14 sarvopāyavisarair ॥ em. MS; *sarvopāyavisarai* MS 17 anutpādātā ॥ em. Ed^T; *anutpādato* MS 17 sarvadharmāṇām ॥ em. Ed^T; *sarvadharmmaṇām* ॥ MS 17–18 sarvajñātājñānacittena ॥ em. Ed^T; *sarvajñātājñānacittena* MS 19 -nirhāra- ॥ em. Ed^T; *nirhāra* MS 20 śikṣitavyam ॥ MS; *śikṣitavyaḥ* MS 21–22 -nirhārāya ॥ em. Ed^T (silently); *nirhārāya* MS 24 -jyeṣṭhaputro ॥ em.; *jyeṣṭhaputtraḥ* MS; *jyeṣṭhaputro* Ed^T 25 -balena ॥ em.; *-valinā* MS Ed^T 25 mayātra ॥ em.; *mayā tu* MS; The emendation is supported by Tib. 26–27 samantabhadracaryābhidhānasyāparya ॥ MS; *samantabhadracayābhidhānasyāpi* Ed^T 27 vasthitapṛāntasya niṣpādane ॥ conj.; *vasthita[prānta] + niṣpādane* MS; *vyavasthite prāntaniṣpādane* Ed^T 27 nikhilavineyajanarāśir ॥ em.; *nikhilavineyajanarāśi* MS; *nikhilavineyajanarāśiṃ* Ed^T 1 -prabheda- ॥ em. Ed^T 1 samuttejya ॥ em. Ed^T; *samuttejya* MS 2 candramaṇḍalaṃ ॥ em. Ed^T; *candramaṇḍala* 3 pratiṣṭhāpyaṃ ॥ MS; *pratiṣṭhāpya* Ed^T 4 siddhya ॥ em. (sil.) Ed^T; *siddhya* MS 5 karaṃ ॥ corr. Ed^T; *kara* MS 5 āvartayan vajram ॥ em. Ed^T; *āvarttayam vajra* MS 5 lalāṭe ॥ em. Ed^T; *lalaṭo* MS 6 kaṇṭhe ॥ em. Ed^T; *kaṇṭho* MS 8 kareṣu ॥ corr. Ed^T; *kāreṣu* MS 8 puṣpayā ॥ corr. Ed^T; *puṣpayāḥ* MS 9 -parijaptaṃ ॥ corr. Ed^T; *-jāptam* MS 9–10 dumbaramayam aśvatthamayam vā ॥ em.; *udumvaram aśvatthamayam vā* MS (dittographical error). Or this should be emended to *udumvaram aśvattham vā*. 10 dantadhāvanam ॥ em. Ed^T; *dantadhāvana* MS 10 udaṇmukhair ॥ em.; *udrammukhair* MS; *uttaramukhair* Ed^T. Ed^T emendation *uttaramukhair* seems less likely to be correct. Cf. *Vajrāvalī*, ed. Sakura just after verse 20.

13–14 ma[32v1]yotpādayitavyā 25 bhagavā[33r1]n samantabhadraḥ 8 tato [33v1] vajragandhayā

- वज्रतीक्ष्णपरिजप्तान्प्रत्यग्रान्कुशान्दत्त्वैवं वदेत् ।
 एभिरास्तारं कृत्वैकं शिरसि दत्त्वा शय्या कल्पनीयेति ॥
 वज्ररक्षाभिजप्तं
 ततः सम्यङ्निर्बन्धीयाद्वामपाणौ तु सूत्रकम् ।
 ग्रन्थिभिः समुपेतं वै तिसृभिः स्वयमेव तु ॥
 ततो यथाशक्त्या गम्भीरोदारधर्मदेशनया सर्वान्समुत्तेज्य संप्रहर्ष्य वदेत् ।
 उत्तिष्ठत भद्रमुखाः श्वो महामण्डलं द्रक्ष्यथेति ॥
 ॥ अधिवासनविधिः ॥

3.4. Sūtraṇavidhiḥ

- 10 ततः सूर्योदयकाले तथैव तन्मण्डलमुपर्याकाशे न्यस्य सूत्रयेत् । तत्रादौ ताव-
 न्नीलपीतरक्तहरितसितसुगन्धवर्णकैः पृथक् पृथक् सूत्राणि रञ्जितान्यनयैव परिपा-
 ट्यावस्थाप्य हूँ त्रः ह्रीः अः आः इत्येभिः स्वबीजैरक्षोभ्यादीन् सूत्रेषु न्यस्य दीप्तदृ-
 ष्ट्याङ्कुशि जः इति चक्षुर्द्वये न्यस्य प्रद्रुतप्रचरच्चक्षुःपक्ष्माकर्षणलोचनादृष्ट्याक्षोभ्यादी-
 न्संचोदयेदिदमुच्चारयन्

4–5 tataḥ ... svayam eva tu ॥ Not traced. Probably Ānandagarbha uses a scriptural source or a pre-
 decessor's work silently as seen elsewhere in SVU. 10 tataḥ sūryodayakāle ... aiśānīm diśam ārab-
 hya sūtrayet (just before the quotation from the STTS etc.) ॥ parallel to *Tattvāloka-kārī* (P LOCA-
 TION!!, D f.111r3–112r4)

1 -tīkṣṇa- ॥ It seems the scribe started to write a long -ī which would have made *tīkṣṇī*, then added
 a diagonal cancellation stroke for the unwanted -ī sign.

2 kṛtvaikaṃ ॥ *tvaī* of *kṛtvaikaṃ* is slightly different from other *akṣara* *tva*.

11 prthak prthak sūtrāṇi ॥ First the scribe wrote different *akṣaras* and then corrected them.

11–12 paripātyāvasthāpya ॥ any connection with §50 *avaṣṭabhya*?

12 traḥ ॥ There is an unusual blotch to the left of the *akṣara*, but it cannot be read as -ā. In §68
 we seem to have the same mantra. Emend *trāḥ*?

1 pratyagrān kuśān dattvaivam ॥ em. Ed^T; *pratyagronikuśān damvaivam* MS 2 ebhir ॥ em.
 Ed^T; *debhīr* MS 2 āstāraṃ ॥ em. Ed^T; *āstāra* MS 2 kalpanīyeti ॥ em.; *kalpanīye kalpanīyeti*
 MS (dittographical error?) 4 nirbadhnīyād ॥ em. Ed^T; *nirdhadhnīyād* MS 4 vāmapāṇau ॥ em.
 Ed^T; *vāmapāṇai* MS 5 tiṣṭbhiḥ ॥ MS; *tribhiḥ* Ed^T 6 yathāśaktyā ॥ em. Ed^T; *yathāśakyā* MS
 6 sarvān ॥ corr. Ed^T; *sarvāni* MS 7 uttiṣṭhata ॥ em. Ed^T; *utiṣṭhata* MS 7 śvo ॥ corr. Ed^T;
svo MS 10 sūryodayakāle ॥ em. Ed^T (sil.); *sūryodayakāle* MS 10 uparyākāṣe ॥ em. Ed^T; *up-*
ayākāṣe MS 11 rañjitāny ॥ em. Ed^T; *rañjatāny* MS 12 traḥ ॥ MS; *trāḥ* Ed^T 12–13 dīp-
 tadṛṣṭyāṅkuśi ॥ em. Ed^T; *dīptadṛṣṭhāṅkuśi* MS 13 jaḥ ॥ em. Ed^T; *jāḥ* MS 13 cakṣurd-
 vaye ॥ em. Ed^T; *caṣṣudvaye* MS 13 pradruta...kṣobhyādīn ॥ em. Ed^T; *pradrutaprajvalac-*
caṣṣuḥpadmākarṣaṇalocayādṛṣṭhyākṣobhyādī MS. Cf. STTS ed. Hor. §367: see Tanemura 2004:
 141–2, 240–241. 13 -pracalac- ॥ em.; -*prajvalac-* MS Ed^T 14 uccārayan ॥ em. Ed^T; *uc-*
cārayan MS

11 -harita[34r1]sita-

वज्रसूत्रं मे भगवान्प्रयच्छतु महामण्डलसूत्रणायेति ।

ततः स्वबीजरश्मिसूत्रैरक्षोभ्यादिसंप्रेषितैर्दीप्ताङ्कुशाकृष्टस्वहस्तसंस्थितैः तानि सूत्राणि संपूर्य ।

अन्योन्यानुगताः सर्वधर्माः परस्परानुप्रविष्टाः सर्वधर्मा अत्यन्ता-

5 नुप्रविष्टाः सर्वधर्मा ॐ वज्रसत्त्व हूँ इति ॥

चोदाहरन् वलये संवर्त्य मटकाराभ्यां दक्षिणेतरचक्षुषोः सौर्यचन्द्रमसौ निष्पाद्य । वज्रदृष्टि मडिति स्थिरीकृत्य गन्धोपलिप्तहेमभाजनादौ तत्सूत्रं संस्थाप्य गन्धपुष्पधूपैः संपूज्य । ॐ वज्रसमयसूत्रं मातिक्रम हूँ इति । वज्रबन्धेनावष्टभ्याष्टोत्तरशतं च परिजपेत् ॥

ततः षोडशसत्त्वैः पुनर्मण्डलभूमिं गन्धेनोपलिप्य बहिः समन्ततः पुष्पेणोप-
10 शोभ्यान्तरिक्षावस्थितसर्वकुलेभ्योऽर्घ्यं दत्त्वा पुष्पादिभिर्लास्यादिभिश्च सर्वाणि संपू-
ज्य प्रणम्य जःकाराभ्यां वामेतरचक्षुषोश्चन्द्रसूर्यौ पीताभौ निष्पाद्य गीतशब्दोपहा-
रैः सह मण्डलं कल्पयेत् ॥

तत्र तावत्पूर्वाभिमन्त्रितवर्णकेन सुगन्धशुक्लेन सूत्रं तीमयेत् । ततो मनसैव वज्र-
धात्विति वज्रवाचोच्चारयन् वैरोचनीभूय स्वहृदयाद्वज्रकर्मैत्युदाहरन् वज्रकर्मरूपमु-
त्तरसाधकं निर्माय । ततो वज्रसत्त्वमुदाहरन्वज्रसत्त्वमात्मानं निश्चिन्त्य तत्सूत्रं वा-
15 मवज्रमुष्ट्यादाय जःकारेण तं वज्रकर्मरूपमुत्तरसाधकं सूत्रहस्तं संप्रेष्य । सर्वदिक्स-
मतां वाहयन् पूर्वाभिमुखो ब्रह्मसूत्रं पातयेत् । पुनर्याम्यायां स्थित आचार्य उत्तरा-
भिमुखो द्वितीयम् । तत आग्नेयदिग्भागे स्थित्वोत्तराभिमुखो बाह्यमण्डलपूर्वसूत्रम् ।
वायव्ये स्थितो दक्षिणाभिमुखः पश्चिमसूत्रम् । तत्रैव स्थित उत्तरसूत्रम् । पुनराग्ने-
यभागे स्थितो दक्षिणपार्श्वसूत्रम् । एवं वेदिकासूत्रणं च । पुनराग्नेयकोणे स्थितो वा-
20 यव्यकोणं यावत् । नैर्ऋते स्थित ऐशानकोणं यावत्पातयेत् । प्रदक्षिणयोगेन चाचा-

4-5 anyonyānugatāḥ ... atyantānupraviṣṭāḥ sarvadharmā ॥ cf. *Sūtrapāṭanam* section of KSP (3.5.4), ed. Tanemura 2004.

1 bhagavān ॥ Or emend *bhagavan*?

1 prayacchatu ॥ emend *prayaccha*?

1 bhagavān ॥ em.; *bhagavān* MS 2 svabījaraśmisūtrair ॥ em. Ed^T (sil.); *svavijārasmisū-*
trair MS 2 -sāmpreṣitair ॥ em. Ed^T; *sāmpreṣitai* MS 4 parasparānupraviṣṭāḥ ॥ corr.; *para-*
paranupraviṣṭāḥ MS 4-5 atyantānupraviṣṭāḥ ॥ corr.; *atyantānupraviṣṭāḥ* MS

र्योत्तरसाधकयोर्गमनम् । तत्रायं सूत्रणमन्त्रः ।

ॐ वज्रसमयसूत्रं मातिक्रम हूँ इति ॥

जः जः जः इति त्रिभिर्जःकारैरुत्तरसाधकेन सूत्राकर्षणं कार्यम् ।

द्वाराणि चाष्टमभागिकानि । द्वारप्रमाणा द्वारनिर्यूहाः । सर्वाभयन्तरा सर्वबाह्या
च द्वारार्धप्रमाणा वेदिका । वेदिकार्धप्रमाणा पञ्चरङ्गिकरजोभूमिः । तोरणं द्वारत्रिगुणं
कार्यम् । बाह्यमण्डलार्धेनाभ्यन्तरमण्डलं

5

चतुरस्रं चतुर्द्वारं वेदिकापरिवारितम्

6 valaye samivartya ॥ perhaps correct *valayet*, as seen in KSP? And then delete *samivartya*? Or emend *valayitvā*, after *Padminī*. Or emend *valayya*? Tib. reads *bsgril bar bya'o//bsgril nas* (*valayet | *samivartya*).

14 niścintya ॥ Emend *niścintya*?

14 tat sūtram ॥ *tatsūtram* Ed^T; This should be separate words.

15 jaḥkāreṇa ॥ correct *jjah-* as in STTS and KSP? but see spelling *jah-* e.g. in Javanese inscriptions.

3–4 sarvābhayanārā sarvabāhyā ca ॥ emend *sarvābhayanārāḥ sarvabāhyāś ca* |? Ed^T (silently) emends *sarvābhayanārā sarvabāhyā ca*. The latter seems to be supported by *sabāhyābhayanārāvedikāyām* towards end of §54.

6 caturasraṁ caturdvāraṁ vedikāparivārtam ॥ taken from some scriptural (?) source.

6 caodāharan ॥ em. Ed^T; *codāharam* Ed^T 6 maṭakārābhyām ॥ em. Ed^T (sil.); *maṭkārābhyām* MS 6 saurya- ॥ em. Ed^T (sil.); *sauryā-* MS 7 maṭ iti ॥ em. Ed^T; *mat iti* MS 8 hūm iti ॥ corr. Ed^T (sil.); *hū;m miti* MS 8 vajrabandhenāvaṣṭabhyāṣṭottara- ॥ MS; *vajrabandhena viṣṭabhyāṣṭottara* Ed^T 8 pariṇipet ॥ em. Ed^T (misreading *pariṇipet*); *pariṇipet* MS 9 maṇḍalabhūmim gandhenopalipya ॥ em. Ed^T; *mmaṇḍalabhūmīnnandenopalipya* MS 9–10 puṣpeṇopasaḥbyāntarikṣāvasthita- ॥ corr. Ed^T (silently emending *s* to *ś*, but wrongly keeping *ṇ*); *puṣpeṇopasaḥbyāntarikṣāvasthita-* MS 10 lāsyādibhiḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *lāsyādis* MS 11 candrasūryau ॥ em. Ed^T (sil.); *candrasūryau* MS 11 gīṭaśabdopahārāḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *gīṭeśav-dopahārāḥ* MS 12 pūrvābhimantritavarṇakena ॥ MS (*pūrvābhimantritavarṇakena*); *pūrvābhimantritam varṇakena* em. Ed^T (sil.); We suspect it is better to keep the sequence as a single compound. 12 timayet ॥ em. Ed^T; *temayet* MS 13 vajravācoccārayan ॥ em. Ed^T; *vajravāc-cocārayan* MS 14 vajrasattvam udāharan ॥ em.; *vajrasattvam udāharan* MS; *vajrasattvodāharan* Ed^T (emendation not clearly indicated) 15 jaḥkāreṇa ॥ MS^{pc} Ed^T; *jaḥkāreṇā* MS^{ac} 15 tam vajrakarmarūpam ॥ em.; *tadvajrakarmarūpam* MS Ed^T 15 samipreṣya ॥ em. Ed^T; *sam-praveṣya* MS 16 vāhayan ॥ conj.; *bhāvayat* MS; *bhāvayan* Ed^T 16 brahmasūtram ॥ MS (*vrah-masūtram*); *vajrasūtram* Ed^T (em. following Tib.) 16 pātayet ॥ MS; *pātayet* Ed^T 16 punar ॥ em. Ed^T; *puna* MS 16 yāmyāyām ॥ em. Ed^T; *yāmyāmi* MS 16 ācārya ॥ em. Ed^T (sil.); *ācāya* MS 17 tata ॥ em. Ed^T (sil.); *tataḥ* MS 17 bāhyamaṇḍalapūrvasūtram ॥ em. Ed^T; *vāhyamaṇḍalapūrvasūtram* MS 18 paścimasūtram ॥ em. Ed^T; *paścimasūtramiḥ* MS 18 sthita ॥ em. Ed^T (sil.); *sthitami* MS 19 evaṁ ॥ em.; *eva* MS Ed^T 19 vedikāsūtraṇāṁ ॥ MS (*vedikāsūtraṇāṁ*) *vedikāsūtraṇāṁ* Ed^T 20 nairṛte ॥ em. Ed^T; *nairṛte* MS 20 pātayet ॥ MS; *pātayet* Ed^T 28.20–29.1 cācāryottarasādhakayor ॥ em. Ed^T (sil.); *cācāryottarasādhakayor* MS 1 tatrāyam sūtraṇa- ॥ em. Ed^T (sil.); *tatrāyatsūtreṇa-* MS 2 vajrasamayāsūtram ॥ em.; *vajrasamayāsūtra* MS *vajrasamaya sūtram* Ed^T 2 tribhir ॥ em. Ed^T (sil.); *tribhi* MS 2 kāryam | ॥ em. Ed^T (sil.) (*kāryam*); *kāyām* MS 3 dvāraniryūhāḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *dvāraniryūhāḥ* MS 3–4 sarvābhayanārā sarvabāhyā ca ॥ em. Ed^T (sil.); *sarvābhayanārāḥ sarvabāhyāś ca* MS 4 dvārārdhapramāṇā ॥ em. Ed^T (sil.); *dvārārdhapramāṇā* 4–5 dvāratriguṇaṁ kāryam ॥ em. Ed^T (sil.); *dvāratriguṇaṁ kāyam* MS 6 caturdvāraṁ vedikāparivārtam ॥ MS (*caturasraṁ caturdvāraṁ*); *caturdvāravedikāparivārtam* Ed^T. Ed^T silently emends *caturdvāravedikā-*, but such a compound is not expected here.

9 maṇḍalabhūmim [34v1] gandhenopalipya 19 ca | [35r1] punar

अष्टस्तम्भयुक्तं च संसूत्र्य मण्डलनाभौ खादिरमधएकसूचिकवज्राकारमुपरिपञ्चसू-
चिकवज्राकारं कीलकं पूर्ववद्वज्रकीलमन्त्रेण परिजप्य वज्रेणाकोट्य तदवसक्तसूत्रेणा-
भ्यन्तरमण्डलबाह्यतो वज्रमालां प्रदक्षिणक्रमेणैशानीं दिशमारभ्य सूत्रयेत् । मण्ड-
लप्रमाणेन च द्विगुणं षड्वस्ते परिमाण्डल्येन कनीयसीप्रमाणं सूत्रं कार्यमन्यत्रानुरूपम् ॥

- 5 इदानीमार्षोक्त्या सूत्रणमुच्यते ।
नवेन सुनियुक्तेन सुप्रमाणेन चारुणा ।
सूत्रेण सूत्रयेत्प्राज्ञो यथाशक्त्या सुमण्डलम् ॥
चतुरस्रं चतुर्द्वारं चतुस्तोरणशोभितम् ।
चतुःसूत्रसमायुक्तं पट्टस्त्रगदामभूषितम् ॥
10 कोणभागेषु सर्वेषु द्वारनिर्यूहसंधिषु ।
खचितं वज्ररत्नैस्तु सूत्रयेद्बाह्यमण्डलम् ॥
तस्य चक्रप्रतीकाशं प्रविश्याभ्यन्तरं पुरम् ।
वज्रसूत्रपरिक्षिप्तमष्टस्तम्भोपशोभितम् ॥
मण्डलं सूत्रयेत्प्राज्ञः सर्वदिक्समतां वहन् ।
15 प्राक्प्रतीच्युत्तरावादिद्वक्तुःसूत्राष्टमण्डलमिति ॥

सबाह्याभ्यन्तरवेदिकायां च हारार्धहारचामरचन्द्रसूर्यमण्डलानि लेख्यानि । स-

1–2 maṇḍalanābhau ... kīlakam ॥ VA § 12.2.7: maṇḍalanābhau khādiram *adhaekasūcikam (em.;
adha ekasūcikam ed.) *uparipañcasūcikavajrākāram (em.; upari pañcasūcikavajrākāram ed.) kīlakam
... 4 parimāṇḍalyena ... anyatrānurūpam ॥ VA § 12.1.3: pārimaṇḍalyena śaḍḍhastamaṇḍale
kañiyasīpramāṇaṁ sūtraṁ kāryam anyatrānurūpata ity ānandagarbha-ādayaḥ (ed. Mori, p.143).
6–15 navena ... -maṇḍalam iti ॥ The first four stanzas = STTS §§ 203(4), 204(5), 204(6), and
204(7). The final stanza = Samāyoga 7.14 maṇḍalaṁ sūtrayet prājñāḥ sarvadiksamatāṁ vahan |
prākpraticyuttarāvāgdik catuḥsūtrāṣṭamaṇḍalam || = *Paramādyā* D 264a, *Vajramaṇḍalāṁkāra* D80b
CHECK!!

1–2 uparipañcasūcikavajrākāram ॥ Ed^T reads upari pañcasūcikavajrākāram, but this should be a
compound.

7 sumaṇḍalam ॥ nu: emend tu, with Ed^T? Or keep anumaṇḍalam? Or read with STTS sumaṇḍalam?

1 khādiram ॥ em.; khādiram MS Ed^T 1 adhaekasūcikavajrākāram ॥ em.; adhaekasūcikava-
jraḥkārem MS; adha ekasūcikavajrākāram Ed^T 2 vajrenākoṭya ॥ em. Ed^T; vajrenākoṭyā MS
2 tadavasakta- ॥ em. Ed^T (sil.); tadavaśakta- MS 3 vajramālāni ॥ em. Ed^T (sil.); vajramālāni
MS 3 pradakṣiṇakrameṇaiśānīni ॥ em.; prakṣiṇakrameṇaiśānīni MS; pradakṣiṇakrameṇaiśānīni
Ed^T; Ed^T silently and needlessly emend to krameṇaiśānīni. 3 diśam ॥ em. Ed^T; diśim MS
4 śaḍḍhaste ॥ em. Ed^T (sil.); śaṭṛste MS 4 parimāṇḍalyena ॥ em.; pārimaṇḍalyena MS;
pārimāṇḍalyena em. Ed^T (sil.); t 4 kañiyasī- ॥ MS; kañiyasā em. Ed^T 4 kāryam ॥ em. Ed^T
(sil.); kāyam MS 4 anyatrānurūpam ॥ em. Ed^T (sil.); anyatrānurūpa MS 5 sūtraṇam ॥ em.;
sūtreṇam MS; sūtralakṣaṇam Ed^T; Ed^T's emendation is based on Tib. 7 sumaṇḍalam ॥ em. fol-
lowing STTS; nu maṇḍalam MS Ed^T 8 caturasrami ॥ em. Ed^T (sil.); caturaśrami MS 8 -śob-
hitam ॥ em. Ed^T (sil.); -sobhitam MS 9 -sragdāma- ॥ em. Ed^T (sil.); -śragdāma- MS 10
-niryūha- ॥ em. Ed^T; -niyūha- MS 11 sūtrayed ॥ em. Ed^T; sūtraye MS 13 -kṣiptam ॥ em.
Ed^T; -kṣipta MS 13 -śobhitam ॥ em. Ed^T (sil.); -sobhitam MS 14 sūtrayet ॥ em. Ed^T; sūtrayet
MS 14 vahan ॥ em. Ed^T; vahan MS

4 k[35v1]ryam

वर्मण्डलकोणेषु मारुतोद्धूतघण्टावसक्तचित्राग्रपताकाः । तेषु द्वारनिर्यूहसंधिषु चार्धचन्द्रप्रतिष्ठाने वज्ररत्नं करोज्ज्वलं लेख्यमिति ॥

3.5. Vighnanivāraṇavidhiḥ

3.5.1. Vighnanivāraṇa

5 सचेद्विघ्ननिवारणं कर्तुकामो भवति । लक्षजप्तेन कीलमन्त्रेणाष्टोत्तरशताभिमान्त्रितैर्मण्डलनाभिस्थनिर्दिष्टकीलकसदृशैः कीलकैः सर्वविघ्नान्कीलयेदनयानुपूर्व्या । यथोक्तमण्डलनाभिस्थकीलकावसक्तसूत्रेण प्रदक्षिणतो बाह्यमण्डलस्य वर्तुलं प्रभामण्डलं संसूत्र्य तस्य बहिश्चक्रवाटं तथैव वर्तुलं संसूत्रयेत् ।

तत्र प्रभामण्डले वल्मीकमृत्तिकया देवादिविघ्नप्रतिकृतिं कृत्वा शक्रप्रतिकृतौ स्वदिक्स्थितायांमीकारेण शक्रं पीतम् । एवमग्न्यादिप्रकृतौ रंकारेण रक्तमग्निम् । अहमिति यमं कृष्णम् । क्रमिति राक्षसं कृष्णम् । वमिति वरुणं शुक्लम् । यमिति वायुं धूम्रम् । फडिति कुबेरं पीतम् । सुम्भेतीशानं शुक्लं निष्पाद्य वज्राङ्कुशादिभिराकृष्य प्रवेश्य बद्ध्वा वशीकृत्य कीलयेत् ॥

3.5.2. Atyantavighnanivāraṇa

15 अत्यन्तनिर्विघ्नं कर्तुकामेन मृत्तिकया प्रच्छादनीयाः । एवमपि यदि विघ्नं कुर्वन्ति । वज्रहंकारयोगं कृत्वा टक्किराजेनाकृष्य वज्राङ्कुशादिभिर्वाकर्षणादि कृत्वा वज्रहंकारं बद्ध्वा वामपादेन विघ्नप्रतिकृतिमाक्रम्य हूं वं हूं इत्यादिविदर्भणयोगात्प्रत्यालीढपादावस्थितोऽन्तरान्तरा च मेघाद्यभिमुखीं तां मुद्रां क्षिपन् गगणोदरस्फरणदीप्तज्वा-

2 pratiṣṭhāne vajraratnam karojjvalam ॥ -pratiṣṭhāne vajra-: Ed^T silently emend -pratiṣṭhānavajra-. Emend -pratiṣṭhāneṣu or pratiṣṭhānam? -karojvāl(ā)am: Ed^T emends -karajvālā. We propose -karojjvalam.

6 sarvavighnān ॥ sarvavighnā;m |: understand -ghnān (without punctuation); Ed^T reads this, but wrongly reports the reading as -ghnāḥ.

6 anayānupūrvyā ॥ Ed^T inserts punctuation after this, but it seems unnecessary to us.

7 -sūtreṇa ॥ -sū(tre)ṇa MS. the tra is written somewhat low and detaches from preceding and following akṣaras. Possibly a secondary insertion into a space previously left blank?

16 -cāmara- ॥ em.; -camara- MS Ed^T 16 -sūrya- ॥ em. Ed^T; sūrya- MS 1 -ghaṇṭā- ॥ em. Ed^T; -ghaṇṭhā- MS. Or MS reads -ghaṇṭā- ? 1 -niryūha- ॥ em. Ed^T; -niyūha- MS 2 pratiṣṭhāne vajraratnam karojjvalam ॥ em.; -pratiṣṭhāne vajraratnakarojvāl(ā)am MS; -pratiṣṭhānavajraratnakarajvālā Ed^T 2 lekhyam ॥ MS; lekhyāḥ Ed^T 6 -nirdiṣṭa- ॥ em. Ed^T (sil.); -nirddiṣṭha- MS 6 sarvavighnān ॥ Ed^T; sarvavighnā;m | MS 7 bahiś ॥ em. Ed^T; vahiś MS 8 śakrapratikṛtau ॥ corr. Ed^T (sil.); sakrapratikṛtau MS 9 ksthityām ॥ em.; sthityām MS; CHECK Ed^T 9 ikāreṇa ॥ MS; ikāreṇa Ed^T 9 śakram ॥ corr. Ed^T (sil.); sakram MS 9 raṁkāreṇa ॥ em. Ed^T; raṁkāreṇa MS

6 kīla[36r1]yed

लाकुलप्रभेन वज्रहंकारेण पादप्रहाराभिघातेन मेघादिकं भस्मीक्रियमाणं चिन्तयेत् ।
एवं घातिता भवन्ति ।

3.5.3. Vāyuvighnanivāraṇa

अथ वायुविघ्ननिवारणं भवति । शून्यतासमाधिमासुखीकृत्यानन्तरमकारेण
5 वैरोचनीभूय तन्त्रोक्तवैरोचनरूपं निश्चिन्त्य हांकारेणार्याचलं मनसा स्वहृदयान्निश्चार्य
वज्र हां बन्ध इति मनसोदीरयन् बाह्यमण्डलस्य बाह्यतो वायव्ये कोणे गन्धेन बि-
न्दुसप्तकं कृत्वैकैकं बिन्दुं यकारेणाभ्यन्तरीकृत्य मध्ये च सप्तमं यंकारं बिन्दुयुक्तम् ।
एते च सप्त बिन्दवः सप्त वायवो मृगारूढाः कृष्णवर्णा आर्याचलेन पाशेनानीय ब-
द्धाश्चिन्तनीयाः । मध्ये चैषामेको नायकः शेषाः षड्विन्दवः तं परिवार्य समन्ततो ऽव-
10 स्थिता इति । ततः शरावमाकारेण मेरुं विचिन्त्य तस्योपरि माहेन्द्रमण्डलमाकारेणैव
सर्वत्र वज्रसंच्छन्नम् । मध्ये च पञ्चसूचिकं वज्रं हंकारबीजितम् । कोणेषु शूलानि
च विचिन्त्य तथैव वज्र हां बन्धेत्युद्गीरयंस्तेन शरावेण तद्यथोक्तं बिन्दुसप्तकं पीड-
येत् । ततः शरावमेरूपर्यकारेण भगवन्तं पूर्वोक्तं वैरोचनं विचिन्त्यार्याचलं चाली-
ढपादेन पर्वतमवष्टभ्य भगवतः पुरतः खड्गपाशहस्तं वायून्तर्जमानं चिन्तयेत् । एवं

16 -vidarbhaṇa- ॥ vidarbhaṇa here means that the seed-syllable of Varuṇa is preceded and followed by the syllables *hūmi*.

15 vajrāṅkuśādibhirvākarṣaṇādi ॥ em.; vajramiku*śādibhignākarṣaṇādi MS; vajrāṅkuśādibhirapyākarṣaṇādiṃ em. Ed^T 16 -vidarbhaṇa- ॥ MS; -vivardhana- em. Ed^T (after Tib.); 17 kṣipan ॥ em.; kṣipet MS Ed^T 17 gagaṇodara- ॥ MS; gagaṇodāra- em. Ed^T; 1 prabhena ॥ corr.; prabheṇa MS Ed^T 1 bhasmikriyamāṇaṁ ॥ em.; bhasmikriyamāṇaṁ MSEd^T 2 evaṁ ॥ em. Ed^T; aivamī MS

1 -prabhena [36v1] vajrahūmikāreṇa

सर्ववायुबन्धः कृतो भवति ॥

3.5.4. Udakādivighnanivāraṇa

अथोदकादिविघ्ननिवारणं भवति । हांकारेण वायव्याग्नेयमण्डलस्थमार्याचल-
मात्मानं निष्पाद्य । वल्मीकमृत्तिकयापतितगोमयेन वा विघ्नप्रतिकृतिं कृत्वा । ख-
5 ङ्गं खंकारेण रेफाग्निगर्भं निर्वर्त्य । क्ष्मीकारेण च +पाशं कुशमयं+ निष्पाद्य वामह-
स्तेनादाय दक्षिणेन खङ्गं पाशेनाकृष्य विघ्नं प्रकृतौ निवेश्य । आलीढपादेन स्थित्वा
मूर्ध्नि वामपादेन पीडयेदिदमुदीरयन् नमः समन्तवज्राणां चण्डमहारोषण स्फोटय
हूं त्रट् हां मामिति तत्प्रतिकृतिं खङ्गेन वा विदारयेत् । विषाक्ताभिर्वा राजिकाभिः
प्रतिकृतिं विलिप्याग्निना तापयेत् ।

10 आपितस्त्वग्निना सो हि लेपितश्च न संशयः ।
अपि ब्रह्मापि शक्रो वा क्षिप्रं दह्यति तत्क्षणमिति ॥
आह भगवान्वैरोचनः ॥

4 atha vāyuvighna... ॥ Parallel to *Samputatilaka*, Hodgson f.115r, Wellcome f.168r, Derge 503b-504a
CHECK!! 10–12 tāpitas ... vairocanaḥ ॥ Not traced. The phrase "ity āha bhagavān vairocanaḥ"
is a part of quotation. Quoted also in the **Trailokyavijayodayā* (Toh.2519) **CHECK!!**

4 atha ... bhavati ॥ **New command for "no-gap supplied"!**

4 śūnyatāsamādhim ॥ *śū* written in archaic form; the same shape also in *śūlāni* in line 6 on this
same folio.

5 vairocanaībhūya ॥ Emend *vairocanaībhūya*? Since the system of this ritual might not be
that of STTS, but *Vairocanaībhūya*.

8 pāśenāniya ॥ note archaic form of *ś*.

11 hūmkārabhītam ॥ it seems that *bhīta* is not common in Bauddha tantra, but we find occurrences
in *Tantrasadbhāva*, *Brahmayāmala*, *Svacchandatantra*, etc.

4 atha ... bhavati ॥ conj.; *athavā* MS Ed^T 5 tantrokta- ॥ em. Ed^T; *tatrokta*- MS 5 āryācalaṃ ॥
em. Ed^T (sil.); *āyācalaṃ* MS 5 svahrdayān ॥ em.; *svahrīyān* MS; *svahrdayād* Ed^T 5 niścārya ॥
em. Ed^T (sil.); *niścārya* 6 hām ॥ em. Ed^T; *hami* MS 6–7 bindusaptakam ॥ em. Ed^T (sil.);
vindusaptaka MS 7 bindum ॥ em. Ed^T; *vindu* MS 7 yakāreṇā- ॥ MS; *yamāreṇā*- em. Ed^T 8
mrgārūdhāḥ ॥ MS; *mrgārādḥāḥ* Ed^T (misprint) 8 pāśenāniya ॥ em.; *pāśenāniyā* MS Ed^T 8–9
baddhās ॥ em.; *vadhvās* MS; *bandhyās* Ed^T (sil. em.) 9 caiśām ॥ corr. Ed^T (sil.); *caiśānim* MS.
Ed^T ignores presence of *anusvāra*. 9 parivārya ॥ em. Ed^T (sil.); *parivārya* MS 10 vicintya ॥
em. Ed^T; *vicitya* MS 10 mähendra- ॥ MS; *mahendra*- Ed^T 10 ākāreṇaiva ॥ em. Ed^T;
ākāreṇaivaḥ MS 12 vajra hām ॥ em. Ed^T; *vajrahām* MS 12 bindusaptakam ॥ em.; *bindum*
saptakam MS Ed^T 12–13 pīdayet ॥ em.; *pithayet* MS Ed^T 13 akāreṇa ॥ em.; *amkāreṇa* MS Ed^T
13 bhagavantam ॥ em. Ed^T; *bhagavanta* MS 13 vicintyāryācalaṃ ॥ em. Ed^T; *vicintyāryācalaṃ*
MS 14 bhagavataḥ ॥ MS; *bhagavantaḥ* Ed^T 14 -pāśa- ॥ em. Ed^T (sil.); *-śāśa-* MS 14
vāyūn ॥ em.; *vāyūn* MS Ed^T 3 -nivāraṇam ॥ em.; *-nivāram* MSeD^T 3 āryācalaṃ ॥ em.
Ed^T (sil.); *āyācalaṃ* MS 5 rephāgnigarbham ॥ MS; *rephenāgnigarbham* Ed^T. The emendation
does not seem called for. 5 nirvartya ॥ em. Ed^T (sil.); *nirvattya* MS 5 pāśam kuśamayam ॥
MS; *pāśam anikuśamayam* Ed^T 7 vāmapādena ॥ em. Ed^T (sil.); *cāmapādena* MS 7 udīrayan ॥
em.; *udīrayam* MS; *udīrayam* Ed^T 8 traṭ ॥ em.; *tram* MS; *tram* Ed^T 8 rājikābhiḥ ॥ em. Ed^T;
rājikābhi MS 11 brahmāpi ॥ em. Ed^T; *vrāhmāpi* MS

14 bhagava[37r1]ntaḥ

आर्याचलयोगेन चास्य मन्त्रस्यायुतसेवां कृत्वा पश्चात्कर्म कुर्यादिति ॥

- ॐ आः हूँ इत्यनेन चार्यमञ्जुश्रीयमान्तकं कृष्णं षड्वरणं चतुर्मुखं चतुर्भुजं दक्षिणभुजाभ्यां खड्गपरशुधरं वामभुजाभ्यां पाशमुसलधरं दक्षिणाभिमुखं क्रोधगणैर्गर्गणमापूरयमाणं विचिन्त्य शूलमुद्रां बद्धा मेघादिनिवारणाय साक्षेपं प्रयोजयेत् ।
- 5 तलवज्रबन्धे तर्जनीद्वयसूची शूलमुद्रा ॥

3.5.5. Optional Ritual

- सचेदेवमपि विघ्नोपशान्तिर्न भवति । आमशरावद्वयमध्ये रुधिरचित्यङ्गारविषराजिकोन्मत्तकपत्तरसैर्मन्त्रमालिख्य सिद्धार्थकानष्टशतपरिजप्तांस्तस्मिन्शरावसंपुटे न्यस्यानलविघ्नादिं दृष्ट्वाहुतिशतं सप्तकं वा जुहुयात् । ततस्ते नश्यन्ते म्रियन्ते वाम-
- 10 नुष्यैर्वा गृह्यन्ते । वज्रहंकारयोगेण वा हूँकारं लक्षजप्तं कृत्वा मानुषास्थिमयचतुरङ्गुलप्रमाणकीलकेनाष्टोत्तरशतजप्तेन तथैव वज्राङ्कुशादिभिराकृष्य प्रवेश्य बद्धा वशीकृत्य च प्रतिकृतिम् वज्रेण कीलयेदिति ॥

3.5.6. Agnidāhaśamana

- अथाग्निदाहशमनमभिधीयते । अग्नैरुपरि वंकारेण वारुणमण्डलं तस्योपरि-
- 15 पद्ममध्यस्थितं चक्रं तस्योपरि वंकारेणैव शङ्खकुन्देन्दुधवलं वैरोचनमुपविष्टं चतुः-समुद्रचतुर्नद्यनवतप्तसदृशनववारिधाराभिरापूरयन्तं दशदिशश्चिन्तयेदिति । वज्रनेत्र्या वज्रज्वालानलार्केण च शरावमेरुं कीलकं च संरक्ष्य वज्रयक्षवज्रभैरवनेत्राभ्यां तेषामाकाशबन्धं कृत्वा वज्रबन्धेन वज्रपञ्जरं दद्यात् । अभिचारहोमेन वा विघ्ननिवा-

9–10 vāmanuṣyair ॥ vā amanuṣyair MS. Ed^T reads vāmamanuṣyair and emends this to vāmanuṣyair. But the text is correct as it stands.

1 āryācalayogena ॥ em. Ed^T (sil.); ayācalayogena MS 1 paścāt karma kuryād ॥ em. Ed^T (sil.); paścāt karma kuryād MS 2 om āḥ hūṃ ity ॥ em. Ed^T; o;m aḥ hū;mm ity MS 2 cāryamañjuśrīyamāntakam ॥ em. Ed^T; cāyamañjuśrīyamantakam MS. em. with Ed^T??? Or cāryamañjuśrīyam antakam???? 2 śaṭcaraṇam ॥ em. Ed^T (sil.); śaṭcaraṇam MS 2 caturbhujam ॥ em. Ed^T (sil.); caturbhurjām MS 3 pāśamusala- ॥ em. Ed^T (sil.); pāsamuśala- MS 4 sākṣepam ॥ em. Ed^T; sākṣepa MS 7 vighnopaśāntir na bhavati ॥ em. Ed^T; vighnopaśānti bhavati MS 7 -viṣa- ॥ em. Ed^T (sil.); -viśa- MS 8 -pattra- ॥ em. Ed^T (sil.); -patta- MS 8 aṣṭaśataparijaptām tasmin śarāvasampute ॥ em. Ed^T; aṣṭaśataparijaptām|s tasmī sarāvasampute MS. Ed^T does not report sarāva-. 9 nyasyānalavighnādīm ॥ em. Ed^T; nyasyanaravighnādīām MS. Ed^T does not report -dīām with double vocalization. 9 dr̥ṣṭvāhutiśatam ॥ ? em. Ed^T; dr̥ṣṭvā hutiśatam MS 9 te naśyante mriyante ॥ em.; tai nasyantai mryate MS; te naśyante mryante Ed^T (em.); Ed^T does not report -sy-.

रणं कुर्यादिति ॥

3.5.7. Removing the Pegs from the Ground

ततो मण्डलनाभिस्थितकीलकं चतुर्हकारेणोत्पाद्य वक्ष्यमाणपञ्चवर्णकैः की-
लकर्ता प्रपूर्य समीकुर्यात् । ततो हीःकारेण वामेतरचक्षुषोश्चन्द्रसूर्यौ निष्पाद्य क्रो-
5 धदृष्ट्या परितो निभाल्य द्वाराणि कुर्यात् ॥

3.6. Rajahpātanavidhi

3.6.1. Raṅgābhisamskārah

अथ रङ्गाभिसंस्कारो भवति । ॐ वज्रचित्रसमय हूँ । इत्यनेन मुद्रायुक्तेन स-
र्वरङ्गान्सप्तवारानभिमन्त्रयेद्वज्रमया भवन्तीत्याह भगवान्महावज्रधरः । तत्रेयं मुद्रा
10 ।

सुसंधितसमाग्र्यं तु वज्रमुद्राद्विकस्य तु ।

कृत्वा तु सर्वरङ्गाणि दीप्तदृष्ट्या समाह्वयेत् ॥

हीःकारेण चान्ते ज्वालयेद्वज्रसूर्यक्रोधसमयमुद्रया वामवज्रमुष्टिना च । ॐ व-
ज्रचित्रसमय हूँ । इत्युच्चारयन्नैशानीं दिशमारभ्य प्रदक्षिणतो रङ्गं पातयेत् । ततः प-
15 श्राद्यथासुखमनेन क्रमेण नीलं पीतं रक्तं श्यामं शुक्लमिति । षड्वस्ते कनीयसीप्रमाणा
रङ्गं रङ्गरेखा । अतः परं हस्तवृद्ध्या पादवृद्धिः ।

3–5 tato ... kuryāt ॥ Parallel to *Tattvālokaṅkāṛī* (P LOCATION, D f.112r4–6) 11–12 susamdhita...
samāhvayet ॥ STTS § 986

18 vajrapañjaram ॥ **Emend vajrapañjare?**

14 vaṃkāreṇa ॥ em. Ed^T; *vakāreṇa* MS 14 vāraṇamaṇḍalanī ॥ MS; *varuṇamaṇḍalanī* Ed^T 15
vaṃkāreṇaiva ॥ em. Ed^T; *vakāreṇaiva* MS 15–16 catuḥsamudra- ॥ em. Ed^T; *catussamudra-* MS
16 -caturnadya- ॥ em.; -*catunadyā-* MS; -*caturnadyā-* em. Ed^T (sil.) 17 vajrajvālānalārkeṇa ॥
em. Ed^T (sil.); *vajrajvālānalārkeṇa* MS 17 śarāvameruṃ kīlakaṃ ca ॥ em. Ed^T (sil.); *śarā-*
vamekaṃś kīlakaś ca MS. Emendation supported by Tib. and par. 57. 18 teṣāṃ ākāśaband-
haṃ ॥ em. Ed^T (sil.); *teṣāṃim ākāśavandhaṃ* MS^{ac}; *teṣāmm ākāśavandhaṃ* MS^{ac} 1 kuryād ॥
em. Ed^T; *kuryād* MS 4 prapūrya ॥ em. Ed^T (sil.); *prapūrya* MS 4 samīkuryāt ॥ em. Ed^T (sil.);
samīkuryāt MS 4–5 krodhadṛṣṭyā ॥ em. Ed^T; *krodhadṛṣṭvā* MS 5 dvārāṇi ॥ em. Ed^T (sil.);
dvārāṇi MS 5 kuryāt ॥ em. Ed^T (sil.); *kuryāt* | MS. It seems the scribe first wrote *kuryāditi* be-
cause traces of *diti* are visible. 8 raṅgābhisamskāro ॥ em. Ed^T; *raṅgābhisamskāro* MS 8–
9 sarvaraṅgān ॥ em. Ed^T; *sarvaraṅgāni* MS 9 tatreyam ॥ em. Ed^T; *tattreya* MS. Ed^T reads
tantreyaṃ. 11 -samāgryam ॥ em. Ed^T (sil.); -*samābhrantu* MS. Cf. STTS 12 kṛtvā tu ॥ em.
Ed^T; *kṛtvā* MS; Cf. STTS. 12 sarvaraṅgāṇi ॥ em. ← STTS *sarvaraṅgāṇāni* MS; Ed^T does not
make this emendation. 12 dīptadṛṣṭyā ॥ em. Ed^T; *dīptadṛṣṭvā* MS 13 -sūrya ॥ em. Ed^T (sil.);
-*sūrya-* MS 13 -muṣṭhinā ॥ em. Ed^T (sil.); -*muṣṭhinā* MS 14 raṅgam ॥ em. Ed^T (sil.); *raṅga*
MS 15 kaṇīyasī ॥ em.; *kaṇīyasī* MS. Ed^T incorrectly emends *kaṇīyasā*. 15 pramāṇā ॥ em.;
parimāṇāni MS Ed^T 16 raṅgaṃ ॥ em. Ed^T (sil.); *raṅga* MS 16 raṅgarekhā | atah param ॥ em.;
raṅgarekhāata | *param* MS Ed^T incorrectly emends *raṅgaṃ rekhāyeta* | *param*. 16 hastavṛddhyā ॥
em. Ed^T (sil.); *hastavṛddhā* MS

8 hūm | [38v1]ity anena

3.6.2. Colouring the Maṇḍala (Scriptural Sources)

तथा चोक्तं वज्रशेखरे ।
 नीलवज्रमयी सूचिः सौवर्णालम्बना परा ।
 पद्मरागमयी सूचिस्तथा मारकती परा ।
 5 श्वेताभ्यन्तरतो ज्ञेया एष रङ्गक्रमः स्मृतः ॥
 इत्याह भगवान्महावज्रधरः ॥
 पूर्वेण महानीलं दक्षिणं पीतसंयुतम् ।
 लोहितं पश्चिमभागं मज्जिष्ठोत्तरसंयुतम् ॥
 मध्यतो भूमिघागं च स्फटिकाभं निरुत्तरम् ।
 10 वज्रघण्टाधरो नित्यं संलिखेत्सुसमाहितः ॥
 वज्रस्तम्भाग्रसंस्थेन्दुपञ्चमण्डलमण्डितम् ।
 मध्यमण्डलमध्ये तु बुद्धबिम्बं निवेशयेत् ॥
 बुद्धस्य सर्वपार्श्वेषु मण्डलानां तु मध्यतः ।
 समयाग्यश्चतस्रो हि संलिखेदनुपूर्वशः ॥
 15 वज्रवेगेण चाक्रम्य मण्डलानां चतुष्टये ।
 अक्षोभ्याद्यांस्तु चतुरः सर्वबुद्धान् निवेशयेत् ॥
 अक्षोभ्यमण्डलं कुर्यात् समं वज्रधरादिभिः ।
 वज्रगर्भादिभिः पूर्णं रत्नसंभवमण्डलम् ॥
 वज्रनेत्रादिभिः शुद्धं मण्डलं त्वमितायुषः ।
 20 अमोघसिद्धेः संलेख्यं वज्रविश्वादिमण्डलमिति ॥
 चक्रस्य कोणसंस्थेषु वज्रदेव्यः समालिखेत् ।
 बाह्यमण्डलकोणेषु बुद्धपूजाः समालिखेत् ॥
 द्वारमध्येषु सर्वेषु द्वारपालचतुष्टयम् ।
 बाह्यमण्डलसंस्थेषु महासत्त्वान्निवेशयेत् ॥

3–5 nīlavajramayī ... smṛtaḥ ॥ *Vajraśekhara* LOCATION!! This is incorporated into Dīpaṅkarabhadra's *Guhyasamājamāṇḍalavidhi*, vv.246–247ab: *śvetavajramayī sūcī sauvarṇālambanāparā | padmarāgamayī sūcī tathā marakatāparā || kṛṣṇābhyantarato jñeyā eṣa raṅgakramo 'sya tu |*. Dīpaṅkarabhadra rewrites *nīlavajramayī* to *śvetavajramayī*, and *śvetābhyantarato* to *kṛṣṇābhyantarato*, since Vairocana and Akṣobhya changes their positions in the *Guhyasamāja* system. See also the notes below.

2 cōktaṁ ॥ em. Ed^T (sil.); *cokta* MS 3 sūciḥ ॥ em. Ed^T; *sūci* | MS 5 śvetābhyantarato ॥ MS^{pc}; *śvetābhyāntarato* MS^{ac}

तत्रेदं वज्रवेगहृदयं भवति । ॐ वज्रवेगाक्रम हूँ इति ॥
 अथास्य मुद्रा भवति —
 मनसोत्क्षिप्य रेखां तु वज्रसूत्रमथापि वा ।
 प्रविशन् निष्क्रमन्वापि भ्रश्यते समायान्न स इति ॥

5 3.6.3. Colouring: The Five Tathāgatas

तत्र भगवान्वैरोचनः सितवर्णः सिंहासने वज्रपर्यङ्कनिषण्णो बोध्यग्रीमुद्रया प-
 चसूचिकवज्रधारी सूर्यप्रभमण्डलः पट्टशाटिकानिवसनोत्तरीयश्चतुर्मुखो रत्नमकुट-
 पट्टाभिषेकी प्रधानमुखेन पूर्वाननः । एवमक्षोभ्यादयोऽपि गजासनादिषु वज्रपर्य-

7–10 *pūrveṇa ... susamāhitāḥ* ॥ These two verses are also found in the *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* immediately after the six *pādas* quoted above, i.e. *Dīpaṅkarabhadra* does not insert the phrase *ity āha bhagavān mahāvajradharaḥ*. *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* vv.247cd–249ab: *pūrveṇa tu mahāśve-
 taṃ dakṣiṇe pīṭhasaṃyutam || lohitaṃ paścimabhāgaṃ mañjiṣṭhottarasamṃyutam | madhyato bhūmib-
 hāgaṃ tu indranīlaprabhāsvaram || prajñopāyātmako nityaṃ saṃlikhet susamāhitāḥ* | *Dīpaṅkarab-
 hadra* rewrites *mahānīlam* to *mahāśvetam*, and *sphaṭikābhaṃ niruttaram* to *indranīlaprabhāsvaram*
 for the same reason stated above. He also rewrites *vajraghaṇṭādhara* to *prajñopāyātmako*. 11–
 24 *vajrastambhāgra... nīśeṣayet* STTS §§ 204, 8)–206: *vajrastambhāgrasaṃsthendupañcamāṇḍala-
 maṇḍitam | madhyamaṇḍalamadhye tu buddhabimbaṃ nīśeṣayet || buddhasya sarvapārśveṣu maṇḍalānāṃ
 tu madhyataḥ | samayāgryaś catasro hi saṃlikhet anupūrvaśaḥ || vajravegena cākramya maṇḍalānāṃ
 catuṣṭaye | akṣobhyamaṇḍalaṃ kuryāt samaṃ vajradhārādibhiḥ | vajragarbhādibhiḥ pūrṇaṃ rat-
 nasambhavamāṇḍalam || vajranetrādibhiḥ śuddhaṃ maṇḍalaṃ tv amitāyusaḥ | amoghasiddheḥ saṃlekhyam
 vajraviśvādimaṇḍalam iti || cakrasya koṇasaṃstheṣu vajradevyaḥ saṃlikhet | bāhyamaṇḍalakōṇeṣu
 buddhapūjāḥ saṃlikhet || dvāramadhyeṣu sarveṣu dvārpālacatuṣṭayam | bāhyamaṇḍalasaṃstheṣu
 mahāsatvān nīśeṣayet || 1 tatredaṃ ... iti* ॥ STTS §864: *tatredaṃ vajravegahṛdayaṃ bha-
 vati — oṃ vajravegākrama hūṃ*. 2–4 *athāśya ... iti* ॥ STTS §866: *athāśya mudrā bhavati —
 manasotkṣipyā rekhāṃ tu vajrasūtram athāpi vā | praviśan niṣkraman vāpi *bhraśyate* (em. follow-
 ing SVU; *trasyate* ed.) *samayān na sa iti* ॥

7 *pūrveṇa mahānīlāṃ* ॥ Ed^T emends *pūrveṇa tu mahānīlāṃ*, with ref. to Tib., but this does not actually support restitution of *tu*.

14 *samayāgryaś* ॥ Ed^T emends *samayāgrīḥ*. No emendation is necessary. STTS, ed. Horiuchi, §205.

15 *vajravegena* ॥ STTS reads *vajravegena*.

21 *vajradevyaḥ* ॥ Ed^T emends *vajradeviḥ*. No emendation is necessary. STTS, ed. Horiuchi, §206.

4 *bhraśyate* ॥ STTS reads *trasyate*, which should be emended to *bhraśyate* following SVU.

11 *vajrastambhāgra-* ॥ em. Ed^T; *-vajrastambhogra* MS 11 *saṃsthendu* ॥ em. following STTS; *saṃstheṣu* MS 13 *maṇḍalānāṃ tu* ॥ em. Ed^T; *maṇḍalānaṃ tu* MS 16 *akṣobhyādyāṃs* ॥ em. Ed^T ← STTS; *akṣobhyādyāṃs* MS 16 *sarvabuddhān* ॥ em. Ed^T; *sarvabuddhāṃs* MS 18 *pūrṇaṃ* ॥ em. Ed^T ← STTS; *pūrṇā* MS 22 *bāhyamaṇḍalakōṇeṣu* ॥ em. Ed^T (sil.); *vāhyamaṇḍalakōṇepu* MS 23 *-catuṣṭayam* ॥ em. Ed^T (sil.) following STTS; *-catuṣṭhayaṃ* MS 24 *mahāsatvān* ॥ em. Ed^T; *mahāsatvā* MS 1 *hūṃ* ॥ em. Ed^T; *hū;mm* MS 2 *mudrā* ॥ em. Ed^T following STTS; *muttra* MS 3 *manasotkṣipyā* ॥ em. Ed^T (sil.) following STTS; *manasotkṣipyā* MS 3 *rekhāṃ* ॥ em. Ed^T following STTS; *rekhān* MS 3 *vajrasūtram athāpi* ॥ em. following STTS; *vajrasūtrayathāpi* MS; Ed^T emends *vajrasūtram yathāpi*. 4 *praviśan* ॥ em. Ed^T; *praviṣyanti* MS 4 *niṣkraman* ॥ em. Ed^T; *niṣkrāman* MS

8 *paścimabhā[39r1]gaṃ* 4 *niṣkraman* [39v1] *vāpi*

ङ्कनिषण्णाः सूर्यप्रभामण्डला वैरोचनाभिमुखा रत्नमकुटपट्टाभिः नीलपीतर-
क्तश्यामावर्णा यथाक्रमेण । एकमुखाः पञ्चसूचिकवज्रवज्ररत्नवज्रपद्मविश्ववज्रधराः
स्वमहामुद्राभिः । वज्रधात्विति पञ्चतथागतहृदयौदीरयता स्थाप्या लेख्या वान्तरि-
क्षावस्थिताश्च तथावतार्यैकीकार्याः ।

5 3.6.4. Colouring: The Four Goddesses Surrounding Vairocana

एवं सत्त्ववज्रीति सत्त्ववज्री यावद्वज्रावेशेति वज्रावेशः । भगवतो वैरोचनस्या-
ग्रतः पञ्चसूचिकं रक्तवज्रं सत्त्ववज्री । दक्षिणपार्श्वे पञ्चसूचिकवज्रशिखं चिन्ताम-
णिरत्नं रत्नवज्री । पृष्ठतः । षोडशपत्रं पद्मं सितरक्तम् अष्टौ पत्राण्य् अधो विकसि-
तानि । उपरि चान्तर्गतपञ्चसूचिकवज्रपत्राणि मुकुलितान्यष्टाव् एव धर्मवज्री । वा-
मतो द्वादशसूचिकं पञ्चवर्णकं विश्ववज्रं । कर्मवज्री । मध्ये सितवर्णम् । पुरतो नी-
लम् । दक्षिणे पीतम् । पृष्ठतो रक्तम् । वामतो मरकतवर्णमिति ॥

3.6.5. Colouring: The Other Deities

वज्रसत्त्वाद्याः सत्त्वपर्यङ्कनिषण्णा भद्रकल्पिकपर्यन्ता स्वमहामुद्रया स्वचिह्नव-
ज्रादिधारिणः प्रहर्षोत्फुल्ललोचनाश्च । सर्वे चैते वैरोचनाभिमुखा धर्मधात्वालम्बन-
ज्ञानस्वभावत्वात् । वैरोचनश्च तथतास्वभाव इति ॥

तत्र वज्रसत्त्वोऽक्षोभ्यस्य पुरतो दक्षिणपार्श्वे वज्रराजो वामे वज्ररागः पृष्ठतः सा-

6 §§3.6.3–5 ॥ Ānandagarbha gives more detailed iconographical information about the deities of the Vajradhātumahāmaṇḍala (except the Bodhisattvas of the Bhadrakalpa) in his *Tattvālokaṅkāri* (P LOCATION!!; D f.113r2–115r2 CHECK!!). See also Endo 2018: 177, note 26.

6 tatra ॥ em. Ed^T; *tattra* MS 6 bhagavān ॥ em. Ed^T; *bhagavāni* MS 6 vairocanaḥ ॥ em. Ed^T; *vairocana* MS 6 -paryaṅka- ॥ em. Ed^T (sil.); -payaṅka- MS 6 -niṣaṇṇo ॥ em. Ed^T (sil.); *niṣaṇṇo* MS 6 bodhyagrīmudrayā ॥ em.; *bodhyagrīmudrayā* MS Ed^T 7 sūryaprabhamaṇḍalaḥ ॥ em.; *sūryaprabhaḥ* MS 8 pūrvānanaḥ ॥ em. Ed^T; *pūrvānana* MS 1 -niṣaṇṇaḥ em. Ed^T; -*niṣaṇṇaḥ* MS 1 ratnamakuṭapaṭṭābhiekinah ॥ em. Ed^T (sil.); *ratnamakuṭapaṭṭābhiekinah* MS 2 pañca...viśvavajradharāḥ ॥ em.; *pañcasūcikasvajraḥ vajraratnaḥ padmacadmaḥ viśvavajradharāḥ* MS^{ac}; *pañcasūcikasvajraḥ vajraratnaḥ padmaḥ viśvavajradharāḥ* MS^{pc}; Ed^T emends *pañcasūcikasvajravajraratnapadmacakraviśvavajradharāḥ* 3–4 vāntarikhāvasthitāś ॥ em. Ed^T (sil.); *vā'ntarikhāvasthitāś* MS 4 tathāvatāryaikaikāryāḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *tathāvatāryaikaikāryāḥ* MS 6 sattvavajrī ॥ *sattvavajrī* MS; *sattvavajrī* Ed^T (em.?) Cf. STTS §139 6 vajrāveśeti vajrāveśaḥ ॥ em.; *vajrāveśeti dvajrāveśaḥ* MS. *vajrāveśa aḥ / iti vajrāveśaḥ* Ed^T; Cf. STTS §187. 7 raktavajram ॥ em. Ed^T; *raktavajrāṃ* MS 7 dakṣiṇapārśve ॥ f. 39v6 8 prṣṭhataḥ ॥ em. Ed^T; *prṣṭhata* MS 8 ṣoḍaṣapatram ॥ em. Ed^T (sil.); *ṣoḍaṣapatram* MS 8 adho ॥ em. Ed^T; *ardhye* MS 9 ṣṭāv eva ॥ em.; *aṣṭā caiva* MS; *aṣṭa caiva* Ed^M 9 dharmavajrī ॥ em. Ed^M; *dharmavajrī* MS 10 dvādaśasūcikaṃ pañcavarṇakaṃ viśvavajram ॥ em.; *dvādaśasūcikaṃ pañcavarṇakam* viśvavajram MS; *dvādaśasūcikapañcavarṇakaviśvavajram* Ed^M (sil.) 11 prṣṭhato em. Ed^M (sil.); *prṣṭato* MS 11 marakatavarṇam ॥ em.; *marakatavarṇam* MS; Ed^M edits *marakatavarṇam* without note. 13 vajrasatvādyā ॥ em.; *vajrasatvādyā* MS; *vajrasatvādyā* Ed^M 13 bhadrakalpikaparyantā ॥ Ed^M em. (sil.); *bhadrakalpikaparyantāni* MS 13 svamahāmudrayā ॥ em.; *mahāmudrayā* MS Ed^M

9 cā[40r1]ntargata-

- धुः । एवं रत्नसम्भवादीनां वज्ररत्नादयः शेषा ज्ञायन्त एव । बाह्यमण्डलवेदिकायां
च रूपणं भद्रकल्पिकमैत्रेयादिबोधिसत्त्वसहस्रमालिखेत् परिपाट्या समभागतो दि-
क्षु पूर्वादिषु । तत्र पूर्व्वेण पञ्चसूचिकवज्रायुधाः दक्षिणेन वज्ररत्नधराः पश्चिमेन व-
ज्रपद्मधरा उत्तरेण विश्ववज्रधरा इति । अत्रैषां निवेशनविद्या नामानि च भवन्ति ।
5 ॐ सर्वसंस्कारपरिशुद्धधर्मते महानयपरिवारे स्वाहेति विद्या । तत्र नामानि ॥

3.6.6. Bhadrakalpikabodhisattvasahasranāmāni

[East]

- मैत्रेयः १ । सिंहः १ । प्रद्योतः २ । मुनिः ४ । कुसुमः ५ । पुनरपिकुसुमः ६
। सुनेत्रः ७ । सार्थवाहः ८ । महाबाहुः ९ । महाबलः १० ॥
10 नक्षत्रराजः १ । ओषधिः २ । यशाः ३ । केतुः ४ । महाप्रभः ५ । मुक्तिस्कन्धः
६ । वैरोचनः ७ । सूर्यगर्भः ८ । चन्द्रः ९ । अर्चिष्मान् १० ॥
सुप्रभः १ । अशोकः २ । तिष्यः ३ । प्रद्योतः ४ । मानधारी ५ । गुणप्रभः ६ ।
अर्थदर्शीः ७ । प्रदीपः ८ । प्रभूतः ९ । वैद्यः १० ॥
सूरतः १ । ऊर्णाः २ । दृढः ३ । श्रीदेवः ४ । दुष्प्रधर्षः ५ । गुणध्वजः ६ ।
15 राहुलः ७ । गणी ८ । ब्रह्मघोषः ९ । दृढसन्धिः १० ॥
अनुन्नतः १ । प्रभङ्करः २ । महामेरुः ३ । वज्रः ४ । सञ्जयी । ५ । निर्भयः ६
। रत्नः ७ । पद्माक्षः ८ । वलसेनः ९ । कुसुमरश्मिः १० ॥
ज्ञानप्रियः १ । महादेवः २ । ब्रह्मा ३ । अमिताभः ४ । नागदत्तः ५ । दृढक्रमः
६ । अमोघदर्शी ७ । वीर्यदत्तः ८ । भद्रपालः ९ । नन्दः १० ॥
20 अक्षयतः १ । सिङ्गध्वजः २ । जयः ३ । धर्मः ४ । प्रामोद्यराजः ५ । सारथिः
६ । प्रियङ्करः ७ । वरुणः ८ । गुणवाहुः ९ । गन्धहस्ती १० ॥
विलोचनः १ । मेघस्वरः २ । सुचिन्तितः ३ । सुमनाः ४ । शशी ५ । महायशाः

2 rūpaṇam ॥ emend rūpiṇam? MM emends to rūpaṇi.

3 -vajrāyudhāḥ ॥ MM emends -vajradharā.

5 -dharmate mahānaya-parivāre ॥ Ed^M supplies gaganasamudgate between these two words.

12 mānadhārī ॥ Ed^M reads/emends māladhārī.

16 purato ॥ MS; *prato* Ed^M 1 ratnasambhavādīnām ॥ em.; *ratnasambhavādīnā* MS; *ratnasambhavādīnā* Ed^M 3–4 vajrapadmadharā ॥ em. Ed^M (sil.); *vajrapadmadharāḥ* MS 5 -saṁskāra- ॥ em. Ed^M (sil.); *saskāra* MS 10 yaśāḥ ॥ em. Ed^M (sil.); *śaśāḥ* MS 11 arciṣmān em. Ed^M (sil.); *aviṣmān* MS 12 aśokaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); *asokaḥ* MS 14 ūrṇāḥ ॥ em. Ed^M (sil.); *ūrṇāḥ* MS 14 duṣpradharṣaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); *duṣyadharṣaḥ* MS 15 rāhulaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); *rāhula* MS 20 prāmodyarājāḥ ॥ MS; *pramodyarājāḥ* Ed^M 21 -vāhuḥ ॥ MS; *-bāhyaḥ* Ed^M 21 gandhahastī ॥ em. Ed^M (sil.); *gandhahastīḥ* MS

६ । मनिचूडः ७ । उग्रः ८ । सिद्धगतिः ९ । द्रुमः १० ।

विजितावी १ । प्रज्ञाकूटः २ । सुस्थितः ३ । मतिः ४ । अङ्गजः ५ । अमृतबुद्धिः
६ । सुरूपः ७ । ज्ञानी ८ । रश्मिः ९ । दृढव्रतः १० ॥

मङ्गली १ । सत्यकेतुः २ । पद्मः ३ । नारायणः ४ । सुखवाहुः ५ । ज्ञानाकर-
5 बुद्धिः ६ । गुणाच्चिः ७ । ब्रह्मदत्तः ८ । रत्नाकरः ९ । कुसुमदेवः १० ॥

सुचिन्तितार्थः १ । धर्मेश्वरः २ । यशोमतिः ३ । प्रतिभाणकूटः ४ । वज्रध्वजः
५ । हितैषी ६ । विक्रीडितावी ७ । विगतोत्तमः ८ । बहुदेवः ९ । मेरुध्वजः १० ॥

गणिप्रभः १ । वररत्नगर्भः २ । अत्युच्चगामी ३ । विष्य ४ । मणिविषाणी ५ ।
गुणकीर्तिः ६ । चन्द्रार्काभः ७ । सूर्यप्रभः ८ । ज्योतीरसः ९ । सिंहकेतुः १० ॥

10 वेलामश्री १ । श्रीगर्भः २ । भवान्तदर्शी ३ । विद्युप्रभः ४ । कनकपर्वतः ५ ।
सिंहदत्तः ६ । अपराजितध्वजः ७ । जिनः ८ । प्रद्योतकीर्तिः ९ । दृढवीर्यः १०
॥

अनुपमकीर्तिः १ । विगतभयः २ । अर्हदेवः ३ । महाप्रदीपः ४ । लोकप्रभः ५
। सुरभिगन्धः ६ । गुणाग्रधारी ७ । विगततमाः ८ । सिंहकेतुः ९ । रत्नकीर्तिः १०
15 ॥

प्रशान्तदोषः १ । मनुजचन्द्रः २ । सुदर्शनः ३ । प्रतिमण्डितः ४ । मणिप्रभः ५
। गिरिकूटकेतुः ६ । धर्माकरः ७ । अर्थविनिश्चितज्ञानः ८ । आयुर्ददः ९ । रत्नाकरः
१० ॥

जनेन्द्रकल्पः १ । सिंहविक्रान्तगामी २ । स्थितबुद्धिः ३ । विभागच्छत्रः ४ ।
20 ज्येष्ठः ५ । अत्युद्गतश्रीः ६ । सिंहघोषः ७ । विक्रीडितावी ८ । नागप्रभासः ९ ।

13 arhadevaḥ ॥ Ed^M silently emends arhaddevaḥ. Emend?

14 guṇāgradhārī ॥ guṇāgradhārī Ed^M (typo).

14 simhaketuḥ ॥ em. simhaketuḥ or simhahanuḥ; Ed^M silently emend simhahanuḥ.

22 meghasvaraḥ ॥ em.; meghaśvaraḥ MS; megheśvaraḥ Ed^M 22 mahāyaśāḥ ॥ em.; mahāyaśā
MS; mahāyaśaḥ Ed^M 2 vijitāvī ॥ em. Ed^M (sil.); vijatāvī MS 4 nārāyaṇaḥ ॥ em.; nārāyaṇaḥ
MS; Ed^M accepts nārāyaṇaḥ. 4–5 jñānākaraḥ buddhiḥ ॥ MS; jñānākaraḥ Ed^M 6 yaśomatīḥ ॥
em. Ed^M (sil.); yaśomatīḥ MS 6 pratibhāṇakūṭaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); pratibhāṇakūṭa MS 7 hitaiṣī ॥
em. Ed^M (sil.); hitaiṣī MS 7 vikriḍitāvī ॥ em.; vikriḍitāvī MS 7 vigatattamaḥ ॥ MS; vigatānd-
hamaḥ Ed^M. Emend? 7 10 ॥ em. Ed^M (sil.); 5 MS 8 vararatnagarbhaḥ ॥ MS; ratnagarb-
haḥ MM 9 guṇakīrtiḥ ॥ em. Ed^M (sil.); guṇakīrtti MS 9 jyotīrasaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); jotīrasaḥ
MS; Note other case of jotīrasaḥ spelt this way below. 9 simhaketuḥ ॥ em. Ed^M (sil.); simhaketu
MS 10 velāmaśrī ॥ MS; velāmāgrī Ed^M 10 bhavāntadarśī ॥ em. Ed^M (sil.); bhāvantadarśī
MS 11 simhadattaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); sinhadattaḥ MS 13 anupamakīrtiḥ ॥ em.; anupakīrttiḥ
MS; Ed^M silently emends anupamakīrtiḥ. 14 vigatatamāḥ ॥ em.; vigatamataḥ MS; Ed^M silently
emends vigatatamāḥ. 14 simhaketuḥ ॥ em.; sinhahetu MS 16 praśāntadoṣaḥ ॥ em. Ed^M (sil.);
praśāntadoṣaḥ MS 16 maṇiprabhaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); maṇibhadraḥ MS 17 girikūṭaketuḥ ॥ em.
Ed^M (sil.); girikūṭaketu MS 17 -viniścitañjānaḥ ॥ em. Ed^M (sil.); viniścatañjāna MS

कुसुमपर्वतः १० ॥

नागनन्दी १ । गन्धेश्वरः २ । महायशाः ३ । वलदेवः ४ । गुणमाली ५ ।
नागभुजः ६ । प्रतिमण्डितः ७ । सुचीर्णवुद्धिः ८ । ज्ञानविभुः ९ । अमितलोचनः
१० ॥

5

(folios 42–44 are missing)

[South]

तिमान् ८ । मरस्कन्धः ९ । गुणगुप्तः १० । अर्थङ्गमः १ । अच्छम्भी २ ।
स्थितमित्रः ३ । प्रभस्थितकल्पः ४ । [मणिच]रणः ५ । मोक्षतेजाः ६ । शुद्धपार्श्वः
७ । सुबुद्धिः ८ ।

10

समतेजाः ९ । ज्ञानवरः १० । ब्रह्मदत्तः १ । सत्यरुतः २ । सुबुद्धिः ३ ।
बलदत्तः ४ । सिंहगतिः ५ । पुष्पकेतुः ६ । ज्ञानाकरः ७ । पुण्यदत्तः ८ ।

गुणगर्भः ९ । यशोरत्नः १० । अद्भुतयशाः १ । अनिहतव्रतः २ । अभयः ३ ।
प्रभमतिः ४ । ब्रह्मबाहुः ५ । विक्रान्ततेजाः ९ । ज्ञानप्रियः ७ । सत्यदेवः ८ ।

15

मणिगर्भः ९ । ज्ञानश्री १० । असितः १ । दृढव्रतः २ । मरुतेजाः ३ । ब्रह्ममुनिः
४ । समन्तगामी ५ । प्राप्तवरः ६ । अर्चिस्कन्धः ७ । महातेजाः ८ ।

चम्पकगन्धः ९ । ज्ञानोर्कः १० । सुगणी १ । इन्द्रध्वजः २ । महाप्रियः ३ ।
सुमनप्रभः ४ । गणिप्रभः ५ । बोध्यङ्गः ६ । ओजङ्गमः ७ । अनिश्वितार्थः ८ ।

विष्णुदत्तः ९ । सुबाहु १० । महारश्मिः १ । आशददः २ । पुण्याभः ३ ।

20 atyudgataśrīḥ ॥ should it be atyudgataśrī?

7 arthaṅgamaḥ 1 ॥ difference between MM numbering and our ms. no longer noted from here on.

13 9 ॥ emend 6?

19 simhāvīkrāntagāmī ॥ em. Ed^M (sil.); sinhavīkrāntagāmī MS 2 gandheśvaraḥ ॥ gandeśvaraḥ
Ed^M 2 mahāyaśāḥ ॥ em.; mahāyaśaḥ MS; MM accepts mahāyaśaḥ. 3 pratimaṇḍitaḥ ॥ MS;
netrapratimaṇḍitaḥ Ed^M. Emend? 3 amitalocanaḥ ॥ MS; anantanāyanaḥ Ed^M 7 -timān
8 ॥ MS; timān 10 em. Ed^M (sil.) 7 maraskandhaḥ 9 ॥ MS; maruskandhaḥ em. Ed^M (sil.)
7 guṇaguptaḥ 10 ॥ MS; guṇaguptaḥ 2 em. Ed^M (sil.) 7 arthaṅgamaḥ 1 ॥ MS; arthamatiḥ
3 Ed^M (with citation of ms. variant!) 8 sthitamitraḥ ॥ MS; sthiramitraḥ Ed^M (with citation
of ms. variant!) 10 samatejāḥ ॥ MS; samatejaḥ Ed^M 11 simhagatiḥ ॥ em. Ed^M; sin-
hagatiḥ MS 11 puṇyadattaḥ ॥ MS; puṣpadantaḥ Ed^M 12 yaśoratnaḥ ॥ em. Ed^M; yasorat-
naḥ MS 12 adbhutayaśāḥ ॥ MS; adbhutayaśaḥ Ed^M 13 prabhāmatīḥ ॥ MS; prabhāmatīḥ Ed^M
13 brahmabāhuḥ ॥ em. Ed^M; prahmabāhuḥ MS 13 vikrāntatejāḥ ॥ MS; vikrāntadevaḥ em. Ed^M
(sil.) 14 jñānaśrī ॥ MS; jñānaśrīḥ Ed^M; Should it be jñānaśrīḥ? 14 dṛḍhavrataḥ ॥ em. Ed^M;
dṛḍhacutaḥ MS 14 marutejāḥ ॥ MS; marutejaḥ Ed^M 15 prāptavaraḥ ॥ MS; prāptabaraḥ Ed^M
15 mahātejāḥ ॥ MS; mahātejāḥ Ed^M 16 jñānorkaḥ ॥ MS; jñānolkāḥ Ed^M 17 sumanaprabhaḥ ॥
MS; sumanāprabhaḥ Ed^M 17 ojaṅgamaḥ ॥ MS; ūrjagamaḥ Ed^M 17 aniścitārthaḥ ॥ MS; suniśc-
itārthaḥ Ed^M

7 (folio missing) [45r1]timān 8

रत्नकेतुः ४ । वज्रसेनः ५ । समृद्धः ६ । सिंहबलः ७ । विमलनेत्रः ८ ।
 काश्यपः ९ । प्रसन्नबुद्धिः १० ॥ ज्ञानक्रमः १ । उग्रतेजाः २ । महारश्मिः ३
 । सूर्यप्रभः ४ । विमलप्रभः ५ । विभक्ततेजाः ६ । अनुपमः ७ । मधुपात्रः ८ ।
 चन्द्रप्रभः ९ । विद्यदत्तः १० । प्रशान्तगामी १ । अक्षोभ्यः २ । अर्हकीर्तिः ३
 5 । गुणवर्माः ४ । लङ्कितक्सेत्रः ५ । व्यूहराजः ६ । अभ्युदितः ७ । हुताचिः ८ ।
 पद्मश्रीः ९ । रत्नबाहुः १० । सुभद्रः १ । रत्नोत्तमः २ । सुमेरुः ३ । अमितप्रभः
 ४ । समुद्रदत्तः ५ । ब्रह्मकेतुः ६ । सोमकेच्छः ७ । अर्चिष्मान् ८ ।
 वेलामराजः ९ । एतानि दक्षिणस्यां दिशि वेदिकाभ्यन्तरे लेख्यानि ॥ ॥

[West]

- 10 ज्ञानकीर्तिः १ । सञ्जयी २ । गुणप्रभः ३ । विघुष्टशब्दः ४ । पूर्णचन्द्रः ५ ।
 पद्मरश्मिः ६ । सुव्रतः ७ । प्रदीपराजः ८ । विद्युकेतुः ९ । रश्मिराजः १० ॥
 ज्योतिष्कः १ । अनुपमकीर्तिः २ । पद्मगर्भः ३ । पुष्पः ४ । चारुलोचनः ५ ।
 अनाविलार्थः ६ । उग्रसेनः ७ । पुण्यतेजाः ८ । विक्रमः ९ । असङ्गबुद्धिः १० ॥
 राहुदेवः १ । ज्ञानरश्मिः २ । सारथिः ३ । जनेन्द्रः ४ । पुष्पकेतुः ५ । राहुलः
 15 ६ । महौषधिः ७ । नक्षत्रराजः ८ । वैद्यराजः ९ । पुण्यहस्ती १० ॥
 तच्छकः १ । विघुष्टशब्दः २ । सूर्यरश्मिः ३ । धर्मकोशः ४ । सुमतिः ५ ।
 गणेशकल्पः ७ । प्रज्ञाकूटः ८ । सुस्थितः ९ । सुचीर्णबुद्धिः १० ॥
 ब्रह्मघोषः १ । नागः २ । गुणगर्जितस्वरः ३ । अभिज्ञाकेतुः ४ । प्रभाकेतुः ५

4 vidyadattah ॥ emend vidyuddattah?

5 guṇavarmāḥ ॥ em. guṇadharmāḥ, with Ed^M?

5 laṇṭaksetraḥ ॥ em. lalitaksetraḥ? But see another case of laṇṭa- below.

6 padmaśrīḥ ॥ should it be padmaśrī?

7 somakecchah ॥ Ed^M reads soma(katruḥ) and emends somacchattraḥ. We propose emending somaketuḥ.

14 janendraḥ ॥ Ed^M emends janendrakalpaḥ. Emend jinendra(kalpa)ḥ?

16 tacchakah ॥ Ed^M emends takṣakah.

16 vighuṣṭaśabdah ॥ Ed^M emends vighuṣṭarājah.

17 gaṇendrakalpaḥ 7 ॥ Ed^M emends gaṇendrakalpaḥ 6, vajrasenah 7. The item vajrasenah is supplied by Ed^M from Tib.

18 mahāraśmiḥ ॥ MS; mahārathīḥ Ed^M 18 āśadadaḥ ॥ MS; āśādadaḥ Ed^M 1 simhabalah ॥ em.; sinhabalah MS 2 ugratejāḥ ॥ em.; ugratejāḥ MS 3 vibhaktatejāḥ ॥ em.; vibhaktatejāḥ MS; Ed^M emends vibhaktatejāḥ. 3 madhupātraḥ ॥ MS; madhuvaktraḥ Ed^M 5 vyūharājah ॥ em. Ed^M (sil.); vyūharājah MS 5 hutārciḥ ॥ em. Ed^M; hutārcci MS 6 ratnabāhuḥ ॥ MS; ratnavyūhaḥ em. Ed^M 8 vedikābhyantare ॥ em.; vedikābhyāntare MS 10 sañjayī ॥ MS; samjayī Ed^M (misprint for samjayī) 11 padmaraśmiḥ ॥ em.; padmarasmiḥ MS 11 pradīparājah ॥ em.; pradīparājah MS 12 jyotiṣkah ॥ em. Ed^M; jotīṣkah MS 12 puṣpaḥ ॥ MS; puṣyaḥ Ed^M 13 puṇyatejāḥ ॥ em.; puṇyatejāḥ MS; Ed^M retains the ms. reading.

- । क्षेमः ६ । ब्रह्मा ७ । पुङ्गवः ८ । लङ्घितनेत्रः ९ । नागदत्तः १० ॥
 सत्यकेतुः १ । पण्डितः २ । अजितघोषः ३ । रत्नप्रभः ४ । घोषदत्तः ५ ।
 केशरी ६ । विचित्रभाणी ७ । ज्ञानशूरः ८ । पद्मराशिः ९ । पुष्पितः १० ॥
 विक्रान्तगामी १ । पुण्यराशिः २ । श्रेष्ठबुद्धिः ३ । ज्योतिषः ४ । चन्द्रप्रदीपः ५
 5 । अक्षयः ६ । सुबुद्धिनेत्रः ७ । प्रीणिताङ्गः ८ । प्रज्ञाराष्ट्रः ९ । उत्तमः १० ॥
 प्रहाणतेजाः १ । प्रज्ञादत्तः २ । मञ्जुघोषः ३ । असङ्गकोशः ४ । ज्येष्ठदत्तः ५
 । श्रेष्ठः ६ । ज्ञानविक्रमः ७ । पार्थिवः ८ । विमुक्तिगामी ९ ॥
 श्रीः ३ । सुरूपः ४ । राजः ५ । अर्थसिद्धिः ६ । सिंहसेनः ७ । वाशकः ८ ।
 यशाः ९ । जयः १० ॥
 10 उदारगर्भः १ । पुण्यरश्मिः २ । सुवर्णप्रभः ३ । श्रोत्रियः ४ । अवैवर्तिकप्रदी-
 पराजः ५ । रत्नकूटः ६ । असङ्गदेवः ७ । + + + ८ । विमुक्तिगामी ९ । सुवर्ण-
 चूडः १० ॥
 राहुलभद्रः १ । दुर्जयः २ । मुनिप्रसन्नः ३ । सोमरश्मिः ४ । काञ्चनसुवर्णप्रभः
 ५ । सुदत्तः ६ । गुणेन्द्रदेवः ७ । धर्मच्छत्रः ८ । पुण्यवाहुः ९ । अङ्गमः १० ॥
 15 प्रणीतज्ञानः १ । सूक्ष्मबुद्धिः २ । सर्वतेजाः ३ । ओषधिः ४ । विमुक्तिकेतुः ५ ।
 प्रज्ञाकोशः ६ । ज्ञानराजः ७ । भीष्मरूपः ८ । ओघक्षयः ९ । असङ्गकीर्तिः १० ॥
 सत्यराशिः १ । सुस्वरः २ । गिरीन्द्रकल्पः ३ । धर्मकूटः ४ । मोक्षतेजाः ५ ।
 शोभितः ६ । प्रशान्तगात्रः ७ । मनोज्ञवाक्यः ८ । सिंहदंष्ट्रः ९ । वारणः १० ॥
 जगत्पूजितः १ । सिंहपार्श्वः २ । धर्मविक्रामी ३ । सुभगः ४ । अक्षोभ्यवर्णः
 20 ५ । तेजोराजः ६ । बोधनः ७ । सुलोचनः ८ । विचितार्थबुद्धिः ९ । अभयरश्मिः

7 At the en of this section, MM has *arciṣmān* 8, *pārthivah* 9, *vegadharī* 10. A complex scribal error, with two skips forward and a skip back to the wrong place must have occurred to explain the text as it stands in our manuscript.

18 *brahmaghoṣaḥ* ॥ em. Ed^M *vrahmāghoṣaḥ* MS 18 *-svaraḥ* ॥ em. Ed^M; *-śvaraḥ* MS 18 *prabhāketuḥ* ॥ em. Ed^M; *prabhaketuḥ* MS 3 *keśarī* ॥ MS; *kesarī* Ed^M 3 *-śūrah* ॥ em. Ed^M; *-sūrah* MS 4 *-rāśiḥ* ॥ em. Ed^M; *-rāśiḥ* MS 5 *prīṇitāṅgaḥ* ॥ em.; *prīṇibhāṅgaḥ* MS; *prīṇitāṅgaḥ* Ed^M 5 *prajñārāṣṭraḥ* ॥ em. Ed^M; *prajñārāṣṭraḥ* MS 6 *prahāṇatejāḥ* ॥ em.; *prahāṇatejaḥ* MS; *prahāṇatejaḥ* Ed^M 6 *asaṅgakoṣaḥ* ॥ MS; *asaṅgakoṣaḥ* Ed^M 6 *jyeṣṭhadattaḥ* ॥ em. Ed^M; *jyeṣṭhadattaḥ* MS 8 *vāśakaḥ* ॥ MS; *vāśavaḥ* Ed^M, with note indicating that he reads *vāśakaḥ* or *vāśikaḥ*. 9 *yaśaḥ* ॥ MS; *yaśaḥ* Ed^M 10 *suvarṇaprabhaḥ* ॥ MS; *suvarṇaprabhā* Ed^M 10 *śrotriyaḥ* ॥ em. Ed^M; *sotriyaḥ* MS 10–11 *avaivartikapradīparājaḥ* ॥ MS; *pradīparājaḥ* Ed^M 13 *durjayaḥ* ॥ MS; *durkṣayaḥ* Ed^M 14 *aṅgamaḥ* MS; *aṅgadaḥ* Ed^M 15 *sarvatejāḥ* ॥ em.; *sarvatejaḥ* MS Ed^M 16 *jñānarājāḥ* ॥ em. Ed^M; *jñānarājāḥ* MS 17 *susvaraḥ* ॥ em. Ed^M; *suśvaraḥ* MS 17 *girīndrakalpāḥ* ॥ em. Ed^M; *girīndrakalpāḥ* MS 17 *mokṣatejāḥ* ॥ MS; *mokṣatejaḥ* Ed^M 18 *śobhitaḥ* ॥ em. Ed^M; *sobhitaḥ* MS 18 *manojñāvākyaḥ* ॥ em. Ed^M; *mano-jñāvākyaḥ* MS 18 *simhadamiṣṭraḥ* ॥ em. Ed^M; *sinhadraṇiṣṭraḥ* MS 18 *vāraṇaḥ* ॥ MS; *varuṇaḥ* Ed^M

8 *simhasenaḥ* 7 | [46v1] *vāśakaḥ*

१० ॥

गन्धतेजाः १ । तोषणः २ । अमोघगामी ३ । भस्मक्रोधः ४ । वररूपः ५ ।
सुक्रमः ६ । प्रदानकीर्तिः ७ । शुद्धिदत्तः ८ । देवसूर्यः ९ । प्रज्ञालोकः १० ॥

समाहितः १ । ओजतेजाः २ । क्षत्रियः ३ । भागीरथी ४ । सुवर्णदामा ५ ।
5 विमुक्तिचूडः ६ । समृद्धः ७ । स्थितगतिः ८ । मदप्रहीणः ९ । ज्ञानकोशः १० ॥
ब्रह्मगामी १ । चन्दनः २ । अशोकः ३ । सिंहरश्मिः ४ । केतुराष्ट्रः ५ । पद्मगर्भः
६ । अनन्ततेजाः ७ । देवरश्मिः ८ । पुण्यपुष्पः ९ । विद्रुमः १० ॥

समृद्धज्ञानः १ । ब्रह्मवसुः २ । रत्नपाणिः ३ । इन्द्रमः ४ । अनुपमवादी ५ ।
ज्येष्ठवादी ६ । पूज्यः ७ । तेजाः ८ । सूर्यः ९ । उत्तीर्णपङ्कः १० ॥

10 ज्ञानप्रभासः १ । सिद्धः २ । मायुरः ३ । धार्मिकः ४ । हितैषिरूपः ५ । ज्ञानी
६ । यशः ७ । जालरश्मिः ८ । विजितः ९ । वैदूर्यगर्भः १० ॥

पुष्पः १ । देवः २ । शशी ३ । स्मृतिप्रभः ४ । कुशलप्रभः ५ । सर्वगुणप्रभः ६
। रत्नश्रीः ७ । गुणचन्द्रः ८ । राहुः ९ । अमृतप्रभः १० ॥

सुमनाः १ । ज्योतिप्रभः २ । कसनशिवः ३ । ज्ञानसागरः ४ । धर्मेश्वरगिरिः
15 ५ । केशविलोकितः ६ । गुणकोतिवल्लः ७ । सुरेन्द्रः ८ । सुघोषः ९ । सुपार्श्वः १०
॥

स्थितार्थः १ । गुणतेजःश्रीः २ । असमन्तज्ञानी ३ । अमितशूरः ४ । सुखाभः
५ । सुमेधः ६ । विमोक्षा+चिन्ती ७ । विशिष्टस्वरः ८ । लडिताग्रगामी ९ । शमथः
१० ॥

20 अदोषः १ । शुभचीर्णबुद्धिः २ । पद्मोत्तरः ३ । सूर्यरश्मिः ४ । प्रतिभानवर्णः

18 vimokṣā+çintī ॥ MS; vimokṣamohārthacintī Ed^M. There doesn't seem to be enough space in the gap to justify Ed^M's reconstruction based on Tib and Ch. It is possible that a tiny part of *ci* and a bit more of *ntī* remain visible before the number 7. Restore *vimokṣārthacintī*?

19 jagatpūjitaḥ ॥ em. Ed^M; jābhatpūjitaḥ MS 20 sulocanaḥ ॥ MS; sumetrī Ed^M 20 vicitārthabuddhiḥ ॥ MS; sthitārthabuddhiḥ Ed^M, with note indicating he reads *vicitārthabuddhiḥ*. Tib. perhaps supports *vicinta*-. 20 abhayaraśmiḥ ॥ MS; abhabhāśaraśmiḥ Ed^M 2 gandhatejāḥ ॥ MS; gandhatejaḥ Ed^M 2 amoghagāmī ॥ em. Ed^M; amoghagāmī MS 3 sukramaḥ ॥ em. Ed^M; sakamaḥ MS 4 samāhitaḥ ॥ em. Ed^M; samāhitāḥ MS 4 ojatejāḥ ॥ MS; ojatejaḥ Ed^M 4 suvarṇadāmā ॥ em.; suvarṇadāmā MS; suvarṇadāmam Ed^M 5 vimuktīcūḍaḥ ॥ em. Ed^M; vimuktīcūḍāḥ MS 6 brahmagāmī ॥ em. Ed^M; vrahmagāmī MS 6 aśokaḥ ॥ em. Ed^M; asokaḥ MS 7 anantatejāḥ ॥ MS; anantatejaḥ Ed^M 8 indramaḥ ॥ MS; indrama Ed^M; Emend *indraḥ*? 9 jyeṣṭhavādī ॥ em. Ed^M; jyeṣṭhavādī MS 9 pūjyaḥ ॥ em.; pūjya[ ] MS 9 tejāḥ ॥ MS; emend *tejaḥ*, with Ed^M? 9 uttīrṇapaṇkaḥ ॥ em. Ed^M; uttīrṇapaṇkaḥ 11 yaśaḥ ॥ em. Ed^M; yaśā MS 13 ratnaśrīḥ ॥ should it be *ratnaśrī* 14 sumanāḥ ॥ MS; sumanaḥ Ed^M 14 kasaśaśivaḥ ॥ MS; gamanaśivaḥ Ed^M 17 sthitārthaḥ ॥ em. Ed^M; sthitārthaḥ MS 17 guṇatejaśrīḥ ॥ em. Ed^M; guṇatejaśrī MS; or *guṇatejaśrī*? 17 asamantajñānī ॥ MS; asamantajñānī Ed^M; Emend *samantajñānī* or *asamantajñānī*? 17 amitaśuraḥ ॥ MS; amitaśuraḥ Ed^M; Emend *amitaśuraḥ*? 18 sumedhaḥ ॥ em. Ed^M; sumedhā MS 18 viśiṣṭhasvaraḥ ॥ em. Ed^M; viśiṣṭhasvaraḥ MS 18 śamathaḥ ॥ MS; śantārthaḥ Ed^M (sic)

3 pradā[47r1]nakīrtiḥ 15 guṇakotiva[47v1]laḥ

५ । सुतीर्थः ६ । गुणेन्द्रः ७ । विगतभयः ८ । ज्ञानरुचिः ९ । प्रतिभानचक्षुः १० ॥

वरबुद्धिः १ । शशी २ । रत्नाभचन्द्रः ३ । अभयः ४ । महादर्शनः ५ । ब्रह्मरुतः ६ <<ः>> । सुघोषहू ७ । महाप्रज्ञातीर्थः ८ । समन्तबुद्धिः ९ । वज्रसंहतबुद्धिः १० ॥

बुद्धिमतिः १ । द्रुमेन्द्रः २ । घोषेश्वरः ३ । पुण्यबाहुः ४ । स्थामश्रीः ५ । आर्यप्रियः ६ । प्रतापः ७ । ज्योतीरसः ८ । दुंदुभिमेघस्वरराजः ९ । एकोनमर्धतृतीयं शतमिदं पश्चिमायां दिशि वेदिकाभ्यान्तरे लेख्यम् ॥ ॥

[North]

10 प्रियचक्षुर्वक्रः १ । सुज्ञानः २ । समृद्धः ३ । गुणराशिः ४ । प्रणतः ५ । धर्मध्वजः ६ । ज्ञानरुतः ७ । गगणः ८ । विमलः ९ । ज्ञानेश्वरः १० ॥

प्रज्ञाविभक्तुरुतः १ । गुणतेजोरश्मिः २ । ऋषीन्द्रः ३ । मतिमान् ४ । प्रतिभाणकः ५ । यज्ञाः ६ । चन्द्राननः ७ । सूर्यशशी ८ । गुणसागरः ९ । गुणसञ्चयः १० ॥

15 केतूतमः १ । पुण्यध्वजः २ । प्रतिभाणराष्ट्रः ३ । रत्नप्रभः ४ । प्रियचन्द्रः ५ । सिंहबलबुद्धिः ६ । वशवर्तिराजः ७ । अमृतप्रसन्नः ८ । समध्यायी ९ । अकल्पः १० ॥

प्रशान्तमलः १ । देशितामूढः २ । लडितः ३ । सुभद्रः ४ । स्थितचेतज्ञानः ५ । कथेन्द्रः ६ । महादेवः ७ । गम्भीरमतिः ८ । अमितः ९ । धर्मबलः १० ॥

20 पूज्यः १ । पुष्पप्रभः २ । त्रैलोक्यपूज्यः ३ । राहुसूर्यगर्भः ४ । मरुत्पूजितः ५ । मोक्षध्वजः ६ । कल्याणचूडः ७ । अमृतप्रभः ८ । वज्रः ९ । दृढसागरः १० ॥

रत्नस्कन्धः १ । लडितक्रमः २ । भानुमान् ३ । शुद्धप्रभः ४ । रत्नचूडः ५ ।

6 sthāmaśrīḥ ॥ should it be sthāmaśrī?

15 pratibhāṇarāṣṭraḥ ॥ emend pratibhāṇarāṣṭraḥ, with MM?

16 samadhyāyī ॥ Ed^M emends samantadhyāyī. We would prefer to emend samatādhyāyī.

16 akalpaḥ ॥ Ed^M reads akalya and emends akṣobhyaḥ. Other possible reading: akarmyaḥ.

20 pratibhāṇavarṇaḥ ॥ em. Ed^M; pratibhāṇavarṇaḥ MS 1 guṇendraḥ ॥ MS; gaṇendraḥ Ed^M. Emend? 1 pratibhāṇacakṣuḥ ॥ em. Ed^M; pratibhāṇacakṣuḥ MS 3 varabuddhiḥ ॥ MS; valabuddhiḥ Ed^M 6 puṇyabāhuḥ ॥ MS; puṇyabalaḥ Ed^M; Emend? 7 jyotīrasaḥ ॥ em.; jotīrasaḥ MS Ed^M; Note other case of jotīrasaḥ spelt this way above. 7 dumdubhimeghasvararājāḥ ॥ MS; dumdubhimeghasvaraḥ Ed^M 7 ekonam ॥ em.; ekonam MS 10 priyacakṣurvakraḥ ॥ em. Ed^M; priyacakṣuvakraḥ MS 10 praṇataḥ ॥ MS; praṇādaḥ Ed^M 11 gagaṇaḥ ॥ MS; gagaṇaḥ Ed^M; The spelling with ṇ is probably acceptable. 11 vimalaḥ ॥ MS; viḥārasvaraḥ Ed^M 12 ṛṣīndraḥ ॥ em.; urṣīndraḥ MS; ṛsindraḥ Ed^M 13 yajñāḥ 6 ॥ em.; yajñāḥ MS; suyajñāḥ 6 ॥ Ed^M; Emend with Ed^M? 13 sūryaśaśī ॥ MS; suryaśaśī Ed^M(sic) 13 guṇasāgaraḥ ॥ MS; vimalaḥ Ed^M 18 deśitamūḍhaḥ ॥ MS; deśamūḍhaḥ Ed^M 18 sthitacetajñānaḥ ॥ em. Ed^M; sthitacetajñāno MS 20 trailokyapūjyaḥ ॥ MS; trailokapūjyaḥ Ed^M

12 prajñāvi[49r1]bhaktarutaḥ; Note that scribe assigns number 49 to verso of this folio. He seems inadvertently to have skipped the number 48.

अनुपमश्रीः ६ । सिंहगतिः ७ । उद्गतः ८ । पुष्पदत्तः ९ । मुक्तिप्रभः १० ॥

पद्मः १ । ज्ञानप्रियः २ । लडितव्यूहः ३ । अमोघविहारी ४ । रूढव्रणः ५ ।
केतुध्वजः ६ । सुखचित्ती ७ । विमोहराजः ८ । विधिज्ञः ९ । शुद्धसागरः १० ॥

रत्नधरः १ । अजितः २ । जगत्तोषणः ३ । महारुतः ४ । अदनः ५ । भवतृ-
5 ष्णामलप्रहीणः ६ । चारित्रतीर्थः ७ । बहुदेवघुष्टः ८ । रत्नक्रमः ९ । पद्महस्ती १०
॥

श्रीः १ । जितशत्रुः २ । समृद्धयशः ३ । सुराष्ट्रः ४ । कुसुमप्रभः ५ । सिंहस्वरः
६ । चन्द्रोद्गतः ७ । भस्मदामा ८ । अचलः ९ । संज्ञागतिः १० ॥

पुण्यप्रदीपराजः १ । स्वरचोदकः २ । गौतमः ३ । ओजबलः ४ । स्थितबु-
10 द्धिरूपः ५ । सुचन्द्रः ६ । बोध्यङ्गपुष्पः ७ । प्रशस्तः ८ । सुतेजाः ९ । बलतेजो-
ज्ञानः १० ॥

कुशलप्रभः १ । दृढविक्रमः २ । देवसुतः ३ । प्रशान्तः ४ । सूर्याननः ५ ।
मोक्षप्रभः ६ । शीलप्रभः ७ । व्रतस्थितः ८ । अरजः ९ । सागरोद्गतः १० ॥

अञ्जनः १ । आर्जितः २ । गन्धाभः ३ । विमलप्रभः ४ । स्मृतीन्द्रः ५ । मधु-
15 रवक्रः ६ । अनन्तध्वजः ७ । वरबुद्धिः ८ । चरणप्रसन्नः ९ । रत्नप्रियः १० ॥

धर्मेश्वरः १ । विश्वदेवः २ । महामित्रः ३ । सुमित्रः ४ । प्रशान्तगतिः ५ ।
अमृताधिपः ६ । मेरुप्रभः ७ । आर्यस्तुतः ८ । ज्योतिष्मान् ९ । दीप्ततेजाः १० ॥

अवभासदर्शी १ । सुचीर्णविपाकः २ । सुप्रियः ३ । विगतशोकः ४ । रत्नप्रभासः
५ । चारित्रकः ६ । पुण्यक्रमः ७ । गुणसागरः ८ । चैत्यकः ९ । मारजहः १० ॥

20 सत्तमङ्गमः १ । वासनोत्तीर्णगतिः २ । अभेद्यबुद्धिः ३ । उदधिः ४ । विमार्ष्टः
५ । गणिमुक्तिराजः ६ । प्रियाभः ७ । बोधिध्वजः ८ । ज्ञानरुतः ९ । सुश्रीमान् १०
॥

ब्रह्मा १ । ज्ञानरुतः २ । ऋद्धिकेतुः ३ । जनेन्द्रकल्पः ४ । धरणिन्धरः ५ ।

1 anupamaśrīḥ] emend anupamaśrī?

22 ratnacūḍaḥ] MS; ratnacūḍaḥ Ed^M 4 jagattoṣaṇaḥ] em. Ed^M; jagatoṣaṇaḥ MS 4 adanaḥ] MS; adīnaḥ Ed^M 5 cāritratīrthaḥ] em. Ed^M; cāritratīrthaḥ MS 7 samṛddhayaśāḥ] MS; samṛddhayaśaḥ MM 7 sinīhasvaraḥ] em. Ed^M; sinīhaśvaraḥ MS 8 bhasmadāmā] em.; bhasmadāmāḥ MS; Ed^M emends bhasmadāma. 9 puṇyapradīparājāḥ] em. Ed^M; puṇyapradī-
parājāḥ MS 10 sutejāḥ] MS; sutejaḥ Ed^M 12 devasutaḥ] MS; devarutaḥ 13 vratasthitaḥ]
em. Ed^M; pratasthitaḥ MS 13 sāgarodgataḥ] MS; sārodgataḥ MM 14 ārjitaḥ] MS; (vard-
hanā)rjitaḥ Ed^M 14 gandhābhaḥ] em. Ed^M; gandhobhaḥ MS 16 viśvadevaḥ] em. Ed^M?; viś-
vadevaḥ MS 17 amṛtādhipaḥ] MS; amṛtādhipatiḥ Ed^M 17 āryastutaḥ] em. Ed^M; āryas-
tutaḥ MS 17 jyotiṣmān] em. Ed^M; jyotiṣmān MS 17 dīptatejāḥ] em.; dīptatejaḥ MS Ed^M
18 avabhāśadarśī 1] em. Ed^M; avabhāśadarśīḥ kṣa MS 18 sucīrnavipākaḥ] MS; sucīrnavipākaḥ
Ed^M 18 vigataśokaḥ] em. Ed^M; vigatasokaḥ MS 19 cāritrakaḥ] em. Ed^M; cāritrayaḥ MS
19 guṇasāgaraḥ] em.; guṇasāraḥ MS; guṇasāgaraḥ Ed^M 20 sattamaṅgamaḥ] MS; māṇajahaḥ
Ed^M; Ed^M's emendation is supported by Tib.; support from Chin. is less clear. 20 vāsanottīrṇagatiḥ]
MS; vāsanottīrṇagatiḥ 20 vimārṣṭaḥ] em. Ed^M; vimāṣṭaḥ MS; See BHSD vimaṣṭaka. 21 suśrīmān]
em. Ed^M; suśrīmāni MS

3 vidhi[49v1]jñāḥ 17 meruprabhaḥ 7 [50r1] āryastutaḥ

- सूर्यप्रियः ६ । राहुचन्द्रः ७ । पुष्पाभः ८ । विद्याधिपः ९ । ओजोधारी १० ॥
 पुण्यप्रियः १ । रतिप्रभः २ । सुघोषः ३ । धर्मेश्वरः ४ । ब्रह्मरुतः ५ । सुचेष्टः
 ६ । अस्खलितबुद्धिः ७ । महाप्रणादः ८ । यशकीर्तिः ९ । केतुमान् १० ॥
 विघुष्टतेजाः १ । जगतीश्वरः २ । द्रुमः ३ । सुप्रणष्टमोहः ४ । अमृतः ५ ।
 5 सुचन्द्रमाः ६ । अनन्तअग्नित्यनकेतुः ७ । लीलाप्रभः ८ । पूज्यः ९ । उत्तीर्णशोकः
 १० ॥
 क्षेमप्रियः १ । जगत्प्रतिः २ । प्रियङ्गमः ३ । चरणाभिजातः ४ । उत्पलः ५ ।
 अनन्तप्रतिभानरश्मिः ६ । पुष्पोत्तमः ७ । ऋषिप्रधानः ८ । गुणवीर्यः ९ । सारः
 १० ॥
 10 मरुताधिपः १ । उच्चरतः २ । प्रसन्नः ३ । भागीरथिः ४ । पुण्यमतिः ५ ।
 हुतार्चिः ६ । अनन्तगुणरश्मितेजाः ७ । सिंहविक्रामी ८ । अचलः ९ । प्रसन्नः १०
 ॥
 चीर्णप्रभः १ । नागरुतः २ । पुनर् नागरुतः ३ । चक्रधाः ४ । वर्णसुश्रेष्ठः ५ ।
 लोकप्रियः ६ । धर्मशशी ७ । अनन्तरत्नकीर्तिः ८ । मेघध्वजः ९ । प्रज्ञामतिः १०
 15 ॥
 सुगन्धः १ । गगणस्वरः २ । अमरः ३ । देवराजः ४ । प्रणिधानः ५ । सुधनः
 ६ । प्रदीपः ७ । रत्नस्वरघोषः ८ । जनेन्द्रराजः ९ । राहुगुप्तः १० ॥
 क्षेमङ्करः १ । सिंहगतिः २ । रत्नयशाः ३ । कृतार्थः ४ । कृतान्तदर्शी ५ ।
 भवपुष्पः ६ । ऊर्णः ७ । अतुलप्रतिभानराजः ८ । विभक्तज्ञानेश्वरः ९ । सिंहदंष्ट्रः
 20 १० ॥
 लडितक्रमः १ । पुण्यप्रदीपः २ । धर्मप्रदीपच्छत्रः ३ । मङ्गली ४ । अशोकराष्ट्रः

23 jñānarutaḥ ॥ MS; jñānarataḥ Ed^M. Adopt this emendation or accept two cases of identical name jñānaruta in close proximity?

23 dharaṇindharah ॥ on dharaṇindhara = dharaṇīndhara, see BHSD.

5 anantaagnityanaketuḥ ॥ the reading makes no sense at all; tentatively, we assume the scribe was copying from a damaged exemplar, and accept MM's emendation anantapratibhānaketuḥ. Note that previously, pratibhāna was always/mostly (CHECK) spelled pratibhāna.

23 brahmā ॥ em. Ed^M; vrahmā MS 1 puṣpābhaḥ ॥ MS; puṣpaprabhaḥ Ed^M 2 sughoṣaḥ ॥ em. Ed^M; sughoṣa MS 2 brahmarutaḥ ॥ em. Ed^M; vrahmaruta MS 3 ketumān 10 ॥ em. Ed^M; ketumān MS; 4 vighuṣṭatejāḥ ॥ MS; vighuṣṭatejaḥ Ed^M 4 jagatīśvaraḥ ॥ MS; jagatīśvaraḥ Ed^M. Make this emendation? It is not necessary from point grammatical/semantic viewpoint.
 5 sucandramāḥ ॥ MS; sucandramaḥ Ed^M 5 uttīrṇaśokaḥ ॥ em.; utīrṇaśokaḥ MS; utīrṇaśokaḥ Ed^M 8 anantapratibhānaraśmīḥ ॥ em. Ed^M; anantapratibhānaraśmī MS 8 ṛṣipradhānaḥ ॥ em. Ed^M; ṛpipradhānaḥ MS 11 anantaguṇaraśmitejāḥ ॥ em. Ed^M; anantaguṇaraśmitejāḥ MS 13 punar nāgarutaḥ ॥ em.; puna nāgarutaḥ MS; punar nāgarutaḥ Ed^M 13 varṇasuśreṣṭhaḥ ॥ em. Ed^M; varṇasuśreṣṭhaḥ MS 14 dharmāśaśī ॥ em. Ed^M; dharmāśaśī MS 14 prajñāmatīḥ ॥ MS; prajñāgatīḥ Ed^M; Accept this emendation, supported by Tib. and Chin.? 16 gagaṇasvaraḥ ॥ MS; gagaṇasvaraḥ Ed^M 18 sinhagatiḥ ॥ em. Ed^M; sinhagatiḥ MS 18 ratnayaśāḥ ॥ MS; ratnayaśaḥ Ed^M 18 kṛtāntadarśī ॥ em. Ed^M; kṛtāntadarśī MS 19 ūrṇaḥ ॥ em. Ed^M; urṇaḥ MS 19 atulapratibhānarājaḥ ॥ em. Ed^M?; atulapratibhānarājaḥ MS 19 sinhadraṣṭraḥ ॥ em. Ed^M; sinhadraṣṭraḥ MS

8 anantapratibhānarājaḥ MS

५ । मतिचिन्ती ६ । बुद्धिबलः ७ । धर्मप्रदीपाक्षः ८ । सुदर्शी ९ । वेगजहः १० ॥
अतिबलः १ । प्रज्ञापुष्पः २ । दृढश्वरः ३ ।

(folio 51 is missing)

3.7. *Kalaśasthāpanavidhi

- 5 ततो रत्नमयं मृन्मयं वा कलशमकालमूलं महोदरमुच्चग्रीवं लम्बोष्ठं प्रवालसुवर्ण-
शङ्खमुक्तापद्मरागैः सर्वरत्नैर्बृहतीकण्टकारीसहदेवादण्डोत्पलश्वेतापराजिताभिस्सर्वौ-
षधिभिः शालियवगोधूमतिलमाषैः सर्वधान्यैः सुगन्धोदकसितसुगन्धकुसुमैश्च प-
रिपूर्णं समन्ततो गन्धोपलिप्तं स्रखिनं श्रीवज्रसत्त्ववज्राङ्कितं सद्वस्त्राबद्धकण्ठकं सत्प-
ल्लवफलवक्त्रं वज्रसत्त्वेन सत्त्ववज्रीपरिगृहीतया वज्रकुसुमलतयाष्टोत्तरशतजप्तं । ॐ
10 वज्रोदकं हूँ इति । पुनरष्टोत्तरसहस्राभिमन्त्रितं कृत्वा । भगवतो वज्रसत्त्वस्याग्रतः
स्थापयेत् । प्रवेशद्वाराभिमुखं च द्वितीयं वज्रसत्त्वेनाष्टोत्तरशतजप्तम् । तेनोदकेना-
त्मानमभिषिञ्च्य । प्रवेशकाले शिष्याणां वज्रसत्त्ववज्रीं बध्नीयाद्वन्धयेद्वा ॥
श्रीवैरोचनादीनां तु कलशान् प्रत्येकस्वचिह्नान् बाह्यमण्डलबाह्यतः कोणेषु तेषां
स्वमन्त्रैरष्टोत्तरशतजप्तान् स्थापयेत् । तेषामपि बाह्यतः पूर्णकुम्भम् ॥
15 अभावे श्रीवज्रसत्त्वस्य पञ्चतथागतानां च कलशं पूर्णकुम्भं च दत्त्वा । सत्त्वर-
त्नधर्मकर्मवज्राङ्कं स्वकुलमन्त्रैरष्टोत्तरशताभिजप्तं कलशचतुष्टयं पूर्णकुम्भचतुष्टयं च

5–9 tato ... japtam ॥ SDPT: sarvaratnausadhisarvadhānyaparipūrṇaṁ saphalaṁ sapallavaṁ sad-
vastrāvabaddhakaṇṭhakaṁ kṛtarakṣaṁ bahiḥ samantād divyagandhānuliṭṭam sragviṇaṁ vajrāṁki-
tam upari mahāvajrādhiṣṭhitaṁ krodhaterintiripariḡrhitayā vajrakusumalatayā (p.258)

2 Nos. 4–10 ॥ Ed^M reconstructs the Sanskrit names for the rest of this group of 10.

13 -dīnām ॥ The scribe has spelled -dīnām but apparently wished to make the first vowel long and to so applied an -ā sign.

21 laḍitakramah ॥ em. Ed^M; lalitakraḥ MS 21 dharmapradīpacchattraḥ ॥ em. Ed^M; dharmmapradī-
pacchattraḥ MS 21 aśokarāṣṭraḥ ॥ em. Ed^M; aśokarāṣṭraḥ MS 1 sudarśī ॥ em. Ed^M; su-
darśī MS 2 dṛḍhaśvaraḥ ॥ em. Ed^M; dṛḍhasvaraḥ MS 6–7 tābhis sarvausadhibhiḥ ॥ em.; [tāb-
hisso]śadhībhiḥ MS; Ed^{HT}'s emendation to -dhibhiḥ is perhaps not necessary. 7 sugandhodakasita-
sugandhakusumaiś ca ॥ em. (← Tib.: spos chu dri zhim pa dang | me tog dkar po dri zhim pas);
sugandhodakasitasugandhaiḥ kusumaiś ca MS 8 srakhinaṁ ॥ em. Ed^{HT} (sil.); srakhinaṁ MS
8–9 -pallava- ॥ em. Ed^{HT} (sil.); -palava- MSe^{HT} reads satpallavaphalavaktraṁ (sic), without note.
9 -vaktraṁ ॥ em. Ed^{HT} (sil.); vaktraṁ MS 9 -pariḡrhitayā ॥ em.; pariḡrhitaniyā MS 11 ca ॥
em.; caḥ MS; Ed^{HT} reads cāḥ. 11–12 tenodakenātmānam ॥ em. Ed^{HT} (sil.); tenodakenātmā-
nam MS 12 praveśakāle ॥ em.; [p]raveśyakāle MS 12 śiṣyāṇaṁ ॥ em.; śiṣyāṇi MS; Ed^{HT}
emends śiṣyāṇi. 12 bandhayed ॥ em. Ed^{HT}; pandhayed MS; HT reads yandhayed. 13 kalaśān
pratyekasvacihnān ॥ em.; kalaśāṇi pratyekāṇi svacihnāṇi MS 14 -japtān ॥ em. (← Tib.:); +ptāni
paṣṭa MS; -japtāni piṣṭa Ed^{HT}; 14 teṣām ॥ em. Ed^{HT}; teṣāṇi MS

6–7 (folio missing) [52r1]tābhissośadhībhiḥ

दद्यात् । दशन्यूनं न कारयेदिति वचनात् ॥

3.8. Abhiṣeka

3.8.1. Saṅkṣipta(-abhiṣeka-)kramah

3.8.1.1. Svādhiṣṭhānam

- 5 ततो मनसा मण्डलं देवातांश्च प्रत्यक्षान् निश्चित्य । पुष्पादिभिः संपूज्य चतुःप्र-
णामादिकपूर्वकं संवरमादाय यथावत्सत्त्ववज्रीं बद्धा प्रविशेत् । ततो वज्रोदकं यथा-
वत्पीत्वात्मानमावेशयेत् । वामक्रोधमुष्ट्या दक्षिणहस्तसत्त्ववज्रीमध्यमाङ्गुलिं पुनः-
पुनः स्फोटयन् । अःकारेण यथावद्वह्नीकृत्य तदावेशं यावत् ।

वज्रं तत्त्वेन संगृह्य घण्टां धर्मेण वाद्य च ।

- 10 समयेन महामुद्रामधिष्ठाय हृदयं जपेदिति ॥

पूर्वोक्तविधिं कृत्वा वक्ष्यमानगाथापञ्चकेनानुज्ञामुद्रताव्याकरणं चादाय श्रीवज्रसत्त्वा-
त्ममन्त्रम् । ततः स्वाधिष्ठानादिकं कृत्वा सुरतवज्रोऽहमित्याद्यन्यतरं नामोच्चार्य वै-
रोचनमहामुद्रां बद्धा तत्स्थाने वज्रधातु अः इति । तथागतवज्रमात्मानमावेशयेत्
। वज्रोऽहम् । ततो वज्रधातुरहमिति तद्वज्रं भावयेत् । एवं यावद्वज्रावेशमहामुद्रां
15 बद्धा तत्स्थाने वज्रावेश अः इति । वज्रघण्टामात्मानमावेशयेत् । वज्रघण्टाहम् ।
ततो वज्रावेशोऽहम् इति तद्वज्रं भावयेत् । एवं वज्रेण साधितं भवति ।

5 From the beginning of §3.8 to śeṣa āśvāṣaḥ śrīparamādye draṣṭavyaḥ in §3.8.1. ॥ Closely parallel to the *Tattvāloka-kārī* (P LOCATION!, D 115v4–137r3) 5 puṣpādibhiḥ ... sādhitam bhavati ॥ SDPT: puṣpādibhir lāsyādibhiḥ cātmānaṃ sampūjya, gāthāpañcakenānujñāṃ ca tu huṃkāraṃ udgatāvya-karaṇaṃ cādāya, punaḥ svādhiṣṭhānādikaṃ kṛtvā, yathābhirucitajāpaṃ ca huṃkāravajro 'ham huṃkāravajro 'ham iti svanāmoccāraṇaṃ kṛtvā, vairocanamahāmudrāṃ baddhvā, tanmantreṇa aḥkāraṇtena vairocanasthāne tathāgatavajraṃ ātmānaṃ āveśayet. vajro 'ham iti vajrāhamkāraṃ vibhāvya, tad vajraṃ vairocanam bhāvayed vajradhātur aham iti. evaṃ yāvad vajrāveśamahāmudrāṃ baddhvottara-dvāre tanmantreṇa aḥkāraṇtena vajraghaṇṭām ātmānaṃ āveśayet. vajraghaṇṭāham ity ahamkāraṃ utpādy tāṃ vajrāveśakrodho 'ham iti bhāvayed evaṃ vajreṇa sādhitam bhavati. (p. 260) 9–10 vajraṃ ... japet ॥ *Vajrāvalī* (Abhiṣeka) cites same verse from *Paramādyā*; also cited in *Hevajrasekapakriyā*. **LOCATION!! CROSS REFERENCE!!** The same verse is quoted above. See p. 17.

16 pūrṇnakumbhacatuṣṭayaṇ ॥ To be emended to *pūrṇnakumbhaṇ*? But Tib. supports extant reading.

15 śrīvajrasattvasya ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *śrīvajrāsattvasya* MS 15 kalaśaṃ ॥ em.; *kalaśān* MS; *kalaśāt* Ed^{HT} 15 pūrṇnakumbhaṇ ॥ em. Ed^{HT}; *pūrṇnakumbhaś* MS 16 kalaśacatuṣṭayam ॥ em. Ed^{HT}; *kalaśacatuṣṭhayam* MS 1 vacanāt ॥ em. Ed^{HT} *vacanām* MS 5–6 catuḥpraṇāmādika- ॥ em. Ed^{HT} (whose reading *catuḥpraṇāmādika-* is a typing error); *catuḥpraṇāmādika-* MS 6 sattvavajrīm ॥ MS^{PC}; *sattvavajrīm* MS^{ac} 7 -muṣṭyā ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *muṣṭhyā* MS 7 -sattvavajrī- ॥ em. Ed^{HT}; *sattvavajrā* MS 7 -madhyamāṅgulim ॥ em. Ed^{HT}; *madhyamāṅguli* MS 7–8 punaḥpunaḥ ॥ em. Ed^{HT}; *punaḥpuna* MS 8 sphoṭayan ॥ MS; *sphoṭayet* em. Ed^{HT} (sil.) 9 saṃgrhya ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *sagrhya* MS 12 anyataram ॥ em. Ed^{HT}; *anyantaram* MS 14 tadvajraṃ ॥ em. Ed^{HT} (who reads *tanvajrām*); *tadvajrām* MS; Or emend *tattvajām* (sc. *ghaṇṭām*)? Tib. seems to imply vajradhātu: rdo rje dbyings su bsgom par bya'o/. 15 vajraghaṇṭām ॥ em. Ed^{HT}; *vajrāghaṇṭām* MS 16 sādhitam ॥ em. Ed^{HT}; *mādhitam* MS

5 pratyā[52v1]kṣān 16 sādhitā[53r1]m bhavati

- सत्त्ववज्राङ्कुशीं बद्धा वज्राचार्यस्ततः पुनः ।
 कुर्वन्नच्छटसंघातं सर्वबुद्धान् समाजयेत् ॥
 ॐ वज्रसमाज जः हूँ वैं होः प्रवर्तयन् ।
 ततः शीघ्रं महामुद्रां वज्रसत्त्वस्य सेवयन् ।
 5 उच्चारयेत्सकृद्वारं नामाष्टशतमुत्तमम् ॥
 तथैव वज्राङ्कुशादिभिः आकृष्य प्रवेश्य बद्धा वशीकृत्य । वज्रयक्षेण विघ्नोत्सा-
 रणं प्राकारपञ्जरं च कृत्वा समयवज्रमुष्टिना मण्डलद्वाराणि बद्धा द्यक्षरकवचेन स-
 र्वरक्षाः संरक्ष्यार्घदानपूर्विकाभिः स्वसमयमुद्राभिर्दृश्यं कृत्वा जः हूँ वैं होः प्रवर्त-
 यन् । समयस्त्वं । समयस्त्वमहमिति च । स्वहृदयानि मन्त्रांश्चान्ते संसाध्य । ध-
 10 र्मकर्ममहामुद्राभिश्चामुद्राभिषिञ्चेन्मुद्राभिषेकैस्तथागतादीन्मद्रकल्पिकपर्यन्तान् ॥
 तत्र सत्त्ववज्रादीनां स्वहृदयान्येव धर्ममुद्राः । वज्ररत्नधर्मकर्मणां कर्ममुद्रामहामुद्राश्च
 वज्राद्यन्तर्गर्भाः स्त्रीरूपधारिण्यो वज्रसत्त्वादिरूपाश्च ता इति ॥
 वामतथागतमुष्टिमुत्तानं कृत्वा दक्षिणहस्ततर्जन्यङ्गुष्ठाभ्यां कनीयसीमारभ्य वि-

1–2 *sattvavajrāṅkuśīm ... samājayet* ॥ = STTS 208: *sattvavajrāṅkuśīm baddhvā vajrācāryas tataḥ punaḥ | kurvann acchaṭasamghātāni sarvabuddhān samājayet* ॥; = SDPT: *sattvavajrāṅkuśīm baddhvā vajrācāryaḥ tataḥ punaḥ | kurvan acchaṭāsamghātāni sarvabuddhān samājayet* ॥ (p. 260)
 3 *om vajrasamāja ... pravartayan* ॥ SDPT: *om vajrasamāja jaḥ vaṃ hoḥ iti / ekaviṃśativāraṃ pravartayet* / (p. 260) 4–5 *tataḥ ... uttamam* ॥ ≈ STTS 208: *tataḥ śīghram mahāmudrāni bhāvya vajradharasya tu | uccārayet sakṛdvāraṇi nāmāṣṭaśatam uttamam* ॥; ≈ SDPT: *tataḥ śīghram mahāmudrāni vajrakrodhasamayam uccārayet / sakṛdvāraṇi nāmāṣṭakam śatam uttamam* / (p. 260) While the relevant part of the *Sarvavajrodayā* is metrical, this part of the SDPT is unmetrical. 6 *tathaiva ... bhadrakalpikaparyantān* ॥ SDPT: *tato vajrāṅkuśādibhiḥ svadvāreṇākṛṣya praveśya baddhvā vaśikṛtya, yathāvac caturhumkāreṇārghaṃ datvā, śrīvairocanādīn samayamudrābhir bhadrakalpikaparyantān sād-hayet. svamantram uccārya vadet, jaḥ hum vaṃ hoḥ samayas tvaṃ samayas tvam aham. tataḥ svamantram uccārayed eva siddhā bhavanti.* (p. 260) 11–12 *tatra sattvavajrādīnāni ... sāmānyeti* ॥ SDPT p.266: *tato yathālekhānusārato vairocanādīnāni mahāmudrābandhanī kuryāt / vajrasattvaratnadharmakarmakrodhānāni yā mahāmudrās tāḥ sattvaratnadharmakarmavajriṇām api vajrādyantargatāḥ strīrūpadhāriṇyaś ca tāḥ / yāni yāni mudrāni tu badhñīyād yasya yasya mahātmanaḥ. sarvamudrāsamayāḥ /*

1 *vajrācāryas* ॥ em. Ed^{HT}; *vajrāmicāyās* MS 2 *acchaṭasamghātāni* ॥ em.; *acchaṭasampātāni* MS; *acchaṭasamghātāni* em. Ed^{HT}. We retain the reading *acchaṭa-* of the ms., because we assume the unexpected short final vowel is intentional (metri causa). 3 *pravartayan* ॥ em. Ed^{HT}; *pravartayam* MS 4 *śīghram* ॥ em. Ed^{HT}; *śrīghram* MS 4 *sevayan* ॥ em. Ed^{HT}; *sevayam* MS 6–7 *vighnotsāraṇāni* ॥ MS; *vighnotsāraṇāni* Ed^{HT} (misprint) 7 *prākārapañjaraṇi ca* ॥ em.; *prākāraṇi pañjaraṇi* MS Ed^{HT}. Cf. §36 *vajradṛṣṭyā dīksimāmaṇḍalabandhaprākārapañjaraṇi pādatalaparigraheṇa bhūmitālam upādāya ...* §17 *vajrayakṣeṇa vighnotsāraṇāni rakṣāṃś ca kṛtvā ...* 7 *dvyakṣara-* ॥ em. Ed^{HT}; *tryakṣara-* MS; KSP *Devatāyoga* (6-2-1-5): *dvyakṣarakavacena kavacayet. vajramuṣṭīdvayena hṛdaye granthābhinayaṃ kuryāt.* (LOCATION!!); SDPT p. 134 *om tuṃ iti / anena dvyakṣarakavacena kavacayitvā* 8 *-mudrābhir dṛśyaṇi* ॥ em. Ed^{HT} (silently for the -r); *-mudrābhidṛśyā* MS 8 *jaḥ* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *jāḥ* MS 8–9 *pravartayan* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *pravarttayam* MS 10 *cāmudryābhiṣiñcen* ॥ em.; *cāmudrābhiṣiñce<n>* MS; *cāmudryābhiṣiñced* em. Ed^{HT} (sil.) Ed^{HT} does not note that *akṣara dmu* is lost at the beginning of line 5. **Make a new command for "lost akṣara"** 10 *-paryantān* ॥ em. Ed^{HT}; *paryantāni* MS 11 *vajrasattvaratnadharmakarmaṇām* ॥ em. ? *vajrasatvā | ratna | dharmma | karmaṇām* | MS; Ed^{HT} emends *vajrasattvaratnadharmakarmāṇām*. 12 *vajrādyantargarbhaḥ* ॥ em.; *vajrādyantargatāḥ* em. Ed^{HT}; *vajrādyantargarttāḥ* MS

कास्य संपुटाञ्जलिं कुर्यात् । इयं मैत्रेयादीनां समयमुद्रा । विद्या चैषां पूर्वोक्ता । तामेव विद्यां तेषां जिह्वासु न्यसेत् । इयं तेषां धर्ममुद्रा । अःकारेण स्वहृदि विश्ववज्रं निष्पाद्य तेषां लेख्यानुसारतो महामुद्रां बद्धा कर्ममुद्रा भवन्ति । स्वहृदि पञ्चसूचिकं वज्रं विचिन्त्य लेख्यानुसारत एव तेषां महामुद्रा बन्धनीयाः । सैव विद्या सामान्येति ॥

ततः पूजां कुर्यात् । अर्घ्यं दत्त्वा वस्त्रयुगलक्षं दशसहस्रं सहस्रं शतं प्रत्येकैकं वा सर्वसामान्यम् । नानाप्रकाराणि वितानानि चतुःकोणे विचित्रपताकावसक्तानि छत्रपताकाश्च । ॐकारेण वज्रसत्त्वेन च सप्तशोऽभिमन्त्र्य । पुष्पवृक्षशतं चतुरो वा वृक्षान् सर्वपुष्पाणि च पूर्ववदभिमन्त्र्य । ॐ वज्र स्फुर खमिति निर्यातयेत् ।

10 सर्वगन्धान् सुवासान्श्च विलेपनसुगन्धिकान्

50.13–51.5 vāmatathāgata- ... sāmānyeti ॥ SDPT p. 266: vāmatathāgatamuṣṭim uttānam kṛtvā dakṣiṇa-hastatarjanyamiguṣṭhābhyāṁ kanyasām ārabhya vikāśya samputāñjalim kuryāt / iyaṁ maitreyādīnāṁ samayamudrā / vidyā caīṣāṁ pūrvoktā / tām eva vidyāṁ teṣāṁ jihvāsu nyased iyaṁ teṣāṁ dharmamudrāḥ / akāreṇa svahṛdi viśvavajrāṁ niṣpādy teṣāṁ lekhyānusārato mahāmudrā baddhvā karmamudrā bhavanti / svahṛdi pañcasūcikaṁ vajrāṁ vicintya lekhyānusārata eva teṣāṁ mahāmudrā badhniyāḥ / saiva vidyā sāmānyaiveti / 6 nānāprakārāṇi ... saptaśo'bhimantrya ॥ SDPT, p. 270: pūrṇakumbhāś ca vastrayugalakṣaṁ daśasahasrakam śatam pratyekam ekaṁ vā sarvasāmānyam / nānāprakārāṇi vitānāni catuḥkoṇe vicitrapatākāvasaktāni chatradhvajapatākāśca / omkāreṇa śrī-vajrahumikāreṇa ca parijāpya / 8 puṣpavṛkṣaśatam ... sarvadevatābhyo niryātayet ॥ SDPT p. 270: vajraspharaṇam ity anena sarvadevatān niryātayet / puṣpavṛkṣaśatam caturo vā vṛkṣān sarvapūṣpāṇi ca / vajrānalena mudrāyuktāni / om vajrapuṣpe humi iti ca puṣpamudrayābhimantrya / sarvagandhān savāsāṁś ca vilepanasugandhikān tathaiṣa vajrānalena / om vajragandhe humi ity anayā ca gandhamudrāyuktayā karpūrāguruturuskāni candanādisanimiśrāṇi / tathaiṣa vajrānalena om vajradhūpe humi ity anayā dhūpamudrāśahitayā dhūpaghaṭikālakṣaṁ daśasahasraṁ śatam yathālābhami vā pradīpalakṣaṁ daśasahasraṁ śatam sarvapradīpān pradīpavartijvalitayuktam kuṇḍam sahasraṁ ca daśaikam vā / tathaiṣa vajrānalena om vajrāloke *humi (CHECK THE EDITION!!) ity anayā pradīpamudrāyuktayā parijāpya / om vajraspharaṇam ity udīrayan niryātayet / balyupahāraṁ ca lakṣaṁ daśasahasraṁ śatam daśasamikhyāṁ vā svastikam āditaḥ kṛtvā nānāprakārāṇi ca bhakṣāṇi / tathaiṣa vajrānalena parijāpya /

3 mahāmudrām ॥ Ed^{HT} needlessly emends to mahāmudrā.

7 catuḥkoṇe ॥ Ed^{HT} reports -kona as reading (probably a printing error) and emends catuḥkoṇe as separate word. Perhaps Ed^{HT}'s emendation is not necessary, although it is also easy to imagine how an original text -koṇe would have come to be misread as -koṇa.

9 om vajra sphara kham iti ॥ Emend om vajraspharaṇam iti following the SDPT? om vajrasphara kham iti is found in the Vajrāvalī 15.1

13 -muṣṭim uttānam ॥ em. Ed^{HT}; muṣṭimudrāttānam MS 1 iyaṁ ॥ em. Ed^{HT}; iyaṁ MS; Note particular form of ī based on i with vowel mark -ī. 1–2 tām eva ॥ em. Ed^{HT}; nāmeva MS 2 nyaset ॥ em. Ed^{HT}; nyasyed MS 4 vajrām ॥ em. Ed^{HT}; vajrām MS 4 saiva ॥ saivam ca MS Ed^{HT} 6 pūjām ॥ em. Ed^{HT}; pūjyā MS; Ed^{HT} correctly reports pūjyā but silently emends kuryād. 6 śatam ॥ em. Ed^{HT}; śata MS 7 catuḥkoṇe ॥ em. Ed^{HT}; catuḥkoṇa- MS 8 saptaśo ॥ em.; sap-taso MS; Ed^{HT} emends saptam. 8 'bhimantrya ॥ em. Ed^{HT}; bhimantryaṁ MS 9 vṛkṣān ॥ em. Ed^{HT}; vṛkṣā MS 9 abhimantrya ॥ em. Ed^{HT}; abhimantrya MS 9 niryātayet ॥ em. Ed^{HT} (sil.); niyātayet MS 10 savāsāṁś ca vilepanasugandhikān ॥ em.; savāsāṁś ca vilepanasugandhikān em. Ed^{HT}; savāsaṁ ca vilepanasugandhikān MS; Ed^{HT}'s note treats this as the same mistake as the one in the preceding line. The two cases are related but different. CHECK TIB.!!

13 ā[53v1]rabhya

गन्धविद्यया । कर्पूरागुरुतुरुष्काणि चन्दनादिसंमिश्राणि धूपविद्ययाभिमन्त्र्य । धूप-
घटिकालक्षं दशसहस्रं सहस्रं शतं वा । दशन्यूनम् न कार्यम् ।

घृतप्रदीपलक्षादिसंख्यं

प्रदीपकुण्डसहस्रं शतं दशकुण्डानि चत्वारि वा पूर्ववत्प्रदीपमन्त्रेणाभिमन्त्र्य ।

5 स्वस्तिकमादितः कृत्वा

बल्युपहारं लक्षरूपकं दशसहस्रं शतं दशसंख्यं वा नानाप्रकाराणि च भक्ष्यानि पूर्व-
वदेव अकारो मुखमित्यादिना सर्वदेवताभ्यो निर्यातयेत् ।

दशवाद्यसहस्राणि

दशवाद्याकारेण वाद्यमुद्राभिः वज्रमुष्टिभ्यां कराङ्गुलीभिर्वाद्याभिनयो दशप्रकारः त-

10 द्यथा वीणावङ्गमुरजकुरुन्दकान्सीभेरीमृदङ्गपटहगुञ्जतिमिलाभिनयश्चेति । वाद्यनट-
नर्तकमकुटकटककुण्डलादिपूजाश्च । ॐकारेण हूंकारेण वाभिमन्त्र्य निर्यातयेत् ।
तथा

पट्टावलम्बना कार्यां स्रक्कामरविभूषिता ।

हारार्धहाररचिता सार्धचन्द्रोपशोभिता ॥

15 तुरंगहस्तिगोयूथा दातव्याश्च सुकल्पिताः ।

तोरणानि च रम्याणि घण्टादिसहितानि च ॥

8 *daśavādyasahasrāṇi ... tathā* ॥ SDPT (p.272): *daśavādyasahasrāṇi sahasraśatam vādyāni daśavādyāni vā humkāreṇa vādyamudrābhir vajramuṣṭibhyāni karāṅgulibhir vādyābhinayadaśaprakārah. tady-athā vīṇāvaṅgamurajakurundakāṇsībhērīmṛdaṅgapataḥagumijātimilābhinayaś ceti. vādyanaṭanar-takakuṇḍalamukuṭādipājās ca. omkāreṇābhimantrya. tathā ... 13–16 paṭā... śobhitā* ॥ To be traced. SDPT (p.272) *tathā paṭāvalambanā kāryā sraḥ cāmaravibhūṣitā / hārārdhahāraṇaṣṭitārārdhacandropaśobhitā / turamgahastigoyūthā dātavyāś ca sukalpitāḥ /*

13 *sraḥcāmara-* ॥ the correct decipherment of the *akṣara* provisionally transliterated as *-kḍā-* is uncertain. Other options: *-jḍā-*, *-kḍrā-*. Ed^{HT} emends *sraḥ cāmara-*.

1 *-turuṣkāṇi* ॥ em. Ed^{HT}; *turaṣkāṇi* MS 1 *-saṁmīśrāṇi* ॥ em. Ed^{HT} (who, however, misreads *-n-* for *-ṇ-*) *-saṁmīśrāṇi* MS 1 *-mantrya* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *-mantrya* MS 3 *ghṛtapradīpa-* ॥ em. *ghṛtapradīpādi-* MS Ed^{HT} **CHECK AGAIN!!** 4 *pradīpakauṇḍasahasraṇi* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *pradīpakauṇḍasahasra* MS 4 *-mantrya* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *-mantrya* MS 6 *balyupahāraṇi* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *valyūpahāraṇi* MS 6–7 *pūrvavad eva akāro* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *pūrvavaddevākāro* MS 7 *mukham* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *mukhyam* MS 7 *sarvadevatābhyo* ॥ MS; *sarvadevatābhyāni* Ed^{HT} 9 *daśavādyākāreṇa* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *daśavāhy[am]kāreṇa* MS 9 *karāṅgulibhir* ॥ em.; *karāṅgulibhiḥ* MS *karāṅgulibhir* Ed^{HT}; However, the first preserved *akṣara* on line 3 does not show a *repha*, so we presume the restoration must be *-bhiḥ* without *sandhi*, as previously in this sentence. So we emend *karāṅgulibhiḥ*. 9 *vādyābhinayo daśaprakārah* ॥ MS; *vādyābhinaye | daśaprakārah* Ed^{HT} 10 *-kurunda-* ॥ MS; Ed^{HT} silently emends *-mukunda-*. 10 *-kānsi-* ॥ MS; Ed^{HT} silently emends *-kānsi-*. 10 *vādyā-* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *vāhya-* MS; But note ms. *vāhyānṛtya-* in §76. Maybe we should not emend in either place? 11 *-pūjās* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *pūjyās* MS 11 *niryātayet* ॥ em.; *nipātayet* MS **CHECK!!** 13 *paṭāvalambanā* ॥ em.; *paṭāvalambanā* MS (**CHECK!!**) 13 *sraḥcāmara-* ॥ em. Ed^{HT}; *sraḥcāmara* MS 14 *hārā...śobhitā* ॥ em.; *hārārdhahāraṇaṣṭitārārdhacandropaśobhitā* MS; *hārārdhahāraṇaṣṭitārārdhacandropaśobhitā* Ed^{HT}, without note. Was the removal of *-sārdha-* a conscious decision on the part of HT? Probably the required meaning can be obtained with *sa-* as 'with'. 15 *turamga-* ॥ em.; *turagā-* MS

4 *-sahasraṇi* [54r1] *śatam*

ततो वज्रलास्यादिभिः सम्पूज्य । सर्वसत्त्वार्थं कुरुध्वं सर्वसिद्धय इति । सर्वत-
थागतविज्ञप्तिं कुर्यात् ।

3.8.1.2. bāhyabalim

ततो बाह्यबलिं दद्यात् । उत्तरसाधकं मण्डले प्रतिष्ठाप्य ।

5 सलाजं सतिलं साम्भः सभक्तं कुसुमैस्सह ।

शङ्कुलिकादिभक्षैः च

अकारादिना परिजप्य

पूर्वदिग्भागमारभ्य

10 त्रिक्षेपान् गन्धपुष्पधूपदीपार्घ्याश्चादावन्ते च दद्यात् । तत्र पूर्वं तावन्मण्डलकानि का-
रयेत् । तत आवाहयेत् । ततः समयं दर्शयेत् । अर्घं च दत्त्वा गन्धादिभिः सम्पू-
ज्य बलिं दद्यात् । ततो विसर्जयेदिति । तत्रेमे मुद्रामन्त्रा भवन्ति ।

आलीढपदेन स्थितः प्राञ्चुखो वामवज्रं दर्शयेत् । दक्षिणवज्रं कटिदेशे संधा-
र्य दक्षिणतर्जन्यङ्कुश्यावाहयेत् । तर्जन्यङ्कुशरहिता शक्रस्य समयमुद्रा । प्रत्यालीढ-
पदेन स्थित्वा आवाहनमुद्रायास्तर्जनीं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । अथास्य मन्त्रः । नमो

1–2 tato vajralāsyādibhiḥ ... kuryāt ॥ SDPT (p. 272): *punarvajrakulamaṇḍaloktaṣoḍaśakarmamudrābhir api saṃpūjya sarvakrodhakulavijñaptim kuryāt / sarvasattvārtham kurudhvaṃ sarvasiddhaya iti* /; STTS 209: *tatas tu guhyapūjābhiḥ saṃtoṣya sa mahātmanām | vijñāpet sarvasattvārtham kurudhvaṃ sarvasiddhaya iti* ॥ (Anandagarbha uses the latter half of the stanza, and change the word order so that the Sanskrit becomes more natural.); *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* v.354: *caḥṣuḥkāyādyadhiṣṭhānasekapūjādikalpite | vijñāpayet sarvasattvārtham kurudhvaṃ sarvasiddhaye* ॥ (hyper metrical.) 4 tato ...tatreme mudrāmantrā bhavanti ॥ SDPT pp.272–274: *tato bāhyabalim dadyād uttarasādhakam maṇḍale pratiṣṭhāpya, salājam satilam sāmhaḥ sabhaktam kusumaiḥ saha satilakādibhaktaiḥ cākārādinā parijapya, pūrvadigbhāgam ārabhya trikṣepāṃ gandhapuṣpadhūpadīpārgham cādāv ante dadyāt. tatra pūrvam tāvaṃ maṇḍalāni kārayet. tata āvāhayet. tataḥ samayaṃ darśayet. argham ca datvā gandhādibhiḥ saṃpūjya balim dadyāt. tato visarjayed iti. tatreme mudrāmantrā bhavanti.*

6 -bhakṣaiḥ ॥ Emend -bhakṣaiḥ?

9 trikṣepān ॥ to be interpreted somehow as meaning *trīḥ kṣipet* or *trīḥ kṣepayet*? or rather as *trikṣepān* ‘three throws’? Or *trīḥ trikṣepān*? Note SDPT parallel.

1 sarvasattvārtham ॥ em. Ed^{HT}; *sarvasattvārtha* MS 1–2 sarvatathāgata- ॥ em. Ed^{HT}; *sarvatathāgata* MS; Ed^{HT} does not note that the *r* is supplied, having presumably been lost by damage to the leaf. 4 maṇḍale ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *maṇḍala* MS 5 saha ॥ em. Ed^{HT}; *sahaḥ* MS 8 pūrvadigbhāgam ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *pūrvādagbhāgam* MS 9 trikṣepān ॥ em.; *trikṣepāt* MS Ed^{HT} 9 dhūpadīpārghamīś cādāv ante ॥ em.; *dhūpadīrghārghat* | *ścādāv arte* MS; slightly differently from Ed^{HT}’s -*dhūpadīpārghamī* cādāv ante. Ed^{HT} read *arte* rather than *arte*. 10 tata ॥ em. Ed^{HT}; *tataḥ* 11 iti ॥ em. Ed^{HT}; *ibhiḥ* MS

7 -bhakṣaiḥ[54v1]cākārādinā

वज्रस्य दिशि दिशि वज्रपाणे रक्ष रक्ष स्वाहा ।

दक्षिणकरतर्जनीं कुण्डलाकारेण कुञ्चयित्वा मध्यमासूच्यास्तृतीयपर्वे धारयेद-
ङ्गुष्ठं च करमध्ये । अग्नेरावाहनमुद्रा । आवाहनमुद्राया अङ्गुष्ठं तर्जनीपार्श्वश्रितमग्नेः
समयमुद्रा । अस्या एव मुद्रायाः करमध्ये । अभिमुखावङ्गुष्ठतर्जनीनखावेकतोयोज्यौ
5 विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । अग्ने एह्याकपिल ज्वल २ दह शिखि तोलि विरूपाक्ष स्वाहा
।

याम्यभिमुखो योगी अभिमुखौ करौ कृत्वा अभ्यन्तरवज्रबन्धे मध्येऽङ्गुष्ठयुगलं
बहिरनामिकाद्वयासक्तसूचीं पुनरभ्यन्तरं धारयेद्यमस्यावाहनमुद्रा । अनामिकां पुनर्बाह्यतः
सूचीं तथैव कृत्वा मुद्रां हृदये धारयेत्समयमुद्रा । अनयैवानामिकासूच्या विसर्जनं

53.12–54.1 āliḍhapadena ... rakṣa rakṣa svāhā ॥ SDPT p. 274: āliḍhapadena sthitaḥ prāṇmukho
vāmavajraṃ darśayet. dakṣiṇaṃ kaṭideśe saṃdhārya tarjanyamkuṣṭyāvāhayet. tarjany amkuśarahitā
śakrasya samayamudrā. pratyāliḍhapadena sthivāvāhanamudrāyas tarjanīm prasārya visarjanamu-
drā. athāsya mantraḥ. namo vajrasya diśi vajrapāṇe rakṣa svāhā; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-1):
tataḥ samapadam sthivā tarjanyamkuśarahitā samayamudrā. prokṣaṇārghapādyācamanaṃ ca kṛtvā
puṣpādibhiḥ saṃpūjyāṣṭālāsyaḍiś ca kṛtvā, oṃ namo vajrasya ca diśi 2 vajrapāṇe rakṣa 2 svahā ity
anena balim dadyāt. tataḥ pratyāliḍhapadena sthivā, āvāhanamudrayā tarjanīm prasārya visar-
jayet. iti śakrasya. 2–6 dakṣiṇakaratarjanīm ... virūpākṣa svāhā ॥ SDPT p. 274: dakṣiṇakaratar-
janī kuṇḍalākāreṇa kuṃcayitvā madhyamāsūcyās tṛtīyaparve dhārayed aṅguṣṭhakaṃ ca karamad-
hye. agner āvāhanamudrā. āvāhanamudrāyā aṅguṣṭhaṃ tarjanīpārśvasāritam. agneḥ samayamudrā.
asyā eva mudrāyāḥ karamadhye 'bhīmukhāv aṅguṣṭhatarjanīnakhāv ekato yojyau visarjanamudrā.
mantraḥ. agne ehi ehi kapila jvala jvala daha śikhito lola virūpākṣa svāhā; KSP (chapter 6, Homa,
6-7-14-2): vakṣyamāneṣv apy ākarṣaṇasamayavisarjaneṣu yathākramam āliḍhasamapratyāliḍhapadāni
prokṣaṇādīpūjāmś ca pūrvavat. mantramudrānām tu viśeṣaḥ. dakṣiṇatarjanīkuṇḍalākāre kuṃcayitvā
madhyamāsūcyās tṛtīyaparva dhārayet. aṅguṣṭhaṃ ca karamadhye sthāpayet. ity āvāhanam. asyā
mudrāyā aṅguṣṭhatarjanīpārśvasāritam samayaḥ. oṃ ehy ehi kapila jvala 2 ha 2 śikhi toli virūpākṣa
svāhā. asyā mudrāyās tarjanyamguṣṭhaṃ nakhāś caikato yojya visarjayet. ity agneḥ.

5 śikhi toli ॥ SDPT has śikhito lola. Emend śikhi loli?

12 sthitaḥ ॥ em. Ed^{HT}; sthitam MS 12 kaṭideśe ॥ em. Ed^{HT}; kaṭidesa MS 12–13 saṃdhārya ॥
em. Ed^{HT}; sadhārya MS 14 athāsya mantraḥ ॥ em. Ed^{HT}; athāsammantram MS 1 vajrasya diśi ॥
em. Ed^{HT}; vajrasya ca diśi 2 tarjanīm ॥ MS; -tarjanī Ed^{HT}. But there is clearly an anusvāra and it
is required also by the context. 2 -madhyamā- ॥ em.; -madhyam- MS Ed^{HT} 3 āvāhanamudrāyā ॥
MS; Ed^{HT} reads āvāhanamudrayā and emends āvāhanamudrāyā. 3 aṅguṣṭhaṃ ॥ em.; aṅguṣṭha-
MS Ed^{HT} 3 -śritam ॥ em. Ed^{HT}; sṛtam MS 3 agneḥ ॥ em.; agne MS; Ed^{HT}'s emendation agner
goes against the rules of sandhi. 4 mudrāyāḥ ॥ em. Ed^{HT}; mudrayāḥ MS 4 -yojyau em. Ed^{HT};
yojyo MS 5 mantraḥ ॥ em. Ed^{HT}; mantra MS 5 ehy ākapila ॥ em.; ehy ākapilākapila MS Ed^{HT}.
Or emend ehy ehy ākapila?

5 daha[55r1]śikhi toli

भवति । मन्त्रः । यमाय स्वाहा ।

नैर्ऋत्यभिमुखस्समपादस्थितो दक्षिणकरमुष्टिं कृत्वा मध्यमातर्जन्यौ कुञ्चयेत् ।
खङ्गाकारेण संस्थाप्य वामकरं कटिप्रदेशे धारयेद्दामतर्जनीं कुञ्चयित्वा निर्ऋतेरावाहनमुद्रा
। अस्या एव मुद्राया वामकरं कटिदेशेऽवस्थितं खङ्गमुद्रा । निर्ऋतेः समयमुद्रा ।

5 आवाहनमुद्रायास्तर्जनीं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । सर्वभूतभयङ्कर कुरु २ स्वाहा
।

वारुण्यां दिशि समपादावस्थितो दक्षिणकरतर्जन्यङ्गुष्ठावेकतो योजयेत् । वाम-
मुष्टिं हृदये संधार्य वामतर्जन्यङ्कुशेनावहयेत् । वरुणस्यावाहनमुद्रा । अस्या एव
वामतर्जनीं मुष्टियोगतो धारयेत् पाशमुद्रा । वरुणस्य समयमुद्रा । आवाहनमु-
द्रायास्तर्जनीं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । तृ तृ पुट तृ तृ शिखि तोलि विरूपा-

10

54.7–55.1 yāmyabhimukho ... yamāya svāhā ॥ SDPT p. 274: yāmyām abhimukho yogī abhimukhaka-
rau kṛtvābhyantaravajrabandhe madhye 'ṁguṣṭhayugalaṁ bahir anāmikādvayāsaktasūcī punar ab-
hyantare dhārayet. yamasyāvāhanamudrā. anāmikām punar bāhyataḥ sūcīm tathaiva kṛtvā hṛdaye
dhārayet. samayamudrā. anayaivānāmikāsūcyā visarjanam bhavati. asya mantrah. yamāya svāhā;
KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-3): anāmikābhyām sūcīkṛtvā śeṣair abhimukhābhyantaravajraband-
hair punar anāmike prthak kṛtvā kuñcyākaraṣayet. āvāhanam. asyā mudrāyā ākuñcanarahitā(m)
hṛdi dhārayet. samayaḥ. om yamāya svāhā. samayamudrāparibhramaṇād visarjanam. iti ya-
masya. 2–6 nairṛtyabhimukhas ... svāhā ॥ SDPT p. 274: nairṛtyām abhimukhaḥ samapadaasthito
dakṣiṇakaramuṣṭim kṛtvā, madhyamātarjanīyā evam ākuñcyā dhārayet. khaḍgākāreṇa saṁsthāpya
vāmakaram kaṭideśe dhārayet. vāmatarjanīm kuñcayitvā nairṛtyer āvāhanamudrā. asyā eva mu-
drāyā vāmakaram kaṭideśe 'vasthitam khaḍgamudrā. nairṛteḥ samayamudrā. āvāhanamudrāyā
tarjanīm prasārya visarjanamudrā. mantrō 'sya. sarvabhūtabhayaṁkaram kuru kuru svāhā; KSP
(chapter 6, Homa, 6-7-14-4): vāmamuṣṭim kaṭipradeśe sthāpya tarjanīm kuñcayitvā, dakṣiṇamuṣṭi-
madhyamātarjanībhyām khaḍgākaraṣaṇād āvāhanam. asyā eva vāmatarjanīyākuñcanarahitā samayaḥ.
om sarvabhūtabhayaṁkara kuru 2 svāhā. asyā eva vāmatarjanīprasāraṇād visarjanam. iti nairṛtyasya.

4 asyā ॥ emend anayā? But see asyā again in next §. Ed^{HT} accepts asyā.

4 nairṛteḥ ॥ What is the proper reading of the akṣara we tentatively read rsa? Can it be an alternative
form of ṛ?

7 yāmyabhimukho ॥ em.; yāmyābhimukho MS; yāmyām abhimukho SDPT 7 yogī abhimukhau ॥
MS; yogy abhimukhau em. Ed^{HT} 7 kṛtvā abhyantara- ॥ MS; kṛtvābhyantara em. Ed^{HT} 7 -vajrabandhe ॥
MS; -vajrabandham MS Ed^{HT} 8 anāmikā- ॥ em. Ed^{HT} (sil.); anāmikā MS 8 abhyantaram ॥ em.
Ed^{HT} (misreading abhyāntara); a[bhya]ntara MS 8 punar ॥ em. Ed^{HT}; punā MS 9 sūcīm ॥ em.
Ed^{HT}; sūcī MS 9 hṛdaye dhārayet ॥ em.; hṛdaye dvārayet MS; hṛdayeddhārayet Ed^{HT}, with the
same emendation. Or should we just accept Ed^{HT}'s reading? 9 -nāmikā- ॥ em. Ed^{HT} (sil.);
-nāsikā- MS 1 mantraḥ ॥ em. Ed^{HT}; mantra MS 2 nairṛtya- ॥ em. Ed^{HT} (sil.); nairṛtya MS
2 muṣṭim ॥ em. Ed^{HT} (sil.); muṣṭhiṁ MS 3 khaḍgākāreṇa ॥ em.; khaḍgākāreṇa MS; Ed^{HT} mis-
reads khaḍgakāreṇa, and emends khaḍgākāreṇa (with d, not ḍ). 3 -pradeśe ॥ em. Ed^{HT} (sil.);
pradesa MS 3 vāmatarjanīm ॥ em. Ed^{HT} (sil.); vāmatarjanīni MS 3 nairṛter ॥ em.; nisater
MS; Ed^{HT} reads nirṛter and emends nairṛter. 4 mudrāyā ॥ em.; mudrayā MS; Ed^{HT} misreads
mudrāyā which he emends to mudrayā. 4 kaṭideśe ॥ em. Ed^{HT}; kaṭidesa MS 4 khaḍgamudrā ॥
em.; khaḍgamudrā MS; Ed^{HT} just reads khaḍgamudrā. Cf. preceding §. It seem Ed^{HT} had the oppo-
site understanding from ours of which akṣaras represent ḍ and d. 4 nairṛteḥ ॥ em.; nirsateḥ MS;
Ed^{HT} reads nirṛteḥ and emend nairṛteḥ. 5 āvāhana- ॥ em. Ed^{HT}; avāhana- MS 5 mantraḥ ॥
em. Ed^{HT}; mantra MS

क्ष स्वाहा ॥

वायव्यां दिश्यभिमुखं स्थित्वा वाममध्यमासूचीयुक्ततर्जनीं कुण्डलाकारेण तृतीयपर्वे **संधार्याभिमुखं** प्रसारयेत् । दक्षिणकरं कटिदेशे संस्थाप्याकुञ्चिताङ्गुष्ठेन वायोरावाहनमुद्रा । अस्या **एवाङ्गुष्ठं** पूर्ववद्वायोः समयमुद्रा । आवाहनमुद्राया अङ्गुष्ठं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । ॐ श्वस खाख खखः स्वाहा ।

कौबेर्यभिमुखस्थितः करद्वयमभिमुखं कृत्वाभ्यन्तरवज्रबन्धे कनिष्ठाद्वयसूचीं तस्याः पृष्ठतोऽनामिकायुगलं पृथक्पृथक् **संधार्य** मध्यमासूची वज्राकारेण नामयेत्कुबेरावाहनमुद्रा । अस्या एव मुद्राया मध्यमाद्वयमभ्यन्तरवज्रबन्धयोगतो न्यस्येत्कुबेरस्य समयमुद्रा । आवाहनमुद्राया मध्यमाद्वयं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । ॐ

55.7–56.1 vāruṇyām ... virūpākṣa svāhā ॥ SDPT p. 276: vāruṇyām diśi samapadasthito dakṣiṇakaratarjanyamguṣṭhāv ekato yojayed vāmamuṣṭim hr̥di samdhārya vāmatarjanyamkuṣenāvāhayet. varuṇasyāvāhanamudrā. asyā eva vāmatarjanīmuṣṭiyogato dhārayet. pāśamudrā. āvāhanamudrāyās tarjanīm prasārya visarjanamudrā. mantra 'sya. tṛtṛpuṭa tṛtṛśikhitoli virūpākṣa svāhā; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-5): dakṣiṇamuṣṭau tarjanyamguṣṭhāv ekato yojyau. vāmamuṣṭim hr̥di kṛtvā tarjanyamkuṣenāvāhayet. saivāṅkuśarahitā samayaḥ. om bhṛ 2 puṭa bhṛ 2 śikhi toli virupākṣa svāhā. vāmatarjanīm prasārya visarjanam. varuṇasya. 2–5 vāyavyām ... khakhah svāhā ॥ SDPT p. 276: vāyavyām diśy abhimukhaṁ sthitvā vāmakaramadhyamā sūcīmuktā tarjanī kuṇḍalākāreṇa tṛtīyaparve saṁdadhyābhimukhaṁ prasārayet. dakṣiṇakaram kaṭideśe saṁsthāpya kuṁcitāṅguṣṭhena vāyor āvāhanamudrā. asyā **cvāṅguṣṭhaṁ** pūrvavat saṁdhārya vāyor samayamudrā. āvāhanamudrāyā aṅguṣṭhaṁ prasārya visarjanamudrā. mantraḥ. om śvasa khāke khakhah svāhā; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-6): vāmamuṣṭhāv uchritamadhyamātṛtīyaparva tarjanīkuṇḍalākāreṇa dhārayet. dakṣiṇamuṣṭim kaṭipradeśe saṁsthāpy ākuñcitāṅguṣṭhenāvāhayet. saiva dakṣiṇāṅguṣṭhapradeśāt samayaḥ. om susakhakhakhūkha svahā. atraivāṅguṣṭhaprasāraṇād visarjanam. vāyoḥ.

7 vāruṇyām ॥ em. Ed^{HT}; vāraṇyan MS 8 aṅkuṣenāvāhayet ॥ em.; anikusenāvāyeyet MS; Ed^{HT} reads -aṅkuṣenāvāyeyet and emends to -aṅkuṣenāvāhayet (missing -u- no doubt an unintentional error). 9–10 āvāhanamudrāyās ॥ em. Ed^{HT}; āvāhanamudrāyās MS 10 mantraḥ ॥ em. Ed^{HT}; mantra MS 2 diśy ॥ em. Ed^{HT}; diśv MS 2 vāmamadhyamāsūcīyuktatarjanīm ॥ em.; vāmamadhyamām sūcīm muktā tarjanī MS; vāmamadhyamām sūcīm muktā tarjanī Ed^{HT} 3 saṁdhāryābhimukhaṁ ॥ em.; saṁdadhyād abhimukhaṁ MS Ed^{HT} 3 kaṭideśe ॥ em. Ed^{HT} (sil.); kaṭideśe MS 4 evāṅguṣṭhaṁ ॥ em.; evāṅguṣṭha MS (**CHECK Ed^{HT}**) Alternatively, this should be emended to asyā evāṅguṣṭhaṁ dhāryam (eye skip from dhā to vā of vāyor?) 4 āvāhanamudrāyā ॥ em. Ed^{HT}; āvāhanamudrāyā MS 4–5 aṅguṣṭhaṁ ॥ em. Ed^{HT} (sil.); aṅguṣṭhaṁ MS 5 mantraḥ ॥ em. Ed^{HT}; mantra MS 5 śvasa khākha khakhah ॥ em.; [sva]sa khākha khakhah MS; śvasa khākha khākha Ed^{HT}, emending to śvasa khākha khākha. Cf. Dhātupāṭha 2.64: śvasa prāṇane |

कुबेराय स्वाहा ।

ऐशान्यां दिशि तदभिमुखावस्थितः करद्वयमेकतो योज्याञ्जलिं कृत्वा कनीय-
स्यनामिकैस्तलवज्रबन्धं कृत्वाङ्गुष्ठयुगलं मध्यमाश्रितं मध्यमासूच्यो बहिर्वज्राका-
रेण तर्जनीद्वयं न्यस्य तदेवाकुञ्च्योपरि परस्परनखासक्तं कुर्यादीशानावाहनमुद्रा ।
5 अस्या एव तर्जन्यौ पूर्ववद्वज्राकारेण धारयेदीशानस्य समयमुद्रा । आवाहनमुद्रा-
यास्तर्जन्यौ प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रः । ॐ ज्रुं ज्रुं शिव स्वाहा ।

प्रत्यालीढस्थानस्थोऽञ्जल्याकारेण हस्तौ संधार्योर्ध्वं दृष्ट्वा तर्जनीद्वयाङ्कुश्या ब्र-
ह्मादीनामावाहनम् । अस्या एव तर्जनीद्वयं पूर्ववत्संस्थाप्य समयमुद्रा । आवाह-
नमुद्रायास्तर्जनीद्वयं प्रसार्य विसर्जनमुद्रा । मन्त्रा भवन्ति । ऊर्ध्वब्रह्मणे स्वाहा ।

56.6–57.1 kauberyabhimukhasthitaḥ ... kuberāya svāhā ॥ SDPT p. 276: *kauberyabhimukhaṃ sthi-
taḥ karadvayam abhimukhaṃ kṛtvābhyantaravajrabandhaṃ kaṇiṣṭhādvayasūcīṃ tasyāḥ prṣṭhato 'nāmikāyu-
galaṃ prthak saṃdhārya madhyamāsūcīṃ vajrākāreṇa nāmayet. kuberāvāhanamudrā. asyā eva mu-
drāyā madhyamādvayam abhyantaravajrabandhayogato nyasya kuberasya samayamudrā. āvāhana-
mudrāyā madhyamādvayam prasārya visarjanamudrā. mantrō 'sya. oṃ kuberāya svāhā*; KSP (chap-
ter 6, Homa, 6-7-14-7): *abhyantaravajrabandhe kaṇiṣṭhādvayam sūcīkṛtvā tatprṣṭhato 'nāmikāyu-
galaṃ prthak prthak saṃdhārya madhyamādvayam sūcīkṛtvā vajrākāreṇānāyēt. āvāhanam. asyā
eva madhyamādvayam praveśya samayaḥ. oṃ kuberāya svāhā. āvāhanamudrāyā madhyamādvayam
prasārya visarjanam. kuberasya. 2–6 aiśānyām ... śiva svāhā* ॥ SDPT pp. 276–278: *aiśānyām diśy
abhimukhaṃ sthītvā karāv ekato yojyāṃjaliṃ kṛtvā kanyasānāmikātalavajrabandhaṃ kṛtvāṃguṣṭhayu-
galaṃ madhyamāśritam madhyamāsūcyo bahir vajrākāreṇa tarjanīdvayam nyasya tad evākuṃcy-
opari parasparanakhāsaktaṃ kuryāt. iśānāvāhanamudrā. asyā eva tarjanyau pūrvavad vajrākāreṇa
dhāraye. iśānasamayamudrā. āvāhanamudrāyās tarjanyau prasārya visarjanamudrā. mantrāḥ.
oṃ juṃ juṃ śiva svāhā*; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-8): *kanyasyanāmikābhyām talavajraband-
haṃ kṛtvā aṅguṣṭhayugalaṃ madhyamāśritam madhyamāsūcyāḥ prṣṭhatas tarjanīdvayam vajrākāreṇa
saṃdhāryākuñcyā parasparam nakhāsaktaṃ kuryāt. āvahanam. pūrvavad vajrākāreṇa dhārāṇāt
samayaḥ. oṃ hūṃ śiva svāhā. saiva tarjanīprasāraṇād visarjanam. itīśānasya.*

7 'nāmikāyugalaṃ ॥ It is unclear at the beginning of 55v5 whether the photo shows the two first
akṣaras in damaged form, or whether we are seeing remnants of some other folio. Anyhow, it is clear
which two akṣaras must be read here.

6 -bandhe ॥ em.; -vandhami MS Ed^{HT} 7 prṣṭhato ॥ em. Ed^{HT} (sil.); prṣṭato MS 7 madhyamāsūcī ॥
em.; madhyamām sūcīṃ MS Ed^{HT} 8 mudrāyā ॥ em. Ed^{HT}; mudrayā MS; 8 madhyamādvayam ॥
em.; madhyādvayam MS Ed^{HT} 9 -mudrāyā ॥ em. Ed^{HT}; -mudrayā MS; 9 madhyamādvayam ॥
em.; madhyādvayam MS Ed^{HT} 2 aiśānyām ॥ em. Ed^{HT}; aiśānyā MS 2 -vasthitāḥ ॥ em. Ed^{HT}
(sil.); -vasthitāḥ MS 2 yojyāṃjaliṃ ॥ em. Ed^{HT} (sil.); yojyāṃjiali MS 2–3 kaṇīyasyanāmikai ॥
em.; kanyasānāmikais MS Ed^{HT} 3 kṛtvāṅguṣṭha- ॥ em. Ed^{HT} (sil.); kṛtvāṅguṣṭha MS 3 madhyamāśritam ॥
em.; madhyāśritam em. Ed^{HT} (sil.); madhyāśritam MS 3 madhyamāsūcyo ॥ em.; madhyamāsū-
cyo em. Ed^{HT} (sil.); madyamacūcyā MS 4 evākuñcyopari ॥ em.; evākucyopari MS; evākuñcy-
opari em. Ed^{HT} (sil.) 5 asyā ॥ MS; asyām Ed^{HT}; We think the ostensible anusvāra is a hole in the
folio. 5 tarjanyau ॥ em. Ed^{HT}; tarjanyo MS 5 pūrvavad vajrākāreṇa ॥ em. as in SDPT; see
note Ed^{HT}; pūrvavad vajrākāreṇa MS 6 prasārya ॥ em. Ed^{HT} (sil.); praśārya MS 6 jruṃ jruṃ ॥
MS; juṃ juṃ Ed^{HT}

2 karadvaya[56r1]m ekato

सूर्याय ग्रहाधिपतये स्वाहा । चन्द्राय नक्षत्राधिपतये स्वाहा ।

समपदं स्थानमास्थाय हस्तद्वयमेकतो योज्य विरलान्योन्याङ्गुल्यग्रं संयोज्या-
ङ्गुष्ठौ वर्तुलाकारेणाधो दृष्टिं कृत्वा पृथिव्यादीनां तर्जन्यङ्कुशाभ्यामावाहनम् । तर्ज-
न्यौ पूर्ववद्व्यवस्थाप्य समयमुद्रा । आवाहनमुद्रायाः प्रसारिततर्जनीभ्यां विसर्जनम्
5 । मन्त्राः । अधःपृथिव्यै स्वाहा । असुरेभ्यः स्वाहा । नागेभ्यः स्वाहेति ।

तत आचमनं स्वमन्त्रैरेव सर्वेषां दत्त्वा सशिष्यगणस्य ममाविघ्नं कुरुत कर्मसिद्धिं
च मे प्रयच्छतेत्युक्त्वा सर्वान्विसर्जयेदिति ॥

अथ सुबाहुपरिपठितगाथाभिर्बलिं दद्यात् ।

देवासुरा सर्वभुजङ्गसिद्धास्तार्क्ष्याः सुपर्णाः कटपूतनाश्च ।

10 गन्धर्वयक्षा ग्रहजातयश्च ये केचि भूमौ निवसन्ति दिव्याः ॥

न्यस्तैकजानुः पृथिवीतलेऽहं कृताञ्जलिर्विज्ञापयामि तांस्तु ।

सपुत्रदारैः सह भृत्यसंघैः श्रुत्वा इहायान्तु अनुग्रहार्थम् ॥

ये मेरुपृष्ठे निवसन्ति भूता ये नन्दने ये च सुरालयेषु ।

57.7–58.1 *pratyālīḍhasthānastho ... nakṣatrādhīpataye svāhā* ॥ SDPT p. 278: *pratyālīḍhasthānastho 'mjalāyākāreṇa hastau saṁdhārya, ūrdhvaṁ dṛṣṭvā tarjanīdvayāṅkuśyā brahmādinām āvāhanamu-
drā. asyā eva tarjanīdvayam pūrvavat saṁsthāpya samayamudrā. āvāhanamudrāyās tarjanīdvayam
prasārya visarjanamudrā. mantrās teṣām. om ūrdhvaṁ brahmaṇe svāhā. om sūryāya grahād-
hipataye svāhā. om candrāya nakṣatrādhīpataye svāhā*; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-9): *ūrd-
hvaṁ dṛṣṭvā saṁpuṭāñjalim kṛtvā tarjanīdvayam ākuñcyāvāhayet. asyā eva tarjanīdvayam pūrvavat
saṁsthāpya samayaḥ. om ūrdhvabrahmaṇe svāhā. om sūryāya grahādhipataye svāhā. om candrāya
nakṣatrādhīpataye svāhā. āvāhanamudrāyās tarjanīdvayam prasārya visarjanam. brahmādinām.
2–5 samapādam ... nāgebhyaḥ svāheti* ॥ SDPT p. 278: *samapadam sthānam āsthāya hastadvayam
ekato yojyāvicālānyony āṅgulyagrā samyojyāṅguṣṭhau vartulākāreṇādhodṛṣṭim kṛtvā pṛthivyādinām
tarjanyaṅkuśābhyām āvāhanam. tarjanyau pūrvavat vyavasthāpya samayamudrā. āvāhanamu-
drāyāḥ prasāritatarjanībhyām visarjanamudrā. mantraḥ. om adhaḥ pṛthivyai svāhā. om asureb-
hyaḥ svāhā. om nāgebhyaḥ svāhā*; KSP (chapter 6, Homa, 6-7-14-10): *hastadvayena jalāñjalim
kṛtvāṅguṣṭhau vartulākārav adho dṛṣṭim kṛtvā tarjanyaṅkuśābhyām āvāhayet. tarjanyaṅkuśarahitā
samayaḥ. om adhaḥ pṛthivyai svāhā. om asurebhyāḥ svāhā. om nāgebhyaḥ svāhā. atraiva tarjanīd-
vayam prasārya visarjanam. pṛthivyādinām. 6–7 tata ... visarjayed iti* ॥ SDPT p. 278: *tata āca-
manam svamantrair eva sarveṣāṁ datvā, “saṣiṣyaganasya mamāvighnam kuruta karmasiddhim ca
me prayaccha” ity uktvā sarvān visarjayed iti. 8 atha ... dadyāt* ॥ SDPT p. 278: *atha subāhupari-
paṭhitagāthābhir balim dadyāt.*

7 *hastau* ॥ em. Ed^{HT}; *hasto* MS 7 *saṁdhāryordhvaṁ* ॥ em. Ed^{HT}; *saṁdhāryordha* MS 8 *tar-
janīdvayam* ॥ em. Ed^{HT}; *tarjanīdvaya* MS 9 *ūrdhva-* ॥ em. Ed^{HT}; *ūrdha* MS 2 *samapadam* ॥
MS; *samapadam* em. Ed^{HT} 2 *viralānyonyāṅgulyagraṁ* em. Ed^{HT}; *viralānyonyāṅgulyagra* MS
2–3 *saṁyojyāṅguṣṭhau* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *saṁyojyāṅguṣṭau* MS 3 *vartulākāreṇādhodṛṣṭim* ॥
em. Ed^{HT}; *catu[lā]kāreṇādhodṛṣṭim* MS; Ed^{HT} reads *cartulā-*. 3 *tarjanyaṅkuśābhyām* ॥ em.
Ed^{HT} (sil.); *tarjanyaṅkuśābhyā* MS 4 *prasāritatarjanībhyām* em. Ed^{HT} (sil.); *prasāritatarjanīb-
hyām* MS^{ac}; *prasāritavatarjanībhyām* MS^{pc} 5 *adhaḥ pṛthivyai* ॥ em.; *adhapṛthivyai* MS; Ed^{HT}
emends *adhaspṛthivyai*. 5 *svāheti* ॥ em.; *svāhoti* MS; Ed^{HT} edits *svāhā* || *iti*, with silent emen-
dation. 6 *tata* ॥ em. Ed^{HT}; *tataḥ* MS 6 *mamāvighnam* ॥ em.; *mamāvighnān* Ed^{HT} em. (sil.);
mamāvighnām MS 7 *uktvā* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *ukvā* MS 7 *sarvān* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *sarvām* MS
8 *gāthābhir* ॥ em. Ed^{HT} (sil.); *gāthābhi* MS

4 *tarjanībhyām* [56v1]visarjanam

ये चोदयास्ते रविमण्डले च नगरेषु सर्वेषु च ये वसन्ति ॥
 सरित्सु सर्वासु च संगमेषु रत्नालये चापि कृताधिवासाः ।
 वापीतडागेषु च पल्वलेषु कूपेषु वप्रेषु च निर्झरेषु ॥
 ये ग्रामघोषेषु पुरकानने वा शून्यालये देवगृहेषु ये च ।
 5 विहारचैत्यावस्थाश्रमेषु मठेषु शालासु च कुञ्जराणाम् ॥
 ये भूमृतां चित्रगृहे वसन्ति रथ्यासु वीथीषु च चत्वरेषु ।
 ये चैकवृक्षेषु महापथेषु महाश्मशानेषु महावनेषु ॥

(folios 57–59 are missing)

10 *siṃhebharkṣādhyuṣiteṣu ye ca vasanti ghorāsu mahāṭavīṣu |*
dvīpeṣu divyeṣu kṛtālayāś ca merau śmaśāne nivasanti ye ca ||
hr̥ṣṭāḥ prasannāḥ srajagandhamālyam dhūpaṃ balim dīpavidhim ca
bhaktyā |
grhṇantu bhuñjantu pibantu cedam idam ca karma saphalam juṣantu ||
 15 *evam tu kṛtvā grahapūjanaṃ tu digarcanaṃ tv ekamanā prakuryāt |*
aindryām tu vajrī saha devasaṃghaiḥ imaṃ ca grhṇantu balim viśiṣṭam ||
agnir yamo nairṛtibhūpatiś ca apām patir vāyudhanādhipaś ca |
aiśānabhūtādhipatiś ca devāḥ ūrdhvaṃ tu candrārkapitāmahaś ca ||
devāḥ samastā bhuvi ye ca nāgāḥ dharādharā guhyagaṇaiḥ sametāḥ |

9 *devāsura ...mahāvaneṣu || Subāhuparipṛcchā* (P LOCATION!!, D f.134r CHECK!!) **CHECK TANAKA'S AND MORITUCHI'S ARTICLES** *Padmaśrīmitra* also quotes these verses. **CHECK MS readings again! f.6v2-; Chinese translation: Taisho vol.18 731a15 ff.**

10 *gandharvayakṣā ||* Ed^{HT} read *gandharvami yakṣā* and emends *gandharvā yakṣā*, against the meter.

10 *keci ||* Ed^{HT} reads *kecit* and emends to *kecid*, against the meter.

1 *magreṣu ||* We should pronounce *nag'reṣu* for metri causa.

4 *ye grāmaghoṣeṣu purakānane vā || Padmaśrīmitra: ye grāmaghoṣeṣu purakānare vā* gulmālaye devagr̥heṣu ye ca | viharacaityāvasathāśrameṣu matheṣu śālāsu ca kuñjarāṇām || SDPT: grāmaghoṣeṣu surakānane vā; *Buddhacarita*: śrutvā tataḥ strījanavallabhānām manojñabhāvaṃ **purakānanānām** | bahiḥprayāṇāya cakāra buddhimantargr̥he nāga ivāvarūddhaḥ || 3.2 ||; *Brahmapurāṇa*: sa bhikṣām adadād vīraḥ sapta dvīpān vibhāvasoḥ | purāṇi **grāmaghoṣāṃś** ca viṣayāṃś caiva sarvaśaḥ || 13.190 || jajvāla tasya sarvāṇi citrabhānur didhrkṣayā; *Rāmāyana*: 2.077.015a rajakās tunnavāyāś ca **grāmaghoṣam** mahattarāḥ | 2.077.015c śailūśāś ca saha strībhir yānti kaivartakās tathā |; *Kathāsaritsāgara*: ratnair alamkṛtām tām ca kṛtvā karṇirathārpitām | bhrāmayāmāsa nagaragrāmaghoṣeṣv itas tataḥ || SoKss 12.27.91 (Vet 20.91) ||

7 In the bottom margin of 56v we find the word *kṣetra*. We are unable to connect this to any part of the text.

9 *tārksyāḥ ||* em. Ed^{HT}; *tākṣāḥ* MS 11 *kṛtāñjalir ||* em. Ed^{HT}; *kṛtāñjali* MS 11 *tāmis ||* em. Ed^{HT}; *tās* MS 12 *ihāyāntu ||* MS; *ihāyānti* em. Ed^{HT} (sil.); 13 *bhūtā ||* em. Ed^{HT} (sil.); *bhūtā* | MS 1 *ravimandale ||* em. (following SDPT); *ravimandare* MS Ed^{HT} 2 *saṃgameṣu ||* em. Ed^{HT} (sil.); *sagameṣu* MS 3 *vāpītaḍāgeṣu* ca *palvāleṣu ||* em. Ed^{HT} who cites SDPT; *vāpītaḍāgeṣu palvāleṣu* MS 3 *vapreṣu ||* em. Ed^{HT} following SDPT; *vadheṣu* MS; 4 *ye grāmaghoṣeṣu purakānane vā ||* em.; *ye grāmaghoṣe surakānane vā* Ed^{HT} (sil.); *ye grāmaghoṣe sarakānane vā* MS 5 *matheṣu ||* em. Ed^{HT} (sil.); *matheṣu* MS

pratiprati tv ekaniveditās tu svakasvakāsv eva diśāsu bhūtvā ||
grhṇantu tuṣṭāḥ sabalāḥ sasainyāḥ saputramitrasvajanaīḥ sametāḥ |
dhūpaṃ baliṃ dīpapuṣpavilepanaṃ ca bhuñjantu jighrantu pibantu
cedam ||

- 5 idam ca karmaṃ saphalam juṣantu || iti |
(Supplied from SDPT pp. 280–282)

[From here, a long parallel to SDPT starts]

[SVU Tib.] དེ་ནས་ཉི་ཤེས་བྱས་ལ། དཔལ་རྩི་རྩི་སེམས་དཔལ་ཞི་པའི་སྤྱིན་སྤྱིན་གྱི་ཚོགས། སྤྱིན་སྤྱིན་བརྒྱ་ཙ་བརྒྱད་
དབྱུང་ལོ། དཔལ་རྩི་པར་སྤྲུང་མཛད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱིང་པོས་ནི། སྤྱིན་སྤྱིན་བདུན་བདུན་དབྱུང་ལོ། དེ་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱག་བྱས་ལ།

[Skt. Reconstruction] tata upaspr̥śya śrīvajrasattvena śāntikahomavidhināṣṭottaraśatāhutīm
dadyāt. śrīvairocanaḍihrdayena saptasaptāhutīḥ. tataḥ sarvatathāgatān praṇamya

[SVU Tib.] བདག་མིང་འདི་ཞེས་བགྱི་བ་ཡིས། རྩི་རྩི་བདུན་དཔལ་ཐུབ་ཆེས།
སེམས་ཅན་ཀྱན་ལ་ཕན་པའི་བྱིར། སྤྱི་བ་མ་རྩིས་ནི་གཞུག་པར་བགྱི།

- 15 [Skt. Reconstruction] aham amukanāmā ca vajrācāryo mahātapāḥ |
śiṣyān praveśayiṣyāmi sarvasattvahitārthataḥ ||

[SVU Tib.] བཅོམ་ལྷན་འདས་དགྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདིར་ཞུགས་པ་ལ། སྤྱོད་དུ་ཐུང་པ་དང་། མ་ཐུང་པ་བརྟག་མི་འཛུལ་
ལོ། དེ་ཅིའི་བྱིར་ཞི་ན། སེམས་ཅན་ལ་ཅིག་ནི། སྤྱིག་པ་ཆེན་པོ་བགྱིས་པ་ཡང་མཆིས་ཏེ། དེ་དག་གིས་རྩི་རྩི་དབྱིངས་ཀྱི་དགྱིལ་
འཁོར་ཆེན་པོ་འདིར་ཞུགས་ཏེ་མཐོང་ན་དན་སོང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བར་འབྱུང་རྒྱུ་རོ།

- 20 [Skt. Reconstruction] [parallel to STTS starts →] bhagavanto 'tra mahāmaṇḍalapraveśe
pātrāpātraparīkṣā na kāryā. tat kasmād dhetoḥ: santi, bhagavantas tathāgatāḥ, kecit
sattvā mahāpāpakāriṇas, ta idam vajradhātumahāmaṇḍalaṃ dr̥ṣṭvā praviṣṭvā ca, sarvāpāyav-
igatā bhaviṣyanti. [STTS 210]

- [SVU Tib.] བཅོམ་ལྷན་འདས་ཞོར་དང་བཟའ་བ་དང་། བུད་བ་དང་། འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་སོགས་པ་དང་དམ་
25 ཚོག་ལ་མི་དགའ་བ་དང་། སྤྱར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་མི་ཉུས་པའི་སེམས་ཅན་ཡང་མཆིས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་འདིར་རྩི་རྩི་འཛུལ་
བ་བཞིན་དུ་བགྱིད་ཅིང་ཞུགས་པ་རྩིས་ཀྱིས་བསམ་ལ་ཐམས་ཅད་རྩོགས་པར་འབྱུང་རྒྱུ་རོ།

[Skt. Reconstruction] santi ca, bhagavantaḥ, sattvāḥ sarvārthabhojanapānakāmaguṇagṛd-
dhāḥ, samayadvīṣṭāḥ puraścaraṇādiṣv aśaktāḥ, teṣāṃ apy atra yathākāmakaraṇīy-
atayā praviṣṭānām sarvāśāparipūrīr bhaviṣyati. [STTS 211]

- 30 [SVU Tib.] བཅོམ་ལྷན་འདས་སེམས་ཅན་ལ་ཅིག་ནི་གར་དང་སྤྱོད་དང་གདམ་དང་། རྩི་མོ་དང་། ལ་ཟས་སྤྱོད་པ་ལ་དགའ་བ་
རྩིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མཛད་པར་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཉིད་ཁོང་དུ་མ་རྒྱད་པས། ལྷ་གཞན་གྱི་རིག་
སྤྱུགས་དང་། དགྱིལ་འཁོར་དུ་འཕྱག་གི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་རེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རྩོགས་
པར་ཐུང་པ། ལྷ་ན་མེད་པའི་དགའ་བ་དང་། མཁུ་བ་དང་། རངས་པ་རྩིས་འབྱུང་བ་དེར་ནི། བསྐྱབས་པའི་ཆོག་གིས་འཛིགས་ཤིང་

9 vasanti || Padmaśrīmitra vadanti SDPT 11 dīpavidhiṃ || em.; dīpaṃ vidhiṃ SDPT; dīpavid-
hiś Padmaśrīmitra 13 karma || Padmaśrīmitra karmaṃ SDPT 14 prakuryāt || em.; prakuryā
SDPT 15 aindryām || PSM; indrā SDPT 16 nair̥tibhūpatiś || PSM; nair̥tir bhūpatiś SDPT
16 vāyudhanādhīpaś ca || PSM; vāyudhanādhīpatiḥ SDPT 17 aiśānabhūtādhīpatiś || PSM; īśān-
abhūtādhīpatiś SDPT 17 candrārka° candro 'rkaḥ SDPT 17 pitāmahaś || em.; pitāmahāś Pad-
maśrīmitra; pitā mahāmś SDPT 1 ekaniveditās || em.; ekanivedanaṃ SDPT; ekaniveditaṃ PSM
1 svakasvakāsv eva || em.; svakasvakāś caiva SDPT; svakasvakasvāsu PSM 1 bhūtvā || PSM;
bhūtāḥ SDPT 3 dīpapuṣpavilepanaṃ || em.; dīpaṃ puṣpavilepanaṃ SDPT; puṣpanivedanaṃ PSM.
N.B. PSM's reading is also possible.

སྐྱུག་ནས་མི་འཕྱག་པ་དག་ཀྱང་མཆིས་ཏེ། དེ་དག་རྒྱ་མོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལམ་དུ་འཕྱག་པར་ཁ་བཏུས་ཤིང་། གནས་པ་
རྣམས་ཀྱང་དགའ་བ་དང་མགྲ་བའི་དམ་པ་ཐམས་ཅད་འབྲུག་ཅིང་། བདེ་བ་དང་ཡིད་བདེ་བ་ཐུང་བ་བགྱིས་པ་དང་། རྒྱ་མོང་གི་རྒྱུད་
ཐམས་ཅད་འཕྱག་པར་ཁ་བཏུས་པའི་ལམ་ལས་བསྐྱོག་པར་བགྱི་བའི་སྤྲད་དུ། རྩི་རྩི་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་འདིར་འཕྱག་
དུ་བྱུང་ངོ།

- 5 [Skt. Reconstruction] santi ca, bhagavantah, sattvāḥ nṛtagāyahāsyālāsyāhāravihārapriy-
atayā sarvatathāgatamahāyānābhisamayadharmatānavabodhatvād anyadevakulamaṇḍalāni
praviśanti, sarvāśāparipūrisaṃgrahabhūteṣu niruttararatiprītiharṣasaṃbhavakareṣu
sarvatathāgatakulamaṇḍaleṣu, śikṣāpadabhayabhītā na praviśanti, teṣām apāyamaṇḍalapraveśa-
pathāvasthitamukhānām ayam eva vajradhātumahāmāṇḍalapraveśo yuyjate, sarvaratiprī-
10 tyuttamasiddhisukhasaumanasyā*nubhavanārthaṃ (emend -nubhavārthaṃ?) sarvāpāyapratipraveśāb-
himukhapathavinivartanāya ca. [STTS 212]

[SVU Tib.] བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆེས་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩྭ་ཁྲིམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་།
ཉིང་འཛིན་དང་། ཤེས་རབ་དམ་པ་གྲུབ་པའི་ཐབས་ཀྱིས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་བྱང་རྩྭ་ཚོལ་བ་ན། བསམ་གཏན་དང་། རྣམ་
པར་ཐར་པ་དང་། ས་རྣམས་ཀྱང་འདབ་ཅིང་ཉེན་མོངས་པ་དག་ཀྱང་མཆིས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རྩི་རྩི་དབྱིངས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་
15 འདིར་ལྷགས་མ་ཐག་དུ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་དཀྱིལ་འཁོར་མེ་བ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་རྩྭ་པར་གྱུར་པ། སྤྲ་ན་
མེད་པ་ཐམས་ཅད་དུ་འབྲུག་པར་དཀའ་བ་ཡང་མ་ལགས་ན། དེས་གྲུབ་གཞན་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་འཚལ་ཞེས་ཞུ་བར་བྱའོ།

[Skt. Reconstruction] santi ca punar, bhagavantah, dhārmikāḥ sattvāḥ sarvatathā-
gataśīlasamādhiprajñottamasiddhyupāyair buddhabodhiṃ prārthayanto dhyānavimokṣādib-
hir bhūmibhir yatantaḥ kliśyante, teṣām atraiva vajradhātumahāmāṇḍalapraveśamātreṇaiva

- 20 sarvatathāgatatvam api na durlabhaṃ, kim aṅga punar anyāḥ siddhīr iti [STTS 213]

[← parallel to STTS ends] vijñāpayet.

[SVU Tib.] དེ་ནས་སྟོབ་མ་གཞུག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་བསྐྱབ་པའི་གཞི་ལྟ་ཡོངས་སུ་གཟུང་པའི་དགོ་བསྟེན་ནམ། དགོ་སྟོང་
ངམ། དགོ་སྟོང་གི་སྟོབ་པ་ཡོངས་སུ་སྤངས་པ། སྟོབ་དཔོན་དུ་དབང་བསྐྱར་བར་འོས་པ། སྟོབ་དཔོན་གྱི་ཞབས་གཉིས་ལ་བྱག་བྱས་
ཏེ། འདི་སྤྲད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།

- 25 [Skt. Reconstruction] ataḥ śiṣyān praveśayet. tatra pañcaśikṣāpadaparigrhītenopāsakena
śrāmaṇerakabhikṣusaṃvaragrhītena vācāryābhiṣekārhenācāryapādayoḥ praṇipatyaivaṃ
vaktavyam.

[SVU Tib.] དགའ་ཆེན་ཚུད་བདག་སྟོན་པ་བས། སྟོབ་དཔོན་ཚུད་ནི་དགོངས་སུ་གསོལ།

བྱང་རྩྭ་སེམས་དཔའི་རྩྭ་ལ་བརྟན་པ། མགོན་པོ་ཆེན་པོ་བདག་འཚལ་ལོ།

- 30 དམ་ཆོག་དེ་ཉིད་བདག་ལ་སྟོལ། སྟོབ་པ་རྣམས་ཀྱང་བདག་ལ་སྟོལ།

[Skt. Reconstruction] samanvāhara ācārya tvaṃ me śāstā mahārata |

icchāmy ahaṃ mahānātha mahābodhinayaṃ dṛḍham |

dehi me samayaṃ tattvaṃ saṃvaraṃ ca dadasva ma iti ||

[SVU Tib.] དེ་ནས་རྩི་རྩི་དབྱིངས་དཔོན་གྱིས། རྩི་རྩི་སྤང་བ་ཡོངས་སུ་བརྟུགས་ལ། སྟོན་གཡོགས་དང་སྤྲད་གཡོགས་བསྟོན་ཞིང་།

- 35 རྩི་རྩི་གཞོན་སྟེན་དང་། རྩི་རྩི་ལྷགས་ཀྱི་ལ་སོགས་པའི་སྟོན་སྤང་བཞིས། བརྟུགས་པའི་གཞོན་གཡོགས་བཅིངས་ལ། བྱག་བཞི་བྱེད་དུ་
གཞུག་པར་བྱའོ།

[Skt. Reconstruction] tata ācārya vajrarakṣaparijaptanivasanottarīyaṃ vajrāṃkuśādi-

31 adhyeṣayāmi ācāryaṃ || Possibly this pāda in SVU Tib. was inserted by the translators. Cf. KSP (opening part of the pratiṣṭhā): adhyeṣayāmi he nātha tvaṃ me śāstā mahāvibho ṛsarvasattvān saṃsārasāgarād uddhṛtyaṛ buddhatve pratiṣṭhāpanāya yuṣmākaṃ pūjanāya ca viharādipratiṣṭhāṃ mahāmaṇḍalavartanaṃ vā homaṃ vā kariṣyāmi. yuṣmābhir yat kartavyaṃ tat karaṇīyam

dvārapālacatuṣṭayaparijaptamukhaveṣṭanaṃ śiṣyaṃ kṛtvā catuḥpraṇāmaṃ kārayet
[SVU Tib.] (**Parallel to *Vajraśekhara* starts here →**) ཡང་ལག་ན་མེ་རྟག་ཐོགས་པའི་སྟོབ་མས།
སྟོབ་དཔོན་ལ་ཕྱག་བྱས་ལ། ལག་ན་མེ་རྟག་ཐོགས་པ་དེ་ཉིད་དང་། བཤགས་པ་དང་། རྩེ་སྤྱི་རང་བ་དང་། བསྐྱུ་བ་དང་།
གསོལ་བ་ཡང་བྱས་ལ། འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།

- 5 [Skt. Reconstruction] punaḥ puṣpakareṇa śiṣyeṇācāryaṃ **praṇamya** puṣpakareṇaiva
deśanānumodanādhyeṣāṇāyācanāṃ *ca (strange. ca should be removed? kṛtvā vak-
tavyam.

- [SVU Tib.] གཙོ་བོ་བདག་ལ་སྟོབ་པ་སྟུལ།
ཐུབ་པའི་ཉི་མ་མ་ལུས་པའི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བདག་ལ་དགོངས།
10 བདག་མིང་འདི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དཔང་དུ་གནས་པ་ལ།
སངས་རྒྱས་རོལ་མོ་ལས་བྱུང་བ། མི་སྟོབ་པ་ཡི་འཁོར་ལོས་འབྱོར།
ཐར་པའི་རང་བཞིན་གྲོང་ཁྱེར་ཆེར། གསང་བ་ཆེན་པོར་འཇུག་པར་བཀྱི།
གསང་བ་ཆེན་པོར་བསྐྱུར་པ་ནི། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་འཇུག་མཛོད།
མི་སྟོབ་པ་ཡི་དབང་བསྐྱར་བ། སྐལ་པ་ཆེན་པོ་བདག་ལ་སྟུལ།
15 མཚན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱས་བཏབ་ཅིང་། དཔེ་བྱད་རྣམས་དང་ཡང་དག་ལྟར།
སངས་རྒྱས་སྤྱི་ཡིད་འོང་བ། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་ལ་སྟུལ།
དབང་བསྐྱར་ཆེན་པོ་མྱད་བྱུང་བ། སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱི་དོན་བཀྱིད་ཕྱིར།
བདག་ནི་རྟག་ཏུ་སྟོབ་དཔོན་གྱུར། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བདག་ལ་སྟུལ།
[Skt. Reconstruction] dehi me saṃvaram vibho ||
20 samanvāharantu māṃ buddhā aśeṣā munibhāskarāḥ |
aham amukanāmā vai ācāryasamakṣaṃ sthitaḥ ||
praviśāmi mahāguhyaṃ buddhanāṭakasambhavam ||
avaivartikacakrādhyāṃ mahāmokṣapuram varam ||
praveśa māṃ mahācārya **mahāguhyakuloccayam** |
25 dadasva me **mahābhāga** avaiartyabhiṣecanam ||
dadasva me mahācārya **lakṣaṇaiḥ sumudritam** |

2–4 yang ... brjod par bya'o || *Vajraśekhara*: sngon tu dkyil 'khor rab 'jug cing || cho ga bzhin du
bcug nas ni || || de nas me tog bcas thal mo || lus btud dga' ba che rnams kyi || bshags pa dang ni gsol
ba gdab || rjes su yi rang kun tu bya || (D f.182v3–183r1) 8 gtso bo ... stsol || **Hereafter parallel
to the *Vajraśekhara* added in the second layer (March 2020).** *Vajraśekhara*: gtso bo bdag la sdom
pa stso (D f.183r2) 9–10 thub pa'i ... gnas pa la || *Vajraśekhara*: thub pa'i nyi ma ma lus pa'i ||
sang rgyas bdag la dgongs su gsol || bdag ming 'di zhes bgyi ba 'di || slob dpon **dpang** du gnas pa
la || (D f.183r2–3) 11–12 sang rgyas ... bgyi || *Vajraśekhara*: sang rgyas rol mo las byung ba ||
mi ldog 'khor lo'i 'byor par ldan || thar pa chen po'i grong khyer mchog || gsang ba chen po 'jug par
bgyi || (D f.183r3) 13–14 gsang ba ... stsol || *Vajraśekhara*: gsang ba'i rigs mtho thams cad du ||
slob dpon chen po bdag 'jug mdzod || mi ldog pa yi dbang skur ba || skal ba chen po bdag la stsol
|| (D f.183r3–4) 15–16 mtshan ... stsol || *Vajraśekhara*: mtshan rnams kun gyis rgyas btab cing
|| dpe byad rnams dang yang dag ldan || sang rgyas sku ni yid 'ong ba || slob dpon chen po bdag
la stsol || (D f.183r4) 17–18 bskur ... stsol || *Vajraśekhara*: dbang bskur ba ni rmad byung che
|| sems can kun gyi don bgyid phyir || bdag ni rtag tu slob dpon 'gyur || slob dpon chen po bdag la
stsol || (D f.183r4–5)

37 vajrayakṣaparijaptanivasanottariyaṃ || thus SVU Tib. (except that SVU Tib. reads *rdo rje srung*
ba (*vajrarakṣa)); vajrayakṣaparijaptam nīlavāstranivasanottariyaṃ SDPT.

61.37–62.1 vajrāṃkuśādi- || thus SDPT; in SVU Tib. we find words that seem to represent *vajrayakṣavajrāṃkuśādi-*

- anuvyañjanasaṃyuktaṃ buddhakāyaṃ manoramam ||
 dadasva me mahācārya abhiṣekaṃ mahādbhutam |
 ācāryo 'ham bhava nityaṃ sarvasattvārthakāraṇāt ||
 [SVU Tib.] དེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་རིགས་ཐམས་ཅད་ལ་གསེལ་བ་གདབ་པར་བྱ་སྟེ།
 5 [Skt. Reconstruction] tata ācāryeṇa sarvakulādhyeṣaṇā kāryā
 [SVU Tib.] ཆེ་གོ་ཞེས་བྱ་འདི་ཉིད་ནི། བྱང་རྒྱལ་སེམས་ནི་ཡོངས་འཛིན་ཞིང་།
 དུས་ཚོག་སློབ་དང་གསང་བ་ཡི། འཁོར་ལ་འདིར་ཡང་འཇུག་པར་འཚུལ།
 [Skt. Reconstruction] ayaṃ evāmukanāmā bodhicittaparigrahaḥ |
 icchate guhyacakre 'smin praveṣṭuṃ samayasamvaram ||
 10 [SVU Tib.] དེ་ནས་ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
 [Skt. Reconstruction] tata ācāryeṇa vaktavyam
 [SVU Tib.] གསང་བ་ཆེན་པོའི་རིགས་དག་པའི། གསང་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་ནི།
 བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཁྱེད་འདོད་དམ། དེས་ཀྱང་འཚུལ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ།
 [Skt. Reconstruction] icchasi tvaṃ mahātman |
 15 mahāguhyakulaṃ śuddhaṃ rahasyaṃ parigrhṇitum ||
 tenaivaṃ vācyam
 icchāmy aham iti.
 [SVU Tib.] ཡང་སློབ་དཔོན་གྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
 [Skt. Reconstruction] punar ācāryeṇaivaṃ vaktavyam. (not in SDP)
 20 [SVU Tib.] སངས་རྒྱས་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ཏེ། དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་།
 འདི་ནི་སངས་རྒྱས་རིགས་དག་པའི། དུས་ཚོག་བརྟན་པར་གྱུར་པའོ།
 རྗེ་ཆེ་བྱིས་བྱིས་ཕྱག་རྒྱ་དག། སློ་ཆེན་ཁྱེད་གྱིས་གཟུང་བར་བགྱི།
 བྱང་རྒྱལ་སེམས་གང་དེ་དོ་རྟེ། ཤེས་རབ་བྱིས་བྱ་ཞེས་བརྗོད་དོ།
 25 སློབ་དཔོན་དག་ཀྱང་གཟུང་བར་བྱ། སློ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དང་མཉམ།
 འདི་ནི་རྗེ་ཆེ་རིགས་དག་པའི། སློབ་པ་དུས་ཚོག་ཡིན་པར་གསུངས།

6–7 che ge ... 'tshal || *Vajraśekhara*: bdag nyid nye bar zhi ba nyid || byang chub sems ni yongs su gzung || *gsang ba yi ni 'khor lo ru || sdom pa dang bcas 'jug par bgyi* || (D f.183r5–6) 10 de nas ... brjod par bya ste || *Vajraśekhara*: da nas slob dpon gyis 'di skad ces brjod par bya ste (D f.183r6) 12–13 *gsang ba chen po'i ... brjod par bya* || *Vajraśekhara*: *gsang ba chen po rigs dag pa || gsang ba yongs su 'dzin par ni || bdag nyid chen po khyod 'dod dam || des kyang 'tshal zhes brjod par bya* || (D f.183r6–7); *Bhūtaḍāmara* manual: *icchasi tvaṃ mahān mahāguhyakulaṃ śuddhaṃ rahasyaṃ parigrhṇitum | tenaivaṃ vācyam icchāmy aham iti* | (f.8r) 18 yang ... brjod par bya ste || *Vajraśekhara*: *yang slob dpon gyis 'di skad ces brjod par bya ste* (D f.183r7)

21 ācāryasamakṣaṃ || SVU Tib. reads *slob dpon dbang du*. This supports *ācāryasamnaddhaṃ*? Negi repots *sambaddha* as a word corresponding to *dban du rgyur ba* (p.3944).

24 sarvaguhyakulocayam || SVU Tib. reads *gsang ba chen por bsdus pa ni*. *sarvaguhyakulocayam* SDP

26 lakṣaṇasyānumodanam || SVU Tib. reads *mtshan rnams kyis ni rgyas btab cing*. *lakṣaṇasyānumodanam* SDP

1 buddhakāyaṃ || SVU Tib. reads *sangs rgyas kun*, which supports *saravbuddhaṃ*.

5 -ādhyeṣaṇā || SVU Tib. (*gsol ba gdab par bya*) supports -*adhyeṣaṇā*; -*vijñaptiḥ* SDP

23 -cakrāḍhyaṃ || em.; -*cakrāḍhyaṃ* ed. 3 bhava || em.; *bhava* ed. 9 praveṣṭuṃ || em.; *praveṣṭāṃ* ed.; 'jug par 'tshal SVU Tib.

13 'dod [43b1] dam

- རིན་ཆེན་རིགས་མཆོག་ཆེན་པོ་ལ། ཉིན་དང་མཚན་མོ་ལན་གསུམ་དུ།
 ཟང་ཟེང་མི་འཛིགས་ཆོས་དང་བྱམས། ལྷན་པ་རྣམས་བཞི་རྟག་ཏུ་ལྷན།
 འདི་ནི་རིན་ཆེན་རིགས་དག་པའི། དམ་ཆོག་སྟོམ་པ་ཡིན་པར་གསུངས།
 ཕྱི་དང་གསང་བ་ཐེག་པ་གསུམ། དམ་ཆོས་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུང་བར་བྱ།
 5 འདི་ནི་པདྨའི་རིགས་དག་པའི། དམ་པའི་སྟོམ་པ་ཡིན་པར་གསུངས།
 ལས་ཀྱི་རིགས་མཆོག་ཆེན་པོ་ལ། སྟོམ་པ་ཐམས་ཅད་ལྷན་པར་ནི།
 ཡང་དག་ཉིད་དུ་གཟུང་བར་བྱས། མཆོད་པའི་ལས་ཀྱང་ཅི་རྩས་བྱ།
 [Skt. Reconstruction] buddhaṃ dharmaṃ ca saṃghaṃ ca **triratnaṃ**
 śaraṇaṃ vraja |
 10 etad buddhakule **ramye** saṃvaram **bhavato** dṛḍham || [Buddhakula]
 vajraṃ ghaṇṭā ca mudrā ca tvayā grāhyā mahāmate |
 yad bodhicittaṃ tad vajraṃ prajñā ghaṇṭā iti smṛtā ||
 ācāryaś ca grhītavyaḥ sarvabuddhasamo guruḥ |
 etad vajrakule śuddhe saṃvaram samayocyate || [Vajrakula]
 15 caturdānaṃ pradātavyaṃ tridive ca trirātrike |
 āmiśābhayadharmākhyā maitrī ratnakuloccaye || [Ratnakula]
 saddharmaṃ ca tvayā grāhyaṃ (bāhyaṃ) guhyaṃ triyānikam |
 etat padmakule śuddhe saṃvaram samayocyate || [Padmakula]
 saṃvaram sarvasaṃyuktaṃ parigṛhṇīṣva tattvataḥ |
 20 pūjākarma yathāśaktyā mahākarmakuloccaye || [Karmakula]
 [SVU Tib.] གཞན་ཡང་བཅུ་བཞི་འདི་དག་ནི། མས་མས་པར་ནི་རབ་ཏུ་བཤད།
 སྤང་ཞིང་དོར་བར་མི་བྱའོ། ལྷ་བའི་ལྷུང་བར་ཤེས་པར་བྱ།
 ཉིན་དང་མཚན་མོ་ལན་གསུམ་དུ། ཉིན་རེ་བཞིན་ནི་བཀྲག་པར་བྱ།
 གང་ཆོ་རྣམས་ན་རྣལ་འབྱོར་པ། **ལ་ན་མ་ཐོ་སྟོམ་པོར་འབྱུང་།**
 25 ཁྱོད་ཀྱིས་སྟོག་ཆགས་གསད་མི་བྱ། མ་ཁྱིན་པར་ནི་སྤང་མི་བྱ།
 འདྲོད་པ་ལོག་པར་མི་སྤྱད་ཅིང་། བརྟན་དུ་སྟོབ་པར་མི་བྱའོ།
 སྤང་ཁྱོལ་ཀྱན་གྱི་ལྷ་བ་ཡི། ཆང་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་བྱ།
 སེམས་ཅན་གདུལ་ཕྱིར་མ་གཏོགས་པ། བྱ་བ་མ་ཡིན་ཐམས་ཅད་སྤང་།

20–21 sangs rgyas ... gyur pa'o || *Vajraśekhara*: sangs rgyas chos dang dge 'dun ste || *dkon mchog gsum la skyabs su song* || 'di ni sangs rgyas rigs dag pa'i || *dam tshig brtan par gyur pa'o* || (D ff.183r7–183v1) 22–23 rdo rje ... brjod do || *Vajraśekhara*: rdo rje dril bu phyag rgya yang || *blo chen gyis ni gzung bar bgyi* || *byang chub sems gang de rdo rje* || *shes rab dril bu zhes bshad do* || (D f.183v1) 24–25 slob dpon ... gsungs || *Vajraśekhara*: slob dpon dag kyang gzung bar bya || *bla ma sangs rgyas kun dang mnyam* || 'di ni rdo rje rigs dag pa'i || *sdom pa dam tshig yin par gsungs* || (D f.183v1–2) 1–2 rin chen ... sbyin || *Vajraśekhara*: rin chen rigs mchog chen po la || *nyin dang mtshan mo lan gsum du* || *zang zing mi 'jigs chos dang byams* || *sbyin pa rnam bzhi rtag tu sbyin* || (D f.183v2) 4–5 'di ni rin chen ... gzung bar bya || *Vajraśekhara*: *phyi nang* gsang ba'i theg pa gsum || *dam chos khyod kyis gzung bar bya* || 'di ni pa dma'i rigs dag pa'i || *dam tshig sdом pa yin par gsungs* || (D f.183v2–3) 6–7 las ... ci nus bya || *Vajraśekhara*: las kyi rigs mchog chen po la || *sdом pa thams cad ldan par ni* || *yang dag nyid du gzung bar bgyi* || *mchod pa'i las kyang ci nus bya* || (D f.183v3)

3 'di ni rin chen ... gsungs || Compared with the parallel in the *Vajraśekhara*, the Tibetan translation of the SVU has extra two *pādas* (which is written in red at this moment).

10 ramye || SVU Tib. supports *śuddhe* (*dag pa'i*).

10 bhavato || genitive of *bhavat*.

- 5 དམ་པ་ཉི་བར་བསྐྱེན་བྱ་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་བ་རྣམས་བསྐྱེན་བཀུར་བྱ།
 ལུས་ཀྱི་ལས་ནི་རྣམ་གསུམ་དང་། དག་གི་རྣམ་པ་བཞི་རྣམས་དང་།
 ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པ་གསུམ་དག་ནི། ཅི་རྣམ་པར་ནི་རྩེ་སུ་རྒྱུང་།
 ཐེག་པ་དམན་པ་འདོད་མི་བྱ། སེམས་ཅན་དོན་ལ་བྱབ་མི་ཕྱོགས།
 10 འཁོར་བ་དག་ཀྱང་ཡོངས་མི་སྤང་། རྟག་ཏུ་བྱ་བ་དན་འདས་མི་ཆགས།
 ལྷ་དང་ལྷ་མིན་གསང་བ་ལ། རྒྱུད་ཀྱིས་བརྒྱས་པར་མི་བྱ་ཞིང་།
 བྱག་བྱ་བཞེན་པ་མཚོན་ཆ་དང་། མཚན་མ་འགོམ་པར་མི་བྱའོ།
 འདི་དག་དམ་ཚིག་ཡིན་པར་བཤད། རྒྱུད་ཀྱིས་རྟག་ཏུ་བསྐྱུང་བར་བྱ།
 [Skt. Reconstruction] etat pārājikākhyātaś caturdaśa-m-ataḥ param
 15 |
 na tyājyaṃ na ca kṣeptavyaṃ mūlāpattir iti smṛtam ||
 tridive ca trirātrau ca vartitavyaṃ dine dine |
 yadā hānir bhaved yogī sthūlāpattyo bhaviṣyati ||
 prāṇinaś ca na te ghātyā adattaṃ naiva cāharet |
 20 nācaret kāmamithyāyāṃ mṛṣā naiva ca bhāṣayet ||
 mūlaṃ sarvasyānarthasya madyapānaṃ vivarjayet |
 akriyāṃ varjayet sarvāṃ sattvārthaṃ vinayena ca ||
 sādḥūnām upatiṣṭheta yoginām paryupāsanam |
 trividhaṃ kāyikaṃ karma vacasā ca caturvidham ||
 25 manasā triprakāraṃ ca yathāśaktyānupālayet |
 hīnayānasprhā naiva sattvārthaṃ vimukhaṃ na ca ||
 na saṃsāraparityāgī na nirvāṇarataḥ sadā |
 apamānaṃ na te kāryaṃ devatāsuraguhyake ||
 na ca cihnaṃ samākramaṃ mudrā vāhanam āyudham |
 etat samayaṃ ity uktaṃ rakṣitavyaṃ tvayā sadā ||

21–22 gzhan yang ... shes par bya || *Vajraśekhara*: de las gzhan pa bcu bzhi ni || phas pham par
 ni rab tu bshad || spang zhing dor bar mi bya ste || rtsa ba'i lung ba zhes bshad do || (D f.183v3–
 4) 23–24 nyin ... sbom por 'gyur || *Vajraśekhara*: nyin dang mtshan mo lan gsum du || nyin re
 zhing ni bzla bar byed || gang tshes nyams gyur rnal 'byor pa || kha na ma tho sbom por 'gyur || (D
 f.184v4) 25–26 khod ... mi bya'o || *Vajraśekhara*: khyod kyi srog chags gsad mi bya || ma byin par
 yang mi blang ngo || 'dod pa log par mi spyad cing || brdzun du smra bar mi bya'o || (D f.183v4–5)
 27–28 phung khrol ... spang || *Vajraśekhara*: phung khrol kun gyi rtsa ba yi || chang ni rnam par
 spang bar bya || sems can gdul phyir ma gtogs pa || bya ba ma yin thams cad spang || (D f.183v5)
 1–4 dam pa ... mi phyongs || *Vajraśekhara*: dam pa nye bar bsten bya zhing || rnal 'byor pa rnams
 bsnyen bkur bya || lus kyi las ni rnam gsum dang || ngag gi rnam pa bzhi rnams dang || yid kyi rnam
 pa gsum dag ni || ci nus par ni rjes su skyongs || theg pa dman la 'dod mi bya || sems can don la rgyab
 phyogs min || (D f.183v5–6) 5–6 'khor ba ... mi bya zhing || *Vajraśekhara*: khor ba dag kyang
 spang mi bya || rtag tu mya ngan 'das ma chags || lha dang lha min gsang ba pa || khyod kyi brnyas
 par mi bya zhing || (D f.183v6–7)

25 sadā || Following SVU Tib. and the *Vajraśekhara*; mate SDPT

7–8 phyag rgya ... bsrung bar bya || *Vajraśekhara*: phyag rgya bzhon pa mtshon cha dang || mtshan
 ma 'gom par mi bya'o || 'di dag dam tshig yin par bshad || khyod kyi rtag tu bsrung bar bya || (D
 f.183v7) 23 devatā na ca guhyake || conj.; devatā na ca guhyake SDPT; SVU Tib. translates na as
 amanuṣya: lha dang lha min gsang ba la (D f.44r1).

5 mya ngan [44a1] 'das

[SVU Tib.] དེས་ གྲ་འདི་སྐད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་འདིར་ནི་བདག་ལ་གསོན།
གཞོ་བོས་ཇི་ལྟར་བཀའ་སྤྲུལ་པ། དེ་ལྟར་བདག་ནི་བགྱིད་པར་འཚུལ།

[Skt. Reconstruction] tasyaiva cāpi vaktavyam ācāryātra śrṇuṣva
me |

5 evam **astu** kariṣyāmi yathājñāpayase vibho ||

[SVU Tib.] ཇི་ལྟར་དུས་གསུམ་མགོན་པོ་རྣམས། བྱང་ཆུབ་ཏུ་ནི་དེས་མཛད་པ།

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནས།

སེམས་ཅན་ལྟ་བུ་འདས་ལ་དགོང་།

ཅེས་བྱ་བའི་བར་དུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། [←Parallel to the *Vajraśekhara* ends]

10 [Skt. Reconstruction] utpādayāmi paramam
ityādi yāvat

sattvān sthāpayiṣyāmi nirvṛtāv ity **uccārayet**.

གང་ཞིག་སྟོམ་པ་འཛིན་པར་མི་བྱེད་པ་དེ་ལ། དེར་ཁྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བརྗོད་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་དུ་ཇེས་སུ་
གནང་བ་དང་། དབང་བསྐྱར་བ་ཡང་མི་བྱའོ། འཇུག་པ་ཙམ་ཅིག་བྱེད་དུ་གཞུག་གོ།

15 [Skt. Reconstruction] yas tu saṃvaram na grhṇāti tasya praveśamātram eva dā-

1–2 des kyang ... mgon po rnams || *Vajraśekhara*: de nyid kyis kyang brjod par bya || 'dir ni slob
dpon bdag la gson || gts'o bo ji ltar bka' stsal pa || de bzhin du ni bgyid par 'tshal || (D f.184r1)
6 ji ltar ... mdzad pa || Ānandagarbha abridges the verses. *Vajraśekhara*: ji ltar dus gsum mgon
po rnams || byang chub tu ni nges mdzad pa'i || byang chub sems ni bla na med || dam pa bdag gis
bskyed par bgyi || sangs rgyas rnal 'byor sdom pa la || tshul khriims gyi ni bslab pa dang || dge ba'i
chos ni sdud pa dang || sems can don byed tshul khriims gsum || bdag gis brtan por gzung bar bgyi
|| sangs rgyas chos dang dge 'dun te || bla na med pa'i dkon mchog gsum || deng nas brtsam ste
gzung bar bgyi || rdo rje rigs mchog chen po la || rdo rje dril bu phyag rgya yang || yang dag nyid
du bzung bar bgyi || slob dpon dag kyang gzung bar bgyi || rin chen rigs mchog chen po yi || dam
tshig yid du 'ong ba la || nyin re zhing ni dus drug bya || sbyin pa rnam bzhi rab tu sbyin || byang
chub chen po las byung ba || padma'i rigs chen dag pa la || phyi nang gsang ba'i theg pa gsum ||
dam pa'i chos ni gzung bar bgyi || las kyi rigs mchog chen po la || sdom pa thams cad ldan par ni
|| yang dag nyid du gzung bar bgyi || mchod pa'i las kyang ci nus bgyi || byang chub sems ni bla
na med pa || dam pa bdag gis bskyed bgyis nas || sems can kun gyi don gyi phyir || bdag gi sdom
pa ma lus gzung || ma grol ba ni dgrol bar bgyi || ma brgal ba ni bsgral bar bgyi || dbugs ma phyin
pa dbugs dbyung zhing || sems can mya ngan 'das la dgod || (D f.184r1–4). One of the earliest sur-
viving Sanskrit source of this set of verses is *Nāmamantrārthāvalokinī*, a commentary on the *Nā-
masaṃgīti* by Vilāsavajra. *Nāmamantrārthāvalokinī*, Adhikāra 4: utpādayāmi paramaṃ bodhicit-
tam anuttaram | yathā traiyadhvikā nāthāḥ saṃbodhau kṛtaniścayāḥ || trividhāṃ śīlaśikṣāṃ ca kuśal-
adharmasaṃgraham | sattvārthakriyāśīlaṃ ca pratigrhṇāmy ahaṃ dṛdham || buddhaṃ dharmaṃ ca
saṃghaṃ ca triratnāgram anuttaram | adyāgreṇa grahīṣyāmi saṃvaram buddhayogajam || vajraṃ
ghaṇṭāṃ ca mudrāṃ ca pratigrhṇāmi tattvataḥ | ācāryaṃ ca grahīṣyāmi mahāvajrakulocchaye || catur-
dānaṃ pradāsyāmi śaṭkṛtvā tu dine dine | mahāratnakule yogye samaye ca manorame || saddharmaṃ
pratigrhṇāmi bāhyaṃ guhyaṃ triyānikam | mahāpadmakule śuddhe mahābodhisamudbhaye || saṃ-
varam sarvasaṃyuktaṃ pratigrhṇāmi tattvataḥ | pūjākarma yathāśaktyā mahākarmakulocchaye || ut-
pādayitvā paramaṃ bodhicittam anuttaram | grhītvā saṃvaram kṛtsnaṃ sarvasattvārthakāraṇāt ||
atīrṇāṃs tārayiṣyāmi amuktān mocayāmy ahaṃ | anāśvastān āśvāsayiṣyāmi sattvān sthāpayiṣyāmi
nirvṛtāv iti || (TRIBE 2016: 248–250)

3 ācāryātra || Supported by SVU Tib. 'dir; ācārya tu SDPT 12 sattvān || supported by SVU Tib.
(sems can) sarvān SDPT

tavyam. adya tvam ityādi na brūyāt, **ācāryānujñām** ācāryābhiṣekaṃ ca na kuryāt.

[SVU Tib.] དེན་མ་ཡི་ག་ཙཱ་ལྷོ་རྩུ་དཔྱ་མི་ཞེས་བྱ་བ་འདིས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྒྲ་མེད་པ། དམ་པ་བདག་གིས་བསྐྱེད་ནས་སྟ།

དེ་ཡི་སྒྲིང་གར་སྒྲིང་པོ་ནི། རྩོམ་པ་ཏུ་གཞག་པར་བྱ།

5 སྟ་ར་ཏེ་ས་མ་ཡ་སྟོ་ཏོ་བ་ཚ་སིད་རྟལ་ཡ་ཐུ་སྟ་ལ།

[Skt. Reconstruction] tataḥ, oṃ sarvayogacittam utpādayāmīty anena

utpādayitvā paramaṃ bodhicittam anuttaram |

vajram asya pratiṣṭhāpyaṃ hṛdaye hṛdayena tu ||

surate samayas tvam hoh vajra siddhya yathāsukham.

10 [SVU Tib.] དེན་མ་རྩོམ་སེམས་དཔར་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ལ། རི་དང་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པས་མཚན་དེ། མེ་ཏོག་གི་ཐོང་བ་གདགས་ཤིང་། གཏོང་རི་ཞེས་པར་བྱས་ལ། ཡོན་གྱི་མཚོག་སྒྲངས་ལ། དེས་བྱི་རོལ་ན་གནས་པའི་བྱམ་པའི་རྩུ་དབང་བསྐྱར་ལ། ས་མ་ཡ་ས་རྩོམ་བྱ་བ་འདིས། རྩོམ་སེམས་མའི་ཕྱག་རྒྱ་འཛིང་དུ་གཞུག་གོ།

[Skt. Reconstruction] tatas taṃ vajrasattvam adhiṣṭhāya gandhapuṣpādibhir abh-
yarcya sragvinaṃ surabhitānanaṃ ca kṛtvottamāṃ dakṣiṇām ādāya bahiḥsthitakalaśo-
15 dakenābhiṣicya samayas tvam ity anena sattvavajrīm bandhayet.

[SVU Tib.] དེན་མ་གྲུང་མོ་གཉིས་ཀྱིས་མེ་ཏོག་གི་ཐོང་བ་འཛིན་དུ་བཅུག་ལ། ས་མ་ཡ་རྩོམ་བྱ་བ་འདིས་གཞུག་པར་བྱའོ། རྩོམ་སེམས་ཀྱི་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་། རང་རང་གི་སྟོན་ནས་བ་ཚ་ཨོྭ་ཀྱ་ཤ་ཚེ། བཟོ་ཕུ་ཤ་རྩྱ། བ་ཚ་སྟོན་ཀྱི་བུ། བ་ཚ་ཨོྭ་ཤ་ཤ་ཤ། ཞེས་བྱ་བས་དགྲགས་པ་དང་། གཞུག་པ་དང་། བཅིང་བ་དང་། དབང་དུ་བྱའོ།

[Skt. Reconstruction] tatas madhyamābhyāṃ puṣpamālām grāhayitvā praveśayed
20 anena hṛdayena. samaya hūṃ. svasvadvāre ca vajrāṅkuśādibhiḥ cākṛṣya praveśya
baddhvā vaśīkuryāt. vajrāṅkuśa jaḥ, vajrapāśa hūṃ, vajrasphoṭa vaṃ, vajrāveśa **hoh**
iti.

[SVU Tib.] དེན་མ་ཡང་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་ནས། དེ་བཞིན་དུ་བཅུག་ལ། འདི་སྟོན་ཅེས་བཟོད་པར་བྱ་སྟེ།

དེར་ཁྱོད་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རིགས་སུ་ཞུགས་ཀྱིས། ངས་ཁྱོད་ལ་ཡི་ཤེས་གང་གིས་དེ་

16–18 de nas ... dbang du bya'o || *Kriyāsaṃgrahapañjikā*, chapter 6 (*Abhiṣeka*): *tato madhyamāṅgulid-
vayena mālām ādāya praveśayed anena — samaya hūṃ. svadvāre* **va** *vajrāṅkuśādibhiḥ cākṛṣya praveśya
baddhvā vaśīkuryāt. oṃ vajrāṅkuśa jaḥ, oṃ vajrapāśa hūṃ, oṃ vajrasphoṭa vaṃ, oṃ vajrāveśa* **ah**
iti (**Sakurai's edition!!**). 23 deng ... nyams par gyur ta re || SDPT (p.290): *punaḥ pūrvadvārena
praveśyaivaṃ vadet / *adya tvam* (em.; *abhayarcya* ed.) *sarvatathāgatakulapraṇiṣṭas tad ahaṃ tu va-
jrajñānam utpādayiṣyāmi / yena jñānena sarvatathāgatasiddhir api prāpsyase / kim anyā siddhiḥ / na ca
tvayādrṣṭamaṇḍalasya purato vaktavyam / mā te samayo vyathed iti / STTS 220: tataḥ praveśyaivaṃ
vadet /: adya tvam sarvatathāgatakulapraṇiṣṭas. tad ahaṃ te vajrajñānam utpādayiṣyāmi, yena jñānena
tvam sarvatathāgatasiddhim api prāpsyasi. kim utānyāḥ siddhiḥ // na ca tvayādrṣṭamahāmaṇḍalasya
vaktavyam, mā te samayo vyathed iti //*

1 adya tvam ityādi || STTS: 220: *adya tvam sarvatathāgatakulapraṇiṣṭas. tad ahaṃ te vajrajñānam
utpādayiṣyāmi, yena jñānena tvam sarvatathāgatasiddhim api prāpsyasi. kim utānyāḥ siddhiḥ // na
ca tvayādrṣṭamahāmaṇḍalasya vaktavyam, mā te samayo vyathed iti.*

1 ācāryānujñām || *ācāryo 'nujñām*; SVU Tib. seems to support *ācāryānujñām* (*slob dpon du rjes su
gnang ba*).

7–9 utpādayitvā ... yathāsukham || The same set of the verse and the mantra appears in § 3.3.

CROSS REFERENCE!!

21 hoh || SVU Tib. reads *ah*. This should be *hoh*, since the seed-syllables *jaḥ hūṃ vaṃ hoh* are
a strong unit, meaning *ākarṣaṇa*, *praveśana*, *bandhana*, and *vaśīkaraṇa*. Probably the cause of this
corruption lies in the fact that *ah* is the syllable for *āveśa* (possession). Cf. STTS 224: *vajrāveśa ah*.

(CHECK KSP ALSO!!)

བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་ཡང་ཐོབ་ན། དེས་གྲུབ་གཞན་ལྟ་སྟོན་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་
བུའི་དོན་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་བྱ་ཡིས། རྒྱུད་ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་མ་མཐོང་བ་ནམས་ལ་སྟོན་བར་མ་
བྱེད་ཅིག། རྒྱུད་དམ་ཚིག་ཉམས་པར་གྱུར་ཏེ།

[Skt. Reconstruction] [STTS 220] tataḥ punaḥ pūrvadvāreṇa praveśyaivaṃ vadet.

- 5 adya tvaṃ sarvatathāgatakulapraviṣṭaḥ. tad ahaṃ te vajrajñānam
utpādayiṣyāmi, yena jñānena tvaṃ sarvatathāgatasiddhim api prāp-
syasi. kim utānyāḥ siddhīḥ. na ca tvayādrṣṭamahāmaṇḍalasya vak-
tavyaṃ, mā te samayo **vyatheti**.

- [SVU Tib.] དེ་ནས་སྟོན་དཔོན་རང་ཉིད་ཀྱིས་སེམས་མ་དོན་མའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་ཐུང་དུ་བསྟན་པ་དང་། བྱིན་དུ་བསྟན་པ་བཅིངས་
10 ལ་དོན་མེད་སྟོན་མའི་སྟེ་བར་བཞག་ལ། འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ།
འདི་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མེད་ཚིག་ཡིན་གྱིས། གཤམ་ཏེ་འགའ་ཞིག་ལ་སྟོན་ན་ཀྱང་པ་འགས་པར་འགྱུར་རོ།

[Skt. Reconstruction] [STTS 221–222] tataḥ svayaṃ vajrācāryaḥ sattvavajrīmu-
drām avamūrdhamukhīm ūrdhvamukhīm ca baddhvā vajraśiṣyasya mūrdhni sthāpyaivaṃ
vadet.

- 15 ayaṃ te samayavajro mūrdhānaṃ sphālayeḍ, yadi tvaṃ kasya cid
brūyāḥ.

- [SVU Tib.] དེ་ནས་དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ་དེ་ཉིད་དང་། མ་ནི་སྟོན་པོ་འདི་ལན་ཅིག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་དོན་སྟོན་པ་འཐུང་དུ་
བཅུག་ལ། འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། དེ་ལ་དམ་ཚིག་གི་སྟོན་པོ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ།
དོན་མེད་སེམས་དཔལ་དོར་རྒྱུད་ཀྱི། སྟོན་ལ་ཡང་དག་ཞུགས་པར་མཛད།
20 གཤམ་ཏེ་རྒྱལ་འདི་སྟོན་ན་ནི། དེ་མ་ཐག་དུ་རལ་ཏེ་གཤེགས།
ཙོ་བ་རྩེ་ཙོ་ད་ཀ་ཐ་
ཞེས་བྱའོ།

[Skt. Reconstruction] tatas tathaiva samayamudrayodakam śapathāhṛdayena sakṛt
parijāpya tasmai śiṣyāya pāyayed iti. tatredaṃ śapathāhṛdayaṃ bhavati.

- 25 vajrasattvaḥ svayaṃ te 'dya hṛdaye samavasthitaḥ |
nirbhidya tatkṣaṇaṃ yāyād yadi **brūyād** imaṃ nayam ||
om vajrodaka ṭhaḥ.

9 de nas ... klad pa 'gas par 'gyur ro || SDPT (p.290): tataḥ svayaṃ vajrācāryaḥ krodhaterintirīm
evaṃ ūrdhvamukhīm baddhvā vajraṃ śiṣyasya mūrdhni sthāpyaivaṃ vadet / ayaṃ te samayavajro
mūrdhni te sphārayeḍ yadi tvaṃ kasyacid brūyāḥ / tatas tayaiva samayamudrayodakam śayathā hṛ-
dayena satkṛtya parijāpya tasmai vajraśiṣyāya pāyayed iti / tatredaṃ śayathāhṛdayaṃ / STTS 221–
222: tataḥ svayaṃ vajrācāryaḥ sattvavajrīmudrām avamūrdhamukhīm baddhvā vajraśiṣyasya mūrdhni
sthāpyaivaṃ vadet / ayaṃ te samayavajro mūrdhānaṃ sphālayeḍ, yadi tvaṃ kasya cid brūyāt / tatas
tathaiva samayamudrayodakam śapathāhṛdayena sakṛt parijāpya tasmai śiṣyāya pāyayed iti / tatredaṃ
śapathāhṛdayaṃ bhavati / 17 de nas ... ṭha zhes bya'o || SDPT (p.290): vajrasattvaḥ svayaṃ te
'dya hṛdaye samavasthitaḥ // nirbhidya tat kṣaṇaṃ yāyād yadi brūyā imaṃ nayam // vajrodaka / iti /
STTS 222: vajrasattvaḥ svayaṃ te 'dya hṛdaye samavasthitaḥ / nirbhidya tat kṣaṇaṃ yāyād yadi **brūyād**
imaṃ nayam // vajrodaka ṭhaḥ //

24 śapathāhṛdayaṃ || SVU Tib.: *dam tshig gi snying po* (*samayahṛdayam). Both STTS and SDPT
supports *śapathāhṛdayaṃ*. The reading of the latter, *śayathāhṛdayaṃ* should be emended.

[SVU Tib.] དེ་ནས་སློབ་མ་ལ་འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
 དེ་དུས་བཅུ་མས་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱ་གཞི་ན་དོན་མེད་ཡིན་གྱིས། རས་འདི་བྱོས་ཤིག་ཅེས་བསྐོ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་བྱ་
 དགོས་སོ།། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་བརྟུན་པར་མ་བྱེད་ཅིག། མི་བདེ་བ་མ་སྤངས་པར་ཁྱོད་དུས་བྱས་ནས་དཔྱུལ་
 བར་ལྟང་བར་གྱུར་ཏེ་བྱ།

- 5 [Skt. Reconstruction] [STTS 223] tataḥ śiṣyāya brūyāt.
 adyaprabhṛty ahaṃ te vajrapāṇir, yat te 'haṃ brūyām: idaṃ kuru,
 tat kartavyaṃ. na ca tvayāham avamantavyo mā te viśamāpari-
 hāreṇa kālakriyāṃ kṛtvā, narakapataṇaṃ syād iti.

3.8.1.3. Āveśaḥ

- 10 [SVU Tib.] དེ་ནས་ཡི་གེ་ཨ་ཞེས་བྱ་བས་བདག་ཉིད་དོན་མེད་སེམས་དཔའ་སྐྱུ་མདོག་དཀར་པོར་བསམ་པར་བྱའོ། དེའི་རྗེས་
 ལ་རང་གི་སྤྱིང་གར་ཡི་གེ་ཨ་རྩོམ་འོད་ཟེར་གྱི་ཐོང་བ་དང་ལྷན་པ་བསམ་པར་བྱའོ། ཡི་གེ་རྩི་གིས་ཀྱང་སློབ་མ་རྩོམ་སེམས་
 དཔའ་དུལ་དང་བྲལ་ཞིང་ཤིན་ཏུ་དང་བར་བསམས་ལ། སྤྱིང་ག་དང་དབྲལ་བ་དང་ལྷེ་དང་སྤྱི་བོར། སྤྱི་རྩི་རྩི་གི་ཞེས་བྱ་བ་ལས་
 རྩོམ་དང་རིན་པོ་ཆེ་དང་པདམ་དང་སྐྱོ་ཚོགས་རྩོམ་མཚན་པར་བྱས་ལ། སློ་དབྱེ་བའི་བྱ་གཞི་རྩིང་ག་དང་སློབ་མའི་
 སྤྱིང་གར་དབྱེ་བར་བྱའོ། དེ་ནས་རང་གི་སྤྱིང་གར་གནས་པའི་དོན་མེད་ཨ་ཞེས་བྱ་བས་ལྟང་ལ། སློབ་མའི་སྤྱིང་གར་གནས་པའི་དོན་མེད་
 15 དབྱས་སྐྱ་སློབ་བཅུག་སྟེ། ལུས་ཐམས་ཅད་གང་བར་གྱུར་བར་བསམས་ལ། འདི་སྐད་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། དེ་བཞིན་གཤམས་པ་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བྱིན་གྱིས་སློབས་ལ་རྩོམ་སེམས་དཔའ་བདག་ལ་དབབ་པར་གྱུར་ཅིག། ཅེས་སློབ་ཤིག།
 [Skt. Reconstruction] tataḥ akāreṇātmānaṃ sitaṃ vajrasattvaṃ cintayet. tad anu
 akāraṃ vajraraśmimālāyuktaṃ svahr̥di cintayet. punar hūṃkāreṇa śiṣyaṃ **vimalam**
atiprasannaṃ vajrasattvaṃ **vicintya**, taddhṛdūṇākāṇṭhamūrdhasu hūṃhr̥īmhr̥īḥkaṃkāreṇa
 20 vajraratnapadmaviśvavajreṇa cihnayitvā, kapāṭodghāṭanaṃmudrayā svakīyaṃ śiṣyahr̥d-
 dayam codghāṭayet. tataḥ svahr̥dgatavajram akāreṇa niścārya śiṣyahr̥dgatavajra-
 madhye buddhyā praveśya sarvakāyaṃ āpūryamāṇaṃ cintayet. evaṃ vadet. brūhi
 “sarvatathāgatāś cādhiṭṭhantāṃ vajrasattvo me āviśatu.”

[SVU Tib.] དེ་ནས་སློབ་དཔོན་གྱིས་སྐྱུར་དུ་དོན་མེད་སེམས་མའི་བྱ་གཞི་རྩིང་གར་གཞག་སྟེ། འདི་སྐད་ཅེས་

1 de nas ... ltung bar gyur ta re || SDPT (p.290): tataḥ śiṣyāya brūyād adya prabhṛti te 'haṃ va-
 jrapāṇir yad ahaṃ brūyām idaṃ kuru tat kartavyaṃ na ca tvayāham avamantavyo mā te viśamāpari-
 hāreṇa kālakriyāṃ kṛtvā naraḥ patanaṃ syād iti / STTS 223: tataḥ śiṣyāya brūyāt /: adyaprabhṛty
 ahaṃ te vajrapāṇir yat te 'haṃ brūyām: idaṃ kuru, tat kartavyaṃ / na ca tvayāham avamantavyo mā te
 viśamāparihāreṇa kālakriyāṃ kṛtvā, narakapataṇaṃ syād 10–16 de nas yi ge a ... ces smros shig ||
 SDPT: tad anu akāraṃ vajraraśmimālāyuktaṃ svahr̥di cintayet. tataḥ śiṣyahr̥dūṇākāṇṭhamūrdhniṣu
 candramaṇḍala*sthāṃ(em.; -stha- ed.) pañcāsūcikaṃ jvālāvajram ratnaṃ padmaṃ viśvavajram ca
 cintayet. ebhir yathākrameṇa *hūṃ(em.; hūṃ ed.) *traḥ(em.; traṃ ed.) hr̥īḥ aḥ iti. kapāṭodghāṭana-
 mudrayā svakīyaṃ śiṣyahr̥dayam codghāṭya svahr̥dayād akāraṃ niścārya śiṣyahr̥dgatavajramadhye
 buddhyā praveśya sarvakāyaṃ āpūryamāṇaṃ cintayet. evaṃ vadet — brūhi “sarvatathāgatāś **cād-**
hiṭṭhantāṃ vajrasattvo me āviśatu.”; KSP: śiṣyena vācyam. “sarvatathāgatāś cādhiṭṭhantāṃ. va-
 jrasattvo me(sic) āviśatu. tata ātmānaṃ śitavarṇaṃ śrīvajrāttvaṃ vicintayed āḥkāreṇa.” tad anv āḥkāraṃ
 raśmimālāyuktaṃ svardaye vicintya, hūṃkāreṇa ca śiṣyaṃ vajrasattvarūpaṃ vicintya, hūṃ traḥ hr̥īḥ
 kaṃ iti hṛdūrujīhvāmūrdhasu vajraratnapadmaviśvavajrāṇkitam kapāṭodghāṭanaṃmudrayā svakīyaṃ
 hr̥dayam udghāṭya śiṣyahr̥dayam ca. tataḥ svahr̥dgatavajrād āḥkāraṃ niścārya śiṣyahr̥disthavajra-
 madhye buddhyā praveśya sarvakāyaṃ āpūryamāṇaṃ cintayet. evaṃ vadet. ”brūhi — sarvatathā-
 gatāś cādhiṭṭhantāṃ vajrasattvo me(sic) āviśatu. STTS 223: brūhi sarvatathāgatā adhitiṭṭhantāṃ va-
 jrasattvo ma āviśatu //

བཛྲ་དུ་གཞུག་གོ།

[Skt. Reconstruction] tatas tvaramāṇena vajrācāryeṇa sattvavajrīm baddhvā tasya hr̥daye sthāpya idam uccārayitavyam.

[SVU Tib.] འདིན་ནི་དོ་རྩེ་དམ་ཚོག་སྟེ། དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་ཡིན་པར་གྲགས།

5 དོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མེད་ནི། དེ་རིང་ཉིད་དུ་འབབ་པར་ཤོག།
བ་ཇྲ་ཞུ་ཤེ་ཤ་ཨུ་ཞེས་བྱ་བ་

[Skt. Reconstruction] ayam tat samayo vajram vajrasattva-m-iti smṛ-
tam |

āveśayatu te 'dyaiva vajrajñānam anuttaram ||

10 vajrāveśa aḥ iti.

[SVU Tib.] བཞུ་ནས་ལན་བརྒྱའི་བར་དུ་བཛྲ་ན་དེས་པར་འབབ་པར་འགྱུར་རོ། དེ་ནས་གཤམ་ཏི་འབབ་པར་མ་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་
ཁོ་ཤིའི་ཁྱ་ཚུར་བཅིངས་ལ། དོ་རྩེ་སེམས་མའི་བྱག་རྒྱ་དཔའ་བར་བྱ་ཞིང་། བ་ཇྲ་ས་ཏུ་ཞུ་ཞུ་ཞུ་ཞུ་ཞུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཡང་བཛྲ་ལ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་དོ་རྩེ་སེམས་དཔའ་འོད་ཟེར་དམར་པོ་འབལ་བས་ཀྱན་དུ་བྱས་པས་ཀྱན་དུ་གང་བར་བསམས་ལ། ལན་བརྒྱའི་
བར་དུ་བརྒྱ་བར་བྱའོ།

15 [Skt. Reconstruction] *daśa vārān yāvac chata vārān* uccārya niyatam āviśati. *tato*
yady āveśo na bhavati tadā krodhamuṣṭīm baddhvā sattvavajrīm sphoṭayet. va-
jrāsattva aḥ aḥ aḥ aḥ iti coccārya, *bhagavatā* vajrasattvena raktajvālākulāpūryamāṇam
cintayet. yāvac *chata* vārān uccārayet.

20 एवमपि यद्यावेशो न भवति ततो घण्टासहितां वज्रावेशसमयमुद्रां बद्ध्वा वामपादेन
तस्य दक्षिणपादमाक्रम्योपर्याकाशदेशे वैरोचनं श्रीवज्रसत्त्वस्योपरि तस्यैवावेशनाय
कुण्डलंकाररश्मिसमूहेनाक्रम्यमाणमधस्ताच्च वज्रवातमण्डल्या हंकारेणोत्थाप्यमा-
नम् एवं पूर्वादिदिक्स्थितैरक्षोभ्यादिभिः हूं त्रः ह्रीः अः इत्येभिः स्वबीजरश्मिव्यू-
हैः संपात्यमानं चिन्तयंस्तमावेशयेत् । वज्रसत्त्व अः अः अः अः इति तथैवावर्त-

69.24–70.1 de nas slob dpon gyis ... brjod du gzhus go || SDPT: tatas **tvaramānena* (em.; *vartamānena* ed.) vajrācāryeṇa krodhaterintirīm baddhvedam uccārayitavyam. STTS 224: tatas tvaramāṇena vajrācāryeṇa sattvavajrimudrām baddhvedam uccārayitavyam // 4–6 'di ni ... aḥ || SDPT: ayam tat samayavajram vajrasattva iti smṛtam | āveśayatu te 'dyaiva vajrajñānam anuttaram || vajrāveśa aḥ iti. STTS 224: ayam tat samayo vajram vajrasattva-m-iti smṛtam | āveśayatu te 'dyaiva vajrajñānam anuttaram || vajrāveśa aḥ. 11–14 bcu nas... bzla bar bya'o || SDPT: 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100vārānuccārya niyatam āviśati. tataḥ krodhamuṣṭīm baddhvā sattvavajrīmudrām sphoṭayed idam udīrayet. om sumbhani sumbhani *hūṃ (em.; *hum* ed.). om gr̥ṇa gr̥ṇa *hūṃ (em.; *hum* ed.). om gr̥ṇāpaya gr̥ṇāpaya *hūṃ (em.; *hum* ed.). om ānaya hoḥ bhagavan vajrarāja *hūṃ (em.; *hum* ed.) phaṭ. aḥ aḥ aḥ aḥ. 10, 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90 śatavārān uccārayet. bhagavatā ca vajravā-tamaṇḍalyā ca **vajrahūmkāreṇa* (em. *vajrahūmkāreṇa* ed.) raktavarṇajvālāprabheṇāpūryamāṇam cintayet. Bhūṭaḍāmara manual: -ntena raktajvālākulaprabheṇāpūryamāṇa[m] cintayitvā hūṃ aḥ iti bahuśo japet | (f.9r).

येत् ।

अथ पापबहुत्वादावेशो न भवति पुनः पापस्फोटनमुद्रया तस्य पुनः पुनः पापानि स्फोटव्यानि ।

समिद्धिर्मधुरैरग्निं प्रज्वाल्य सुसमाहितः ।

5 निर्दहेत्सर्वपापानि तिलहोमेन तस्य तु ॥

ॐ सर्वपापदहनवज्राय स्वाहेति ॥

दक्षिणहस्ततले कृष्णतिलैः पापप्रतिकृतिं कृत्वा हूंकारं मध्ये विचिन्त्य तर्जन्यङ्गुष्ठाभ्यां होमं कुर्यात् । ततो होमकुण्डान्निर्गत्य ज्वालामालाकुलैर्वज्रैस्तस्य शरीरे पापं दह्यमानं चिन्तयेत् । नियतमाविशति । एवमपि यस्यावेशो न भवति तस्याभिषेकं

19 evam api ... baddhvā ॥ SVU Tib.: de lta bus kyang gal te 'bab par ma gyur na/ de'i tshe rdo rje 'bebs pa'i dam tshig gi phyag rgya dril bu dang bcas pa bcings la; SDPT (p.292) punar api yady āveśo na bhavati/ tato ghaṇṭāsahitāṃ vajrāveśasamayamudrāṃ baddhvā 19 vāmapādena ... tathaivāvar-tayet ॥ SDPT (p.292): vāmapādena tasya dakṣiṇapādāṃ ākramyopary ākāśadeśe vairocanaṃ śrīva-jrahūmkārasopari tasyaivāveśanāya krudhahūmkārasamīsamūhenākramyamāṇam adhaścā ca va-jravātamaṇḍalā hūmkāreṇ oṭṭhāpyamāṇam evaṃ pūrvādidikṣhitair akṣobhyādibhiḥ / huṃ trāṃ hrīḥ iti svabījaraśmivūhaiḥ sampātyamāṇaṃ cintayāṃ tam āveśayet / huṃ vajrāveśa aḥ *śatadhocārayet* / 2–3 atha pāpabāhutvād ... kṣaṇād eva bhavati ॥ SDPT (pp.292–294): atha pāpabāhutvād āveśo na bhavati / tadā pāpasphoṭanamudrayā tasya pāpāni sphoṭayet / tataḥ / samidbhir madhurair agniṃ prajvālyā susamāhitāḥ / nirdahet sarvapāpāni tilahomena tasya tu // oṃ sarvapāpadahanavajrāya svāhā / iti dakṣiṇahastatāle kṣṇatilaiḥ pāpapratikṛtiṃ kṛtvā hūmkāraṃ madhye vicintya / tarjanyamguṣṭhābhyāṃ homayet / tato homakuṇḍān nirgatya jvālākulair vajrais tasya śarīre pāpaṃ dahyamāṇaṃ cin-tayet / tataḥ punar vajrāveśaṃ tathaivaṃ baddhvāveśayet / niyatam āviśati / evam api yasyāveśo na bha-vati tasyābhiṣekaṃ na kuryād iti / āviśtasya ca pañcābhijñādinīṣpattis tat kṣaṇād eva bhavati / 4–6 samidbhir ... svāheti ॥ *Vajraśekhara: bud shing mngar bdag gi me || mnyam par gzhas pas rab spar nas|| til mar gyis ni sbyin sreg byas || sdig pa thams cad sreg par 'gyur || oṃ sa rba pā paṃ da ha na ba dzra ya svāhā ||* (D f.269r2–3); *Pādas* ab = STTS 1140ab: *samidbhir madhurair agniṃ pra-jvālyā susamāhitāḥ | vajrakrodhasamāpattyā tilāṃ hutvā aghān dahet ||*. The heart mantra (*hrdaya*) is taught to be *oṃ sarvapāpadahanavajrāya svāhā* (STTS1144).

20 tasyaivāveśanāya ॥ possibly the ms. shows *tasyaivāveśanāyami*, but the *anusvāra* is unclear and anyhow unwanted.

22 traḥ ॥ em. *trāḥ*, with Ed^T?

2 pāpabāhutvād ॥ *Emend pāpabāhulatvād?*

20 ākramyopary ॥ em. Ed^T; *ākramyamyopay* MS 20 ākāśadeśe ॥ em. Ed^T (sil.); *kāśadese* MS 20 śrīvajrasattvasopari ॥ em. Ed^T; *śrīvajrasattvosopari* MS 21 krudhahūmkāra- ॥ em. Ed^T; *krudhahūmkāra* MS 21 -mūhenā- ॥ em. Ed^T; -*mūkenā*- MS; Ed^T wrongly reports a -*mūmena*- as reading. 22 -dikṣhitair ॥ em. Ed^T; -*disthitair* MS 22 akṣobhyādibhiḥ ॥ em. Ed^T; *akṣobhyādih* MS 23 cintayanis tam ॥ em. Ed^T; *cintayens tam* MS; Ed^T reads *cintayet tam*. 70.23–71.1 iti tathaivāvartayet ॥ em. Ed^T (sil.); *i tathaivāvartayet* MS 2 āveśo ॥ em. Ed^T (sil.); *āveso* MS 2 punaḥ punaḥ ॥ em. Ed^T (sil.); *punaḥ puna* MS 3 sphoṭavyāni ॥ em. Ed^T (sil.); *sphoṭavyā* MS 4 samidbhir ॥ em. Ed^T (sil.); *samidgi* MS 4 madhurair ॥ em. Ed^T; *mudhurair* MS 5 -pāpāni ॥ em. Ed^T; -*pāpāni* MS

19 (foliominus) [60r1] veśasamayamudrāṃ

न कुर्यादिति ॥

आविष्टस्य च पञ्चाभिज्ञादिनिष्पत्तिस्तत्क्षणादेव भवति ॥

ततः समाविष्टं ज्ञात्वाचार्येण हे वज्रसत्त्व हे वज्ररत्न हे वज्रधर्म हे वज्रकर्मेति व-
ज्रसत्त्वसमयमुद्रां बद्धोच्चारणीयम् । पुनः नृत्य सत्त्व नृत्य वज्रेति । सचेदाविष्टः श्री-
5 वज्रसत्त्वमुद्रां बध्नीयात् । तदाचार्येण वज्रमुष्टिमुद्रोपदर्शनीया । एवं सर्वे श्रीवज्रस-
त्त्वादयः सांनिध्यं कल्पयन्ति । ततोऽभिप्रेतवस्तु पृच्छेदनेन । जिह्वायां तस्याविष्ट-
स्य वज्रं विचिन्त्य ब्रूहि वज्रेति वक्तव्यम् । ततः सर्वं वदति ॥

3.8.1.4. Puṣpapātaḥ

ततस्तां मालां महामण्डले क्षेपयेत् । प्रतीच्छ वज्र होः इति । ततो यत्र पतति
10 सोऽस्य सिध्यति । ततस्तां मालां तस्यैव शिरसि बन्धयेत् । ॐ प्रतिगृह्ण त्वमिमं
सत्त्वं महाबलेति ।

3–7 tataḥ samāviṣṭam ... vadati ॥ SDPT 294:14–15: tataḥ samāviṣṭam jñātvā punaḥ oṃ *vajrasattva(em.; vajrasattvasattva-ed.) samgrahādīgītīm uccārya krodhamuṣṭyā tathaiva sattvavajrāmudrāṃ sphoṭayet. *saced (em.; sa ced ed.) āviṣṭo vajrasattvakrodhamudrāṃ badhnyāt, tadācāryeṇa vajramuṣṭīm krodhamudrāṃ badhnyāt. evaṃ yāvat sacet vajrahāsamudrāṃ badhnyāt. tadā vajradharmakrodhamudrāṃ bandhayed ity evaṃ sāmīdhyam kalpayanti. tatas tasya jihvāyām vajram vicintya brūhi vajreti vaktavyam. tataḥ sarvaṃ kathayati. 5–6 evaṃ ... kalpayanti ॥ STTS 892–893: vajrakrodhaterittirimudrāṃ svahṛdayam yathāvat sthāpya, vajrāṅkuśādibhiḥ karmāṇi kṛtvā, punaḥ sarvasamayamudrāṃ bandhayed. tataḥ sarve sāmīdhyam kalpayanti. 9–11 tatas tām mālāṃ ... mahābaleti ॥ STTS 228–229: tatas tām mālāṃ mahāmaṇḍale kṣepaet anena hṛdayena. pratīccha vajra hoḥ. tato yatra patati, so 'sya sidhyati. tatas tām mālāṃ grhya, tasyaiva śirasi bandhayed anena hṛdayena. oṃ pratigṛhṇa tvam imaṃ sattvaṃ *mahābala (em.; mahābalaḥ ed.). tayā baddhāyā tena mahāsattvena pratīcchito bhavati. śīghraṃ cāśya sidhyati; SDPT p.294, ll.18–21: tatas tām mālāṃ mahāmaṇḍale kṣepayet / pratīccha vajra hoḥ / iti / tato yatra patati so 'sya sidhyati / tatas tām mālāṃ tasyaiva śirasi bandhayed / oṃ pratigṛhṇa tvam *imāṃ (em. imāṃ?) vajrasattva mahābala / iti /

5 vajramuṣṭimudropadarśanīyā ॥ We follow the emendation by Ed^T. But there might be a serious corruption in this part if we can trust the Tibetan translation. Tib. adds the following after -padarśanīyā: de bzhin du rdo rje bzhad pa'i phyag rgya 'ching du bcug la | de'i tse rdo rje chos kyi phyag rgya nye bar bstan pa'i bar du'o || (*evaṃ vajrahāsamudrāṃ baddhvā tadā yāvad vajradharmamudropadeśam). This in turn may be compared with the SDPT, leading to the conclusion that there is a haprographical error in the relevant part. The original reading might then be as follows: tadācāryeṇa vajramuṣṭīm baddhvā evaṃ vajrahāsamudrāṃ baddhvā tadā yāvad vajradharmamudropadarśanīyā.

11 sattvaṃ ॥ Ed^T emends sattva, but we do not understand why.

7 hū:nikāraṃ madhye ॥ em. with SDPT; hū:nikāramadhyam MS 8 jvālāmālākulair vajrais ॥ em. Ed^T; jvālāmālākulerdvajres MS; MSK reads jvālāmālākuled vajrais. It is possible that the scribe has either written superscript part of -ai on top of repa, or converted a repa into such a superscript part of -ai. In the latter case, ours is the AC reading, and MSK's the PC reading. 8 pāpam ॥ em. Ed^T; pāpam MS 9 yasyāveśo ॥ em. Ed^T (sil.); yasyāveso MS 2 āviṣṭasya ॥ em. Ed^T; āveṣṭhasya MS 2 tatkaṣṇād ॥ em.; tataḥ kṣaṇād MS Ed^T 2 bhavati ॥ em. Ed^T (sil.); bhavanti MS 4 āviṣṭaḥ ॥ em. Ed^T; ādiṣṭhaḥ MS 4–5 śrīvajrasattvamudrāṃ ॥ em. Ed^T; śrīvajrasattvamudrā MS 5 vajramuṣṭimudropadarśanīyā ॥ em. Ed^T; vajramuṣṭhimudrāpadarśanīyāḥ MS 6 sāmīdhyam ॥ em.; sannidhyan MS; Ed^T emends sannidhim, but this is a wrong emendation. 6–7 tasyāviṣṭasya ॥ em. Ed^T; tasyāviṣṭasyāviṣṭasya MS 10 so 'sya ॥ em. Ed^T (sil.); somya MS

2 niṣpattis [60v1] tat-

3.8.1.5. Maṇḍaladarśanam

ततो मुखबन्धं मुञ्चेदनेन ।

ॐ वज्रसत्त्वः स्वयं तेऽद्य चक्षूद्धाटनतत्परः ।

उद्धाटयति सर्वाक्षो वज्रचक्षुरनुत्तरम् ॥

5 हे वज्र पश्येति ।

ततो महामण्डलं वज्राङ्कुशादारभ्यावैरोचनपर्यन्तं दर्शयेत् ॥

New Section!!

ततस्तिष्ठ वज्रेत्यादिना प्रवेशमुद्रामोक्षं शिष्यहृदये कारयेत् । ततो बाह्यमण्डला-
भ्यन्तरे पूर्वद्वाराभिमुखं बाह्यतो वा चन्द्रमण्डलमालिख्य शिष्यं सत्त्ववज्रादिमुद्राच-
10 तुष्टयेन स्वसमयमुद्रया च श्रीवज्रसत्त्वादिरूपमधिष्ठाय । स्वमहामुद्रया चन्द्रमण्डले
प्रतिष्ठाप्याभिषिञ्चेद्बन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्यार्घं दत्त्वा । छत्रध्वजपताकादिभिस्तूर्यशङ्ख-
निर्नादितैश्च । ततो मङ्गलगाथाभिरभिनन्द्य ।

3.8.1.6. Ṣaḍvidhābhiṣekaḥ

आदौ तावदुदकाभिषेकेण मकुटपट्टवज्राधिपतिनामाभिषेकैश्चाभिषिच्य । पुनः

3–5 tato ... paśyati ॥ SDPT p.294, ll.22–25: tato mukhabandham muñced anena / om vajrasattvaḥ
svayaṁ te 'dya cakṣūdghāṇatatparaḥ // udghāṭayati sarvākṣo vajracakṣur anuttaram // iti / he va-
jra paśya / iti / 6 tato ... darśayet ॥ SDPT 294: tato mahāmaṇḍalavajrāṁkuśād ārabhya yāvad
vairocanaparyantaṁ darśayet 8–12 tato ... -nirṇāditaiś ca ॥ SDPT: 294–296 **LINE NUMBERS!!**:
tatas tiṣṭha vajretyādina *śiṣyaṁ (em.; śiṣya- ed.) praveśamudrāṁ mokṣayet / tato bāhyamaṇḍalāb-
hyantare candramaṇḍalaṁ pūrvadvārābhimukhaṁ saṁlikhya bāhyato vā śiṣyaṁ śrīvajrahūṁkāra-
mudrayā sattvavajrādibhiś cādhiṣṭhāya mahāmudrayā tataḥ pratiṣṭhāpyābhiṣiñcet / gandhapuṣpādib-
hir abhyarcyārghaṁ datvā / chatradhvajapatākādibhiś turyaśaṁkhanināditaiś ca / tato maṅgalagāthāb-
hir abhinandya

6 ārabhyāvairocanaparyantaṁ ॥ Ed^T emends ārabhya vairocanaparyantaṁ.

11–12 turyaśaṁkhaninirṇāditaiś ॥ Ed^T reads -śaṁkhā-, emending it to -śaṁkha-, but the latter is clearly
the reading of the ms.; Ed^T ignores the presence of repha in -nirṇāditaiś. nirṇāditā is recorded in
BHSD; but nināditā, as in SDPT may be better.

12 maṅgala- ॥ the -ni- lacks its hook.

3 cakṣūdghāṇatatparaḥ ॥ cakṣutghāṇatatparaḥ MS; Ed^T silently emends cakṣūdghāṇatatparaḥ,
which is metrically correct and conforms with reading of STTS. But several texts (Vajrāvalī etc.)
have 'corrected' the mantra to read cakṣurudghāṇatatparaḥ. 4 udghāṭayati ॥ utghāṭayati MS
5 paśyati ॥ em. Ed^T (sil.); paśyati MS 9 -mukhaṁ ॥ em. Ed^T; -mukhīni MS 9 śiṣyaṁ ॥ em.
Ed^T; śiṣya MS 11 pratiṣṭhāpyābhiṣiñcet ॥ em. Ed^T (sil.); pratiṣṭhāpyābhiṣiñceṇ MS

9 pūrvadvārā[61r1]bhimukhīni

पुष्पादिभिर्लास्याद्यष्टविधपूजया च संपूजयेत् ॥

शिष्येण चोत्तमां दक्षिणां दत्त्वाचार्यं प्रणम्य वलितवज्राञ्जलिना पुष्पादिकमभि-
षेकाश्च ग्राह्याः । आचार्याभिषेकं तु श्रीवज्रसत्त्वमहामुद्रया प्रतिष्ठाप्य । यथानि-
र्दिष्टेषु स्थानेषु समयमुद्राभिस्तस्य काये श्रीवज्रसत्त्वादीन् न्यस्य श्रीवज्रसत्त्वप्रति-
मां च शिरसि प्रतिष्ठाप्योदकाभिषेकं दत्त्वेमं मन्त्रमष्टोत्तरशतवारान् आवर्तयेत् । ॐ
महासुख वज्रसत्त्व जः हूँ वँ होः सुरतस्त्वमिति ॥ ततः सर्वविधमनुष्ठाय शि-
ष्यं नामाष्टशतेन संस्तुत्य गाथापञ्चकेनानुज्ञां दत्त्वा । उद्गताव्याकरणेन सर्वशिष्यान्
व्याकुर्यादिति ॥ ॥

3.8.1.7. Guhyābhiṣekaḥ

अथ गुह्याभिषेको भवति । आचार्याभिषेकार्हं प्रवेश्य सर्वमण्डलदेवतातत्त्वमाचार्यकर्म
च शिक्षयेत् । इयता गुह्याभिषेकेणाभिषिक्तो भवतीति । संक्षिप्तक्रमः ॥

73.14–74.1 ādau ... vyākuryāditi ॥ SDPT 296. **LINE NUMBERS!!**: ādau tāvad udakābhiṣekena
tato mudrābhiṣekena muktāpattavajrādhīpatināmābhiṣekaiś cābhiṣīcet / punaḥ puṣpādibhir lāsyādyasṭavid-
hapūjayā ca pūjayet / śiṣyenācāryaṃ valitavajrāṃjalīnā praṇamyottamāṃ dakṣiṇāṃ datvā puṣpādyab-
hiṣekāś ca grāhyā itī / ācāryābhiṣekaṃ tu śrīvajrahūmkāramudrayā tathaiḥ pratiṣṭhāpya yathā nirdiṣṭeṣu
sthāneṣu samayamudrābhis tasya kāye śrīvajrahūmkārādīn nyasya / punar api anenāṣṭottaraśatasa-
hasraparijaptāṃ vijayakalāśaṃ kṛtvā / oṃ vajrādhīpati tvām abhiṣīcāmi dṛḍho me bhava jaḥ huṃ
vaṃ hoḥ huṃ phaṭ itī / tata imāṃ codīrayan / oṃ vajrābhiṣīca / itī codakābhiṣekaṃ vajramuṣṭin-
odakaṃ vijayakalāśād gihītvā dadyād idam ca brūyāt // idam te nārakaṃ vāri samayātikramād dahet
// samayābhirakṣāt siddhiḥ siddham vajrāmṛtodakam // vajraghaṇṭam ca mudrāṃ ca yady amañḍalino
vadet // hased vāsraddhadānena janasaṃgaṇikāsthitaḥ // itī / tataḥ sarvavidhim anuṣṭhāya nāmāṣṭaśatena
saṃstutya gāthāpañcakenānujñāṃ datvodgatavyākaraṇena sarvaśiṣyān sarvaśiṣyān vyākuryād itī /
10–11 atha ... bhavātīti ॥ SDPT 296. **LINE NUMBERS!!**: atha guhyābhiṣeko bhavati / ācāryāb-
hiṣekārhaṃ praveśya sarvamaṇḍalaṃ tu tat kurusva / itī /

14 udakābhiṣekeṇa ॥ Tib. adds *mudrābhiṣekeṇa* after this.

14 cābhiṣicya ॥ Ed^T needlessly emends *cābhiṣīcya*.

7 udgatā- ॥ em. *udgata-*, with SDPT? Ed^T emends *udgāthā-*. Note error *ng* for *dg* also in §73. This is a name of the *mudrā*. The *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* teaches this *mudrā*.

10–11 ācāryā...śikṣayet ॥ SDPT: *ācāryābhiṣekārhaṃ praveśya sarvamaṇḍalaṃ tu tat kurusva / itī*. Restore *ācāryābhiṣekārhaṃ praveśyam ... ācāryakarma ca...*

1 puṣpādibhir ॥ em. Ed^T (sil.); *puṣpādibhi* MS 1 -pūjayā ॥ em. Ed^T; *pūjāyā* MS 1 sampūjayet
॥ ॥ em. with SDPT; *sampūjyaye* ॥ MS; Ed^T emends *sanipūjya*. 2 cottamām ॥ em. Ed^T; *cottamān*
MS 2 praṇamya ॥ em. (supported by Tib.); *praṇamya praṇamya* MS Ed^T. This could be a dittog-
raphy. 2–3 puṣpādikaṃ abhiṣekāś ca grāhyāḥ ॥ em.; *puṣpādikaṃ abhiṣekāś ca grāhyāḥ* MS;
Would *puṣpādikaṃ abhiṣekāyā grāhyam* be another possibility? Ed^T emends *puṣpādikaṃ abhiṣekāś ca*
grāhyāḥ; SDPT reads *puṣpādyabhiṣekāś ca grāhyā itī*. 4 śrīvajrasattvādīn ॥ em.; *śrīvajrasattvādīm*
MS Ed^T 5 dattvemaṃ ॥ em. Ed^T (sil.); *datvaimaṃ* MS 5 -vārān ॥ em.; *-vārām* MS; Ed^T emends
-vāram. 6 suratas tvam ॥ em. Ed^T; *surata tvam* MS 6–7 śiṣyam ॥ em.; *śiṣya* MS; Ed^T takes the
word as part of a compound with *śiṣyanāmāṣṭaśatena*. 7 udgatā- ॥ em.; *uṅgatā-* MS; *udgāthā-*
Ed^T 7 -vyākaraṇena ॥ em. Ed^T; *-vyākaraṇaina* MS 7 sarvaśiṣyān ॥ em. Ed^T; *sarvaśiṣyā* MS
11 guhyābhiṣekeṇa- ॥ em. Ed^T (sil.); *guhyābhiṣekaiṇā-* MS

7 uṅgatāvyā[61v1]karaṇaina

3.8.2. Madhyābhiṣekakrama

अथ मध्यक्रम उच्यते । मूलमण्डलाद्वस्तद्वयमात्रं परित्यज्य प्रवेशद्वारसंमुखं
 गर्भमण्डलार्धप्रमाणं चतुरस्रं पश्चिमद्वारं पञ्चभिश्चूर्णैर्मण्डलमालिख्य तस्य मध्येऽष्ट-
 पत्तं पद्मं तस्योपरि रक्तवर्णं रश्मिमालिनं पञ्चसूचिकं वज्रमालिखेत् । ततः पुष्पा-
 5 दिभिस्तन् मण्डलं संपूज्य चन्द्रमण्डलपटाच्छन्नं सिंहासनं पीठिकां वा वज्रयक्षेणा-
 भिजप्य पूर्ववच्छिष्यं वज्रसत्त्वमधिष्ठाय । तत्र प्रतिष्ठाप्य । वज्रसत्त्वमहामुद्रया सिं-
 हासनोपरि वितानं दक्षिणभागे च पट्टस्रग्दामभूषितं सितं रत्नचूडं छत्रं हंकाराभि-
 मन्त्रितम् । वामतो नानावस्त्रविचित्रध्वजपताकाश्च गगनगञ्जपरिजप्ताः संस्थाप्यार्ध-
 दत्त्वा पुष्पादिभिः संपूज्य शङ्खपटहभेरीकाहलादिभिर्वाद्यैर्वाद्यमुद्राधिष्ठितैर्वाह्यनृत्य-
 10 गीतैर्वज्रलास्यादिभिश्चोत्तमां दक्षिणामादाय । श्रीवज्रसत्त्वप्रतिमां तस्य मूर्ध्नि प्रति-
 ष्ठाप्य मङ्गलग्ना उच्चारयेत् ॥

लक्ष्मीधरः काञ्चनपर्वताभस्त्रिलोकनाथस्त्रिमलप्रहीणः ।

बुद्धो विबुद्धाम्बुजपत्तनेत्रस्तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवाद्य ॥

तेनोपदिष्टः प्रवरस्त्वकम्प्यः ख्यातस्त्रिलोके नरदेवपूज्यः ।

15 धर्मोत्तमः शान्तिकरः प्रजानां लोके द्वितीयं शुभमङ्गलं तत् ॥

12–13 lakṣmīdharah ... tavādya ॥ This and the following stanzas are also attested, in the same order, in Padmaśrīmitra's *Maṇḍalopāyikā*. We quote here a provisional transcript from the codex unicus by RT. Padmaśrīmitra: *lakṣmīdharah kañcanaparvatābhah trilokanāthas trimalaprahīṇah* | (f.9v1) *buddho vibuddhāmbujapatranetras trimaṅgalam śāntikaram tavādya* ||; *Vajrāvalī* 24.5: *lakṣmīdharah kañcanaparvatābhah trilokanāthas trimalaprahīṇah* | *buddho vibuddhāmbujapatranetras tan maṅgalam bhavatu śāntikaram tavādya* || 14–15 *tenopadiṣṭah ... śubhamaṅgalam tat* ॥ Padmaśrīmitra: *tenopadiṣṭa pravaras tv akambyyah(?) khyātas triloke naradevapūjyah* | *dharmottamah śāntakaram prajānām loke dvitīye śubhamaṅgalam te* ||; *Vajrāvalī* 24.5: *tenopadiṣṭah pravaras tv akampyah khyātas triloke naradevapūjyah* | *dharmottamah śāntikarah prajānām tan maṅgalam bhavatu śāntikaram tavādya* ||

5 *tan maṅḍalam* ॥ Ed^T silently (and ungrammatically) emends *tam maṅḍalam*.

9–10 *bāhyanṛtyagītair* ॥ Ed^T silently emends *vādyanṛtyagītair*. See above on *vāhyanaṭa*- or *vādyanaṭa*-

13 *tan ... tavādya* ॥ metrical problem: 4th pāda is Vasantatilaka; Tib. suggests different reading, with elements maṅgala śāntikara prathama. Conjecture *tan maṅgalam syāt prathamam tu loka*?

15 *dvitīyam* ॥ The *yam* seems to be the result of a correction of some previous error for this *akṣara*.

2 -maṇḍalād dhasta- ॥ em. Ed^T (sil.); -maṇḍalārdhdhastā- MS 2 -dvayamātram ॥ -dvayamantram MS 3 caturasram ॥ em. Ed^T (sil.); *caturaśram* MS 3–4 'ṣṭapattram ॥ em. Ed^T (sil.); *ṣṭhapattram* MS 5 pīṭhikām ॥ em. Ed^T; *pīṭhikam* MS 5–6 vajrayakṣeṇābhijapya pūrvavac chiṣyam ॥ em.; *vajrayakṣābhijaptām pūrvavac chiṣyam* Ed^T; *vajrayakṣābhijaptāpūrṇavasthiṣyam* MS 6 vajrasattvam ॥ em. Ed^T (sil.); *vajrasatvanim* MS 6 tatra ॥ em. Ed^T (sil.); *tatra* MS 7 paṭṭasrag- ॥ em.; *paṭasrag*- Ed^T; *paṭāsrag*- MS 7 sītam ratnacūḍam chatram ॥ *sītam ratnacūḍacchatram* MS; *sitaratnacūḍacchatram* em. (sil.) Ed^T 8 -vicitra- ॥ em. Ed^T (sil.); -vicittra- MS 12 -parvatābhas tri- ॥ em. Ed^T; -parvvabhas tr- MS 12 trimalaprahīṇah ॥ em.; *ṭrimalaprahīṇah* MS; *trimalaprahīṇah* em. Ed^T (sil.) 14 akampyah ॥ em. Ed^T; *akanipya* | MS 14 triloke ॥ em. Ed^T (sil.); *ṭrloke* MS 15 prajānām ॥ em. Ed^T; *prajānā* MS 15 śubhamaṅgalam tat ॥ em. Ed^T; *subham maṅgalam tam* MS

10 vajra[62r1]lāsyādibhiś

सद्धर्मयुक्तः श्रुतिमङ्गलाढ्यः संघो नृदेवासुरदक्षिणीयः ।
 हीश्रीनिवासः प्रवरो गणानां लोके तृतीयं शुभमङ्गलं तत् ॥
 यन्मङ्गलं तुषितदेवविमानगर्भादासीदिहावतरतो जगतो हिताय ।
 सेन्द्रैः सुरैरनुगतस्य तथागतस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवा-
 5 द्य ॥
 यन्मङ्गलं किसलयोज्ज्वलपुष्पनद्धे रम्ये च लुम्बिनिवने बहुदेवजुष्टे ।
 नाथस्य जन्मनि बभूव भवान्तकस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं त-
 वाद्य ॥
 यन्मङ्गलं विविधदुःखविनाशनाय तुष्ट्या तपोवनमभिब्रजतोऽर्धरात्रे ।
 10 यक्षैः सुरैरनुगतस्य तथागतस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवाद्य ॥

यन्मङ्गलं पुरवरे कपिलाह्वये च देवैर्महात्मभिरभिष्टुतम् अच्युताद्यैः ।
 आसीदनन्तकुशलस्य तथागतस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवा-

1–2 saddharmayuktaḥ ... śubhamaṅgalaṁ tat ॥ Padmaśrīmitra: saddharmayuktāḥ śubhamaṅgalādyāḥ saṁghā nṛdevāsuraḍakṣiṇīyāḥ | hrīśrīnivāsaḥ pravaro gaṇānāṁ loke tṛtī(2)ya śubhamaṅgalaṁ te ॥; Vajrāvalī 24.5: saddharmayuktaḥ śrutamaṅgalādhyaḥ saṁgho nṛdevāsuraḍakṣiṇīyāḥ | yaḥ śrīnivāsaḥ pravaro gaṇānāṁ tan maṅgalaṁ bhavatu śāntikaraṁ tavādya ॥ 3–5 yanmaṅgalaṁ ... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṁ tuṣitadevavimānagarbhād āsīd ihāvatarato jagato hitāya | sendraiḥ surair anugatasya tathāgatasya tan maṅgalaṁ bhavatu śāntikaraṁ tavādya ॥ 6–8 yanmaṅgalaṁ ... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṁ kisalayoḥjvalapūṣpanaddhe ramye ca lumbinivane bahude- vapuṣṭe | nāthasya janmani babhūva bhavāntakasya tan maṅgalaṁ bhava(3)tu śāntikaraṁ tavādya ॥ 9–10 yanmaṅgalaṁ ... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṁ vividhaduḥkhavināśānāya tuṣṭyā tapovanam abhivrajato 'rdharātre | pakṣaiḥ surair anugatasya tathāgatasya tan maṅgalaṁ bhavatu śān- tikaraṁ tavādya ॥

6–8 After this stanza ॥ Ed^T inserts here groṇ khyer ser skye'i gnas rgyal po'i pho brañ du | lhums nas bltams pa ston pa bde gśegs zas gstan sras | myur bskrun bdud rtsi'i chus stor pa yi bkra śis gañ | bkra śis des ni skye dgru rnams la .zi bhyed śog ॥ 6 ॥ With regard to the verse no. 6, Ed^T states that the Sanskrit ms. omits this verse. It is reconstructed by H. Takahashi: yan maṅgalaṁ kapilavastuni rājadhānyāṁ garbhād viniḥṣṭavataḥ snapitasya devaiḥ | śauddhodaner amṛtavāribhir āśuvṛddhyai tan maṅgalaṁ bhavatu śāntikaraṁ tavādya ॥ For stanzas 6–8, MSK wrongly reconstructs order and text. We move quotations from MSK to the correct position, but leave MSK's stanza numbering intact in these quotations.

2 hrīśrīnivāsaḥ ॥ em. Ed^T (sil.); hrīśrīnivāsaḥ MS 2 tṛtīyaṁ ॥ em. Ed^T; tṛtīya MS 2 tat ॥ em. Ed^T; tam MS 3 tuṣita- ॥ em. Ed^T (sil.); tuṣita- MS 3 āsīd ॥ em. Ed^T (sil.); āsīd MS 4 sendraiḥ ॥ em. Ed^T; saindraiḥ MS 4–5 tavādya ॥ em. Ed^T (sil.); tamivyadya MS 6 maṅgalaṁ ॥ em. Ed^T; maṅgala MS 6 kisalayoḥjvala- ॥ em.; kiśalayoḥjvala- MS; Ed^T emends kisalayaḥjvala-, but the phrase kisalayoḥjvala is found in several Sanskrit texts. 6 -juṣṭe ॥ em.; -juṣṭhe MS; Ed^T reads -juṣṭhe as though it were unproblematic. 7 janmani vabhūva bhavāntaka ॥ restoration on the basis of Padmaśrīmitra and other sources. [janmani vabhūva bhavāntaka]sya MS 9 vividha- ॥ em. Ed^T; vividhi- MS 9 -vināśānāya ॥ em. Ed^T; -vināśaya MS 9 tuṣṭyā ॥ em. Ed^T (sil.); tuṣṭhā MS

9 tavādya [62v1] yan maṅgalaṁ ॥

द्य ॥

यन्मङ्गलं सकलसत्त्वहिताय बोधौ सद्धर्मरत्ननिरतस्य मुनेर्बभूव ।
सर्वार्थसिद्धिसुविशालपराक्रमस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवा-
द्य ॥

5 यन्मङ्गलं ज्वलितकाञ्चनविग्रहस्य वैडूर्यवर्णतृणसंस्तरमध्यगस्य ।
पर्यङ्कबद्धनिबिडोत्तमनिश्चलस्य तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवाद्य ॥
यन्मङ्गलं भगवतो द्रुमराजमूले मैत्रीबलेन विजिते बहुमारपक्षे ।
नानाप्रकारमभवद्भुवि चाम्वरे तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवाद्य ॥

10 यन्मङ्गलं प्रवदतो वरधर्मचक्रे वाराणसीस्थितवतः सुगतस्य शा-
स्तुः ।

अत्यद्भुतं स्फुटमभूद्भुवि चाम्वरे च तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं तवा-
द्य ॥

यन्मङ्गलं हितकरं परमं पवित्रं पुण्यक्रियाकरणमार्यजनाभिजुष्टम् ।
कृत्स्नं जगाद् भगवान्मुनिशाक्यसिंहः तन्मङ्गलं भवतु शान्तिकरं त-

76.12–77.1 yanmaṅgalaṃ ... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṃ puravare kapilāhvaye ca devair mahātmabhir abhiṣṭutam acyutādyaiḥ | āsīd anantakuśalasya tathāgatasya tan maṅgalaṃ bhavatu śā(4)ntikaraṃ tavādya ॥ 2–4 yanmaṅgalaṃ ... tavādya ॥ n.e. Padmaśrīmitra. **CHECK!!**
5–6 yanmaṅgalaṃ jvalita-... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṃ jvalitakāñcanavibhramasya vaidūryavarṇatṛṇasamīstharasamīsthitasya | paryaṅkabaddhanicitrottamaniścalasya tan maṅgalaṃ bhavatu śāntikaraṃ tvādya ॥ 7–8 yanmaṅgalaṃ bhagavato ... tavādya ॥ n.e. Padmaśrīmitra. **CHECK!!**
9–12 yanmaṅgalaṃ pravadata ... tavādya ॥ Padmaśrīmitra: yan maṅgalaṃ pravadata varadharmacakre vārāṇasīm sthitavataḥ sugatasya śāstu(ḥ) | atyadbhutasphuṭam abhūd bhuvi cāmbare ca tan maṅgalaṃ bhavatu śāntikaraṃ tavā(5)dya ॥

12 yan maṅgalaṃ puravare ॥ regarding this restitution, see our comment on the preceding stanza.

12 abhiṣṭutam acyutādyaiḥ ॥ Ed^T here reconstructs abhiṣṭutavanditasya, but PŚM has the same texts as our ms.

5–6 After this stanza ॥ MSK inserts here: chu bo'i 'gram na rtswa ṣa'i phreṅ gis yoṅs bskor ba / śin tu rmad du byun ba'i srid pa sel mdzad pa / klu yi rgyal pos phyag byas pa yi bkra śis gaṅ / bkra śis des ni skye dgu rnams la .zi byed śog // 11 //

7–8 After this stanza ॥ MSK inserts here sdug bsñal mtha' dag g.zig phyir rdo rje'i gdan b.zugs te / nam gyi tho raṅs bdud b.zi po dag rnams btul ba / ston pa bde bar gśegs pa'i bkra śis gaṅ yin pa / bkra śis des ni skye dgru rnams la .zi byed śog // 13 //

12 mahātmabhir abhiṣṭutam ॥ em. Ed^T PŚM; mahātmabhi ṣṭutam MS 2 babhūva ॥ em. Ed^T; babhūva MS 3 -siddhisuśāla- ॥ Ed^T silently emends -siddhiṣu and inserts a word break after this. But suśāla is a very common word. 5 -samīstara- ॥ em. with PŚM, Ed^T (sil.)-saptara- MS 6 -nibīḍottama- ॥ em. Ed^T; -nīvitottama- MS Check PŚM ms. 8 abhavad bhuvi ॥ em. Ed^T; abhava bhuvi MS 11 atyadbhutaṃ ॥ em. with PŚM and Ed^T; adbhudbhutaṃ MS 11 abhūd ॥ em. Ed^T; abhud MS

वाद्येति ॥

नामाष्टशतेन च संस्तुत्यादौ पूर्णकुम्भैर्वज्राङ्कुशादिहृदयानि उदीरयन्सु ततस्तत्क-
लशैः पश्चाद्विजयकलशाद्वज्रमुष्टिनोदकमादायाभिषेकं पानं च दत्त्वा कलशेन चाभि-
षिञ्चेदुदकाभिषेकतः । तत्रायं प्रयोगः । ॐ वज्राङ्कुश हूँ वज्राभिषिञ्च यावत् ॐ व-
ज्रसत्त्व हूँ । ॐ वज्राभिषिञ्चेति । ॐ महासुखेत्यादि पूर्ववदावर्तयेत् । शेषं पूर्ववदेव
। मध्यक्रमोऽयम् ॥ ॥

3.8.3. Vistarābhiṣekakrama

अथ विस्तराभिषेकक्रमो भवति । तथैव सर्वं कृत्वा लास्याद्यष्टविधपूजया च सं-
पूजयेत् । ततो रत्नशलाकां सौवर्णशलाकां वादाय पुरतः स्थित्वा स्फुटवागेवं व-
देत् ।

अज्ञानपटलं वत्स अपनीतं जिनैस्तव ।

शलाकिवैद्यराजैस्तु यथा लोकस्य तैमिरम् ॥

अथास्य हृदयम् । ॐ वज्रनेत्रापहर पटलं ह्रीरिति ।

ततो दर्पणमादाय धर्मलक्षणं कथयेत् ।

77.13–78.1 *yan maṅgalam hitakaram ... tavādyeti* ॥ *Padmaśrīmitra*: *yan maṅgalam hitakaram para-*
manī pavitrām puṇyakriyākaraṇa(m) āryajanābhijūṣṭam | kṛtsnam jagāta bhagavān muniśākyasimhaḥ
tan maṅgalam bhagavatu śāntikaram tavādya ॥; *Kriyāsaṃgrahapañjikā* 6-8-8-2-2: *yan maṅgalam hi-*
takaram paramanī pavitrām puṇyakriyākaraṇam āryajanābhijūṣṭam | kṛtsnam jagāta bhagavān mu-
niśākyasimhaḥ tan maṅgalam bhavatu te 'dya varābhiṣeke ॥ (TANEMURA 2004: 199–200) 11–
12 *ajñānapaṭalam ... purā* ॥ The *ajñānapaṭalam* stanza is also found in several other texts. See
Tanemura 2004: 180.

77.13–78.1 After this stanza ॥ MSK inserts here mu stegs byed pa kun gyi ṅa rgyal g.zom pa dan /
'gro la bde ba skyed phyir cho 'phrul 'dam pa dag / ṅe bar ston pa'i rgyal po'i bkra śis graṅ yin pa /
bkra śis des ni skyed dgu rnams la .zi byed śog // 16 // 'gro la phan phyir mtho ris gnas ni 'dir gśegs te
/ thaṅs pa la sogs lha thogs lag na rṅa yab gdugs / sna tshogs thogs pas yoṅs su bskor ba'i bkra śis gaṅ
/ bkra śis des ni skyed dgu rnams la .zi byed śog // 17 // de b.zin gśegs pa .zi ba'i mchog tu ṅer gśegs
pa / ma da ra yi me tog maṅ pos mñon mchod pa / lha mchog rnams kyis mñon par bstod pa'i bkra
śis gaṅ / bkra śis des ni skyed dgu rnams la .zi byed śog // 18 //

14 *kṛtsnam jagāda bhagavān muniśākyasimhaḥ* ॥ *kṛtsnaṅ jagāda bhagavān muniśākyasimhaḥ*: *kṛt-*
snam jagāda bhagavn muniśākyasimhas MSK (silent normalizations). Report this in the apparatus?
2 *pūrṇakumbhair vajrāmikuśādi-* ॥ Tib. seems to imply a word like tatas between *pūrṇakumbhair*
and *vajrāmikuśādi-*.

2 *-hrdayāni* ॥ em. Ed^T (sil.); *-hrdayani* MS 2–3 *saṃastakalaśaiḥ* ॥ em. Ed^T; *tatastakalaśaiḥ* MS
3 *-kalaśād* ॥ em. Ed^T; *-kalaśā* MS 3 *kalaśena* ॥ em. Ed^T; *kalasena* MS 4 *tatrāyam* ॥ em. Ed^T;
tatrāyam MS 5 *śeṣam* ॥ em. Ed^T; *seṣam* MS 5 *eva* ॥ em. Ed^T; *evam* MS 8 *tathaiva* ॥ em.;
athaiva MS 8–9 *saṃpūjayet* ॥ *sampūjayet* MS^{pc}; *sampūjayet* MS^{ac}; Ed^T notes the presence of
y but does not note that it is cancelled. 9 *-śalākām* ॥ em. Ed^T (sil.); *-śalākām* MS 11 *vatsa* ॥
em. Ed^T ← VĀ; *vaccha* MS 12 *śalāki-* ॥ em.; *śalākī-* MS 12 *tāimiram* ॥ em. Ed^T; *vai purā*
MS(Ed^T reads *cai purā*) 13 *paṭalam* ॥ em. Ed^T; *paṭalim* MS 14 *dharmaṃalakṣaṇam* ॥ em.
Ed^T; *dharmaṃalakṣaṇam* MS

13 *puṇyakriyāka*[63r1]*raṇam*

प्रतिबिम्बसमा धर्मा अच्छाः शुद्धा ह्यनाविलाः ।
 अग्राह्यानभिलाप्याश्च हेतुकर्मसमुद्भवाः ॥
 एवं ज्ञात्वा तु वै धर्मान्निःस्वभावाननालयान् ।
 कुरु सर्वार्थमतुलं जातो ऽस्युरसि तायिनामिति ॥

5 ततो घण्टामादाय वादयन् ।

आकाशलक्षणं सर्वमाकाशं चाप्यलक्षणम् ।
 आकाशसमतायोगात्सर्वाग्रसमता स्फुटा ॥

इति घण्टां दद्यात् । अः घण्टाप्रदानहृदयमन्त्रं स्यात् ।

सर्वतथागताननुरागयस्वेति । चतुर्दिक्षु चत्वारः शराः क्षेत्रव्याः । एके तूर्ध्वमाकारणीयमधस्ताच्च

10 होः इति ।

पुनर्दर्पणमादायैवं वदेत् ।

दर्पणवद्वज्रसत्त्वस्तेऽच्छः शुद्धो ह्यनाविलः ।

1–2 pratibimbāsamā ... -samudbhavāḥ ॥ *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* v.288 (→ *Vajrāvalī* (33. *Darpaṇābhiṣekavidhi*)) 3–4 evaṃ ... tāyinām ॥ *Vajrāvalī* 33. *Darpaṇābhiṣekavidhi*: tato darpaṇam ādāya āḥ-kāreṇa mantritaṃ darśayan śiṣyam — pratibimbāsamā dharmā acchāḥ śuddhā hy anāvilāḥ | agrāhyānabhilāpyāś ca hetukarmasamudbhavāḥ ॥ 1 ॥ darpaṇavad vajrasattvas teṣv acchāḥ śuddho hy anāvilāḥ | hr̥di tiṣṭhati te vatsa sarvabuddhādhipaḥ svayam ॥ 2 ॥ evaṃ jñātvā tu vai dharmān niḥsvabhāvān anālayān | kuru sattvārtham atulaṃ jāto 'sy urasi tāyinām ॥ 3 ॥ iti vadet. (p. 438) • teṣv acchāḥ] em. following MS C; te svacchāḥ ed. As mentioned above, the source of the first verse is Dīpaṃkarabhadra's *Guhyasamājamaṇḍalavidhi* v.288. 6–7 ākāśa-... sphuṭā ॥ Quoted in the *Vajrāvalī* (42. *Anujñāvidhi*), vol. 2, p. 460: ākāśalakṣaṇam sarvaṃ ākāśam cāpy alakṣaṇam | ākāśasamatāyogāt sarvāgrasamatā sphuṭā ||; *Sarvabuddhasamāyogaḍākinījālaśaṃvara* 9.231: ākāśalakṣaṇam sarvā[=am] cākāśarvāpālākṣaṇam [=ākāśaś cāpy alakṣaṇaḥ] || māyopamaṃ ca sarva[m] vai traidhātukam aśeṣataḥ [||]

3 niḥsvabhāvān ॥ Ed^T reads bhiḥsvabhāvān, but we think ni- was intended.

5 tato ghaṇṭāmādāya vādayan ॥ tentative restoration by RT. Ed^T only cited Tib.: *de nas dril bu blans la dkrol te*.

6 ākāśala- ॥ Supplied based on the *Vajrāvalī*.

8 ghaṇṭāpradānahṛdayamantram syāt ॥ *ghaṇṭāpra*+ + + + + + + + + + MS Ed^T edits [*sbyin pa'i sñin po yin no /*] [*tataḥ*], but the restoration *tataḥ* (inspired by Tib.) cannot be correct as a -t is clearly visible at the end. We believe one should restore *pradānahṛdayam bhavati* |, perhaps followed by *tasmāt*. But since *tasmāt* is very rare in our text, we remain uncertain.

3 evaṃ ॥ em. Ed^T(sil.); *eva* MS 3 dharmān ॥ em. Ed^T; *dharmā* MS 3 anālayān ॥ em. Ed^T(sil.); *anālayāni* MS 4 jāto 'sy ॥ em. Ed^T(sil.); *jātau sy* MS 6 -kṣaṇam ॥ em. Ed^T(sil.); *kṣaṇa* MS 6 ākāśam cāpy ॥ em. ← VĀ; *ākāśaś cāpy* MS; Ed^T emends *ākāśaś cāpy*. 7 -samatāyogāt ॥ em. Ed^T(sil.) (← VĀ); *samatāyogāt* MS 7 sphuṭā || iti ॥ em. Ed^T (sphuṭeti ||); *sphuṭo ti* MS 9 sarvatathāgatān anurāgayasveti ॥ em. (← VĀ); *sarvatathāgatārāgayasveti* MS. Ed^T accepts the text as it stands in the ms. 9 caturdikṣu ॥ em. Ed^T; *caturdikṣu* MS 9 śārāḥ ॥ em. Ed^T(sil.); *sarāḥ* MS 9 eke tūrdhvam ॥ conj.; *ekenaurddham* MS; *ekenordhvam* em. Ed^T; Ed^T reads *ekenairddham*. 9 ākāraṇīyam ॥ em. ākṣepaṇīyam? Ed^T accepts the text as it stands in the ms. This should be *āvāraṇīyam* or *uccāraṇīyam*? 9 adhastāc ॥ em. Ed^T; *adhastā* MS 11 punar ॥ em. Ed^T; *puna* MS

3 jñātvā [63v1] tu vai

हृदये तिष्ठते वत्स सर्वबुद्धाधिपः स्वयमिति ॥
वक्तव्यं च यो ऽयं सर्वतथागताधिपतिर्बोधिचित्तोऽयमित्यवगच्छ । अथास्य दर्पण-
ग्रहणे मन्त्रः । आ वज्रसत्त्वेति ।

- ततो धर्मचक्रं पादयोर्मध्ये संस्थाप्य शङ्खं च दक्षिणहस्ते दत्त्वैवं वदेत् ।
5 अद्यप्रभृति सहचित्तोत्पादमात्रेण धर्मचक्रं प्रवर्तय ।
आपूर्य हि समन्ताच्च धर्मशङ्खमनुत्तरम् ॥
न ते काङ्क्षाविमतिर्वा निर्विशङ्केन चेतसा ।
प्रकाशय सदा लोके मन्त्रचर्यानयं विधिम् ॥
एवं कृतज्ञो बुद्धानामुपकारीति गीयसे ।
10 ते च वज्रधराः सर्वे रक्षन्ति तव सर्वत इति ॥
वज्रचक्रवज्रभाषौ धर्माक्षरसहितौ प्रयोक्तव्यौ । पुनः ।
सर्वसत्त्वहितार्थाय सर्वलोकेषु सर्वतः ।
यथाविनयतो विश्वं धर्मचक्रं प्रवर्त्यताम् ॥
सर्वसत्त्वहितार्थाय सर्वलोकेषु सर्वतः ।
15 यथाविनयतो विश्वं वज्रचक्रं प्रवर्त्यताम् ॥

79.12–80.1 darpaṇavad ... svayam ॥ Quoted in the *Vajrāvalī* (33. *Darpaṇavidhi*): *darpaṇavad vajrasattvas te svacchaḥ śuddho hy anāvilaḥ | hr̥dī tiṣṭhati te vatsa sarvabuddhādhipaḥ svayaṃ || 4 tato ... vadet ||* The opening prose and following 3 stanzas of this section are also founds in the *abhiṣeka* section of the *Kriyāsamgrahapañjikā*. KSP chapter 6: *tato dharmacakram paḍayor madhye samsthāpya śaṅkaṃ ca dakṣiṇahaste dattvāivaṃ vadet* (SAKURAI 1996: 509). 5–6 *adyaprabhṛti ... anuttaram* ॥ KSP chapter 6: *adyaprabhṛti saha cittotpādamātreṇa dharmacakram pravartaya | āpūrya samantāc ca dharmāṣaṅkham anuttaram ||* (SAKURAI 1996: 509–510); VĀ 42.1: *adyaprabhṛti saha cittotpādamātreṇa dharmacakram pravartaya | āpūrya hi samantāc ca dharmāṣaṅkham anuttaram ||* MORI 2009: 460) 7–8 *na te ... vidhim* ॥ KSP chapter 6: *na te kāṅkṣā vimatir vā nirviśaṅkena cetasā | prakāśaya sadā loka mantracaryā*nanayam(em.; naya- ed.) vidhim ||* (SAKURAI 1996: 510) 9–10 *evaṃ ... sarvata* ॥ KSP chapter 6: *evaṃ kṛtajño buddhānām upakārīti gīyate | te ca vajradharāḥ sarve rakṣanti tāv sarvaśaḥ ||* (SAKURAI 1996: 510)

12 *te 'cchaḥ* ॥ em. Ed^T (sil.); *te acchaḥ* MS 1 *vatsa* ॥ em. Ed^T; *vanisa* MS 2 *vaktavyam* ॥ em. Ed^T (sil.); *vaktavyac* MS 2 *sarvatathāgatādhipatir* ॥ em. Ed^T (sil.); *sarvvatathāgata adhipatir* MS 3 *vajrasattveti* ॥ em. Ed^T; *vajrāsattveti* MS 4 *dharmacakram* ॥ em. Ed^T (sil.); *dharmacakram* MS 4 *śaṅkham* ॥ em. Ed^T (sil.); *śaṅkhañ* MS 4 *dattvaivaṃ* ॥ em. Ed^T; *datvevam* MS 5 *pravartaya* ॥ em.; *pravarttaye* MS; Ed^T emends *pravartayet*. 6 *āpūrya hi* ॥ em. Ed^T (sil.) (← VĀ); *āpūrya* MS 6 *samantāc ca* ॥ em. (← VĀ); *samantāc* MS; *samantād vai* Ed^T 6 *dharmāṣaṅkham* ॥ em. Ed^T (← VĀ); *dharmmacakram* MS 7 *kāṅkṣā* ॥ em.; *kāṅkṣa* MS 7 *nirviśaṅkena* ॥ em. Ed^T (sil.); *nninniśaṅkōna* MS 8 *mantracaryānanayam* ॥ em. Ed^T; *mantrācayānanayam* MS. 9 *kṛtajño* ॥ em. Ed^T (← KSP); *kṛjño* MS; Ed^T reads *kṛjñe*. 9 *gīyase* ॥ em. Ed^T; *bhīyase* MS 11 *vajracakravajrabhāṣau* ॥ em. following Tib.; *vajracakrabhāṣau* MS 11 *prayoktavyau* ॥ em. Ed^T; *prayoktavyo* MS

एवं क्रोधपद्ममणिचक्रं प्रवर्त्यतामिति
गाथापञ्चकेनानुज्ञां दद्यादिति ।

ततश्चोद्गतया सर्वान् सर्वबुद्धात्मभावकः ।

वज्रनामाभिषेकैस्तु व्याकुर्याद्वै तथागतान् ॥

5 ॐ एषो ऽहं व्याकरोमि त्वां वज्रसत्त्वस्तथागतः ।

भवदुर्गतितोद्धृत्य अत्यन्तभवसिद्धये ॥

हे वज्रनाम तथागत सिद्ध समयस्त्वं भूर्भुवः स्वः । इति ।

तत्रेयमुद्गता । तथागतमुष्टिद्वयं बद्धा वामचीवरकर्णिकाधारणाभिनयो दक्षिणेन वर-
दानाभिनय इति । ततश्चैवं शिष्येभ्यो वक्तव्यम् । यस्यानयोद्गतया महामुद्रया प-
10 रमरहस्यविधाने व्याकरणं क्रियते । तस्य वज्रसत्त्वादयः सर्वतथागताः सवज्रधराः
समहाबोधिसत्त्वपर्वन्मण्डलाः सर्वतथागतमण्डले स्वसमयाचार्याः सममेककण्ठेनानुत्तरायांसम्यक्संबोधौ
व्याकरणं कुर्वते । यदुतास्यैवोद्गताया महामुद्रायाः परमरहस्योत्तमसिद्धधिष्ठानेनास्य

12–13 sarvasattvahitārthāya ... dharmacakram pravartyatām ॥ STTS 2998–3011 teaches the set of the five verses, i.e. those of dharmacakra, vajracakra, krodhacakra, padmacakra, and maṇicakra. STTS 2999: sarvasattvahitārthāya sarvalokeṣu sarvataḥ | [yathāvinayato viśvaṁ dharmacakram pravartyatām] ॥ (The words in the square brackets are Horiuchi's reconstruction based upon the other four verses.); KSP chapter 6: sarvasattvahitārthāya sarvalokeṣu sarvataḥ | yathāvinayato viśvaṁ dharmacakram pravartaya ॥ (SAKURAI 1996: 510) = VĀ 42.2: (MORI 2009: 462) = Viṃśatividhi (LOCATION TANAKA's Ed) 4 vajranāmābhiṣekais ... tathāgatān ॥ Samāyoga 9.427 TEXT!!

15 pravartyatām ॥ For unclear reasons, this is emended to pravartatām by Ed^T.

1 pravartyatām iti ॥ For unclear reasons, this is emended to pravartatām by Ed^T.

3 tataḥ ... -bhāvakaḥ ॥ Ed^T does not recognize this passage as metrical. Parallel in KSP. See also Hevajrasekaprakriyā, Ratnāvalī (a commentary on the Kṛṣṇayamāri), Vāgīśvarakīrti's Samikṣiptābhiṣekavidhi, Vajrāvalī.

13 viśvaṁ ॥ em. Ed^T; viśvam MS 13 pravartyatām ॥ em.; pravarttatām MS; Ed^T edits pravartatām, but translate as 2nd person imp. form. 3 tataḥ codgatayā sarvān ॥ em.; tataḥ svaugamitayā sarvvān MS; Ed^T reads tataḥ śvagamitayā sarvān and emends tataḥ svodgāthayā sarvān. 4 vyākuryād ॥ em. Ed^T; vyākuryād MS 4 tathāgatān ॥ tathāgatam em. Ed^T; tathāgatām MS 6 atyantabhavasiddhaye ॥ em.; bhavadurgatitoddhṛtya atyantabhavasiddhaye MS; Ed^T emends bhavadurgatita uddhṛtyātyantabhavam siddhaye. 7 tathāgata ॥ em. Ed^T; tathāga MS 7 bhūr bhuvaḥ ॥ em. Ed^T; bhūbhruvaḥ MS

11 sarva[64v1]tathāgatamaṇḍale

सर्वरसाहारादिभिः सर्वोपकरणैर्महामण्डलनिर्यातितैः संतर्प्येदं सिद्धिवज्रव्रतं दद्यादितं
तदित्यादि। ततः सर्वेषां पुनरपि न कस्य चिद्वक्तव्यमिति शपथाहृदयमाख्येयम्॥

ततः प्रविष्टान् संप्रेष्य पुनर्नामाष्टशतेन संस्तुत्य लास्यादिभिः संपूज्य प्रणम्यार्घं
दत्त्वाभिप्रेतसिद्धये कुशलं परिणम्य मुद्रामोक्षं कृत्वा सत्त्ववज्रीं बद्धा त्रिवारान् सप्त-
वारान् वा मण्डलं प्रदक्षिणीकृत्य पूर्ववद्विसर्जनादिकं कृत्वा। अकारो मुखमित्यादिना
मण्डलं विकोपयेत्। निर्माल्यादिकमुदके प्रक्षेप्यमिति। ततश्चतुर्हकारेण सर्वकीला-
नुत्पाद्य। ॐ रुरु स्फुरु ज्वल तिष्ठ सिद्धलोचने सर्वार्थसाधनि स्वाहेत्यष्टोत्तरशतपरिजप्तक्षीरेण

6–10 tato ... syād iti ॥ STTS 250: tato hrdayam dattvā svakuladevatācaturmudrājñānam śikṣayet.
anena vidhinā vaktavyam. na kasyacit tvayānyasyaiśāṃ mudrāṇām akovidasyaikasya ekatarāpi mu-
drā darśayitavyā. tat kasya hetoḥ. tathā hi te sattvā adṛṣṭamahāmaṇḍalāḥ santo mudrābandham
prayokṣayanti, tadā teṣāṃ na tathā siddhir bhaviṣyati. tatas te vicikitsā prāptā viśamāparihāreṇa
śīghram eva kalam kṛtvāvicaṃ mahānarake pateyuh. tava cāpāyagamanam syād iti. 82.11–
83.2 sarve ... ākhyeyam ॥ STTS 314–316: tataḥ sarve yathāśaktyā pūjayan tv iti. sarvatathā-
gatān vijñāpya, yatheccchayā dhūpādibhiḥ pūjām kārayitvā, yathā praviṣṭān yathāvibhavataḥ sar-
varasāhāravihārādibhiḥ sarvopakaraṇair mahāmaṇḍalaniryātitaḥ saṃtarpyedaṃ sarvatathāgatava-
jraṇvratam dadyāt. idam tat sarvabuddhatvam vajrasattvakare sthitam | tvayāpi hi sadā dhāryam va-
jrapāṇidr̥ghavratam || om sarvatathāgatasiddhivajrasamaya tiṣṭha eṣa *tvām (em.; tv ā- ed.) dhāryāmi
vajrasattva hi hi hi hi hūm. tataḥ sarveṣāṃ punar api na kasya cid vaktavyam iti. śapathāhrdayam
ākhyeyam.

1–2 idam tad ityādi ॥ Ed^T reads *idam tad* (sarvabuddhatvam) ityādi after Tib.

6 mantram ॥ em. Ed^T (sil.); mantra MS 6 -caturmudrā- ॥ em. Ed^T (sil.); -catumudrā- MS
7 tvayānyasyaiśāṃ ॥ em. (← STTS); tvayānyasyaiśā MS; Ed^T emends tvayānyasyāśāṃ. 7
akovidasyaikatarāpi ॥ em. Ed^T; akovidanya | ekatarāpi MS; Ed^T read akovidamya | ekatarāpi and
emend akovidasyaikatarāpi. 8 adṛṣṭamahāmaṇḍalāḥ ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); adṛṣṭamahā-
maṇḍalā | MS 8 santo ॥ MS (← STTS); Ed^T misreads sattvā. 8 mudrābandham ॥ em.
Ed^T (sil.) (← STTS); mudrāvaddham MS 9 prāptā ॥ em.; prāpta MS 9 -viśamā- ॥ em. (←
STTS); -viśamā- MS; Ed^T accepts the reading as it stands. 10 tava cāpāyagamanam ॥ em.
(← STTS); tava yāpāyagamanam MS; Ed^T read tavayāpāpagamanam, and emends tvayā pāpa-
manam. 10–11 lāsyādyasṭha- ॥ em. Ed^T (sil. for -asṭha-); yāsyādyasṭha- MS 11 sarvatathā-
gatān ॥ em. Ed^T (sil.); sarvatathāgatāni MS 11 yathāśaktyā ॥ em. Ed^T; yathāśakyā MS 11–
12 sarvatathāgatān ॥ em. Ed^T (sil.); savatathāgatāni MS 12 pūjām ॥ em. Ed^T; pūjā MS 12
yathāpraviṣṭān ॥ em. Ed^T (sil. for ṣṭha); yathāpraviṣṭhā MS 1 sarvopakaraṇair ॥ em. Ed^T (←
STTS); sarvopakaraṇe MS 1 -maṇḍala- ॥ MS; Ed^T reads -maṇḍale- and emends -maṇḍala-
. 1 niryātitaḥ ॥ em. Ed^T (sil.) (← STTS); niḥyātitaḥ MS 1 saṃtarpyedaṃ ॥ em. Ed^T
(sil.) (← STTS); saṃtarpyeda MS 1 dadyāt ॥ em. Ed^T (← STTS); dadyā | MS 2 śapathāhr-
dayam ākhyeyam ॥ MS; Ed^T needlessly emends śapathāhrdayam; STTS several times has the word
śapathāhrdaya.

11 pūjayan[65r1]tv iti

सर्वकीलकान्प्रतिकृतीश्च स्नापयेद्वर्ताश्चापूरयेत् ॥

- प्रवेशद्वाराभिमुखं सार्वकर्मिककुण्डं कृत्वात्मशिष्यभूपालेभ्यः सर्वसत्त्वेभ्यश्च शान्तिकहोमं कुर्यादिति । ततः प्रधानशिष्यं वामपार्श्वेऽवस्थाप्य यथावद्धृताहुतिशतं वज्रसत्त्वमन्त्रेण जुहुयात् । ततो बुद्धलोचनाजप्तानां मुद्रासहितानां घृतदधिमिश्राणां तिलानामाहुतिशतम् । ततो वज्रयक्षजप्तेन वारिणा मूर्ध्नि पर्युक्ष्य वामपाणौ तेनैव रक्षासूत्रकं बध्नीयात् । ततस्तस्य हृदयं करेण स्पृशन् सप्तवारान् परिजपेत् । अन्येषां तु यथोक्तसप्तसप्ताहुतिं

3 tataḥ praviṣṭān saṃpreṣya ॥ STTS 317: tato yathāpraviṣṭān saṃpreṣya 83.6–84.1 tataś ... cāpūrayet ॥ *Vajrāvalī*, section *Maṇḍalopasamihāra*, ed. Mori: tad anu omī vajrakīla utkīlaya sarvakīlān vajradharājñayā hūmi hūmi hūmi hūmi phaṭ hoḥ iti caturhūmikāramantreṇa kīlakān utpādya omī ru ru sphuru jvala tiṣṭha siddhalocane sarvārthasāadhanani svāhā iti sāṣṭaśatajaptakṣīreṇa snāpayet. kīlakadevatāś ca visarjayet. garttāmś cāpūrayet.

7 svāhe- ... -kṣīreṇa ॥ Ed^T restores svāhety aṣṭaśatajaptena kṣīreṇa, but this does not suffice to fill the gap; Ānandagarbha uses the expression aṣṭottaraśataparijap- also at several other places.

3 praviṣṭān ॥ em. Ed^T (sil.); *praviṣṭhāni* MS 3 punar ॥ em. Ed^T (sil.); *puna* MS 3 nāmāṣṭaśatena ॥ em. Ed^T (sil.); *nāmāṣṭhaśatena* MS 3 praṇamyārgham ॥ em. Ed^T (sil.); *praṇamyā[r]gha* MS 4 pariṇāmya ॥ em. Ed^T; *pariṇāmyāpya* MS; alternatively, we could emend *pariṇāmya*, but *pariṇāmya* is attested in this kind of context in KSP and *Sāadhanamālā*. 4 trivārān ॥ em. Ed^T (sil.); *tri[vā]rāni* MS 4–5 saptavārān ॥ em. Ed^T (sil.); *saptavārām* MS 6 maṇḍalam ॥ em. Ed^T (← VĀ Tib.); *maṇḍalamudrāni* MS 6 nirmālyādikam ॥ em. Ed^T (sil.); *nirmālyādikam* MS 6 prakṣepyam iti ॥ em. *prakṣe[pya]ti* MS; *prakṣepayati* em. Ed^T 6 caturhūmikāreṇa ॥ em. Ed^T (sil.); *caturhūmikāreṇa* MS 1 sarvakīlakān pratikṛtīś ca ॥ em. ; *sarvvakīlakām | pratikṛtīś ca* MS; *sarvakīlakān prakṛtiṃ ca* Ed^T (sil. em. / misreading *ñc* for *śc*) 1 garttāmś ॥ em.; *garttāś* MS

जुहुयात् । ततः पर्युक्षणरक्षासूत्रं च हृदयालम्भनं च कुर्यादिति ॥

4. Pariṇāmanā

वज्रसत्त्वादिसत्त्वसर्वसिद्धिप्रदायिकाम् ।
सर्ववज्रोदयां कृत्वा यन्मयोपचितं शुभम् ॥
5 आनन्दगर्भविद्याग्रः सर्वसत्त्वैकवान्धवः ।
अशेषस्तेन लोकोऽस्तु महावज्रधरो विभुः ॥

5. Samāpti

श्रीमदार्यसर्वतथागततत्त्वसंग्रहान् महायानाभिसमयान् महातन्त्रराजाद् उद्धृता
वज्रधातुमहामण्डलोपयिका सर्ववज्रोदया नाम समाप्ता ॥ ॥ कृतेयं महावज्राचा-
10 यानन्दगर्भपादैरिति ॥

2–3 bhūpāle ... kuryād iti ॥ The *e* in *bhūpāle* seems fairly clear, but was not read by MSK; at the end, Ed^T omits *[ku]yād iti*. In the light of Tib., and the parallel passage for the sequence *āt-maśiṣyabhūpāle* in 3.1 of the SVU (CROSS REFERENCE!!), we can propose the following conjectural restorations: *-bhūpālebhyaḥ sarvasattvebhyaś ca śāntikahomāni kuryād iti*; *-bhūpāleṣu sarvasattveṣu ca śāntikahomāni kuryād iti*; *-bhūpālasarvasattvārthāni śāntikahomāni kuryād iti*.
3 vāmapārśve 'vasthāpya ॥ vāmapārśve vasthāpya MS; Ed^T misunderstand and emends *vāmapārśvena sthāpya*.

2 sārvaśāntikakūṇḍam ॥ em.; *sarvakarmikakuṇḍam* MS 2–3 bhūpāle ... kuryād iti ॥ *bhūpāle* + + + + + *kuyād iti* MS 3 pradhānaśiṣyāni ॥ em. Ed^T; *p[r]adhānaśiṣyāni* MS; Ed^T does not notice the trace of an *-r-* in the first *akṣara*. 3–4 vajrasattvamantreṇa juhuyāt/ tato ॥ em. Ed^T; *vajrasattvamantreṇa juhu<ta>tato* MS; Ed^T's correct emendation starts from a grave misreading *-maṇḍalajupātan tato*. 4 buddhalocanā... -miśrāṇāni tilānām ॥ tentative restoration and emendation; *vuddhalocanā* + + + + + *miśrāṇyatilānām* MS; *[buddhalocanā-mantreṇa aṣṭaśatāhutiṇi kuryāt] / [de nas phyag rgya de űid bcinñs la űo dan miśrālpatilānām]* Ed^T; Ed^T emends *-miśrālpatilānām*. We tentatively propose to restore the gap as follows: *-mantreṇa mu-drāni baddhvā gṛtadadhi-*. 4 āhutiśatam ॥ em. Ed^T; *āhutiśatam* MS 5 vajrayakṣajaptena vāriṇā ॥ em.; *vajrayakṣajapte vāriṇā* MS; Ed^T emends *vajrayakṣajaptavāriṇā*. 5 mūrdhni ॥ em. Ed^T (sil.); *mūdhni* MS 5 paryukṣya ॥ em. Ed^T (sil.); *payukṣya* MS 5 rakṣāsūtrakam ॥ em.; *rakṣyāsūtrakam* MS; Ed^T accepts the reading of MS. 5–6 badhnīyāt | tatas tasya hṛdayam kareṇa ॥ *vadhnīyāt* + + + + + *na* MS; Ed^T restores *badhnīyāt | tatas tasya hṛdaye hastena*. 6 sprśan saptavārāni ॥ em. Ed^T ((sil.) for the second *mī*); *sprśamī saptavārāni* MS 6 anyeṣām tu ॥ *anyeṣātra* Ed^T, emended to *anyeṣām atra*. 6 yathoktasaptasaptāhutiṇi ॥ em. (← Tib.: *ji skad du bshad pa'i sbyin sreg lan bdun bdun*); *yatho<ka>ptasaptāhutiṇi* MS; Ed^T does not notice the scribal cancellation sign, and emends *yathoktasaptasaptāhutiṇi*. 1 paryukṣaṇa ॥ *paryukṣaṇamī* MS *paryukṣaṇamī* Ed^T 1 ca ॥ em. Ed^T (sil.); *va* MS 1 hṛdayālabhanamī ॥ *hṛdayālabhatamī* MS; Ed^T emends *hṛdayālabhanamī*. 3 vajrasattvādisattva- ॥ em.; *vajrasattvādisattva-* MS 3 -pradāyikām ॥ MS; Ed^T emends *-pradāyikam*, which is unlikely. 4 -vajrodayāmī ॥ em.; *vajropamāmī* MS; *vajrodayamī* Ed^T (em.) 4 mayopacitamī ॥ *mayotpacita* MS 6 aṣeṣas ॥ em. Ed^T (sil.); *aseṣas* MS 6 loko 'stu ॥ em.; *lokās tu* MS Ed^T 9 sarvavajrodayā ॥ em.; *sarvavajrodakā* MS 9 samāptā ॥ em.; *samāptaḥ* MS *aseṣastena loko'yam bhūyācchrīvajrasambhavaḥ* ॥

3 pradhāna[65v1]śiṣyāni